RÂSUL LUMII

JON RONSON

BĂRBAȚI HOLBÂNDU-SE LA CAPRE

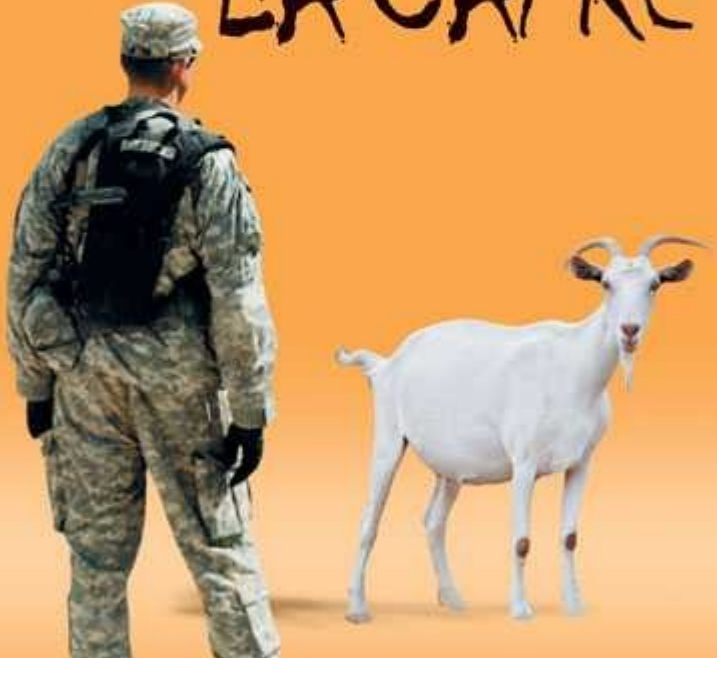

Jon Ronson (n. 10 mai 1967, Cardiff) este jurnalist, autor de documentare TV pentru Channel 4 şi realizator de emisiuni radio la BBC Radio 4. în plus, e autor de nonficţiune şi proprietarul unui simţ ascuţit al ironiei şi autoironiei. Pe lângă *Bărbaţi holbându-se la capre,* carte care a cunoscut o ecranizare de prestigiu, cu George Clooney, Ewan McGregor,Jeff Bridges şi Kevin Spacey în distribuţie, Ronson semnează volumele *Clubbed Class, Them: Adventures with Extremists* şi *Out ofthe Ordinary: Truc Tales ofEveryday Craziness.* Articlier cu idei originale, umor abraziv şi exprimări de multe ori persiflante, Ronson publică în *The Guardian, City Life* şi *Time Out.* Atât din cărţile, cât şi din articolele lui se degajă preocuparea pentru absurd în diversele lui înfăţişări. Adulat de unii şi privit cu încruntaturi de alţii, Jon Ronson a fost asimilat curentului cunoscut drept *Gonzo journalism* şi şi-a făcut un obicei din a sonda potenţialul paranoic al celor care conduc coloşi economici, instituţii sau ţări.

JON RONSON

Traducere din engleză de Mircea Ştefancu

BĂRBAŢI HOLBÂNDU-SE LA CAPRE

HUMANITAS
BUCUREȘTI
Coperta: Angela Rotaru

Jon Ronson
The Men Who Stare at Goats

Lui John Sergeant, precum şi generalului Stubblebine

1.generalul

Aceasta este o poveste adevărată. Suntem în vara anului 1983. Generalul-maior Albert Stubblebine III stă aşezat la biroul lui din Arlington, Virginia, şi se uită fix la peretele pe care sunt atârnate numeroasele sale decoraţii militare. Acestea vorbesc despre o carieră lungă şi distinsă. Generalul este şeful Serviciilor de Informaţii ale Armatei terestre, cu 16 000 de soldaţi în subordine. El controlează informaţiile obţinute prin interceptarea semnalelor, informaţiile fotografice şi tehnice, numeroasele unităţi de contrainfor- maţii care operează sub acoperire şi unităţile secrete de spionaj ale armatei, răspândite în întreaga lume. Tot el ar răspunde şi de interogarea prizonierilor de război, numai că asta se întâmplă în 1983, iar războiul este rece, nu activ.

Generalul se uită dincolo de decoraţii, la peretele în sine. Există ceva ce simte că trebuie să facă, deşi gândul îl înspăimântă. Se gândeşte la alegerea pe care-o are de făcut. Poate să rămână în biroul lui sau poate să treacă în biroul de alături. Aceasta este alegerea lui. Şi iată că o face.

Se mută în biroul de alături.

Generalul Stubblebine seamănă foarte bine cu Lee Marvin. De fapt, peste tot prin Serviciile de Informaţii ale Armatei umblă vorba că este fratele geamăn al lui Lee Marvin. Are un chip colţuros şi neobişnuit de

imobil, ca o fotografie aeriană a unui teren muntos luată dintr-unul dintre avioanele sale de spionaj. Ochii, care săgetează permanent în jur, par a face treabă pentru întreaga lui faţă.

De fapt, nu este înrudit în nici un fel cu Lee Marvin. Ii face plăcere zvonul fiindcă misterul poate fi benefic pentru o carieră în serviciile de informaţii. Sarcina generalului este să evalueze informaţiile strânse de soldaţi şi să transmită evaluările pe care le face el directorului-adjunct al CIA şi consilierului comandantului statului-major interarme, care, la rândul lor, le transmit mai departe Casei Albe. Generalul comandă soldaţi în Panama, Japonia, Hawaii şi în întreaga Europă. Responsabilităţile fiindu-i cele care sunt, el ştie că trebuie să aibă alături un om al lui, în caz că ceva nu merge cum trebuie în timpul călătoriei sale spre biroul de alături.

Cu toate acestea, nu îşi cheamă asistentul, sergentul-ad- jutant George Howell. Este vorba despre ceva ce simte că trebuie să facă de unul singur.

Oare sunt gata ? se întreabă el. *Da, sunt gata.*

Se ridică în picioare, iese de după birou şi începe să meargă.

De fapt, se întreabă în sinea lui, *din ce sunt făcuţi atomii, în principal? Din spaţiu!*

Grăbeşte pasul.

Din ce sunt eu făcut, în principal? se

întreabă. *Din atomi!*

Acum aproape că aleargă.

Din ce este făcut peretele, în principal? se întreabă el. *Din atomi! Tot ce trebuie să fac este să* unesc spaţiile. *Peretele este o* iluzie. *Ce este soarta? Sunt sortit să stau în încăperea asta? Ha, nu!*

Generalul Stubblebine se izbeşte zdravăn cu nasul de peretele biroului.

Fir-ar să fie! îşi zice el.

Generalul Stubblebine este nedumerit de nereuşita sa continuă de-a trece prin zidul biroului. Ce este cu el de n-o poate face? Probabil că are prea multe hârtii în sertarul cu intrări noi de pe birou ca să-i poată acorda nivelul necesar de concentrare. În mintea lui, nu are nici o îndoială că aptitudinea de-a trece prin obiecte va fi într-o zi un instrument obişnuit din arsenalul metodelor de strângere a informaţiilor. Iar când aceasta se va întâmpla, ei bine, este oare prea naiv să creadă că va vesti zorii unei lumi fără războaie? Cine va vrea să se măsoare cu o armată care poate face *asta?* Generalul Stubblebine, la fel ca mulţi dintre contemporanii săi, este încă extrem de afectat de amintirea Vietnamului.

Aceste puteri *potfx* atinse, prin urmare singura întrebare este: de cine? Cine din cadrul armatei este deja deschis către asemenea lucruri? Care sector al armatei este antrenat să acţioneze la maximumul capacităţilor fizice şi psihice?

Şi atunci i se arată răspunsul.

Forţele Speciale!

Acesta este motivul pentru care, la sfârşitul verii anului 1983, generalul Stubblebine zboară până la Fort Bragg, în Carolina de Nord.

Fort Bragg este imens – un oraş păzit de soldaţi înarmaţi, cu un mall, un cinematograf, restaurante, terenuri de golf, hoteluri, piscine, grajduri şi locuinţe pentru 45 000 de soldaţi şi familiile lor. Generalul trece cu maşina pe lângă aceste locuri, în drum spre Centrul de Comandă al Forţelor Speciale. Acesta nu este genul de lucruri pe care să-l discuţi la popotă. Este pentru Forţele Speciale şi pentru nimeni altcineva. Şi totuşi, generalul se teme. Oare ce se pregăteşte să dezlănţuie?

în Centrul de Comandă al Forţelor Speciale, generalul decide s-o ia domol la început.

— Vin aici cu o idee, începe el.

Comandanţii Forţelor Speciale încuviinţează din cap.

— Dacă aveţi o unitate care acţionează în afara protecţiei unităţilor de bază, ce se-ntâmplă dacă cineva păţeşte ceva? întreabă el. Ce se-ntâmplă dacă cineva e rănit? Cum rezolvaţi cazurile astea?

Generalul trece în revistă chipurile inexpresive din încăpere.

— Vindecare psihică! spune el.

Se face linişte.

— Despre asta este vorba, spune generalul, arătând spre propriul cap. Dacă-ţi

foloseşti mintea pentru a vindeca, probabil că poţi scăpa cu întreaga ta echipă teafără şi nevătămată. Nu trebuie să laşi în urmă pe nimeni.

Face o pauză, după care adaugă:

— îţi protejezi structura unităţii prin vindecare fără atingere şi vindecare cu atingere!

Comandanţii forţelor speciale nu par din cale-afară de interesaţi de vindecarea psihică.

— OK, spune generalul Stubblebine.

Felul în care este întâmpinat e deosebit de rece.

— N-ar fi o idee bună să puteţi învăţa pe cineva să facă *asta?*

Generalul Stubblebine scotoceşte prin servietă şi dă la iveală, cu încântare, nişte tacâmuri îndoite.

— Cum ar fi dac-aţi putea face asta? întrebă generalul Stubblebine. V-ar interesa?

Tăcere.

Generalul Stubblebine se trezeşte că începe să se bâlbâie puţin. *Se uită la mine deparc-aş fi sărit de pe fix,* îşi spune în gând. *Nu prezint lucrurile corect.*

Aruncă îngrijorat o privire la ceas.

— Să vorbim despre timp! spune el. Ce s-ar întâmpla dacă timpul n-ar fi un moment? Dacă timpul ar avea o axă X, o axă Y şi o axă Z? Dacă timpul n-ar fi un punct, ci un spaţiu? în orice moment ne putem afla *oriunde* în acel spaţiu! Este spaţiul limitat de tavanul acestei încăperi sau are *douăzeci de milioane de*

kilometri?

Generalul râde.

— Fizicienii *înnebunesc* când le spun asta!

Linişte. Generalul Stubblebine mai face o încercare.

— Animalele! spune el.

Comandanţii Forţelor Speciale îşi aruncă priviri unii altora.

— Să opreşti inimile animalelor, continuă el. Să faci să *explodeze* inimile animalelor. Asta e ideea cu care vin la voi. Aveţi acces la animale, nu-i aşa?

— Aă... spun cei din Forţele Speciale. Nu prea...

Călătoria generalului Stubblebine la Fort Bragg a fost un dezastru. Amintirea ei încă îl face să roşească pe general. A sfârşit prin a se pensiona la cerere în 1984. în acest moment, istoria oficială a Serviciilor de Informaţii ale Armatei, aşa cum este ea prezentată în mapele de presă, sare practic peste anii lui Stubblebine, 1981-1984, aproape ca şi cum aceştia n-ar fi existat.

De fapt, tot ceea ce aţi citit până aici au fost, pentru ultimele două decenii, informaţii secrete ale armatei. încercarea generalului Stubblebine de a trece prin zid, condamnată la eşec, şi călătoria sa aparent inutilă la Fort Bragg nu au fost niciodată făcute cunoscute până în momentul în care el însuşi mi-a vorbit despre ele în camera 403 a hotelului Tarrytown Hilton, din nordul New Yorkului, într-o zi friguroasă de iarnă, la doi ani de la

începerea Războiului împotriva Terorii.

— Ca să fiu sincer, Jon, mi-a spus el, mi-am cam scos din cap restul conversaţiei pe care-am avut-o cu Forţele Speciale. O, da. Mi-am *râcâit-o* din minte! Am plecat. Am plecat cu coada-ntre picioare.

S-a oprit şi s-a uitat la perete.

— Ştii, mi-a spus el, eu chiar le-am considerat idei măreţe. încă o fac. Doar că n-am reuşit să-mi dau seama cum se poate strecura spaţiul *meu* prin spaţiul *celălalt.* Pur şi simplu am continuat să intru cu nasul în zid. N-am putut... Nu. „N-am putut" nu este termenul corect. Nu m-am pus niciodată în starea mintală potrivită.

A oftat.

— Dacă vrei să ştii, este o dezamăgire. La fel şi levitaţia.

în unele nopţi, în Arlington, Virginia, după ce fosta lui soţie se ducea la culcare, generalul se întindea pe covorul din sufragerie şi încerca să leviteze.

— Şi am dat greş cu totul. N-am reuşit să-mi salt curul ăsta gras de la pământ, scuză-mi expresia. Dar cred şi acum că sunt idei mari. Şi ştii de ce?

— De ce? am întrebat.

— Pentru că în lumea informaţiilor *nu-ţi poţi permite* să te plafonezi, a spus el. *Nu-ţi poţi permite* să-ţi scape ceva. Nu-ţi vine să crezi? Uită-te la teroriştii care s-au dus la şcoli de pilotaj ca să înveţe cum să decoleze, dar nu cum să aterizeze. Şi unde s-a pierdut

aceasta informaţie? *Nu-ţi poţi permite* să pierzi ceva când vorbeşti despre lumea informaţiilor.

A existat, în legătură cu călătoria generalului la Fort Bragg, ceva ce nici unul dintre noi doi n-a ştiut în ziua în care ne-am întâlnit. Era o informaţie care în scurt timp avea să mă conducă spre ceea ce se numără, fără îndoială, printre cele mai absurde codoane ale Războiului împotriva Terorii dus de George W. Bush.

Ceea ce n-a ştiut generalul – ceea ce Forţele Speciale i-au ascuns – era că ei de fapt i-au considerat ideile excelente. Mai mult, în momentul în care el le-a propus programul clandestin de oprire a inimii animalelor, iar ei i-au spus că nu aveau acces la animale, îi ascundeau faptul că existau o sută de capre într-un şopron, la numai câteva sute de metri depărtare.

Existenţa acestei sute de capre era cunoscută doar câtorva persoane din interiorul Forţelor Speciale. Statutul secret al caprelor era facilitat de faptul că animalele fuseseră dezbehăite; stăteau pur şi simplu acolo, deschizând şi închizând gura, fără să scoată vreun behăit. Multe dintre ele aveau şi picioarele puse în ghips.

Relatarea de faţă este povestea acelor capre.

2.laboratorul caprelor

Uri Geller este cel ce m-a pus pe pista care m-a condus la capre. L-am întâlnit pe terasa de pe acoperişul unui restaurant din centrul Londrei, la începutul lui octombrie 2001, la mai puţin de o lună de la începerea Războiului împotriva Terorii. Circulau de mult zvonuri (împrăştiate în principal, trebuie spus, chiar de Uri) că pe la începutul anilor 1970 fusese spion psihic, lucrând în secret pentru serviciile de informaţii ale Statelor Unite. Multă lume se îndoise de povestea lui – *Sunday Times* o numise cândva „o afirmaţie bizară", susţinând că Uri Geller era zărghit, pe când serviciile de informaţii nu erau. După mintea mea, adevărul se putea găsi în oricare dintre următoarele patru scenarii posibile:

1. Nu s-a întâmplat niciodată.

2.Vreo doi renegaţi scrântiţi de pe treptele mai înalte ale comunităţii serviciilor de informaţii americane îl cooptaseră pe Uri Geller.

3.Serviciile de informaţii americane sunt depozitarele unor secrete incredibile, care ne sunt ţinute ascunse spre propriul nostru bine; unul dintre aceste secrete este că Uri Geller are puteri paranormale, care au fost folosite controlat în timpul Războiului Rece. Serviciile de informaţii pur şi simplu au sperat că Uri nu avea să se apuce să dea din gură în dreapta şi-n stânga.

4.Comunitatea serviciilor secrete americane a fost, în acel moment, complet sărită de pe fix.

Uri a fost tăcut în restaurant. Purta ochelari de soare mari, reflectorizanţi, care îi acopereau şi tâmplele. Cumnatul lui, Shipi, a fost la fel de rezervat şi întreaga întrevedere s-a dovedit cam tensionată. îi mai întâlnisem o dată sau de două ori şi-i considerasem pe amândoi nişte oameni de o exuberanţă contagioasă. Dar în acea zi nu a fost nici urmă de exuberanţă.

— Păi hai să-ncepem, am spus. Cum ai ajuns să fii spion psihic pentru guvernul american?

A urmat o tăcere îndelungată.

— Nu vreau să vorbesc despre asta, a spus Uri.

A sorbit puţină apă minerală şi i-a aruncat o privire lui Shipi.

— Uri, i-am zis. Care-i problema? Vorbeşti *frecvent* despre asta.

— Ba nu, a spus el.

— Ba *da*! am spus eu.

Mă documentasem asupra acestei chestiuni timp de două săptămâni şi strânsesem deja un dosar gros de două degete cu amintiri ale lui despre timpurile când fusese spion psihic, dictate pe parcursul anilor 1980 şi 1990 unor diverşi ziarişti, care apoi adăugaseră comentarii sarcastice, în aproape toate articolele, raţionamenul era acelaşi: serviciile de informaţii *nu* ar face asta. Era o împotrivire aproape furibundă de-a accepta cele spuse de Uri, ba chiar se dă-deau telefoane pentru a-i verifica sau respinge afirmaţiile. Cu tot cinismul nostru, se pare că totuşi am învestit serviciile de

informaţii cu unele calităţi de rigoare şi metodologie ştiinţifică. Puţinii ziarişti care acceptau afirmaţiile lui Uri îşi exprimau uşurarea pentru că toate acestea se întâmplaseră cu mult timp în urmă, în anii 1970.

— Nu vorbesc niciodată despre asta, a zis Uri.

— Ai vorbit despre asta cu *Financial Times,* am spus. Ai zis c-ai făcut multă muncă paranormală pentru CIA în Mexic.

Uri a ridicat din umeri.

Pe deasupra noastră a trecut un avion la foarte mică înălţime şi toată lumea s-a oprit din mâncat şi şi-a ridicat privirile. încă din 11 septembrie, procurorul general al Statelor Unite, John Ashcroft, avertizase asupra iminenţei unor atacuri teroriste – asupra băncilor, blocurilor de apartamente, hotelurilor, restaurantelor şi magazinelor din Statele Unite, într-o împrejurare, preşedintele Bush a anunţat că nu putea spune *absolut nimic* despre un anumit cataclism care stătea să se întâmple. Alerte la nivel înalt, la fel de nespecifice, existau şi în Londra. Apoi, pe neaşteptate, Uri şi-a scos ochelarii de soare şi m-a privit drept în ochi.

— Dacă o să repeţi ceea ce am să-ţi spun, a zis el, o să neg.

— OK, am spus.

— O să fie cuvântul tău împotriva cuvântului meu, a zis Uri.

— OK, am acceptat.

Uri şi-a tras scaunul mai aproape de-al

meu. Şi-a aruncat privirile de jur împrejur prin restaurant.

— Asta, a spus el, nu mai este o poveste despre trecut.

— Poftim? am spus eu.

— Am fost reactivat, a spus Uri.

— Ce? am întrebat.

M-am uitat spre Shipi. Acesta a încuviinţat, dând din cap cu gravitate.

— Presupun că nu i-ai spus tu lui John Ashcroft despre hoteluri şi bănci sau despre blocurile de apartamente, nu? l-am întrebat.

— Altceva nu mai spun, a zis Uri.

— Uri, am zis, te rog dă-mi ceva de care să mă leg. Te rog, mai spune-mi un lucru.

Uri a oftat.

— OK, a zis el. Am să-ţi mai spun un singur lucru. Cel care m-a reactivat se…

Uri s-a oprit, după care a spus:

— …numeşte Ron.

Şi asta a fost tot. N-am mai vorbit cu Uri Geller de-atunci. Nu mi-a răspuns la telefoane. A refuzat să dezvăluie orice altceva despre Ron. Era Ron de la FBI? De la CIA? De la Serviciile de Informaţii Militare? De la Departamentul Securităţii Naţionale? Putea Ron să fie de la MI5? MI6? Juca Uri Geller vreun rol în Războiul împotriva Terorii?

Am mai făcut un mic pas înainte la un an după aceea, într-un hotel din Las Vegas, când i-am luat un interviu unuia dintre foştii spioni militari ai generalului Stubblebine, sergentul Lyn Buchanan. I-am zis:

— Uri Geller spune că cel care l-a reactivat

se numeşte Ron.

Sergentul Buchanan a tăcut, după care a încuviinţat dând enigmatic din cap şi a spus:

— A, Ron. Da, îl ştiu pe Ron.

Dar n-a vrut să-mi spună nimic mai mult despre el.

Nici generalul Stubblebine n-a vrut să vorbească despre Ron.

— Afurisiţii de spioni psihici ar trebui să-şi ţină închise afurisitele-alea de guri, a spus el, în loc să trăncănească peste tot despre ce-au făcut.

Generalul, am descoperit în săptămânile care au urmat întâlnirii mele cu Uri, comandase o unitate militară secretă de spioni psihici între 1981 şi 1984. Unitatea nu fusese chiar atât de fascinantă pe cât părea, a spus el. Practic, erau câţiva soldaţi care stăteau într-o construcţie învelită în scândură, sortită demolării, foarte bine păzită, din Fort Meade, Mary- land, şi care încercau să aibă puteri paranormale. Oficial, unitatea n-a existat. Era din categoria a ceea ce în jargonul militar era cunoscut drept operaţiuni negre. Pentru că nu „existau", soldaţii nu aveau acces la bugetul pentru cafea al armatei americane. Trebuiau să-şi aducă propria cafea la lucru. Ajunsese să li se facă lehamite de asta. Unii dintre ei s-au aflat acolo, încercând să aibă puteri paranormale, din 1978 până în 1995. Din când în când, vreunul dintre ei murea sau o lua complet razna şi un nou soldat psihic era adus pentru a-l înlocui. Când unul dintre ei avea o viziune – despre o navă de război rusească sau despre

un eveniment viitor făcea o schiţă şi le-o pasa superiorilor.

După care, în 1995, CIA i-a desfiinţat.

Mulţi dintre soldaţii psihici şi-au publicat ulterior autobiografiile, precum *Al şaptelea simţ: secretele clarviziunii împărtăşite de un „spion psihic" al armatei americane,* de Lyn Buchanan.

— Fiecare vrea să fie primul în circuitul publicitar, a spus generalul Stubblebine. Le-aş putea suci gâturile câtorva dintre ei.

Şi asta a fost tot ce-a avut de spus generalul despre spionii psihici.

— S-au întors la treabă? l-am întrebat.

— Sper că da, a spus el.

— A fost Uri Geller unul dintre oamenii dumneavoastră? m-am interesat.

— Nu, a spus el, dar mi-aş fi dorit să fi fost. Sunt un mare admirator al lui.

Aşa se face că încercarea mea de a-l găsi pe Ron m-a purtat în Hawaii, la o casă aflată pe drumul dintre Honolulu şi Pearl Harbor, locuinţa sergentului clasa întâi în rezervă – şi cândva spion psihic în Forţele Speciale – Glenn Wheaton. Glenn era un bărbat masiv, cu păr roşu, tuns scurt, şi o mustaţă groasă în furculiţă, răsucită la capete, în stilul veteranilor războiului din Vietnam. Planul meu era să-l întreb pe Glenn despre perioada când fusese spion psihic, iar apoi să încerc să aduc vorba despre Ron, dar din momentul în care m-am aşezat, conversaţia noastră a cârmit-o într-o direcţie cu totul neaşteptată.

Glenn s-a aplecat înainte în scaun.

— Ai mers de la uşa din faţă până la uşa din spate. Câte scaune sunt la mine în casă?

A urmat o tăcere.

— Probabil că nu-mi poţi spune câte scaune sunt la mine în casă, a spus el.

Am început să mă uit înjur.

— Un supersoldat n-ar avea nevoie să se uite, a spus el. Pur şi simplu ar *şti.*

— Un supersoldat? am întrebat.

— Un supersoldat, a spus Glenn. Un războinic Jedi. El ar şti unde sunt toate întrerupătoarele. Ar şti unde sunt toate prizele. Majoritatea oamenilor sunt observatori slabi. N-au nici cea mai mică idee despre ce se-ntâmplă cu adevărat în jurul lor.

— Ce este un războinic Jedi? l-am întrebat.

— Ai unul chiar în faţa ta, a zis Glenn.

Pe la mijlocul anilor 1980, mi-a spus el, Forţele Speciale au avut o iniţiativă secretă – soldaţii cu superputeri. Una dintre aceste superputeri era să intri într-o încăpere şi să fii imediat conştient de toate detaliile; acesta era nivelul unu.

— Care era nivelul următor? am întrebat.

— Nivelul doi, a spus el. Intuiţia. Există vreo modalitate prin care te putem dezvolta astfel încât să iei decizii corecte? Vine cineva la tine şi-ţi spune: „Drumul face o bifurcaţie. O luăm la stânga sau o luăm la dreapta?" Iar tu zici – Glenn a pocnit din degete – „Facem la dreapta!"

— Care era nivelul următor? am întrebat.

— Invizibilitatea, a spus Glenn.

— Invizibilitatea ca atare? am întrebat.

— La început, a spus Glenn. Dar după un timp am adaptat-o la simpla găsire a unei modalităţi de-a *nu fi văzut.*

— în ce fel? am întrebat.

— Prin înţelegerea legăturii dintre observaţie şi realitate, înveţi să dansezi cu invizibilitatea, a zis Glenn. Dacă nu eşti observat, eşti invizibil. Nu exişti decât dacă cineva te vede.

— Deci ca un camuflaj? am întrebat.

— Nu, a oftat Glenn.

— Tu cât de bun eşti la invizibilitate? l-am descusut.

— Păi, a spus Glenn, eu am păr roşu şi ochi albaştri, aşa că oamenii în general mă ţin minte. Dar mă descurc. Sunt încă în viaţă.

— Care era nivelul de deasupra invizibilităţii? am întrebat.

— Hm, a făcut Glenn.

S-a oprit pentru un timp, după care a spus:

— Am avut un sergent care putea să oprească inima unei capre.

S-a lăsat tăcerea. Glenn a ridicat o sprânceană.

— Numai prin... am spus.

— Numai prin aceea că *voia* ca inima caprei să se oprească, a zis Glenn.

— Asta da, salt, am spus.

— întocmai, a confirmat Glenn.

— Şi-a făcut inima caprei să se oprească? am întrebat.

— A făcut-o cel puţin o dată, a spus Glenn.

— Ha, am făcut, neştiind cum să reacţionez la asta.

— Dar nu este o zonă în care e indicat să...

— Să pătrunzi, am spus.

— Exact, a zis Glenn. Nu-i o zonă în care e indicat să pătrunzi, deoarece, după cum s-a dovedit la control, şi-a făcut de fapt ceva rău şi lui însuşi.

— Ha, am făcut eu iarăşi.

— Vătămare prin simpatie, a spus Glenn.

— Aşadar, nu e ca şi cum capra a luptat şi ea psihic? am întrebat.

— Capra n-a avut nici o şansă, a spus Glenn.

— Unde s-a întâmplat asta? am întrebat.

— La Fort Bragg, a zis el, într-un loc numit Laboratorul Caprelor.

— Glenn, am spus, n-ai vrea să-mi spui totul despre Laboratorul Caprelor?

Iar Glenn s-a pus pe povestit.

Laboratorul Caprelor, care există şi în ziua de azi, este secret. Majoritatea soldaţilor care trăiesc şi muncesc în Fort Bragg nici măcar nu ştiu de existenţa lui. Personalul militar care nu face parte dintre cei iniţiaţi, a spus Glenn, presupune că clădirile părăginite ale spitalelor învelite în şipci, din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, situate la capătul unui drum desfundat dintr-o zonă înecată de pădure neîngrijită, sunt părăsite. În realitate, ele sunt populate de o sută de capre dezbehăite.

Caprele nu au fost mânate pe furiş în aceste clădiri doar pentru ca războiniciijedi să le poată fixa cu privirea. Laboratorul Caprelor a fost creat iniţial ca laborator clandestin pentru a asigura instruire chirurgicală de teren pentru sol- daţii Forţelor Speciale. Pe durata acestei faze mai convenţionale a vieţii caprelor, fiecare dintre ele era scoasă pe nişte uşi grele din oţel, izolate fonic, şi împuşcată în picior cu un pistol pentru dibluri. Apoi instructorii Forţelor Speciale duceau repede capra într-o sală de operaţii, o anesteziau, oblojeau rana şi o îngrijeau până la însănătoşire. Laboratorul Caprelor s-a numit înainte Laboratorul Câinilor, dar s-a vădit că nimeni nu voia să facă toate lucrurile acelea pe câini, aşa că au trecut la capre. Se pare că s-a stabilit în cadrul Forţelor Speciale că era aproape imposibil ca oamenii să închege legături emoţionale cu caprele. De fapt, potrivit Asociaţiei pentru Tratarea Etică a Animalelor (ATEA), caprele au constituit un procentaj neobişnuit de ridicat din cele înjur de un milion de animale pe care s-au făcut experimente secrete în cadrul armatei americane. Cea mai mare parte a activităţii militare desfăşurate în legătură cu caprele a rămas strict secretă, dar din când în când anumite detalii au răsuflat. Când o bombă atomică a fost detonată în aer în apropierea atolului Bikini din Pacificul de Sud în 1946, de pildă, majoritatea celor 4 000 de animale care fuseseră trimise de armată să plutească în

zona exploziei, la bordul unui vas cunoscut drept Arca Atomică, au fost capre. Au vrut să vadă cum o duceau animalele în perioada următoare exploziei. Au dus-o rău. Pe lângă asta, mai multe mii de capre sunt transformate la ora actuală – la o bază a forţelor aeriene americane – într-un ciudat hibrid capră-păianjen. „Mătasea de păianjen este într-adevăr un biomaterial extrem de apreciat, care a stat departe de omenire pur şi simplu pentru că, până acum, doar păianjenii o puteau produce", a explicat un purtător de cuvânt al aviaţiei militare pe canalul de ştiri CBC din Canada. „Odată ce o genă a celulei de păianjen a devenit parte integrantă a constituţiei genetice a caprei, acea capră va produce mătase de păianjen pe o bază economică foarte eficientă pentru mulţi ani. Miracolul se află în laptele de capră. Un singur gram va produce mii de metri de fir de mătase care pot fi ţesuţi în veste antiglonţ pentru armata viitorului."

Iar acum venea la rând activitatea întreprinsă în cadrul Laboratorului Caprelor – dezbehăitul, împuşcarea şi aşa mai departe. Puteau toate acestea, m-am întrebat, să explice în ce fel reuşise un sergent să ucidă o capră doar uitân- du-se fix la ea? Probabil că, înainte de-a se ocupa de capra lui, aceasta era deja într-o stare de sănătate precară: unele capre erau convalescente în urma unor amputări; altele fuseseră deschise, li se cercetaseră inima şi rinichii, şi fuseseră după aceea închise la loc. E de presupus că până şi

cele mai norocoase capre — cele care nu fuseseră decât împuşcate – şontâcăiau prin Laboratorul Caprelor într-o muţenie ireală, cu picioarele în ghips. Poate că sergentul se uitase fix la o capră deosebit de bolnavă? Dar Glenn Wheaton a spus că nu-şi aducea aminte nimic despre starea de sănătate a caprei cu pricina.

— În ce fel s-a îmbolnăvit sergentul ca urmare a faptului c-a oprit inima caprei? am întrebat.

— Pentru a genera destulă putere, a răspuns Glenn, pentru a genera destulă forţă de hotărâre de-a face rău caprei, şi-a făcut rău lui însuşi. Totul are un preţ, vezi tu? Totul se plăteşte.

— Care parte a lui a fost vătămată? am întrebat.

— Inima.

— Ha, am pufnit.

A urmat o tăcere.

— *Tu* poţi să opreşti inima unei capre? l-am întrebat pe Glenn.

— *Nu!* a spus Glenn cu o tresărire. Nu! Nu, nu, nu!

Glenn s-a uitat înjur, de parcă s-ar fi temut că întrebarea însăşi l-ar fi putut implica în acest act şi l-ar fi putut pune pe lista neagră a vreunei forţe spirituale nevăzute.

— Doar nu *vrei* s-o faci? l-am întrebat. Ai *puterea* de-a opri inima unei capre?

— Nu, a zis Glenn. Nu cred că am puterea de-a opri inima unei capre. Cred că dacă

cineva se antrenează pentru a ajunge la acel nivel, trebuie să se întrebe: „Ce rău mi-a făcut capra vreodată? *De ce capra asta ?”*

— Şi-atunci cine a ajuns la nivelul ăsta? am întrebat. Cine a fost sergentul principal?

— II chema Michael Echanis, a zis Glenn.

Iar asta, a adăugat el, era tot ce ştia despre Laboratorul Caprelor.

— Glenn, am spus, s-a reluat privitul fix al caprelor după 11 septembrie?

Glenn a oftat.

— Nu mai sunt în armată, a răspuns el. Nu mă mai număr printre iniţiaţi. Nu ştiu nimic în plus faţă de tine. Dac-aş suna la Forţele Speciale, aş primi acelaşi răspuns pe care ţi l-ar da şi ţie.

— Şi care-ar fi răspunsul?

— Nici n-ar confirma, nici n-ar nega. Existenţa însăşi a caprelor este secretă. Nici măcar n-o să admită că *au* capre.

Acesta, am aflat ulterior, a fost motivul dezbehăirii. Ea era făcută nu pentru că soldaţilor din Forţele Speciale li se cerea să ştie cum să cauterizeze corzile vocale ale duşmanului, ci pentru că Forţele Speciale îşi făceau griji că o sută de capre behăind la bază puteau atrage atenţia Asociaţiei locale pentru Prevenirea Cruzimii faţă de Animale.

Glenn arăta puţin speriat.

— Astea-s chestii care ţin de operaţiunile negre, a spus el.

— Încotro o iau de-aici? am întrebat.

— Nicăieri, a zis Glenn. Las-o baltă.

— N-o pot lăsa baltă, am spus. Este o imagine pe care nu mi-o pot scoate din minte.

— Las-o baltă! a repetat Glenn. Uită că am spus vreodată ceva despre capre.

Dar nu puteam. Aveam prea multe întrebări. De exemplu, cum începuse toată chestia asta? Furaseră pur şi simplu Forţele Speciale ideea generalului Stubblebine? Părea posibil, dată fiind cronologia pe care începeam s-o încropesc punând cap la cap informaţii disparate. Probabil că Forţele Speciale mimaseră indiferenţa rece faţă de iniţiativa generalului de explodare a inimii animalelor, după care-i indicaseră lui Michael Echanis, cine va fi fost acesta, să înceapă exerciţiile de fixare cu privirea. Poate că pur şi simplu îşi doriseră gloria pentru ei înşişi, în cazul în care ţintuirea duşmanului cu privirea şi provocarea morţii lui deveneau instrumente din arsenalul armatei americane şi schimbau lumea pentru totdeauna.

Sau fusese o *coincidenţa?* Oare, fără ca generalul Stubble- bine să ştie, Forţele Speciale lucrau deja cu caprele? Răspunsul la această întrebare, am simţit, putea să ducă la o oarecare înţelegere a minţii armatei americane. Era cumva genul de idei pe care oamenii din aceste cercuri le aveau *de obicei?*

După ce-am plecat de la Glenn Wheaton, am încercat să aflu tot ce se putea despre Michael Echanis. Se născuse în 1950, în Nampa, Idaho. Bătrâna care locuia pe aceeaşi stradă cu el era „o adevărată

scandalagioaică”, potrivit unui prieten din copilărie, „aşa că Michael i-a aruncat în aer şopronul cu lemne".

Echanis a luptat în Vietnam vreme de două luni în 1970, timp în care a împuşcat douăzeci şi nouă de oameni – confirmaţi ca ucişi –, dar după aceea porţiuni din laba piciorului şi gambă i-au fost pulverizate de o explozie şi a fost trimis înapoi acasă, în San Francisco, unde doctorii i-au spus că nu avea să mai poată umbla niciodată. Dar Echanis i-a uimit şi, dimpotrivă, până în 1975 devenise cel mai important exponent al Statelor Unite ale Americii în arta marţială coreeană Hwa Rang Do, predând tehnici secrete, precum invizibilitatea, soldaţilor Forţelor Speciale, la Fort Bragg.

— Dacă trebuie să stai lângă un zid cu brâie din cărămidă orizontale, nu sta în picioare, le spunea el Beretelor Verzi pe care le instruia. Intr-un copac, încearcă să arăţi ca un copac. în câmp deschis, ghemuieşte-te ca să arăţi ca o piatră. între clădiri, seamănă cu o conductă de legătură. Dacă trebuie să mergi pe lângă un perete alb şi neted, foloseşte o bucată de material cu două feţe. Ţine un pătrat alb înaintea ta în timp ce te deplasezi. Gândeşte negru. Asta este starea de gol.

Această stare de gol era importantă pentru Echanis. în acel gol, el a aflat că putea ucide. Un fost coleg de arte marţiale al lui Echanis, pe nume Bob Duggan, a spus cândva pentru revista *Black Bell* că el considera că Echanis

era, în esenţă, un psihopat. Duggan a adăugat că Echanis era întotdeauna pe punctul de-a provoca mutilări, era întotdeauna cu gândul la moarte şi la procesul morţii, iar această trăsătură de caracter i se cuibărise în minte cam pe vremea celor douăzeci şi nouă de omoruri confirmate din Vietnam şi a pierderii piciorului în urma exploziei.

— Uită-te la mâinile sau la picioarele ţintei tale, le spunea el soldaţilor din corpul Beretelor Verzi pe care-i instruia. Nu te uita în ochii ei decât în ultima secundă. Poţi bloca o persoană ţintuind-o cu privirea pentru o fracţiune de secundă. Mă apropii de-un adversar fără să-l privesc şi dintr-odată mă uit intens la el. Când privirile ni se încrucişează, el se uită la mine. în acea fracţiune de secundă, corpul îi este blocat şi ăla e momentul în care-l atac. Poţi să vorbeşti pe un ton egal. Creezi o monotonie. „Nu, n-am să te înjunghii sau să te-atac.” Atunci fă-o. Dacă eşti total relaxat în privire, corp şi voce, persoana cealaltă nu o să-şi închipuie că eşti gata să te repezi asupra ei.

Pe lajumătatea anilor 1970, Echanis a publicat o carte intitulată *Autoapărarea cu cuţitul în luptă,* care a creat controverse prin recomandarea tehnicii săriturilor zgomotoase în sus şi a rotirii în aer în timpul atacării cu cuţitul a unui duşman. Această abordare a fost salutată de unii entuziaşti ai luptei cu cuţitul, dar criticată de alţii, care credeau că săriturile şi rotirile ar putea duce la

înjunghierea de unul singur şi că jocul de picioare trebuia păstrat simplu când erai înarmat cu un cuţit.

Cu tdate acestea, superputerile lui Echanis au ajuns subiect de legendă. O fostă Beretă Verde şi-a reamintit pe Internet:

Mi-a căzut falca şi-am rămas cu gura căscată. M-am uitat la el cum s-a întins pe un pat de cuie, în timp ce un soldat i-a sfărâmat un bloc de ciment pe burtă cu un baros, cum şi-a trecut ţepuşe din oţel prin pielea gâtului şi a braţelor şi a ridicat găleţi cu nisip, iar apoi şi le-a scos fără nici un fel de sângerate şi cu urme de traume fizice foarte mici, cum a tras de funie împotriva a doisprezece bărbaţi care n-au reuşit să-l clintească nici măcar un centimetru, ba chiar cum a hipnotizat doi privitori. Beretele Verzi au fost aruncate încoace şi-ncolo ca nişte păpuşi de cârpă. Durerea pe care putea s-o provoace era ireală. Putea răni grav un adversar cu un singur deget. Mike, nu te-am uitat. Cuţitul pe care mi l-ai dat stă alături de bereta mea. Mi-ai călit sufletul pentru întreaga viaţă. Dumnezeu să te binecuvânteze, Mike Echanis!

Echanis a petrecut câtva timp ca redactor de arte marţiale al revistei *Soldier of Fortune,* „revista aventurierilor profesionişti". A devenit un fel de idol pentru mercenarii americani, la propriu, de fapt, deoarece a apărut frecvent ca vedeta de pe coperta lui *Soldier of Fortune* şi *Black Belt.* Dacă se întâmplă să daţi vreodată peste o poză din anii 1970 cu un mercenar american chipeş şi vânos, cu mustaţă în furculiţă, stând vigilent şi înarmat într-un hăţiş ca de junglă, îmbrăcat într-un costum de teren kaki, cu o bandană şi strângând în pumn un cuţit cu lamă zimţată,

este foarte probabil să fie Michael Echanis. Toate acestea l-au făcut şi mai cunoscut, ceea ce nu este o strategie bună pentru un mercenar, şi e posibil ca tocmai asta să fi dus la moartea sa misterioasă la vârsta de douăzeci şi opt de ani.

Există mai multe versiuni despre cum a ajuns să moară Echanis. Ceea ce este sigur e că s-a întâmplat în Nicaragua, unde Echanis se asociase, ca profesionist, cu dictatorul de atunci al ţării, Anastasio Somoza. Unele relatări spun că CIA mijlocise întâlnirea dintre cei doi şi că agenţia îi dăduse lui Echanis un buget de cinci milioane de dolari pentru a preda tehnici de arte marţiale ezoterice gărzii prezidenţiale a lui Somoza şi comandourilor antisandiniste.

Echanis i-a declarat unui biograf al lui Somoza că motivul pentru care îi plăcea foarte mult în Nicaragua era că acasă, în Statele Unite, era extrem de greu să mergi pe stradă şi să te iei la bătaie cu cineva. Dar în Nicaragua, a spus el, puteai nimeri într-o încăierare aproape zilnic.

Se poate susţine că a fi plătit de Somoza pentru a pune umărul la zdrobirea insurecţiei ţărăneşti a fost întru câtva neeroic, dar simpatizanţi entuziaşti ai lui Echanis mi-au spus, când am încercat să le prezint această perspectivă, că asta făcea curajul lui Echanis cu atât mai remarcabil, de vreme ce americanii n-au fost tocmai îndrăgostiţi de Somoza, iar presa „i-a transformat pe

sandinişti în sfinţi".

Una dintre versiunile împrejurărilor în care a murit Echanis e următoarea: Echanis, împreună cu câţiva camarazi mercenari, erau într-un elicopter, în drum spre săvârşirea unor orori de inspiraţie somozistă. Elicopterul a explodat, fie ca rezultat al unei bombe plantate de rebelii antisomo- zişti, fie din cauză că pasagerii îşi făceau de lucru cu nişte grenade şi una dintre ele a fost declanşată, astfel că toţi cei aflaţi la bord au fost ucişi.

în cealaltă versiune, pe care mi-a relatat-o maestrul în arte marţiale Pete Brusso, care predă la baza de instrucţie a marinei militare americane Câmp Pendleton, din San Diego, Echanis nu se afla într-un elicopter. Era la sol, dân- du-se mai mare decât era cazul în privinţa puterilor sale supraomeneşti.

— Obişnuia să se lase călcat de Jeepuri, mi-a explicat Pete Brusso. Forţele Speciale aduceau un Jeep, iar Echanis se întindea la pământ şi Jeepul trecea încet peste el. Asta nu-i prea greu de făcut. Un Jeep are o mie două sute de kilograme, patru roţi, împărţi asta la patru. Dacă trece destul de încet peste tine, corpul poate să preia greutatea. Dar dacă izbeşti corpul, indiferent de viteză, îi transmiţi un şoc de energie cinetică.

Pete a spus că Echanis i-a provocat pe câţiva colegi mercenari să treacă peste el cu maşina, ca să poată dovedi că fioroasa-i reputaţie era binemeritată.

— Ei bine, cel care conduceajeepul nu şi-a

dat seama că trebuia s-o ia încet, a spus Pete Brusso. Pam-pam!

A izbucnit în râs.

— Da, aşa că s-a ales cu leziuni interne şi a murit. Asta e ce-am auzit eu.

— Crezi c-au inventat povestea cu elicopterul după aceea, ca să nu se facă nimeni de râs şi să evite şi posibile acuzaţii juridice? am întrebat.

— Se prea poate, a spus Pete Brusso.

Dar în nici una dintre relatările pe care le-am citit sau le-am auzit despre Michael Echanis n-am găsit vreo referire la el ucigând o capră doar uitându-se intens la ea, astfel că m-am trezit într-o fundătură cu privire la Laboratorul Caprelor.

În mod ciudat, de fapt, ori de câte ori am abordat subiectul fixării caprelor cu privarea în corespondenţa mea prin e-mail cu foşti prieteni sau asociaţi ai lui Michael Echanis, de absolut fiecare dată aceştia au încetat pe loc să-mi răspundă la mesaje. Am început să mă gândesc că, probabil, mă credeau sărit. Acesta e motivul pentru care, după un timp, am început să evit cuvintele care sunau nelalocul lor precum „capră", „privit fix" şi „moarte", şi în schimb am pus întrebări precum: „Se întâmplă să ştii dacă Michael a fost vreodată implicat în încercări de-a influenţa animale domestice de la distanţă?"

Dar chiar şi atunci corespondenţa prin e-mail a încetat brusc. Probabil că dădusem peste un secret atât de mare, încât nimeni nu

voia să admită că avea cunoştinţă despre el.

Aşa că l-am sunat iarăşi pe Glenn Wheaton.

— Spune-mi, te rog, a cui a fost de fapt ideea cu holba- tul la capre? am spus. Te rog, spune-mi asta.

Glenn a oftat. Apoi a spus un nume.

Pe parcursul următoarelor câteva luni, alţi foşti războinici Jedi mi-au dat acelaşi nume. Apărea întruna. Este un nume pe care puţină lume din afara armatei l-a auzit vreodată. Dar acest om i-a inspirat pe războinicii Jedi să facă ceea ce-au făcut. De fapt, acest om, de unul singur, înarmat cu pasiune pentru domeniul ocult şi credinţă în puterile supraomeneşti, a avut o influenţă profundă – şi până acum neînregistrată de vreun document – asupra fiecărui aspect din viaţa armatei americane. Încercarea sortită eşecului a generalului Stubblebine de-a trece prin peretele biroului său a fost inspirată de acest om, la fel cum a fost – la celălalt capăt al scalei secretivităţii – celebrul slogan al recrutărilor prin televiziune de către armata americană, „Fii tot ce poţi fi”.

Cauţi adânc înăuntrul tău Lucruri de care nici n-ai ştiut. Fii tot ce poţi fi, O poţi face în armată.

Acest slogan a fost cândva considerat de revista *Advertising Age* pe locul doi între cele mai eficace refrene din istoria reclamelor de la televiziunea americană (câştigătorul fiind „Meriţi o pauză acu’, deci lasă munca şi te du – la McDo- nald’s”). El a mişcat sufletul reaganizat al absolvenţilor de colegiu din

întreaga Americă în anii 1980. Cine-ar fi crezut că soldatul care a contribuit la apariţia refrenului a avut o asemenea idee fabuloasă despre ce se putea include în „tot ce poţi fi”?

Cu toate că acest om a fost plin de cele mai bune intenţii şi gânduri de pace, el a furnizat în acelaşi timp, aveam să descopăr mai târziu, inspiraţia din spatele unei forme extrem de ciudate de tortură întreprinse de forţele americane în Irak, în mai 2003. Această tortură n-a avut loc în închisoarea Abu Ghraib, unde mai mulţi deţinuţi irakieni dezbrăcaţi la piele au fost forţaţi să se masturbeze şi să simuleze sexul oral între ei. Ea a apărut înăuntrul unui container de transport feroviar din spatele unei gări dezafectate din micul oraş al-Qâ’im, de la graniţa siriană. A fost cu adevărat la fel de urâtă, în felul ei, ca atrocităţile de la Abu Ghraib, dar fiindcă n-au fost făcute nici un fel de fotografii şi pentru că a fost implicat şi Barney, Dinozaurul Ciclamen, ea n-a fost întâmpinată nici cu aceeaşi publicitate necondiţionată, nici cu repulsie universală.

Toate aceste lucruri, fixarea caprelor cu privirea şi multe altele au fost inspirate de un locotenent-colonel pe nume Jim Channon.

3. batalionul unu terra

Era o dimineaţă de iarnă, într-o sâmbătă, şi locotenent-co- lonelul (în rezervă) Jim Channon umbla agale prin vasta sa proprietate – care se întinde pe o mare parte dintr-un vârf de deal hawaiian strigând ca să se facă auzit prin vânt:

— Bun venit în grădina mea secretă, ecodomeniul meu. Căpşuni proaspete? Nimic nu se compară cu a mânca ceva care tocmai a avut viaţă. Dacă vapoarele încetează să vină, dacă istoria dispare şi lumea ne nimiceşte, eu mă hrănesc de unul singur. Invit vântul! Vântul vine, dacă i-o ceri. Crezi asta? Vino la smochinul meu bengalez. Ia-o pe aici!

— Vin, am spus.

Banianul era despărţit pe mijloc şi o potecă sinuoasă, pavată cu piatră de râu, şerpuia printre numeroasele sale rădăcini la vedere.

— Dacă vrei să treci de porţile astea, a spus Jim, trebuie să fii parţial mistic şi parţial vizionar şi, prin urmare, capabil să-ţi alcătuieşti cea mai bună listă de cumpărături. Aşadar, bun venit în sanctuarul meu, unde-mi oblojesc rănile şi-mi trăiesc visele despre un stagiu militar mai bun.

— De ce semeni atât de puţin cu imaginea mea despre un locotenent-colonel din armata Statelor Unite?

Jim a stat să se gândească la asta. Şi-a trecut degetele prin părul lung, argintiu. Apoi

a spus:

— Pentru că n-ai cunoscut prea mulţi dintre noi.

Aşa arată Jim acum. Dar nu era la fel în VieUiam. Fotografiile lui de pe-atunci arată un tânăr îngrijit, într-o uniformă militară, purtând o insignă de forma unei puşti înconjurate de o cununiţă. Jim încă are insigna. Mi-a arătat-o.

— Ce înseamnă? l-am întrebat.

— înseamnă treizeci de zile în condiţii de luptă, a spus el.

Apoi s-a oprit, a arătat spre insignă şi a spus:

— *Asta* e o chestie ca lumea.

Jim îşi aminteşte exact cum a început totul, momentul precis care a aprins scânteia întregii poveşti. Era prima lui zi de luptă din Vietnam şi s-a trezit zburând într-unul dintre cele 400 de elicoptere care vuiau pe deasupra râului Song Dong Nai, în drum spre un loc care-i era cunoscut drept Zona de Război D. Au aterizat printre cadavrele americanilor care nu reuşiseră să captureze Zona de Război D cu patru zile mai devreme.

— Soldaţii se copseseră în soare, a spus Jim, şi se întindeau ca un zid.

Jim a simţit mirosul cadavrelor şi în acea clipă simţul mirosului i-a dispărut. Şi l-a recăpătat la câteva săptămâni după aceea.

Un soldat american din dreapta lui Jim a sărit din elicopter şi a început imediat să

tragă sălbatic. Jim a strigat la el să se oprească, dar soldatul nu l-a auzit. Aşa că Jim a sărit asupra lui şi s-a luptat cu el ca să-l pună la pământ.

Cristoase, şi-a zis Jim.

Chiar atunci, un lunetist a tras un singur foc, de undeva, în plutonul lui Jim. Toţi au rămas pur şi simplu încremeniţi. Lunetisul a tras din nou şi americanii au început să alerge spre unicul palmier care se vedea în jur. Jim a alergat atât de repede, încât s-a oprit cu faţa în el. A auzit pe cineva strigând în spatele lui: „Vietnamez în negru la o sută de metri."

După vreo douăzeci de secunde, Jim s-a întrebat: *De ce nu trage nimeni ? Ce-aşteaptă? Doar nu aşteaptă să le dau* ordin *să tragă?*

— LICHIDAŢI-L! a ţipat Jim.

Şi aşa au început soldaţii să tragă, iar când totul s-a terminat, o mică echipă a înaintat să descopere cadavrul. Dar, cu tot tirul lor, nu reuşiseră să-l nimerească pe lunetist.

Cum se întâmplase una ca asta?

După care cineva a strigat: „E femeie!"

Fir-ar să fie, şi-a zis Jim. *Cum. procedăm acum?*

Câteva momente mai târziu, lunetistul l-a ucis pe unul dintre soldaţii lui Jim cu un glonţ în plămâni. Era fruntaşul Shaw.

— în Vietnam, a spus Jim, m-am simţit ca un cauciuc de roată. Politicienii pur şi simplu mi-au dat cu flit. Eu trebuia să scriu scrisorile pentru mamele şi taţii soldaţilor ucişi în unitatea mea.

Iar când a ajuns acasă în America, a fost de datoria lui să meargă prin ţară ca să-i întâlnească pe acei părinţi şi să le dea înştiinţările oficiale şi efectele copiilor lor ucişi. În timpul acelor lungi călătorii, Jim a retrăit în minte momentele care duseseră la moartea fruntaşului Shaw.

Jim strigase la soldaţii lui să-l ucidă pe lunetist, iar ei, ca unul, trăseseră absolut toate gloanţele mai sus decât trebuia.

— Asta a ajuns să fie înţeleasă ca o reacţie comună când soldaţii începători trag asupra oamenilof, a spusjim. Nu-i firesc să împuşti oameni.

(Ceea ce văzuse Jim se potrivea cu anumite studii efectuate după cel de-al Doilea Război Mondial de către istoricul militar generalul S.L.A. Marshall. Acesta a intervievat mii de infanterişti americani şi a ajuns la concluzia că numai 15-20 de procente dintre ei trăseseră într-adevăr pentru a ucide. Restul trăseseră mai sus sau nu trăseseră deloc, făcându-şi de lucru cu orice altceva puteau.

Iar 98 la sută dintre soldaţii care chiar au tras ca să ucidă au fost diagnosticaţi mai târziu cu traume profunde ca urmare a acţiunilor. Restul de 2 la sută au fost diagnosticaţi ca „personalităţi psihopate agresive*', care în esenţă nu aveau nici o reţinere să ucidă, indiferent de împrejurări, acasă sau în străinătate.

Concluzia — cu cuvintele locotenent-colonelului Dave Grossman din cadrul

Grupului de Cercetare în Ucidolo- gie – a fost că „există ceva în legătură cu lupta continuă, de neevitat, care-i face pe 98 la sută dintre oameni să înnebunească; cât despre ceilalţi 2 la sută, ei erau deja nebuni când au ajuns acolo.")

Pentru o vreme, după Vietnam, Jim a suferit de depresie; a descoperit că nu putea urmări naşterea fiicei sale. Nu putea să vadă nimic care-i aducea aminte de durere. Moaşele din spital l-au crezut nebun, deoarece genul acesta de lucruri nu fusese explicat în presă. A fost sfâşietor pentru Jim să-şi dea seama că fruntaşul Shaw murise deoarece camarazii lui de arme au fost în mod natural inocenţi şi buni la inimă, şi nu nişte maşini de ucis, aşa cum îi dorea armata.

Jim m-a poftit în casă. Arăta de parcă ar fi aparţinut unui vrăjitor bun dintr-un roman fantastic; era plină de artă budistă, picturi cu ochi atotvăzători în vârful unor piramide şi aşa mai departe.

— Oamenilor atraşi de serviciul militar le vine foarte greu să fie... vicleni. Noi am suferit în Vietnam din cauză că n-am fost vicleni. Pur şi simplu ne-am prezentat la datorie şi ne-am ales cu cururile ciuruite de gloanţe. Ai putea să găseşti o anume viclenie la alte agenţii din administraţia americană, dar ai avea mari probleme s-o descoperi în armată.

Şi aşa s-a făcut că, în 1977, Jim i-a scris generalului-loco- tenent Walter T. Kerwin, comandautul-adjunct al armatei terestre de la

Pentagon. Jim i-a scris că voia ca armata să înveţe cum să fie mai vicleană. Ţinea să pornească într-o misiune de aflare a unor fapte clare. Nu ştia unde. Dar voia să i se predea viclenia. Pentagonul a fost de acord să plătească salariul şi cheltuielile lui Jim pe durata călătoriei, far Jim s-a urcat în maşină şi a pornit la drum.

Steven Halpern este autorul unei serii de CD-uri cu muzică pentru meditaţie şi subliminală, care se vând pe Internet, cu titluri precum *Obţinerea greutăţii ideale* („Ascultaţi acest program în timpul meselor. Mestecaţi încet. Vă iubiţi şi vă acceptaţi deplin corpul."), *Hrănireapropriului copil lă-untric ţ,y?L* eliberaţi de orice resentiment sau îndurerare faţă de părinţii dumneavoastră fiindcă nu v-aţi satisfăcut nevoile.") şi *Sporirea intimităţii* („Trupul tău ştie exact unde să mă atingă. Iţi place să mă strângi în braţe şi să mă laşi să mă ghemuiesc lângă tine.")

„Vreme de mai bine de 25 de ani", se scrie pe pagina de web a lui Steven, „muzica sa a atins vieţile a milioane de oameni şi este folosită în locuinţe, centre de yoga şi masaj, în casele de îngrijire a bolnavilor pe moarte şi în afacerile inovatoare din întreaga lume."

Steven era la începutul carierei în 1978, când, la o conferinţă a mişcării New Age ţinută în California, l-a întâlnit pe Jim Channon. Jim a spus că voia cumva să folosească muzica lui Steven ca să-l facă pe

soldatul american mai paşnic şi spera, de asemenea, să-i utilizeze muzica pe câmpul de luptă ca să-l facă şi pe *duşman* mai paşnic.

Primul gând al lui Steven a fost: *Nu vreau să fiu trecut pe o listă.*

— Uneori ajungi pe-o listă, vezi tu? a spus Steven. Iţi monitorizează activităţile. Cine era tipul ăsta? Poza în cineva care voia să înveţe lucrurile bune, dar oare plănuia să le folosească împotriva mea?

Am fost surprins de cât de viu îşi amintea Steven întâlnirea cu Jim. Asta, a explicat el, se datorează faptului că oamenii care lucrează în domeniul muzicii ambientale nu sunt abordaţi prea des de armată. în plus, Jim părea să practice ceea ce predica referitor la pacea lăuntrică. Jim era foarte charismatic. Şi oricum, a adăugat Steven, fuseseră timpuri ciudate rău.

— Tocmai ne retrăseserăm din Vietnam, a spus el. S-a dovedit că unii dintre cei mai violenţi agitatori împotriva războiului erau agenţi dubli. La fel era şi în comunitatea OZN-iştilor.

— Comunitatea OZN-iştilor? am întrebat. De ce-ar vrea spionii guvernului să se infiltreze acolo?

— Hai, Jon, a spus Steven. Nu fi naiv.

— Şi totuşi, de ce? am insistat.

— Fiecare îl ţinea sub observaţie pe fiecare, a spus Steven. S-a ajuns la o asemenea paranoia, încât vorbitorii la întâlnirile OZN-iştilor le cereau tuturor spionilor guvernului să se ridice în picioare şi să-şi

decline identitatea. Cu cât ştii mai mult, cu atât ştii mai puţin, vezi tu? în tot cazul, era multă paranoia. Şi-atunci a venit un tip şi a spus că era din armată şi că voia să afle mai multe despre muzica mea. Era Jim Channon.

— De ce crezi că te-a abordat pe tine-anume? am întrebat.

— Cineva a spus odată că muzica mea le îngăduie oamenilor să aibă o experienţă spirituală fără s-o *numească,* a zis Steven. Cred că asta a fost. A spus că trebuia să-i convingă pe mai-marii din armată; gradele cele mai de sus. Ăştia erau oameni care nu cunoscuseră niciodată o stare meditativă. Cred că voia să-i introducă în starea asta fără s-o *numească.*

— Sau poate că voia să-şi hipnotizeze conducătorii cu sunete subliminale, am spus.

— Poate şi asta, a zis Steven. Sunt lucruri foarte puternice.

Steven mi-a spus câte ceva despre puterea sunetelor subliminale. Odată, a zis el, o biserică evanghelică americană a bombardat adunarea cu sunete silenţioase în timpul cântărilor. La terminarea serviciului, au descoperit că donaţiile li se triplaseră.

— Avantaj tactic, înţelegi? a spus Steven. Vrei să ştii de ce bisericile evanghelice adună atât de mulţi bani, în timp ce bisericile obişnuite o duc prost? Poate că ăsta e răspunsul.

Iar recent, a adăugat el, a vizitat biroul unui prieten.

— De îndată ce-am păşit înăuntru, m-am

simţit iritat. Am spus: „Biroul tău mă face să mă simt nervos." El a zis: „Asta e noua mea bandă subliminală pentru eficienţă maximă." Am spus: „Ei bine, opreşte-o.”

Steven a făcut o pauză.

— Am sesizat-o numaidecât, a spus el, pentru că sunt armonizat. Dar cei mai mulţi oameni nu sunt.

Steven i-a spus lui Jim Channon şi despre puterea sunetelor subliminale, iar Jim i-a mulţumit şi a plecat. Cei doi nu s-au mai întâlnit niciodată.

— Asta s-a întâmplat acum douăzeci şi cinci de ani, a spus Steven. Dar mi-o amintesc de parc-ar fi fost ieri. Jim mi s-a părut un tip deosebit de blând.

Steven a rămas tăcut pentru un moment. Apoi a spus:

— Ştii ceva? Acum, dacă stau să mă gândesc, nu cred că l-am întrebat ce-avea de gând cu toate informaţiile alea.

Aproape toţi cei pe care Jim i-a vizitat pe parcursul călătoriei lui de doi ani erau, la fel ca Steven Halpern, cali- fornieni.Jim a vizitat în total 150 de organizaţii NewAge, ca de pildă Centrul de Biofeedback din Berkeley, Institutul Chuan Integral („După cum mugurele unei flori conţine în interiorul lui forma inerentă a florii perfecte, la fel fiecare dintre noi conţinem în noi înşine forma inerentă a propriei nostre perfecţiuni."), Eliberarea de Grăsime („Chiar POŢI slăbi!"), Dincolo de Jogging şi, în Mâine, Organizaţia

Mondială a Vindecării Adierea („Dacă aţi mers la şcoală în America sau în oricare altă ţară cu practici educative similare înainte de zece sau doisprezece ani, aţi suferit forme grave de vătămare mintală sau emoţională... Tehnologia vindecării pusă la punct de Adierea vă poate ajuta.”).

Cei de la Adierea i-au oferit, probabil, lui Jim, ca de fapt tuturor celor care le-au trecut pragul, Instrumentele Vindecării, ale căror ingrediente magice fuseseră întotdeauna un secret păzit cu atenţie, deşi un indiciu oferit de companie este acela că sunt derivate „din Lumea Spiritelor, nu din lumea umană". Imaginaţi-vă ceva care arată ca o bucată măricică de săpun de mâini alb, pictat ca să semene cu o placă de circuite de computer. Asta este Porţia Vindecătoare 1.3 a Adierii, „donaţie obligatorie 7 600 USD". Deşi la un preţ destul de piperat, ea „reprezintă noul vârf de lance al tehnologiei vindecării, depăşind cu mult produsele Puck Curcubeu III şi IV" şi include „mult mai mult decât un minimum de 6-60 MHz de deplasare temporală, combinată cu milioane de modificări eterice predefmite.”

Materialele publicitare ale Adierii îi asigură pe potenţialii cumpărători şi pe recruţii companiei că „Nu există nici un Mesia pe aici... NICI UN MESIA implicat în Proiectul Adierea. Vă rugăm, nu vă pierdeţi timpul căutând aşa ceva. Aici nu avem nici unul."

Cu toate acestea, unii foşti membri mi-au

spus neoficial că gurul-şef al Adierii, John Miller, a ordonat în ultimii doi ani întregului personal să treacă la dieta Atkins şi să poarte numai bej, precum şi că misteriosul ingredient din lumea spiritelor încorporat în Porţiile Vindecătoare ale companiei este de fapt sexul în grup. Presupusul scenariu e următorul: John Miller trece pe lângă o angajată şi spune – parafrazez, pe baza afirmaţiilor pe care le-au făcut foşti membri ai grupului – „Felicitări. Ai fost aleasă de lumea spiritelor să participi la lucrarea noastră energetică ultrasecretă. Nu-i spune soţului, pentru că el n-ar înţelege lucrarea energiei."

Femeia este apoi condusă în dormitorul lui John Miller, face sex cu el şi cu diverse alte alese, după care John Miller spune: „Repede. Faceţi un Baton Vindecător." Adierea a contestat aceste afirmaţii nedovedite, iar în 2004 a deschis un proces împotriva foştilor membri care le-au făcut.

într-o recenzie a unor clienţi ai Adierii – un cuplu din Bristol – se scrie: ,,Am observat schimbări în bine remarcabile la pisica noastră Moya, care practic s-a transformat peste noapte dintr-o pisicuţă luată de la adăpost, timidă şi speriată, într-o aventurieră plină de încredere şi prietenoasă, după ce am folosit pe ea unul dintre instrumentele de vindecare ale Adierii."

Un alt client, însă, a notat: „La început mi-a plăcut că instrumentul chiar a avut un efect observabil asupra aurei mele, dar când l-am

întors pe cealaltă parte, cu eticheta pe care scria «liniştire», mi-a produs un sentiment lăuntric de lipsă de reacţie la experienţa avută. Pentru a scurta povestea, în ultimii cinci ani am folosit în locul acestui produs Armonizatorii Universali ai Echilibrului şi acum mă simt iarăşi cu adevărat eu însumi."

Cei de la Adierea au declarat că peste şase milioane de persoane din peste o sută cincizeci de ţări din întreaga lume le-au folosit produsele. Mi-au mai spus şi că nu îşi amintesc să fi făcut cunoştinţă cu Jim şi că, probabil, el dăduse peste o altă Adiere în timpul odiseei lui finanţate de Pentagon. Ar putea să aibă dreptate, dar n-am reuşit să găsesc o altă Adiere activând în cadrul mişcării New Age sau un alt Potenţial Uman în acea perioadă.

Jim Channon nu şi-a amintit nici el mare lucru despre Adierea, cu toate că grupul trebuie să fi avut un mare impact asupra lui, de vreme ce a făcut o menţiune specială referitoare la el în raportul confidenţial pe care l-a întocmit după aceea pentru Pentagon.

Jim a trecut prin renaşterea reichiană, trânta primordială, care este o trântă obişnuită, însoţită de nişte scremete guturale şi şedinţe de întâlniri în pielea goală în bazinul cu apă fierbinte de la Institutul Esalen pentru Sporirea Potenţialului Uman, din Big Sur, unde a fost consiliat de fondatorul Institutului Esalen, Michael Murphy, omul creditat cu inventarea mişcării New Age. Jim nu le-a dezvăluit niciodată acestor terapişti şi

guru cu care a făcut cunoştinţă cum îşi imagina că ar putea fi adaptate tehnicile lor, astfel încât să-l înveţe pe soldatul american să fie mai viclean.

„Adeseori e nevoie de zece ani”, a notat jim în jurnal în acel moment, „pentru ca valorile dezvoltate în Los Angeles să-şi facă drum până în Arkansasul rural. Ceea ce se dezvoltă astăzi pe Coastă va fi valoare naţională recunoscută peste zece ani."

Iată cum şi-a imaginat Jim America anilor 1980: guvernul nu va mai avea o „atitudine exploatatoare faţă de resursele naturale". în schimb, va pune accentul pe „conservare şi sănătate ecologică". Sistemul economic avea să înceteze să „promoveze consumul cu orice preţ". Avea să nu mai fie nici agresiv, nici competitiv. Acesta, a profeţit Jim, era noul sistem de valori, pregătit să cuprindă America.

Jim avea nevoie să creadă că toate acestea urmau să se întâmple. Lucra pentru ceea ce comandantul lui de atunci, generalul Edward Meyer, numise „o armată golită". Era un termen pe care Meyer îl pusese în circulaţie pentru a descrie starea mintală a armatei de după Vietnam. Nu numai veteranii sufereau de depresie după război şi de stres posttraumatic. Armata, ca entitate, era traumatizată, melancolică şi suferindă de un complex de inferioritate paralizant. Bugetele erau reduse pretutindeni. Concentrarea pentru îndeplinirea serviciului militar fusese abolită, iar armata nu mai era o opţiune ispititoare ca viitoare carieră pentru tinerii

americani. Lucrurile mergeau prost de tot. Jim s-a văzut pe sine însuşi drept un potenţial phoenix New Age, înălţându-se din cenuşă ca să aducă bucurie şi speranţă armatei şi ţării pe care-o iubea atât de mult.

„Rolul Americii, a scris el, este să conducă lumea spre paradis."

Jim s-a întors din călătorie în 1979 şi a scris o lucrare confidenţială pentru superiori. Prima propoziţie era: „Armata Statelor Unite nu are de fapt o alternativă serioasă, în afara aceleia de-a fi minunată."

O notă finală de refuzare a asumării oricăror implicaţii legale spunea: „ [Aceasta] nu reprezintă o poziţie oficială a armatei în acest moment."

Acesta a fost *Manualul operaţional al Batalionului Unu Terra* de Jim Channon.

Manualul era un melanj de 125 de pagini de desene, grafice, hărţi, eseuri polemice şi reproiectări punct cu punct ale fiecărui aspect al vieţii militare. în Batalionul Unu Terra al lui Jim Channon, noua uniformă de luptă urma să includă buzunare pentru regulatori ginseng, instrumente de radiestezie, concentrate comestibile pentru sporirea acuităţii vederii pe timp de noapte şi un difuzor care să emită automat „muzică indigenă şi cuvinte împăciuitoare".

Soldaţii urmau să poarte cu ei în ţările ostile „animale simbolice" precum miei nou-născuţi. Aceştia aveau să fie ţinuţi cu grijă la pieptul soldaţilor. Soldaţii urmau să înveţe cum să-i salute pe oameni cu „ochi

scânteietori". Apoi aveau să pună cu blândeţe mieii pe pământ şi să-i ofere duşmanului „o îmbrăţişare automată".

Exista, a admis Jim, posibilitatea ca aceste măsuri să nu fie de-ajuns pentru a împăca un duşman. În acea eventualitate, difuzoarele ataşate la uniforme aveau să fie pornite

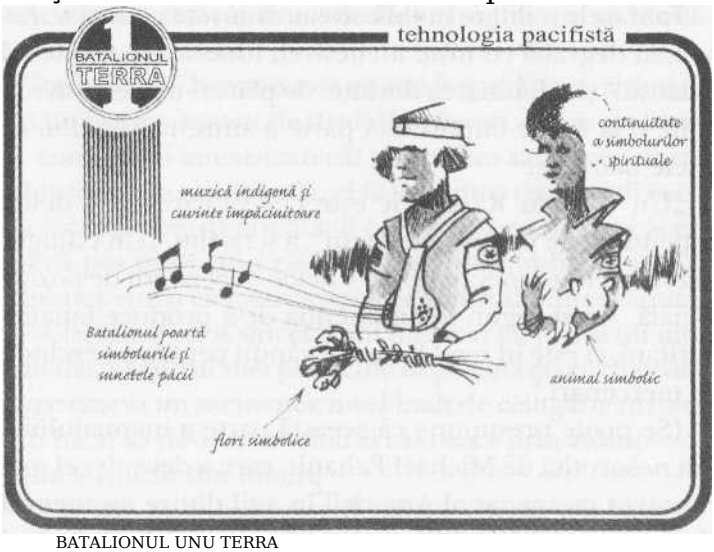

BATALIONUL UNU TERRA

pentru a difuza „sunete discordante". Alte difuzoare mai puternice aveau să fie montate pe vehiculele militare, toate cu muzică rock acidă, în defazaj între ele pentru a crea confuzie în rândurile inamicului.

în caz că nimic din toate acestea nu avea să meargă, avea să fie dezvoltat un nou tip de armament – arme neletale sau „psihoelectronice" inclusiv o maşină care să poată proiecta energie pozitivă asupra mulţimilor ostile.

Dacă toate acestea dădeau greş, aveau să

fie folosite armele letale, deşi „nici unui soldat din Terra nu-i va fi refuzată împărăţia cerurilor din cauză că este folosit ca instrument al unui război orb".

La baza de instrucţie, în timpul ritualurilor obligatorii ale Batalionului Unu Terra, aveau să fie purtate robe şi cagule. Vechile refrene, misogine şi agresive („Nu ştiu, dai' aşa se spune la oaste, că eschimoşii se plâng de frig ca nişte proaste...") aveau să fie încet-încet eliminate şi înlocuite cu un nou refren: „Aum".

Fanfarele militare mobile aveau să înveţe cum să semene mai degrabă cu nişte menestreli itineranţi. „Cântecul şi dansul" şi „eliminarea dorinţei de plăceri trupeşti" aveau să fie o la fel de importantă parte a antrenamentului ca artele marţiale.

„Un Călugăr Războinic este cineva care nu e deloc dependent de plăcerile trupeşti", a scris Jim. „Un Călugăr Războinic este cineva care nu e deloc dependent de poziţia socială. Acest regim n-are intenţia de-a produce fanatici puritani, ci este în mod limpede gândit pentru a-i exclude pe mercenari."

(Se poate presupune că această parte a manualului a fost nesocotită de Michael Echanis, care a devenit cel mai cunoscut mercenar al Americii în anii dintre momentul când se spune că ar fi fixat cu privirile o capră până când a omorât-o, la Fort Bragg, şi moartea sa, petrecută în împrejurări misterioase în Nicaragua.)

Soldaţii antrenaţi în cadrul Batalionului Unu Terra aveau să înveţe să postească preţ de o săptămână, bând numai sucuri, pentru ca apoi să mănânce numai seminţe şi grăunţe vreme de o lună. Totodată, ei aveau:

să se îndrăgostească de toată lumea, să perceapă aura plantelor, să organizeze plantarea de copaci împreună cu copiii, să ajungă să aibă puterea de-a trece prin obiecte cum ar fi zidurile, să îndoaie metale cu mintea, să umble prin foc, să calculeze mai rapid decât un computer, să îşi oprească propriile inimi fără nici un efect vătămător, să vadă în viitor, să aibă experienţe extracorporale, să trăiască doar cu ce le oferea natura timp de douăzeci de zile, să fie 90% vegetarieni, să aibă capacitatea de a-şi masa şi de a-şi curăţa colonul, să înceteze de-a folosi clişee, să petreacă noaptea singuri sub cerul liber şi să audă şi să vadă gândurile altor oameni.

Acum, tot ce-i rămânea de făcut lui Jim era să vândă aceste idei armatei.

Cred că Jim Channon este un om bogat. E cert că deţine cam un întreg versant de deal din Hawaii, cu un amfiteatru, construcţii anexe cam cât pentru un sat întreg, iurte şi chioşcuri. La ora actuală, el face pentru corporaţii ceea ce a făcut şi pentru armată: îi convinge pe angajaţii acestora că pot trece prin ziduri şi că pot schimba lumea; şi reuşeşte pentru că face ca aceste lucruri să sune normal.

— Tu chiar crezi sincer, l-am întrebat pe Jim la un moment dat, în cursul zilei petrecute împreună cu el, că poate atinge cineva un

asemenea nivel înalt de călugărie războinică, încât să devină invizibil şi să treacă prin ziduri?

Jim a ridicat din umeri.

— Se ştie că femeile pot să ridice o maşină cu mâinile goale când copiii le sunt prinşi dedesubt, a spus el. De ce să nu te-aştepţi la acelaşi lucru de la un Călugăr Războinic?

Jim mi-a spus – la fel cum le-a spus şi comandanţilor lui în 1979 – că un călugăr militar e posibil să sune ca un nou prototip militar nebunesc, dar era el cu ceva mai nebunesc decât vechile prototipuri, cum ar fi cowboy-ii sau fotbaliştii?

— Un Călugăr Războinic, a spus Jim, este cineva care are înfăţişarea unui călugăr, slujba şi dăruirea unui călugăr, şi îndemânarea şi precizia absolută ale unui războinic.

Le-a spus asta şi comandanţilor lui la clubul ofiţerilor din Fort Knox, în primăvara lui 1979. Ajunsese acolo cu câteva ore mai înainte şi târâse înăuntru toate ghivecele pe care reuşise să le găsească prin bază. Le-a aranjat într-un cerc, o „pseudopădure". în centrul cercului, a aprins o singură lumânare.

Când au sosit comandanţii, Jim le-a spus: „Pentru a începe ceremonia, domnilor, vom intona o mantră. Trageţi adânc aer în piept şi când îl lăsaţi să iasă, scoateţi sunetul *Iiiiiiii.*[11]

— Aici, mi-a spus Jim, au început să râdă. Câţiva dintre ei au râs mai încet, uşor stânjeniţi. Aşa că am putut spune: „Daţi-mi voie! Vi s-a dat un set de instrucţiuni şi mă

aştept să fie îndeplinite la nivel înalt.” Vezi tu? Am apelat fix la mentalitatea lor militară. A doua oară când am făcut-o, locul fusese deja unificat.

După care Jim şi-a început discursul. El a spus: „Domnilor, este o mare onoare să vă am în acest loc de refugiu, unde ne putem îngriji rănile şi ne putem trăi visul de a avea un serviciu militar mai bun. împreună cu toate celelalte armate ale lumii, vom transforma acest loc şi o nouă civilizaţie se va putea naşte, o civilizaţie care să nu ştie despre linii de frontieră, ci să ştie mai bine cum să trăiască în grădină şi să ştie că ne desparte doar un gând de paradis."

Comandanţii nu mai râdeau. De fapt, Jim a descoperit că unora dintre ei aproape că le dăduseră lacrimile. La fel ca Jim, fuseseră zdrobiţi de experienţele lor din Vietnam. Jim se adresa unor generali cu patru stele, generali-maiori, generali de brigadă şi colonei – „oamenii din vârf[1] – şi îi captivase. De fapt, unul dintre coloneii prezenţi, Mike Malone, a fost atât de mişcat, încât a sărit în picioare şi a strigat: „Sunt omul-barbun!"

Observând expresia nedumerită de pe feţele colegilor lui comandanţi, Malone a lămurit: „Susţin cauza barbunu- lui pentru că este un peşte de condiţie modestă. E simplu. E onest. Se deplasează în formaţii şi în coloane excepţionale. Face cam toată afurisita de treabă. Dar este şi *nobil.* E ca un alt lucru nobil pe care l-am iubit cândva şi care se numeşte «soldat»."

Jim şi-a continuat discursul. „Singura

situaţie când ochelarii coloraţi în roz nu Funcţionează e când îi iei de la ochi", a spus el. „Aşa că alăturaţi-vă mie în această viziune a încercării de-a fi *tot* ce putem fi, pentru că acesta este locul unde începe Batalionul Unu Terra. Acesta este locul unde aveţi dreptul să gândiţi ceea ce este de negândit, să visaţi imposibilul. Ştiţi că ne aflăm aici pentru a crea cel mai puternic set de instrumente pentru individ şi pentru echipa din care face parte, pentru că asta e diferenţa dintre locul unde se află acum soldatul american şi locul unde-ar trebui să se afle pentru a supravieţui pe câmpul de bătălie al viitorului/[4]

— Ştii despre ce e povestea asta? m-a întrebat Jim, în grădina lui din Hawaii. E povestea creativităţii unei instituţii la care te-ai aştepta să fie *ultima* care să-şi deschidă porţile către realităţi mai măreţe. Pentru că ştii ce s-a-ntâmplat în continuare?

— Ce? am întrebat.

— Am fost numit pe loc comandant al Batalionului Unu Terra.

Nota de refuzare a asumării oricăror implicaţii legale de la sfârşitul *Manualului operaţional* al lui Jim spunea că el nu reprezenta poziţia oficială a armatei Statelor Unite. Cu toate acestea, la numai câteva săptămâni de la publicarea lui, mulţi soldaţi din armată au început cu seriozitate să încerce să-i aplice ideile.

Undeva pe o arteră comercială din Silicon Valley, există o clădire care arată ca un depozit oarecare, părăsit de mult. Cu toate

acestea, din când în când apar autobuze pline de turişti veniţi să fotografieze exteriorul, pentru că aceasta este clădirea unde a început proiectul Silicon Valley. Acesta s-a lansat ca depozit de caise, dar după un timp profesorul William Shockley s-a mutat în clădire, a coinventat tranzistorul, a produs cristale de silicon în încăperea din spate şi a câştigat Premiul Nobel pentru această muncă în 1956.

Pe la sfârşitul anilor 1970, clădirea de pe San Antonio Road 391 avea un nou proprietar, numit Jim Hardt. Era la fel de inovator în domeniul lui de activitate ca Shockley şi la fel de vizionar, dar ştiinţa lui era, şi încă este, întru câtva mai stranie.

Doctorul Hardt încă lucrează aici, taxându-i pe civili cu 14 000 de dolari pentru o săptămână de retragere pentru antrenarea minţii – „Menţionaţi «semicoerent» şi obţineţi o reducere de 500 de dolari!" spune pachetul publicitar – într-o serie de mici birouri din spate. Ele sunt întunecate, iluminate doar cu un purpuriu fluorescent, ceasurile nu au limbi, iar locul îmi aminteşte puţin de circuitul „Turnul spaimei din zona crepusculară" aflat în parcul de distracţii Disney World.

Ajunsesem să cred că Michael Echanis nu era, de fapt, legendarul bărbat care se holba la capre. Hotărâsem că Glenn Wheaton se înşelase, păcălit de legenda lui Echanis, şi că era vorba de un cu totul alt războinic Jedi. Poate că doctorul Hardt era în stare să-mi

ofere răspunsul, pentru că el a fost cel care a reacordat creierele războinicilor Jedi la sfârşitul anilor 1970 şi i-a purtat spre un nivel de iluminare spirituală la care uciderea unei capre prin fixarea cu privirea era, se pare, posibilă.

Doctorul Hardt m-a rugat să iau loc şi mi-a spus povestea aventurilor sale „fascinante şi totuşi întru câtva melodramatice" în cadrul Forţelor Speciale.

Totul a început cu vizita unui colonel numit John Alexan- der, care şi-a făcut apariţia într-o zi la uşa lui Jim împreună cu alţi câţiva militari. Colonelul Alexander îl căutase anume pe doctorul Hardt, fiind mişcat profund de *Manualul operaţional al Batalionului Unu Terra* al lui Jim Channon. Voia să ştie dacă doctorul Hardt putea într-adevăr să transforme nişte soldaţi obişnuiţi în maeştri zen avansaţi în numai şapte zile şi să le dea putere telepatică pur şi simplu conectân- du-i la maşina lui pentru antrenarea creierului.

Doctorul Hardt a spus că lucrul era într-adevăr posibil şi astfel încercarea de creare a unui supersoldat, a unui soldat cu puteri supranaturale, a fost pusă în mişcare chiar aici, în această clădire din Silicon Valley.

Colonelul i-a spus lui Jim Hardt că Forţele Speciale invitaseră, încă de la publicarea manualului lui Jim, un guru celebru după altul din mişcările New Age şi Human Potenţial din California, pentru a le ţine soldaţilor prelegeri despre cum să se armonizeze mai bine cu spiritele lor interioare şi aşa mai departe, dar

acţiunea nu avusese succes. Toţi acei guru fuseseră întâmpinaţi, de regulă, cu huiduieli, miorlăituri şi căscaturi teatrale de către Forţele Speciale.

Ei bine, a dorit să ştie colonelul Alexander, n-ar vrea doctorul Hardt să facă o încercare? N-ar vrea să-şi aducă maşina portabilă de antrenat creierul la Fort Bragg?

Jim Hardt mi-a arătat maşina. îţi conectezi nişte electrozi la cap şi undele alfa ale creierului îţi sunt introduse într-un computer. Se umblă la nişte butoane şi undele alfa sunt acordate. După ce se realizează asta, coeficientul de inteligenţă îţi creşte cu douăsprezece puncte şi atingi fără nici un efort un nivel spiritual neobişnuit, care altminteri nu poate fi atins decât printr-un studiu perseverent, de o viaţă întreagă, a tehnicilor zen. Dacă două persoane sunt legate simultan la această maşină, pot să-şi citească gândurile una alteia.

Doctorul Hardt i-a explicat toate acestea colonelului Alexander şi s-a oferit să-i facă o demonstraţie, însă colonelul a refuzat. A spus că în creierul lui erau depozitate o mulţime de informaţii secrete şi nu putea risca să i le dezvăluie telepatic doctorului Hardt.

Doctorul Hardt a spus că înţelegea.

Colonelul Alexander s-a simţit obligat să-i spună lui Jim Hardt că oamenii din Forţele Speciale erau foarte ostili întregii idei, pe care o considerau un talmeş-balmeş cu pretenţii de spiritualitate. De fapt, aveau să se comporte „neplăcut" şi să refuze să „stea locului şi să asculte".

În acest caz, a răspuns doctorul Hardt, avea să accepte numai dacă soldaţii erau trimişi în prealabil să mediteze timp de o lună, retraşi din lume.

— Mă rog, mi-a spus doctorul Hardt acum. în primul rând, ei n-o numeau *retragere* pentru meditaţie, deoarece „retragere[11] este un cuvânt interzis în armată. Aşa că a fost numită *tabără* de meditaţie. Şi a avut un insucces *imens.*

— Cum aşa? am întrebat.

— Soldaţii efectiv se *încăierau* între ei în spaţiul de meditaţie, a spus el. Se încăierau din plictiseală.

Şi aşa s-a făcut că, atunci când doctorul Hardt a sosit la Fort Bragg, Forţele Speciale încă erau „extrem de ostile", învinuindu-l pe doctorul Hardt pentru luna lor de meditaţie forţată, pe care-o consideraseră „un nonsens" şi „o pierdere de timp".

Micul, uscăţivul şi delicatul doctor Hardt i-a trecut în revistă neliniştit pe soldaţii ostili, apoi a legat cu blândeţe electrozii atât de capetele lor, cât şi de al lui. Pe urmă a pornit computerul pentru antrenarea creierului prin intermediul undelor alfa şi armonizarea a început.

— Şi atunci, pe neaşteptate, a spus Jim Hardt, din ochi mi s-a prelins o lacrimă care mi s-a rostogolit pe obraz şi mi-a picurat pe cravată.

în ochi aproape că i s-a format o lacrimă şi

acum, când şi-a reamintit acel moment de telepatie emoţională.

— Aşa că le-am arătat cravata încă umedă şi-am spus: „Eu ştiu prin telepatie că în această încăpere cineva se simte trist." Am *izbit* cu palma în masă şi am spus: „Nimeni dintre noi *nu* părăseşte această încăpere până când respectivul, indiferent cine este, n-o recunoaşte." Ei bine, s-au scurs două minute de linişte totală. După care un colonel cu înfăţişare dură a ridicat mâna şi-a spus: „Probabil că eu am fost ăla."

Iar apoi colonelul i-a spus lui Jim Hardt şi colegilor lui, soldaţii din Forţele Speciale, povestea tristeţii sale.

Acest colonel cântase în colegiu în corul de cameră. Cântase muzică folk şi corală, şi în timp ce creierul îi era armonizat, mintea i s-a umplut cu amintiri despre corul lui de cameră, din urmă cu douăzeci de ani.

— S-a bucurat foarte mult de asta, a spus Jim Hardt. Dar apoi a trecut de la colegiu direct la şcoala de ofiţeri şi a luat o decizie intelectuală de-a renunţa la bucurie. La absolvirea colegiului, a decis că bucuria nu avea nici un rol în viaţa unui ofiţer de armată, aşa că, în mod conştient şi de bunăvoie, *clic,* şi-a blocat bucuria. Trecuseră douăzeci de ani şi a ajuns să-şi dea seama că nu fusese necesar. Trăise douăzeci de ani fără bucurie. Şi nu fusese necesar.

În a doua zi a armonizării creierelor, soldaţii şi-au legat încă o dată electrozii de cap.

— Iar de data asta, aspus Jim Hardt, ochii mei au fost amândoi ca nişte *robinete.* Mi-am scos cravata şi am stors-o. Atât a fost de udă de lacrimile mele. Iar am întrebat: „Cine este? Cine simte tristeţe?" Şi iarăşi au trecut două minute înainte ca *acelaşi tip* să ridice mâna şi de data asta să istorisească o poveste pe care o trăise chiar el.

Era ofensiva Tet, din 1968. Colonelul se afla într-un mic avanpost armat, în apropiere de zona demilitarizată, când Viet-Congul a atacat.

— Şi colonelul ăsta, de unul singur, le-a salvat micul avanpost de la capturare, a spus Jim Hardt, iar felul în care a făcut-o a fost trăgând cu mitraliera toată noaptea. Iar apoi, când au sosit zorile, s-a uitat la trupurile muribunde pe care le adusese în starea aia şi-a avut sentimente care sunt mai mari decât pot încăpea într-o singură inimă.

La sfârşitul celei de-a treia zile de armonizare a creierelor, Jim Hardt a studiat imprimările undelor alfa pe care le înregistrase computerul şi a văzut ceva care l-a uimit.

— La unul dintre soldaţi, a spus el, am observat un model de unde cerebrale care se găseşte numai la oamenii care au experienţa vederii îngerilor. îi spunem „percepţia fiinţelor din planul astral", fiinţe care sunt decorporate, dar au un corp de lumină. Deci, stăteam la birou faţă în faţă cu soldatul ăsta care fusese antrenat să ucidă şi l-am întrebat, pe un ton foarte liniştit: „Vorbeşti cu fiinţe pe

care alţi oameni nu le văd?”. Iar el a sărit înapoi pe scaunul pe care stătea. A fost de parcă l-aş fi izbit cu un par! Era complet surescitat şi alarmat, respira greu şi s-a uitat în dreapta şi în stânga, ca să se asigure că nu mai era nimeni în încăpere. Apoi s-a aplecat înainte şi a recunoscut: „Da”. Avea un spirit călăuzitor, de expert în arte marţiale, care i se arăta numai lui. Nu-i vorbise despre asta decât celui mai bun prieten al lui şi se jurase că-i va tăia gâtul dacă avea să sufle cuiva vreo vorbă.

Şi cu asta, povestea s-a încheiat. Asta a fost tot ce mi-a putut spune doctorul Hardt. A părăsit Fort Bragg, n-a revenit niciodată şi a spus că nu ştia care dintre soldaţii Jedi ale căror creiere le armonizase omorâse o capră doar hol- bându-se la ea.

— Doar neletal! urlă crâncenul cercetător medical Glenn Talbot. Repet, *doar neletall* Trebuie să obţin o mostră de la el. Daţi-i cu spumă!

La baza militară subterană Atheon, ascunsă dedesubtul unei săli de cinematograf dezafectate de undeva din deşert, Incredibilul Hulk a scăpat şi distruge totul în cale. Soldaţii fac ce le-a ordonat Glenn Talbot şi-l stropesc pe Hulk cu o Spumă Lipicioasă care se expandează şi se întăreşte în momentul în care-i atinge trupul. Spuma reuşeşte acolo unde toate celelalte arme au dat greş. Hulk este oprit în loc. Se luptă mugind cu spuma, fără nici un spor.

— Adio, voinicule… mârâie Glenn Talbot.

II împuşcă pe Hulk în piept cu un fel de lansator de rachete de mână. Asta este o greşeală. îl face pe Hulk şi mai furios – atât de furios, de fapt, încât îşi adună destule puteri ca să sfărâme platoşa de spumă şi să-şi continue raidul devastator.

Spuma aceasta nu este o invenţie a scenariştilor filmului *Hulk.* Este invenţia colonelului Alexander, acelaşi care l-a recrutat pe doctorul Hardt ca să rearmonizeze creierele războinicilor Jedi. Colonelul Alexander a pus la punct Spuma Lipicioasă ca rezultat al citirii *Manualului operaţional al Batalionului Unu Terra* al lui Jim.

Comandanţii armatei prezenţi la Fort Knox în 1979 au fost atât de impresionaţi de discursul lui Jim, încât i-au oferit posibilitatea de-a crea şi a comanda un prim Batalion Terra adevărat. Dar Jim i-a refuzat. Avea ambiţii mai mari de-atât. Era îndeajuns de raţional pentru a-şi da seama că a trece prin ziduri, a simţi aurele plantelor şi a topi inimile inamicilor cu miei nou-născuţi erau idei bune pe hârtie, dar nu erau neapărat lucruri realizabile concret.

Superiorii lui Jim erau oameni care luau lucrurile în litera lor (de unde şi numeroasele eforturi hotărâte ale generalului Stubblebine de-a trece prin zid), dar adevărata viziune a lui Jim era mai nuanţată. El voia ca soldaţii să găsească un plan spiritual mai înalt, tinzând spre ceea ce era imposibil. Dacă ar fi acceptat

oferta de-a conduce un prim Batalion Terra, superiorii lui i-ar fi cerut rezultate măsurabile. Ar fi vrut să-i vadă pe soldaţii lui Jim oprindu-şi *demonstrabil* propriile inimi fără nici un efect vătămător, iar când ar fi dat greş, unitatea ar fi fost mai mult ca sigur desfiinţată umilitor, fără ca cineva să fi aflat vreodată de existenţa ei.

Jim avea altceva în minte. El voia ca ideea lui să plutească prin aer şi să prindă rădăcini oriunde va fi decis soarta. Batalionul Unu Terra avea să existe oriunde cineva avea să citească manualul şi să fie inspirat să-i aplice conţinutul, oricum va fi dorit. Işi imagina că avea să fie asimilat în alcătuirea intimă a armatei cu atâta succes, încât soldaţii viitorului să i se conformeze fără să ştie nimic despre provenienţa lui fantastică. Şi aşa s-a făcut că Spuma Lipicioasă a devenit o primă armă, reală, a Batalionului Unu Terra.

Spuma avusese o istorie zbuciumată. în Somalia, în februarie 1995, forţele de menţinere a păcii ale Naţiunilor Unite încercau să împartă alimente, când mulţimea a început să se încaiere. Au fost aduşi puşcaşi marini americani pentru a calma lucrurile şi pentru a ajuta la retragerea forţelor Naţiunilor finite.

— Folosiţi Spuma Lipicioasă! a ordonat ofiţerul comandant.

Iar puşcaşii s-au executat. Au dat cu spumă, nu pe mulţime, ci în faţa ei, astfel ca spuma să se întărească şi să formeze un zid

instantaneu între mulţimea agitată şi alimente. Somalezii s-au oprit, s-au uitat la substanţa asemănătoare unei creme de vanilie care bolborosea, îşi mărea volumul şi se întărea, iar după ce-au aşteptat să se solidifice, au trecut peste ea şi şi-au continuat bătaia pe alimente. Toate acestea s-au întâmplat în faţa camerelor de televiziune. în acea noapte, canalele de ştiri au difuzat reportajul cu evenimentele împreună cu un clip din comedia *Vânătorii de fantome,* în care Bill Murray era umplut de bale de o fantomă.

(Unul dintre cei care au folosit Spuma Lipicioasă în Somalia – comandantul Sid Heal – m-a sfătuit ulterior să nu înfăţişez incidentul ca pe un dezastru necontrolat. El mi-a spus că speraseră că turbulenţilor le vor trebui douăzeci de minute ca să-şi dea seama cum să escaladeze spuma. Dar nu le-a luat decât cinci minute, şi astfel, tot ce se putea spune mai rău era că fusese un dezastru pe trei sferturi. A fost însă întâia şi ultima oară când spuma a fost folosită într-o situaţie de luptă.)

Netulburate de incidentul somalez, autorităţile penale ale Statelor Unite au introdus spuma în închisori la sfârşitul anilor 1990, pentru a-i stăpâni pe puşcăriaşii violenţi înainte de a-i transporta dintr-un loc într-altul. Obiceiul a fost însă abandonat rapid, deoarece era imposibil ca prizonierii stropiţi cu spumă să mai poată fi scoşi din celule, odată imobilizaţi. Rămâneau pur şi simplu fixaţi acolo.

Dar acum, pe neaşteptate, spuma se bucură de o renaştere. În 2003 au fost duse în Irak sticle cu soluţie. Ideea era ca de îndată ce soldaţii Statelor Unite aveau să găsească armele de distrugere în masă, să împrăştie Spumă Lipicioasă peste ele. Dar armele de distrugere în masă n-au fost găsite niciodată, aşa că spuma a rămas în sticle.

Dintre toate ideile lui Jim, cea mai fructuoasă a fost insistenţa lui ca militarii din unităţile operaţionale şi oamenii de ştiinţă să călătorească până în cele mai sălbatice colţuri ale imaginaţiei lor, fără să se teamă că păreau ridicoli şi necopţi în căutările lor pentru un nou tip de armă, ceva viclean, inimos şi neletal.

Spuma este doar una dintre sutele de invenţii similare menţionate într-un raport secret din 2002 al forţelor aeriene, ajuns la cunoştinţa publicului – *Arme neletale: termeni de referinţă-,* care detaliază cele mai recente eforturi în domeniu. Există o serie de arme acustice: proiectorul de explozii sonore, coagulatorul şi infrasunetul de joasă frecvenţă, care, potrivit raportului, „penetrează cu uşurinţă cele mai multe clădiri şi vehicule" şi provoacă „ameţeli, golirea mă-runtaielor, dezorientare, vomă, potenţiale vătămări ale organelor interne sau moartea". (Succesorii lui Jim Channon par a fi mai îngăduitori decât el cu definiţia termenului „neletal".) Apoi vin bombele mirositoare specifice raselor şi costumul de camuflaj cameleonic — arme din care nici una n-a fost lansată încă, fiindcă nimeni nu-şi dă seama

cum să le inventeze.

Există un feromon special care „poate fi folosit la marcarea indivizilor-ţintă, după care se pot elibera albine care să-i atace”. Există mănuşa electrică, vesta electrică de poliţie, „care electrocutează pe oricine-o atinge", arma cu plasă şi arma cu plasă electrică, la fel ca arma cu plasă, dar care, în plus, „eliberează un şoc electric dacă ţinta încearcă să se zbată ca să scape". Sunt tot felul de hologame, printre care şi hologama morţii – „folosită pentru a ucide de spaimă o persoană-ţintă; exemplu: un şef din mafia drogurilor, slab de inimă, vede fantoma rivalului mort apărând la căpătâiul patului şi moare de frică" –, precum şi hologama profetului, „proiecţia imaginii unui zeu din vechime deasupra capitalei unui inamic ale cărui comunicaţii publice au fost luate sub control şi sunt folosite împotriva lui într-o masivă operaţiune psihologică".

Colonelul Alexander de la Batalionul Unu Terra este indicat drept coautor al raportului. Alexander locuieşte în suburbiile Las Vegasului, într-o casă mare, plină cu artă budistă şi aborigenă, şi cu decoraţii militare. Pe raftul lui mai erau, am remarcat, şi câteva cărţi scrise de Uri Geller.

— îl cunoaşteţi pe Uri Geller? l-am întrebat.

— O, da, a spus el. Suntem buni prieteni. Făceam cu el partide de îndoit bare de fier.

Colonelul Alexander a fost consilier special

la Pentagon, la CIA, la Laboratoarele Naţionale de la Los Alamos şi la NATO. Este, de asemenea, unul dintre cei mai vechi prieteni ai lui Al Gore. Nu este complet retras din armata Statelor Unite. La o săptămână după ce l-am întâlnit, a zburat în Afganistan pentru patru luni, pentru a activa pe post de „consilier special". Când l-am întrebat pe cine consilia şi în ce chestiuni, nu mi-a spus.

Pe parcursul unei mari părţi a după-amiezii, însă, John a evocat amintiri despre Batalionul Unu Terra. Chipul i s-a luminat de un zâmbet larg când şi-a adus aminte de ritualurile secrete de la miezul nopţii, pe care el şi câţiva colegi colonei le împlineau la bazele militare, după citirea manualului lui Jim.

— Focuri mari de buşteni! a spus el. Şi ţipi cu şerpi pe creştete!

A râs.

— Aţi auzit de Ron? l-am întrebat.

— Ron? a făcut colonelul Alexander.

— Ron, care l-a reactivat pe Uri, am spus.

Colonelul Alexander a rămas tăcut. L-am aşteptat să răspundă. După vreo treizeci de secunde, mi-am dat seama că nu avea să mai scoată o vorbă dacă nu aveam să-i pun o altă întrebare. Aşa că am făcut-o.

— Până la urmă, chiar a ucis Michael Echanis o capră doar holbându-se la ea? am întrebat.

— Michael Echanis? a spus el.

Arăta perplex.

— Cred că de fapt vorbeşti de Guy Savelli.

— Guy Savelli? am întrebat.

— Da, a spus colonelul. Omul care a ucis capra a fost în mod cert Guy Savelli.

4. în inima caprei

Sala de dans şi arte marţiale Savelli se află imediat după colţ, cum treci de un Red Lobster, un TGI Friday's, un Burger King şi un garaj Texaco, în zona suburbană a Clevelandului, în statul Ohio. Afişul de pe uşă anunţă lecţii de „balet, step, jazz, hip-hop, acrobatică aeriană, mers pe poante, kickboxing şi autoapărare*[4].

îi telefonasem lui Guy Savelli cu câteva săptămâni înainte. îi spusesem cine eram şi l-am întrebat dacă mi-ar putea descrie munca pe care-o întreprinsese în cadrul Laboratorului Caprelor. Colonelul Alexander îmi spusese că Guy era civil. Nu era condiţionat de nici un contract militar. Aşa că ar fi putut vorbi. în loc de asta, a urmat o tăcere foarte lungă.

— Cine *eşti?* a întrebat el în cele din urmă.

I-am spus din nou. Apoi am auzit un oftat profund trist. A fost mai mult decât „Of, nu, nu un ziarist." A sunat aproape ca un urlet împotriva inevitabilelor şi injustelor forţe ale destinului.

— Am sunat într-un moment nepotrivit? l-am întrebat.

— Nu.

— Deci, *ai fost* la Laboratorul Caprelor? am întrebat.

— Da.

A oftat iarăşi.

— Şi da, *chiar am* lăsat lată o capră când

am fost acolo.

— Presupun că nu mai practici tehnica, nu-i aşa? am întrebat.

— Ba da, a spus el.

Guy a rămas iarăşi tăcut. După care a spus, cu o voce îndurerată şi chinuită:

— Săptămâna trecută mi-am ucis hamsterul.

— Doar holbându-te la el? am întrebat.

— Da, a confirmat Guy.

Guy era ceva mai relaxat în came şi oase, dar nu cu mult. Ne-am întâlnit în holul de primire al sălii lui de dans. Este bunic acum, dar tot vioi şi plin de energie, umblând încoace şi-ncolo prin încăpere ca posedat. Era înconjurat de câţiva dintre copiii şi nepoţii lui, iar mai mulţi elevi din clasa de Kun Tao stăteau în picioare de jur împrejurul sălii, pe lângă pereţi. Se pusese ceva la cale, asta era limpede, dar nu ştiam ce.

— Aşadar, i-ai făcut asta hamsterului tău? l-am întrebat pe Guy.

— Ha? a zis el.

— Hamsterilor, am spus, brusc nesigur pe mine însumi.

— Da, a spus el. Ei...

Peste figură i-a trecut o fulgerare de uluire.

— Când o fac, a spus el, hamsterii *mor.*

— Chiar aşa? am întrebat.

— Hamsterii mă enervează la culme, a spus Guy.

A început să vorbească foarte repede.

— Nu fac decât să se învârtă întruna. Am vrut să-l opresc, să nu se mai tot învârtă. Mi-am zis, o să-l fac să se îmbolnăvească şi să se-ngroape în rumeguş sau ceva de genul ăsta.

— Dar, în loc de asta, l-ai făcut să moară?

— Am totul pe bandă, a spus Guy. Am filmat. Poţi să te uiţi.

S-a oprit.

— Aveam pe cineva care îngrijea hamsterul în fiecare seară.

— Cum adică? am întrebat.

— îi dădea mâncare. Apă.

— Deci ştiai că era un hamster sănătos, am spus.

— Da, a zis Guy.

— După care ai început cu holbatul, am spus.

— Trei zile, a oftat Guy.

— înseamnă că urăşti hamsterii.

— Nu că *vreau* să le fac asta, a explicat Guy. Dar dacă eşti un *maestru,* trebuie să fii în stare să faci şi chestii dintr-as- tea. E viaţa doar o lovitură de pumn şi o lovitură de picior? Sau e mai mult decât atât?

Guy a sărit în maşină şi s-a dus să găsească banda video pe care se înregistrase ucigând hamsterul cu privirea. Cât timp a lipsit, copiii lui, Bradley şi Juliette, au instalat o cameră video şi au început să mă filmeze.

— De ce faceţi asta? i-am întrebat.

S-a lăsat tăcerea.

— întreabă-l pe tata, a spus Juliette.

Guy s-a întors după o oră. Căra un maldăr de ziare şi fotografii, împreună cu două casete video.

— A, văd că Bradley a instalat camera, a spus el. Nu-ţi face probleme din cauza asta. Filmăm totul. Nu te deranjează, nu?

Guy a pus caseta în videocasetofon şi am început să ne uităm amândoi.

înregistrarea arăta doi hamsteri într-o cuşcă. Guy mi-a explicat că se uita fix la unul, încercând să-l facă să se simtă rău şi vizibil înspăimântat de roata lui, pe când celălalt urma să rămână tot timpul un hamster neprivit, de control. Au trecut douăzeci de minute.

— N-am întâlnit niciodată un hamster, am spus, aşa că...

— Bradley! m-a întrerupt Guy. Ai avut vreodată un hamster?

— Da, a răspuns Bradley.

— Ai mai văzut până acum vreunul să facă *asta?*

Bradley a venit în încăpere şi s-a uitat puţin la video.

— Niciodată, a spus el.

— Uită-te ce priviri furioase aruncă spre roată! a spus Guy.

Hamsterul ţintă a părut, într-adevăr, dintr-odată a nu mai avea încredere în roata lui. Stătea la celălalt capăt al cuştii, uitându-se prudent la ea.

— De obicei, hamsterul ăsta îşi *iubeşte* roata, a explicat Guy.

— Chiar că pare ciudat, am zis, deşi trebuie să spun că emoţiile precum circumspecţia şi prudenţa nu sunt chiar atât de uşor de observat la hamsteri.

— Mda, mă rog, a făcut Guy.

— Unii dintre oamenii care-o să citească asta au hamsteri, am spus.

— Bun, a zis Guy. Atunci o să ştie cât de rara este povestea asta. O s-o ştie şi specialiştii tăi în hamsteri.

— Cititorii mei deţinători de hamsteri, am fost eu de acord, o să-şi dea seama dacă ăsta este un comportament aberant sau nu... A căzut! am spus.

Hamsterul se prăbuşise. Era cu picioarele în sus.

— îmi îndeplinesc sarcina pe care mi-am propus-o, a zis Guy. Uite, celălalt a fugit drept peste el! S-a suit exact peste celălalt hamster! Asta-i bizar! E-o nebunie, nu-i aşa? Nu mişcă! îmi îndeplinesc sarcina întocmai.

Celălalt hamster s-a prăvălit la pământ.

— Ai omorât *amândoi* hamsterii! am spus.

— Nu, celălalt doar a căzut, a explicat Guy.

— OK, am zis.

S-a făcut linişte.

— A murit? am întrebat.

— O să fie şi mai ciudat într-un minut, a spus Guy.

A părut că încerca să evite întrebarea.

— *Acum!* Acum e *mai* ciudat!

Hamsterul era nemişcat Şi a rămas aşa – complet nemişcat — vreme de cincisprezece minute. Apoi s-a scuturat de pe jos şi a început iarăşi să mănânce.

După care înregistrarea s-a terminat.

— Guy, am spus, nu ştiu ce să înţeleg din asta. Hamsterul a părut, într-adevăr, să se comporte neobişnuit în comparaţie cu hamsterul de control, dar pe de altă parte e clar că n-a murit. Parcă spuneai c-o să-l văd cum moare.

A urmat o scurtă tăcere.

— Soţia mea a spus „Nu", mi-a explicat el. Când am fost acasă. A spus: „Nu ştii dacă tipul ăsta nu-i vreun liberal din cale-afară de activ." A mai spus: „Nu-i arăta *cum moare* hamsterul. Nu-i arăta asta. Mai bine arată-i banda unde hamsterul se comportă ciudat."

Guy mi-a spus că văzusem doar momentele cele mai importante, editate atent, de pe parcursul a două zile de holbat continuu. Cea de-a treia, a spus Guy, a fost ziua în care hamsterul a căzut mort.

— Sunt o stafie, a spus Guy.

Ne aflam în holul de primire al sălii lui de dans, stând în picioare în faţa panoului cu anunţuri. Panoul e acoperit cu menţionări ale succeselor familiei Savelli. Jennifer Savelli, fiica lui Guy, a dansat cu Richard Gere în *Chicago.* A dansat şi la cea de-a 75-a gală a Premiilor Oscar. Dar nu era mare lucru pe panou despre Guy – nici o tăietură din ziare sau ceva de genul ăsta.

— N-ai fi aflat niciodată de mine dacă nu-ţi spunea colonelul Alexander cum mă cheamă, a spus el.

Era adevărat. Tot ce am aflat despre Guy

din ziare a fost notiţa stingheră din *Cleveland Plain Dealer* referitoare la nişte premii obţinute de elevii lui în turneele locale.

Guy s-a uitat prin ziare şi fotografii.

— Uite! a spus el. Uită-te la asta!

Mi-a întins o schiţă.

— Guy, am spus. Asta e Laboratorul Caprelor?

— Da, a zis Guy.

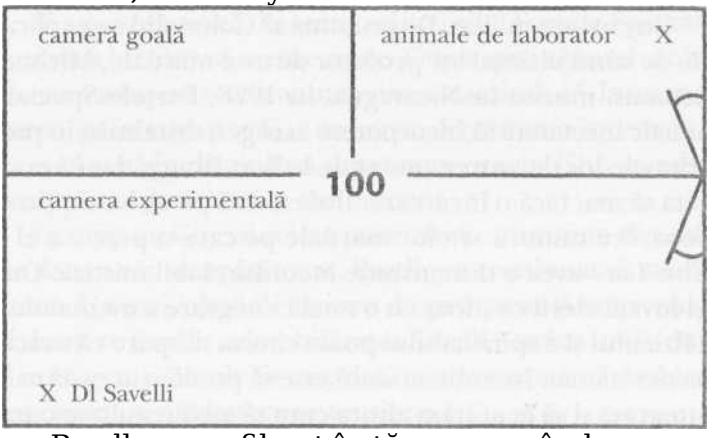

Bradley m-a filmat în tăcere pe când studiam schiţa cu Laboratorul Caprelor.

Apoi Guy a scăpat ziarele şi fotografiile din mână. S-au împrăştiat peste tot pe podea. Ne-am aplecat amândoi să le culegem de pe jos.

— Ah, a murmurat Guy. N-ar fi trebuit să vezi *aia.*

Mi-am aruncat repede privirile spre locul cu pricina. În momentele dinainte ca Guy să ascundă fotografia printre alte documente, am apucat să văd ce anume n-ar fi trebuit să văd.

Era un instantaneu neclar, cu un soldat

ghemuit pe un câmp îngheţat, lângă un gard. Fotografia părea să-l fi surprins în actul de-a ucide o capră cu lovituri de karate.

— Isuse, am spus.

— Chiar n-ar fi trebuit să vezi asta, a spus Guy.

Povestea lui Guy a început cu un telefon pe care l-a primit, pe neaşteptate, în vara lui 1983.

— Domnul Savelli? a spus o voce. Vă sun de la Forţele Speciale.

Era colonelul Alexander.

Guy nu era militar. De ce-l sunau? Colonelul i-a explicat că, de când ultimul lor profesor de arte marţiale, Michael Echanis, murise în Nicaragua, în 1978, Forţele Speciale practic încetaseră să încorporeze acel gen de tehnici în programele lor de antrenament de la Fort Bragg, dar că erau gata să mai facă o încercare. II aleseseră pe el, i-a explicat, deoarece ramura artelor marţiale pe care o practica el – *Kun Tao* – avea o dimensiune inconfundabil mistică. Guy îşi învaţă elevii că „doar cu o totală integrare a mentalului, a fizicului şi a spiritualului poate cineva să spere că va scăpa nevătămat. Intenţia noastră este să predăm această cale integrată şi să le arătăm altora cum să aibă rezultate paranormale excepţionale, care de obicei sunt asociate poveştilor pentru copii.”

Colonelul l-a întrebat pe Guy dacă putea veni la ei, la Fort Bragg, pentru o săptămână, ca să ia pulsul. Oare ar putea să-i ia locul lui

Michael Echanis? Guy a spus că avea să facă o încercare.

în prima zi, Guy i-a învăţat pe soldaţi cum să spargă dale din beton cu mâinile goale, cum să reziste la loviturile în ceafă cu o bară groasă din metal şi cum să facă o persoană să uite ce avea de gând să spună.

— *Cum* faci pe cineva să uite ce-avea de gând să spună? l-am întrebat pe Guy.

— Simplu, a spus el. Nu faci decât atât...

Guy s-a schimonosit faţa şi a urlat:

— Nuuuuuuu!

— Chiar aşa? am întrebat.

—Joci biliard, ratezi o lovitură, vrei ca adversarul tău să-şi rateze şi el lovitura şi faci: „Nuuuuuu!?" Ei bine, îşi greşeşte lovitura! E acelaşi lucru.

— Totul stă în tonul vocii? am întrebat.

— O spui *înăuntrul* capului tău, a spus Guy exasperat. *Simţi* asta înăuntrul tău.

Şi aşa s-a făcut că, în seara primei zile, Forţele Speciale i-au spus lui Guy că aveau capre. Guy a spus că nu-şi amintea cine adusese vorba atunci, dar şi-a amintit că, la un moment dat în cursul serii, a anunţat: „Să facem o încercare/[1]

— Aşa că în dimineaţa următoare, a spus Guy, au adus o capră, au instalat-o şi am început.

în timp ce Guy îşi relata povestirea, atmosfera din sala de dans a rămas apăsătoare. Bradley a continuat să mă filmeze. Uneori, când flecăream despre vacanţă

sau vreme, vedeam ce familie adorabilă erau Savelli – strâns uniţi, duri şi inteligenţi. Dar de fiecare dată când reveneam la subiectul caprelor, atmosfera se tensiona.

Capra pe care a ţintuit-o Guy cu privirea nu fusese dez- behăită şi nici împuşcată în picior. Guy spusese că voia o capră normală, sănătoasă, aşa că asta i-au dat. A fost mânată într-o încăpere mică, goală, în care nu se mai afla decât un soldat cu o cameră de filmat. Guy a îngenuncheat pe podea într-o altă încăpere.

Şi a început să aibă sentimentul acela înăuntrul lui.

— Mi-am închipuit un drum auriu care urca spre ceruri, a spus el. Domnul era acolo, m-am dus în braţele Lui, am simţit un fior îngheţat şi *am ştiut* că era bine. Voiam să găsesc o cale să pun capra aia la pământ. Aveam o poză cu Sfântul Arhanghel Mihail cu o sabie. Aşa că m-am gândit la asta. M-am gândit la Sfântul Mihail cu sabia aia făcând...

Guy a mimat acţiunea Sfântului Mihail înfigându-şi violent sabia într-o capră.

— ...prin capră şi...

Guy şi-a încleştat mâinile.

— .. .doborând-o la pământ. înăuntrul meu nu puteam nici măcar să mai respir. Eram...

Guy a mimat încercarea de-a trage aer în piept.

— .. .Şi să *crezi,* a spus el. Să *crezi.* După vreo cincisprezece minute, am spus: „Lenny, mai bine te-ai duce să vezi. Nu sunt sigur."

Lenny din Forţele Speciale a dispărut în camera unde era capra. S-a întors şi a anunţat, cu surprindere şi solemnitate: „Capra este la pământ."

— Şi asta a fost tot? am întrebat.

— Asta a fost tot, a spus Guy. A stat acolo un timp, şi după aia s-a ridicat iarăşi.

— Asta e sfârşitul poveştii? am întrebat.

— Nu, a spus Guy cu tristeţe. Aş vrea să fi fost. Dar a doua zi au vrut s-o fac *iarăşi.* De data asta, au vrut să omor capra. Au spus: *„Omoară capra!”*

A rămas tăcut, ca şi cum ar fi spus: „Vezi cu ce-am avut de-a face?"

— De ce să *omori* capra? am întrebat.

— Militari, a oftat Guy. Cred că s-au gândit că puteau... în fine...

— OK, am spus.

Aşa că în ziua a treia a fost pus la cale un alt experiment. Guy le-a spus celor din Forţele Speciale să aducă treizeci de capre.

— Treizeci de capre, a zis el. Puneţi-le numere. Am să aleg un număr. Am să dobor o capră.

De data asta, Forţele Speciale au plantat gărzi înarmate de jur împrejurul Laboratorului Caprelor. Nu existase nici o asemenea pază în ziua dinainte, probabil fiindcă nu-şi închipuiseră cu adevărat că o capră avea să cadă la pământ. Dar de data asta, mi-a spus Guy, atmosfera a fost mult mai sumbră. Treizeci de capre, toate cu numere legate în spinare, au fost mânate înăuntru.

Guy a ales la întâmplare numărul 16. Şi a început.

Dar de data asta, mi-a zis el, pur şi simplu nu s-a putut concentra. De câte ori se imagina păşind în braţele Domnului, meditaţia îi era întreruptă de amintirea soldaţilor din Forţele Speciale care-i strigau: *„ Omoară capra!”* A ajuns până în punctul în care şi l-a imaginat pe Sfântul Arhanghel Mihail, dar chiar când acesta era pe punctul de a-şi repezi sabia în jos, strigătul *„Omoară capra!”* a întrerupt iarăşi comunicarea psihică dintre Guy şi animal.

— M-am enervat foarte rău, a spus Guy. Oricum, când Lenny s-a dus alături să se uite, s-a vădit că numărul *şaptesprezece* căzuse moartă.

— Pierdere colaterală? am spus.

— Exact, a zis Guy.

— Iar ăsta, a adăugat el, a fost sfârşitul poveştii.

Cu excepţia unui ultim lucru. La zece ani după aceea, a spus Guy, trei soldaţi din Forţele Speciale au călătorit incognito de la Fort Bragg la Cleveland, pentru că auziseră prin telefonul fără fir că Guy reuşise cândva să omoare o capră ţintuind-o cu privirea, la baza lor. Voiau să ştie dacă zvonul era adevărat. Voiau ca Guy să omoare o capră pentru ei.

Dar Guy a spus nu. Omorâse destule capre pentru o viaţă de om. începea să simtă forţele întunecate ale karmei pogorându-se asupră-i.

Aşa că le-a oferit un compromis. Avea să-i înveţe pe soldaţi cum s-o facă singuri. Prin urmare, oamenii din Forţele Speciale au aranjat să se vadă cu Guy în cabinetul unui medic veterinar, care fusese de acord să le pună la dispoziţie o capră şi un aparat pentru EKG.

— Ai băgat un veterinar în asta? am întrebat, surprins.

— Da, tipul era un amic, a spus Guy.

— Şi a pus capra la bătaie?

— Da.

— Dar jurământul hipocratic? am întrebat.

— Ce? a făcut Guy, puţin iritat.

— Sunt doar surprins că un medic veterinar civil pune la dispoziţie o capră sănătoasă pentru ca nişte soldaţi s-o poată omorî cu privirea.

Dar Guy a ridicat din umeri, a spus că nu trebuia să-l cred pe cuvânt, a vârât o casetă în aparat şi a apăsat pe butonul de pornire.

Şi am văzut că era adevărat. Un tablou ciudat a pâlpâit pe ecran, scena de deschidere a unui film despre execuţia unei capre. Animalul era conectat la un EKG. Veterinarul nu se vedea nicăieri, dar cabinetul era în mod clar al unui veterinar, cu diplome pe pereţi şi diverse instrumente medicale pentru animale împrăştiate peste tot. Doi soldaţi în combinezoane de camuflaj stăteau pe nişte scaune din plastic şi făceau însemnări. Capra a behăit. Soldaţii au continuat să ia notiţe.

Capra a behăit încă o dată. Aparatul EKG a bipăit. Soldaţii au luat şi mai multe notiţe. Guy m-a împuns cu cotul în coaste.

— Ha! a făcut el. Doamne!

A chicotit.

— Şi asta încă nu e partea cea mai bună.

— Se uită cineva fix la capră? am întrebat.

— Da, a zis el. Individul ăla.

— Care dintre ei? am întrebat. Ala sau ălălalt?

— Nici unul dintre ei. *Ala.*

Guy a arătat în colţul ecranului spre ceva ce eu nu observasem – pantoful unui al treilea bărbat, care era în afara câmpului vizual al aparatului de filmat.

Pentru încă zece minute, behăitul, bipăitul şi notatul au continuat pe ecran.

— O să văd vreun fel de reacţie fizică din partea caprei? l-am întrebat pe Guy.

— Se produce chiar acum, a spus Guy. Uită-te la aparat. Ritmul inimii era înjur de şaizeci şi cinci. Acum a coborât la cincizeci şi cinci.

— Aha, am spus eu.

înregistrarea s-a terminat. Guy a închis televizorul. A părut puţin deranjat de tonul meu dezamăgit.

— Dă-mi voie să clarific lucrurile astea, am spus. Ceea ce-am văzut a fost doar nivelul unu.

— întocmai, a spus Guy. Capra era ataşată forţei vitale a omului din afara ecranului.

— Iar dacă o să continui cu asta, am zis, la nivelul doi, capra o să pice din picioare, o să cadă, o să se prăvălească sau o să se rostogolească.

— Da, a spus Guy.

— Iar dacă mergi şi mai departe de-atât, capra sau hamsterul o să moară.

— Da.

Guy s-a oprit.

— Dar nivelul unu e ridicat! a zis el apoi. Hei! Nivelul unu e ridicat!

— Doare să fii receptorul nivelului unu? am întrebat.

— Nu, a spus Guy.

— Guy, am zis eu cu nesăbuinţă, vrei să mă încremeneşti pe mine?

S-a făcut linişte.

— Nu de data asta, a spus Guy moale. Când o să revii, o s-o fac. De data asta, soţia mea a spus „Nu”. A zis: „N-o cunoşti pe persoana asta.” Ceea ce este adevărat. A mai spus: „Nu face nimic de data asta.” A opinat că am prea multă încredere în oricine. Şi am. Am, zău aşa.

Ziua mea cu familia Savelli se terminase, aşa că le-am mulţumit şi m-am pregătit de plecare. Atunci Guy m-a bătut uşor pe umăr şi mi-a spus:

— Trebuie să ştii ceva.

— Da? am zis eu.

Şi mi-a spus.

După care totul a avut un înţeles – oftatul adânc pe care-l auzisem în telefon când îl sunasem pentru prima oară pe Guy, şocul de

pe chipurile tuturor când am văzut instantaneul cu capra ucisă cu lovituri de karate într-un câmp îngheţat, filmarea mea continuă de către Bradley. Guy mi-a spus totul, iar când a terminat de explicat, am spus:

— Doamne, Dumnezeule.

Guy a încuviinţat din cap.

— La naiba, am spus. Chiar aşa?

— Chiar aşa, a zis Guy.

— Isuse, am şoptit.

5. securitatea statului

Cu şase ani înainte ca generalul-maior Albert Stubble- bine III să nu reuşească să treacă prin peretele biroului său din Arlington, Virginia, biroul nici nu exista. Nu exista nici măcar COMINS – Comandamentul pentru Informaţii şi Securitate al Armatei Statelor Unite. Nu erau decât unităţi de informaţii militare răspândite la întâmplare prin întreaga lume. Era – potrivit autorului Richard Koster, care a servit în cadrul Detaşamentului al 470-lea al Corpurilor de Contrainformaţii din Panama în perioada pre-Stubblebine – haos.

— La sfârşitul anilor 1950, mi-a spus Koster când i-am telefonat să-l întreb despre viaţa în Informaţiile Militare dinainte de Stubblebine, se dădeau telefoane înfrigurate de la comandant la comandant. „Trebuie să extindem foarte mult Informaţiile Militare. Vrem să dai drumul unui număr X de ofiţeri. Ne trebuie un colonel, trei maiori, şase căpitani şi cincizeci de locotenenţi care să fie imediat transferaţi la Informaţiile Militare." Ce faci dacă primeşti un asemenea telefon? îţi spui: „Ha! Ia să le dăm toţi prăpădiţi! şi tembelii noştri." Asta au făcut. Şi ăştia au fost cei care s-au dus la informaţiile armatei, de regulă.

— Cum era în Panama înainte de generalul Stubblebine? l-am întrebat.

— Aici nu era militărie, a spus el. Am avut doar o revoltă într-un an, aici, în Panama City.

Colonelul a venit fuga la mine. „Unde-i revolta asta?” Am spus: „E chiar în faţa Palatului Parlamentului." El a zis: „Şi ăla unde e?” Am spus: „Mergeţi la hotelul Tivoli. O să-l vedeţi de pe balcon." S-a uitat la mine de parc-aş fi fost Einstein pentru că aveam aceste... *cunoştinţe.*

Pe la sfârşitul anilor 1970, un general de brigadă numit William Royla a primit sarcina să pună ordine în toată harababura. Trebuia să formeze un fel de CIA pentru armată; noul organism avea să se intituleze COMINS. Iar în 1981, generalul Stubblebine, care fusese profund mişcat de *Manualul operaţional al Batalionului Unu Terra* şi era pătruns de convingerea că America, marea superputere, avea nevoie să fie apărată de oameni care aveau efectiv superputeri, a fost numit comandant.

Stubblebine era un om trecut pe la West Point, cu un masterat în inginerie chimică la Universitatea Columbia. A aflat despre Batalionul Unu Terra în timp ce era staţionat la Şcoala de Informaţii a Armatei din Arizona. Prietenul lui, colonelul John Alexander, inventatorul Spumei Lipicioase, a fost cel dintâi care i-a atras atenţia asupra manualului.

Acum, generalul Stubblebine era decis să-şi transforme cei 16 000 de soldaţi într-o nouă armată, o armată de ostaşi care să poată îndoi metale cu mintea şi să treacă prin obiecte,

astfel încât să nu trebuiască să mai aibă parte niciodată de trauma haotică a unui război ca Vietnamul. Cine ar fi vrut să se pună cu o asemenea armată?

în plus, perioada cât Stubblebine a fost comandantul Informaţiilor Militare a coincis cu uriaşe reduceri de buget. Acestea au fost zilele „secătuirii" de după Vietnam, iar Pentagonul voia ca soldaţii săi să realizeze mai multe cu bani mai puţini. A învăţa cum să treci prin ziduri era o întreprindere ambiţioasă, dar necostisitoare.

Şi aşa s-a făcut că viziunea aventuroasă a lui Jim Channon, declanşată de deprimarea lui postbelică, şi-a făcut drum până la cele mai înalte niveluri ale armatei Statelor Unite.

Douăzeci de ani mai târziu, în camera 403 a hotelului Tarrytown Hilton, din partea de nord a statului New York, când tocmai îşi terminase descrierea încercării nereuşite de-a trece prin propriul perete, generalul Stubblebine şi-a aruncat privirile pe fereastră.

— Un nor, a zis el.

Toţi trei – generalul, cea de-a doua lui soţie, Rima, şi cu mine – ne-am ridicat de pe scaune.

— Isuse, Jon, nu ştiu, a spus generalul. N-am mai făcut niciodată unul atât de mare.

întreaga zi aşteptaserăm ca genul potrivit de nor, un cumulus, de fapt, să-şi facă apariţia, astfel ca Stubblebine să-mi arate că-l putea face să se destrame doar holbându-se la el. Dintre toate puterile, aceasta era, a spus

el, cel mai uşor de demonstrat.

— Oricine o poate vedea, mă asigurase el, şi oricine o poate face.

— Exact în centru, tocmai acolo în depărtare, unde sunt pinii ăia, a spus Rima. Fă-l pe *ăla.*

— Ia să văd, a spus generalul.

A rămas imobil şi a început să se uite în sus, la cer.

— încercaţi să-l destrămau pe ăla de *acolo}* am întrebat. Nu-i prea departe?

Generalul s-a uitat la mine de parc-aş fi fost sărit de pe fix.

— *Toţi* sunt foarte departe, a zis el.

— Uite-acolo! a spus Rima.

Mi-am plimbat rapid privirile încoace şi-ncolo de-a curmezişul cerului, încercând să-mi dau seama ce nor încerca generalul să destrame.

— A *dispăruti* a spus Rima.

— Norul, a confirmat generalul, pare să fi dispărut.

Ne-am aşezat la loc. După care generalul a spus că nu era sigur. Norii se mişcaseră foarte rapid, a spus el, nu era posibil să conchizi sută la sută că el provocase dispariţia. Poate că fusese pură meteorologie.

— Greu de spus, a zis el, cine ce-a făcut şi cui.

Uneori, în timpul unor călătorii lungi cu maşina, a spus el, Rima conducea, iar el făcea norii să se împrăştie, şi dacă exista un singur nor pufos pe cerul albastru, atunci era clar.

Dar ăsta nu a fost unul dintre acele momente.

în 1983, când Stubblebine era deja de doi ani comandantul Informaţiilor Militare, năzuinţa lui de-a înfăptui un miracol incontestabil a devenit presantă. Avea nevoie de ceva pentru a-şi satisface superiorii din Pentagon şi asta repede, deoarece postul îi era în pericol.

Generalul Stubblebine era nedumerit de continua lui nereuşită de-a trece prin peretele biroului. Ce era în neregulă cu el de n-o putea face? Probabil că erau pur şi simplu prea multe în tăviţa lui cu priorităţi de pe birou pentru a-i acorda nivelul necesar de concentrare. Generalul Manuel Noriega, în principal, îi crea semnificativ de multe necazuri în Panama. Noriega fusese pe statul de plată al spionajului Statelor Unite încă de când directorul CIA George Bush autorizase recrutarea lui – iar acum devenise necontrolabil.

Omologii din CIA ai generalului Stubblebine folosiseră reţeaua de piste de aterizare secrete din Panama pentru a transporta arme pentru forţele Contras din Nicaragua. După ce armele au fost livrate, avioanele au revenit în Panama ca să se realimenteze pentru călătoria de întoarcere acasă, în Statele Unite. Noriega a prins prilejul ca să le umple cu cocaină. Şi aşa s-a făcut că CIA s-a trezit implicată în operaţiunile ilegale cu cocaină ale lui Noriega. Alianţa nepotrivită făcea ambele

părţi paranoice, iar când generalul Stubblebine a vizitat Panama, a descoperit că Noriega îi umpluse camera de hotel cu dispozitive de ascultare, ceea ce l-a înfuriat.

Acesta a fost momentul când bătălia dintre cei doi generali – Noriega şi Stubblebine – s-a mutat în supranatural. Noriega a început să poarte la glezne bentiţe negre şi să-şi bage în pantofi bucăţele de hârtie cu nume scrise pe ele, care să-l protejeze împotriva blestemelor azvârlite asupra lui de duşmani. Este posibil să fi umblat prin Panama City cu numele *Stubblebine* ascuns în pantof chiar în momentul când generalul încerca să treacă prin peretele biroului. Cum să se poată concentra generalul Stubblebine să treacă prin obiecte cu asemenea nebunii petrecându-se împrejurul lui?

Generalul Stubblebine a contrat plasându-şi spionii psihici în Panama. Aceştia erau membrii echipei de la Fort Meade, care lucrau într-o clădire năruită, din placaj, de la capătul unui drum desfundat de pădure din Maryland, şi care, ca rezultat al faptului că nu existau oficial, nu aveau nici măcar buget pentru cafea, lucru care ajunsese să-i nemulţumească. De asemenea, începuseră s-o ia razna. Birourile lor erau claustrofobice şi mulţi dintre ei oricum nu se suportau unii pe alţii. Unul dintre ei, un maior pe nume Ed Dames, se apucase să spioneze psihic monstrul din Loch Ness în lunile când se îngălbenesc frunzele, când nu era prea multă

muncă psihică de făcut. El a stabilit că era fantoma unui dinozaur. Această concluzie i-a iritat pe unii camarazi, care au considerat-o neştiinţifică şi, de fapt, implauzibilă. Un alt spion psihic, David Morehouse, urma să se interneze în scurt timp într-un spital psihiatric, ca rezultat al unui exces de spionaj psihic.

Nu reuşeau să deschidă uşa din dos. Fusese încuiată şi vopsită aşa, închisă, de zeci de ori în decursul anilor. Nimeni nu ştia unde era cheia. în timpul unei zile deosebit de călduroase, au simţit că erau aproape să leşine înăuntru şi aşa s-a pus problema dacă să deschidă sau nu uşa izbind-o cu picioarele, ca să se poată face un pic de curent.

— Nu putem, a spus Lyn Buchanan. Nici măcar nu *existăm.* Dacă deschidem uşa în şuturi, nimeni n-o să vină s-o repare.

(Lyn Buchanan mi-a relatat povestea asta când l-am întâlnit în vara lui 2003, într-un hotel din Las Vegas.)

— Las-o în grija mea, a spus spionul psihic Joe McMo- neagle.

A dispărut şi a revenit după douăzeci de minute cu o schiţă detaliată, ghicită paranormal, a cheii pierdute. Joe McMoneagle s-a dus apoi până în oraş, la un lăcătuş local, a comandat o cheie conform schiţei, s-a întors la bază, a descuiat uşa din spate şi a deschis-o zgâriind vopseaua.

— A, Joe e bun, a spus Lyn Buchanan. Joe e foarte bun.

L-am vizitat pe Joe McMoneagle câteva

luni mai târziu. Acum locuieşte în Virginia. Am menţionat povestea cu cheia, a lui Lyn Buchanan. După ce i-am zis ce spusese Lyn, Joe a zâmbit oarecum vinovat.

—Aăă... de fapt, am folosit un şperaclu, a recunoscut el.

Mi-a explicat că Lyn păruse teribil de încântat, iar asta a dat moralului scăzut al spionilor psihici un asemenea avânt, încât nu a avut inima să-i lumineze asupra faptului că uşa fusese deschisă folosindu-se mijloace neparanormale.

Condiţiile de muncă de la Fort Meade erau atât de sumbre, încât între zidurile sale improprii folosirii a început să înflorească o teorie a conspiraţiei. Acolo se aflau până atunci soldaţi obişnuiţi, care fuseseră aleşi pe sprânceană şi iniţiaţi într-o fabulos de secretă elită psihică militară, care se vădea însă complet anostă. Lyn Buchanan şi câţiva dintre colegii lui ajunseseră, ca urmare, să creadă că trebuia să existe o *altă* unitate paranormală secretă, şi mai profund integrată şi, era de presupus, cu birouri mai arătoase decât ale lor.

— Am ajuns să mă gândesc că ne aflam acolo pentru a fi prinşi, mi-a spus Lyn când l-am întâlnit în Las Vegas.

Lyn este un bărbat cu ochi blânzi şi cu înfăţişare prietenoasă, care – în ciuda condiţiilor de lucru cumplite – vede timpul petrecut în vechea unitate ca pe cele mai fericite zile ale vieţii sale.

— Cum adică, „pentru a fi prinşi**? l-am

întrebat.

— Ştii tu, a spus Lyn. Dacă cei de la *National Enquirer* ar fi aflat vreodată despre asta, armata le-ar fi putut spune: „Da, într-adevăr, *avem* o unitate paranormală secretă. Iat-o.”

Asta însemna să le pună spionilor psihici pielea pe băţ – a postulat Lyn cu oarecare amărăciune –, astfel încât *ceilalţi* spioni psihici, oricine vor fi fost, să fie lăsaţi să-şi continue treaba şi mai secretă.

Aşa că în vara lui 1983, când generalul Stubblebine a cerut echipei să ghicească în care încăpere dintr-o anume vilă din Panama City stătea Noriega şi la ce se gândea în timp ce se afla acolo, soldaţii au trecut numaidecât la treabă, încântaţi să aibă ceva cu care să-şi omoare timpul.

Generalul Stubblebine a ordonat în acelaşi timp unei echipe de spioni nepsihici să închirieze un apartament aproape de vila lui Noriega. Sincronizarea era esenţială. În momentul în care spionii psihici de la Fort Meade şi-au trimis proiecţiile psihice, generalul Stubblebine le-a telefonat nepsihicilor din Panama şi le-a ordonat să sară zidul, să pătrundă în vilă şi să planteze aparate de ascultare în încăperile lui Noriega. Din nefericire, doi dintre câinii de pază ai lui Noriega au fost stârniţi în timpul raidului sub acoperire şi nepsihicii au fost fugăriţi înapoi peste zid.

Generalul Noriega a răspuns acestui asalt

punându-şi o amuletă uriaşă în jurul gâtului şi ducându-se cu maşina pe o plajă din apropiere, unde vrăjitorul lui personal, un brazilian pe nume Ivan Trilha, a înălţat o cruce iluminată pentru a-i ţine la distanţă pe agenţii de spionaj americani.

Generalul Stubblebine avea adversari şi acasă. Ofiţerul superior lui, generalul John Adams Wickham, comandantul armatei Statelor Unite, nu era un fan al paranormalului. Generalul Stubblebine încercase să-l seducă la o petrecere simandicoasă, la nivel înalt, de la un hotel din Washington, dând la iveală din buzunarul smochingului său un tacâm îndoit, însă generalul Wickham s-a tras înapoi oripilat.

Motivul pentru care generalul Wickham s-a simţit aşa în legătură cu tacâmul îndoit poate fi găsit în *Deuteronom,* capitolul 18, versetele 10-11:

> Să nu fie găsit printre voi *nici unul* care îşi face fiul sau fiica să treacă prin foc .saucare ghiceşte viitorul... sau unul care face farmece sau o vrăjitoare sau o descântătoare sau unul care întreabă duhurile cunoscute sau un vraci sau unul care cheamă sufletele morţilor.

Generalul Wickham credea, şi de fapt le-a spus şi colegilor, că Satana stăpânea cumva sufletul generalului Stubblebine. Satana, nu generalul Stubblebine, era cel care îndoise furculiţa.

În timpul administraţiilor ulterioare de la Casa Albă, generalul Wickham a continuat să impună respect. în autobiografia lui, Colin

Powell se referă în două rânduri la el ca la „mentorul meu”, iar în iunie 2002 a primit Premiul Inspiraţii Americane de la George W. Bush pentru munca sa ca membru al echipei prezidenţiale de rugăciuni, o comunitate puternică, de trei milioane de americani care se loghează pe site-ul presidentialprayerteam.org în fiecare săptămână pentru a li se spune pentru ce să se roage:

Rugaţi-vă pentru eforturile în curs de desfăşurare din cadrul Războiului împotriva Terorii, ca preşedintele şi toate sursele sale de informaţii să obţină cele mai utile informaţii pentru apărarea Americii. Rugaţi-vă să aibă înţelepciune dumnezeiască în felul în care vor fi folosite informaţiile. Rugaţi-vă pentru eficacitatea unei noi iniţiative de amprentare care-i va înregistra pe călătorii străini care intră în America. Rugaţi-vă pentru o relaţie puternică între domnul Bush şi domnul Blair. Rugaţi-vă ca preşedintele să continue să fie îndrumat de Domnul în consultările sale cu Marea Britanie.

Şi aşa mai departe. E posibil ca generalul Stubblebine să-i fi sugerat generalului Wickham că grupurile de rugăciune nu erau deloc neasemănătoare iniţiativelor de tipul îndoirii tacâmurilor, ambele fiind încercări de-a controla puterea minţii pentru a influenţa lucrurile de la distanţă, însă inamicul imbatabil al generalului cu privire la acest raţionament era *Deuteronomul,* capitolul 18, versetele 10-11.

Destul de ciudat şi fără cunoştinţa generalului Wickham, generalul Stubblebine

întreprinsese de fapt absolut toate faptele dezgustătoare înaintea Domnului, în timpul şederii sale la comanda Spionajului Militar, cu excepţia celei de a-şi face fiul sau fiica să treacă prin foc, deşi trecuse prin foc el însuşi în munţii din Virginia, sub îndrumarea lui Anthony Robbins, guru în arta autoperfecţionării.

Interpretarea *ad litteram* a *Deuteronomului* de către generalul Wickham făcea ca poziţia generalului Stubblebine să fie imposibil de apărat, de unde şi nevoia sa urgentă de-a veni cu un miracol incontestabil. Acasă, în Arlington, încercările sale de-a levita noaptea târziu nu au fost încununate de succes. Generalul a pus şi acest eşec în tăviţa cu priorităţi, care îşi sporea neîncetat conţinutul, acesta constituind motivul pentru care în cele din urmă Stubblebine a luat avionul spre Fort Bragg, în încercarea de-a convinge Forţele Speciale să facă să explodeze inimile animalelor doar holbându-se la ele. Dacă el nu avea timp să desăvârşească aceste puteri, poate reuşeau ei.

E greu de prezis dacă generalul Stubblebine ar fi găsit un suflet înrudit în comandantul său suprem, preşedintele Ronald Reagan. Preşedintele părea cu fundul în ambele luntri. Şeful său de cabinet, Donald Regan, a notat în memorii că „practic toate mişcările şi deciziile majore pe care Reaganii le-au făcut în timpul cât am fost şef de cabinet

la Casa Albă au fost în prealabil aprobate împreună cu o femeie din San Francisco, care făcea horoscoape pentru a se asigura că planetele erau favorabil aliniate pentru demers".

Această femeie, al cărei nume erajoan Quigley, a fixat momentul în care preşedintele trebuia să semneze tratatul Forţelor Nucleare Intermediare din 1987. Joan Quigley foloseşte în prezent titlul, probabil neautorizat, de „Astrolog prezidenţial Joan Quigley".

însă preşedintele mai împărtăşea cu prietenul său, generalul Wickham, un respect necondiţionat faţă de fundamentele Bibliei. Când statele Arkansas şi Louisiana au votat o lege care stabilea ca în şcolile publice să se predea creaţionismul, preşedintele a aplaudat zgomotos iniţiativa, anunţând că „America religioasă se trezeşte!"

Când i-am telefonat generalului Wickham pentru a-i solicita părerea despre acea petrecere ceremonioasă, mi-a spus că şi-o amintea bine. A fost un dineu de proporţii, într-un loc numit Quarters One. Da, a făcut un pas înapoi, a spus el, deoarece, ca creştin, trebuie să accepţi că supranaturalul este viu şi că uneori se manifestă în feluri înspăimântătoare. însă generalul Stubblebine era, în mare, „unul dintre băieţii buni".

— Am fost, de fapt, oarecum nedumerit, a adăugat el.

Generalul Stubblebine remarcase o licărire de curiozitate pe faţa generalului Wickham la

petrecere şi a înţeles că acesta putea fi un moment de cumpănă în istoria militară. Dacă reuşea să-şi înşele comandantul direct, un creştin practicant, înfăptuind pe loc o demonstraţie paranormală, nu putea fi acesta momentul ca supranaturalul să-şi pornească marşul spre recunoaşterea oficială de către armata Statelor Unite?

Iată motivul pentru care generalul Stubblebine n-a lăsat să-i scape ocazia de a-i spune generalului Wickham: „O pot face în faţa dumneavoastră *acum,* dacă vreţi. Pot să îndoi o lingură chiar acum, dacă vreţi."

Iar asta, mi-a spus generalul Wickham, a fost greşeala generalului Stubblebine.

— N-am vrut să îndoaie o lingură în mijlocul unei *petreceri,* a spus el. Era un loc nepotrivit pentru a face asta.

A fost exact genul de supraentuziasm care a condus la pensionarea anticipată a generalului Stubblebine.

însă războiul supranatural n-a luat sfârşit odată cu plecarea generalului Stubblebine. Cinci ani mai târziu, în decembrie 1989, Statele Unite au lansat Operaţiunea Cauza Dreaptă pentru a-l îndepărta pe Noriega şi pentru a-i intenta proces pentru contrabandă cu cocaină. Dar când trupele americane au sosit în Panama, au descoperit că Noriega fugise şi se ascunsese.

O agenţie din cadrul guvernului Statelor Unite (sergentul Lyn Buchanan mi-a spus că nu-şi amintea care anume şi, oricum, zicea el,

informaţia era probabil încă secretă) i-a convocat pe spionii psihici. Unde era Noriega? Lyn Buchanan s-a aşezat pe scaun în clădirea din placaj din Fort Meade, a intrat în transă şi a „primit un puternic impuls cu privire la localizarea lui Noriega”.

„întrebaţi-o pe Kristy McNichol", a scris el încontinuu pe o bucată de hârtie. „întrebaţi-o pe Kristy McNichoL”

Sergentul Buchanan era sigur că actriţa de televiziune Kristy McNichol, care a apărut în *Starsky & Hutch,* în mini- seriile *Familia, Femeia bionică* şi *Barca dragostei II* de pe canalul ABC, deţinea cheia locului de ascunziş al generalului Noriega. în acel moment, în decembrie 1989, Kristy McNichol tocmai înregistrase emisiunea specială a canalului CBS, *Camera ascunsă: primii 40 de ani,* avea o apariţie într-un episod din *Verdict: crimă* şi jucase în filmul erotic de suspans *Intersecţia celor două luni.*

„întrebaţi-o pe Kristy McNichol", a scris Lyn încontinuu, în starea lui de transă.

Lyn Buchanan s-a oprit în acest punct şi mi-a spus că nu ştia dacă dăduse cineva curs prezicerii sale. Felul în care era structurată unitatea paranormală secretă, mi-a explicat el, făcea ca, odată ce prezicerea sa era trimisă mai sus, lui nu prea i se dădea feedback cu privire la ce se întâmpla în continuare. Habar nu avea dacă autorităţile Statelor Unite o contactaseră ulterior pe Kristy McNichol.

Aşa că am încercat s-o fac eu. I-am trimis

un e-mail ca s-o întreb dacă, din întâmplare, ştiuse unde se ascunsese generalul Noriega în decembrie 1989. în plus, eram prima persoană care o abordase referitor la această chestiune sau o mai contactaseră şi alţii, poate agenţi de informaţii ai Statelor Unite, în trecut?

N-am primit nici un răspuns.

Pentru agnosticii obişnuiţi, nu este uşor de acceptat ideea că liderii noştri, ca şi liderii duşmanilor noştri, par uneori încredinţaţi că administrarea afacerilor mondiale trebuie îndeplinită în ambele dimensiuni – şi cele standard, şi cele supranaturale.

Pe parcursul unui an sau doi, i-am contactat pe toţi cei pe care i-am putut găsi şi care-l cunoscuseră pe Jim Channon în timpul odiseei lui californiene de la sfârşitul anilor 1970. Unul dintre aceştia a fost Stuart Heller. Stuart i-a fost prezentat lui Jim de prietena lor comună, Marilyn Ferguson – renumita autoare a *Conspiraţiei Vărsătorului.* Stuart mi-a spus că Jim a fost „pur şi simplu minunat".

La ora actuală, Stuart le predă oamenilor de afaceri arta de-a controla stresul. Face vizite la Apple, AT&T, Banca Mondială şi NASA şi-i învaţă pe managerii de acolo cum să rămână echilibraţi şi liniştiţi într-un loc de muncă tumultuos. Este unul dintre nenumăraţii guru care călătoresc de la o companie la alta prin lumea occidentală, îndeplinind profeţia luijim din 1979: „Ceea ce

se dezvoltă astăzi pe Coastă va fi valoare naţională stabilită peste zece ani."

La un moment dat pe parcursul conversaţiei mele cu Stuart, s-a întâmplat să-l întreb dacă nu cumva cunoscuse pe cineva care era întruparea vie a Batalionului Unu Terra. Stuart a răspuns imediat:

— Bert Rodriguez.

— Bert Rodriguez? am repetat.

— E-un tip care se ocupă de arte marţiale, din Florida, a spus Stuart. Fratele meu mai mic îi este elev. N-am întâlnit niciodată pe cineva ca Bert. Sala lui de antrenament e întotdeauna plină de ţipi care-au fost în armată, în Forţele Speciale. Ţi se face şi frică. Iar în mijlocul lor e slăbănogul de frate-meu mai mic.

Am introdus numele lui Bert Rodriguez într-un motor de căutare şi ecranul mi s-a umplut cu poza unui cubanez cu înfăţişare aprigă, ras în cap, cu o mustaţă neagră, încremenit în gestul de-a buşi un bărbat imens şi transpirat într-un perete al sălii lui de antrenament – Centrul American I de întreţinere Fizică din Dania Beach, Florida.

— Bert l-a pus o dată pe fratele meu să se întindă pe podea, a spus Stuart, i-a aşezat un castravete pe piept, s-a legat la ochi şi *hârşti*A A despicat castravetele în două cu o sabie de samurai. Nu l-a atins pe fratele meu nici un pic. *Legat la ochi!*

— La naiba, am spus.

— Bert e unul dintre cei mai spirituali ţipi

pe care i-am cunoscut vreodată, a spus Stuart. Nu. „Spiritual" nu e cuvântul potrivit. E ocult. E ca o întrupare vie a morţii. Te poate opri de la distanţă. Poate influenţa fenomene fizice doar cu mintea. Dacă îţi captează atenţia, te poate opri fără să te-atingă.

Stuart s-a oprit.

— Dar nu vorbeşte aşa. E cel mai Batalionul-Unu-Terra tip pe care-l cunosc, însă e incapabil s-o exprime. Este un luptător de stradă din Cuba. La Bert totul e doar instinct. Dar *oricine* o poate vedea. De-asta vin oamenii să facă antrenamente sub îndrumarea lui.

în aprilie 2001, Bert Rodriguez a acceptat un nou elev, îl chema Ziadjarrah. Ziad şi-a făcut pur şi simplu apariţia într-o zi la Centrul American I de întreţinere Fizică şi a spus că auzise că Bert era bun. De ce îl alesese Ziad chiar pe Bert, dintre toţi instructorii de arte marţiale răspândiţi pe coasta Floridei, e de discutat. Poate că reputaţia ocultă unică a lui Bert îl convinsese sau poate că fusese vorba despre legăturile pe care le avea Bert în armată. în plus, Bert dăduse lecţii cândva şefului pazei unui prinţ saudit. Poate că asta fusese cheia.

Ziad i-a spus lui Bert că era un om de afaceri care călătorea foarte mult şi voia să înveţe cum să se apere singur dacă era atacat de un grup.

— Mi-a plăcut foarte mult de Ziad, a spus Bert Rodriguez când l-am sunat. Era foarte umil, foarte tăcut. Era într-o formă bună. Foarte harnic.

— Ce l-ai învăţat? am întrebat.

— Priza de strangulare, a spus Bert. O foloseşti ca să adormi pe cineva sau ca să-l ucizi. I-am predat priza de strangulare şi spiritul kamikaze. Îţi trebuie un cod pentru care ai fi în stare să mori, o dorinţă de genul fă-o-sau-mori. Şi asta-ţi dă cel de-al şaselea simţ, capacitatea de-a vedea *în* adversar şi de-a şti dacă încearcă doar să te impresioneze. Da. I-am predat priza de strangulare şi spiritul kamikaze.

Ziad era jucător de fotbal. Mai degrabă aş avea alături de mine într-o luptă un fotbalist decât o centură neagră în Tae Kwon Do. Jucătorul de fotbal poate să fenteze şi să se ferească.

S-a lăsat tăcerea.

— Ziad era ca Luke Skywalker, a spus Bert. Ştii când păşeşte Luke pe calea invizibilă? Trebuie să crezi că e acolo. Iar dacă crezi, chiar *este* acolo. Da. Ziad credea. Era ca Luke Skywalker.

Bert l-a antrenat pe Ziad vreme de şase luni. I-a plăcut de el, a simţit simpatie pentru felul dur în care acesta crescuse în Liban. I-a dat lui Ziad exemplare din trei dintre manualele sale de pregătire pentru lupta cu cuţitul, iar Ziad le-a dat mai departe unui prieten al lui, Marwan al-Shehhi, care locuia ceva mai încolo pe aceeaşi stradă, în camera 12 de la Panther Motel & Apartments din Deerfield Beach, Florida.

Ştim asta pentru că, atunci când Marwan

al-Shehhi a plecat de Ia Panther Motel & Apartments pe 10 septembrie 2001, a lăsat în urmă un manual de pilotaj pentru avioanele Boeing 757, un cuţit, o sacoşă din pânză neagră, un dicţionar englez-german şi trei manuale de arte marţiale scrise de Bert Rodriguez, omul pe care Stuart îl numise „cel mai Batalionul-Unu-Terra tip pe care-l cunosc”.

Marwan al-Shehhi avea douăzeci şi trei de ani când a plecat de la Panther Motel & Apartments, a zburat până la Boston, a schimbat avionul, a preluat controlul aerona-vei care efectua zborul 175 şi a intrat cu ea în turnul sudic de la World Trade Center.

Ziad Jarrah avea douăzeci şi şase de ani când a preluat controlul cursei 93 a companiei United Airlines, avionul care s-a prăbuşit pe un câmp din Pennsylvania în drum spre Washington, D.C.

— Ştii ce? a spus Bert. Cred că rolul lui Ziad a fost de pirat cerebral. A trebuit să rămână în urmă, să se asigure că treaba a fost făcută cum se cuvine, că preluarea avionului a fost îndeplinită.

Bert s-a oprit.

— Dacă-ţi iubeşti fiul şi el devine ucigaş în masă, nu încetezi să-l iubeşti, nu-i aşa?

Rolul lui Guy Savelli în Războiul împotriva Terorii a început când cinci-şase străini, la câteva zile distanţă unul faţă de altul, l-au contactat prin e-mail şi prin telefon în iarna lui 2003. L-au întrebat dacă avea puterea de-a

ucide capre psihic. Guy a fost uluit. Nu voia să-şi facă publicitate în dreapta şi-n stânga pe tema asta. Cine erau oamenii ăştia? Cum de ştiau despre capre? A adoptat un ton indiferent şi a spus: „Sigur să pot.”

După care s-a dus glonţ la telefon şi a sunat la Forţele Speciale.

Toţi cei care-l contactaseră, le-a spus el, erau *musulmani,* cu excepţia posibilă a unui englez (eu). Ceilalţi îşi trimiteau cu certitudine e-mailurile din ţări musulmane, ţări din axa răului, de fapt. Asta nu i se mai întâmplase lui Guy niciodată până atunci. Oare erau din al-Qaeda? Erau, oare, agenţi de-ai lui bin Laden, care sperau să înveţe cum să omoare capre cu privirea? Era acesta începutul unei noi subdivizii paranormale din al-Qaeda?

Forţele Speciale i-au dat instrucţiuni să se vadă cu mine, deoarece, după toate probabilităţile, eram şi eu tot din al-Qaeda.

— Ai grijă ce-i spui, l-au sfătuit ei.

Forţele Speciale – am fost foarte surprins să aflu – îi dăduseră telefon lui Guy chiar în dimineaţa când îl vizitasem. în timp ce beam o cafea la Red Lobster, ei îi telefonaseră lui Guy şi-i spuseseră: „încă n-a apărut? Fii atent. Şi filmează-1. Prinde-l pe bandă. Vrem să ştim cine sunt oamenii ăştia... „

Nu ştiu precis în ce moment pe parcursul zilei pe care am petrecut-o împreună a decis Guy că nu eram un terorist musulman. Probabil că atunci când am descoperit că fiica lui dansase cu Richard Gere în filmul *Chicago* şi am ţipat piţigăiat: „Catherine Zetajones a

fost *strălucită™* filmul ăla!"

Nici măcar unui terorist bine acoperit din al-Qaeda nu i-ar trece prin minte să se comporte *atât* de efuziv.

Ştiu sigur că pe parcursul întregii noastre conversaţii despre hamster Guy încă era convins că nu eram ziarist. Când vorbisem despre „cititorii mei care aveau hamsteri", îmi aruncase o privire neîncrezătoare, deoarece credea că nu aveam nici un fel de cititori şi că urma să raportez evenimentele zilei nu publicului, ci unei celule teroriste.

Acesta este motivul – mi-a explicat el – pentru care s-a creat o asemenea agitaţie când am observat instantaneul cu soldatul care ucidea o capră cu lovituri de karate. Nu era deloc o lovitură obişnuită, mi-a dezvăluit Guy. Era atingerea morţii.

— Atingerea morţii? am întrebat.

Guy mi-a vorbit despre atingerea morţii. Era, a spus el, legendara *Dim Mak,* cunoscută şi drept „palma tremurătoare". Atingerea morţii este o lovitură foarte uşoară. Capra este departe de-a fi ucisă. Pielea nu-i este ruptă. Nu apar nici măcar vânătăi. Capra va sta acolo, cu o expresie ameţită pe figură cam o zi, înainte să se prăbuşească dintr-oda- tă, moartă.

— Imaginează-ţi să aibă al-Qaeda genul ăsta de putere, a spus Guy. Să te uiţi fix e un lucru. Atingerea morţii e cu totul altceva. De-asta am fost cu toţii atât de înnebuniţi când ai

văzut poza. încă nu ştiam dacă nu cumva erai din al-Qaeda.

Şi aşa s-a făcut că viaţa lui Guy a luat o nouă întorsătură ciudată. Oare avea să fie instructor de dans şi de arte marţiale în timpul zilei şi agent sub acoperire, infiltrat într-o până atunci necunoscută unitate paranormală din al-Qaeda noaptea?

Timp de alte câteva săptămâni, Guy şi cu mine am ţinut legătura.

— M-am întâlnit cu un *alt* departament, mi-a spus el în timpul unei convorbiri telefonice.

— Securitatea Statului? am întrebat.

— Nu-ţi pot spune, a zis Guy. Dar tipii sunt siguri că unul dintre cei care m-au contactat e din al-Qaeda. Sunt *siguri* de asta.

— De unde ştiu? am întrebat.

— Numele se verifică, a spus Guy. La fel şi numărul de telefon. Numărul de telefon e pe o *listă.*

— Ce ţi-au spus cei de la informaţii? am întrebat.

—Au spus: „A, sigur. E unul dintre tipii ăia, cu siguranţă."

— Al-Qaeda?

— Al-Qaeda, a spus Guy.

— Eşti cumva *momeala?* am întrebat.

— Aşa se pare, a spus Guy. Se cam complică lucrurile pe-aici.

— Eşti momeală, am repetat.

— Eu îţi zic, Jon, a spus Guy, oamenii ăştia de la informaţii mă văd ca pe-un câine. Un *câine*| Le-am spus: „Am familie." „Mda", au zis ei. „Să ai familie e foarte, foarte drăguţ." Suntem de fapt nişte consumabile. O să

sfârşesc atârnând de-un stâlp de iluminat. Un nenorocit de *stâlp de iluminat.*

În acel moment, am auzit-o pe soţia lui Guy spunând: „Al naibii de amuzant."

— Rămâi puţin pe fir, a zis Guy.

Guy şi soţia lui au discutat ceva pe înfundate.

— Soţia spune că n-ar trebui să vorbesc aşa la telefon, a zis el. Acum închid.

— Ţine-mă la curent, am spus.

Şi Guy m-a ţinut. Pe măsură ce diversele scheme de învăluire a posibilei subdivizii paranormale din al-Qaeda se modificau, Guy mă ţinea la curent cu evoluţiile. Planul A a fost ca Guy să-i invite pe aceşti oameni în America. Apoi tipii de la informaţii s-au răzgândit şi i-au spus lui Guy: „Nu-i vrem *aici.*[11]

Planul B, mult mai riscant, a fost ca Guy să călătorească în ţara lor. Avea să le transmită o putere psihică relativ benignă şi să raporteze în ţară tot ce vedea şi auzea.

Guy le-a spus: „La naiba, nici să nu vă gândiţi."

Planul C a fost ca Guy să se vadă cu ei pe teren neutru – poate la Londra. Sau în Franţa. Planul a mulţumit ambele tabere şi a părut cel mai plauzibil.

— Mi-ar plăcea al naibii de mult să ne-ntâlnim acolo, a spus Guy.

Guy mi-a trimis un fragment de e-mail care, mi-a spus el, era „absolut neîndoielnic" scris de un agent din al-Qaeda. Textul era următorul:

Dragă domn Savelli, Sper că sunteţi bine şi în

formă. Eu sunt ocupat de campion atul campion atul meu are susces. Domn Savelli, vă rog îmi spuneţi dacă aplic pentru afiliat la Federaţia dumneavoastră deci care e o precedură vă rog spuneţi un detal.

Şi asta a fost tot. Se părea că se desfăşura unul dintre cele două scenarii. Fie Guy era în vârtejul unei senzaţionale operaţiuni de atragere în cursă a duşmanului, fie un tânăr entuziast al artelor marţiale care nu voia decât să se alăture federaţiei lui Guy era pe cale de-a fi trimis în Golful Guan- tanamo. Tot ce puteam face era să aşteptăm.

6. privatizarea

Până aici, aceasta a fost o poveste despre lucruri secrete întreprinse clandestin în cadrul bazelor militare din Statele Unite. Din când în când, rezultate tangibile ale acestor strădanii şi-au făcut drum în viaţa de toate zilele, dar întotdeauna la mare depărtare de rădăcinile lor supranaturale. Nici unul dintre cei care au intrat în contact cu Spuma Li-picioasă a colonelului Alexander, spre exemplu – nu prizonierii lipiţi de celule, nici echipele televiziunilor care au filmat folosirea ei parţial dezastruoasă în Somalia şi nici măcar, aş spune, soldaţii care au cărat-o în Irak în speranţa de-a o împrăştia peste armele de distrugere în masă – nu a fost conştient că era produsul unei iniţiative paranormale de la sfârşitul anilor 1970.

Pe neaşteptate însă, în 1995, o bucată palpabilă a acestei nebunii s-a scurs din comunitatea militară în lumea civilă. Omul care a produs scurgerea a fost un copil-

minune rătăcit al generalului Stubblebine.

Iată ce s-a întâmplat.

în copilăria ei, derulată în anii 1970, lui Prudence Calabrese îi plăcea foarte mult să se uite la serialul SF de televiziune *Dr. Who* şi la documentarele ştiinţifice. Prudence a crescut într-o casă părăginită din Noua Anglie. Când părinţii ei ieşeau în oraş sâmbătă seara, copiii îşi scoteau tăbliţele cu alfabetul scris pe ele şi pendulul, şi încercau să intre în contact cu spiritul fostei proprietare, care se părea că se spânzurase în hambar din cauză că era alcoolică şi nu se înţelegea deloc cu vecinii. Copiii organizau şedinţele de spiritism în cadrul petrecerilor în pijamale.

— Voiam să avem trăiri neobişnuite, mi-a spus Prudence când ne-am aşezat la masa ei din bucătărie din Carlsbad, San Diego. Ne adunam cu toţii, aprindeam lumânări, stingeam luminile şi încercam să facem masa să se ridice de la pământ doar atingând-o.

— S-a ridicat vreodată? am întrebat-o.

— Păi, da, a zis Prudence. Dar eram copii. Gândindu-mă acum înapoi, nu sunt sigură dacă nu cumva fiecare punea un strop de efort în plus şi-o făcea să se ridice.

— Cu genunchii? am spus.

— Mda, a recunoscut Prudence. Greu de spus.

Uneori, Prudence şi prietenele ei dădeau fuga afară şi încercau să zărească vreun OZN. O dată chiar li s-a părut că-l văzuseră.

Prudence a intrat la universitatea locală, dar a rămas însărcinată la optsprezece ani,

aşa că s-a lăsat de facultate şi a început să administreze un parc de rulote împreună cu primul ei soţ, Randy. Şi-a luat o a doua slujbă de seară, ca dansatoare într-un costum de purcică la carnavalul local, s-a apucat iarăşi de şcoală, a studiat fizica, s-a lăsat, a mai avut patru copii, le-a predat dansul din buric pensionarilor în Indiana şi în cele din urmă a ajuns să stea cu un soţ nou, pe nume Daniel, într-un apartament din Atlanta, ocupându-se de o afacere de web design. Acolo, în 1995, Prudence a deschis într-o seară televizorul. Pe ecran a văzut un militar.

— Ce spunea? am întrebat-o pe Prudence. N-a spus că era un Obi-Wan-Kenobi[I] în carne şi oase?

— Exact astea au fost cuvintele pe care le-a folosit, a zis Prudence. „Un Obi-Wan-Kenobi în carne şi oase."

— Angajat al armatei Statelor Unite?

— Angajat al armatei Statelor Unite, a confirmat Prudence.

— Şi până atunci nimeni nici măcar n-a ştiut că oamenii ăia existau? am întrebat.

— Mda, a zis Prudence. Până atunci fuseseră ţinuţi într-un secret desăvârşit. Tipul a vorbit despre cum îşi folosea numai mintea pentru a avea acces la orice în univers. Şi cum armata l-a folosit, pe el şi pe alţi spioni psihici ca el, pentru a evita războaie şi pentru a descoperi lucruri secrete despre alte ţări. A spus că se numeau clarvăzători. Da. Potrivit

---

I Personaj din filmul *Războiul stelelor (n.tr).*

relatării lui, făcea parte dintr-o echipă de spioni psihici, iar el era unul dintre conducătorii unităţii. Şi pur şi simplu nu arăta cum te-ai fi aşteptat. Nu arăta ca şi cum ar fi avut supraputeri.

— Cum arăta?

Prudence a început să râdă.

— Era scund, slab-mort şi avea o frizură aiurită de prin anii şaptezeci şi mustaţă. Şi nici măcar nu arăta ca un militar, că de spion psihic, ce să mai vorbim. Arăta exact ca un ciudat, unul pe care-l vezi pe stradă.

Bărbatul de pe ecran a spus că avea acces la secrete de cel mai înalt nivel. A spus că ştia locul exact unde se aflau Saddam Hussein şi chivotul pierdut al legământului. Prudence a fost fascinată. Uitându-se la televizor, de mult uitatele pasiuni ale copilăriei i-au revenit în minte: plăcuţa pe care era scris alfabetul pentru comunicarea cu spiritele, serialul *Dr. Who,* proiectele pe care le făcea la şcoală în orele de ştiinţe naturale.

— Mi-am adus aminte de ce eram atât de pasionată de SF şi de citirea poveştilor ălora despre oameni cu capacităţi paranormale şi despre extratereştri, a spus ea.

Prudence a decis în acel moment că asta voia să facă în viaţă. Voia să fie la fel ca bărbatul de la televizor, să ştie lucrurile pe care le ştia el, să vadă lucrurile pe care le vedea el.

Bărbatul de la televizor era maiorul Ed Dames.

Generalul Stubblebine fusese fericit să discute cu mine despre neputinţa lui de-a

trece prin zid şi de-a levita, precum şi despre aparenta lui nereuşită de-a stârni interesul Forţelor Speciale pentru iniţiativa lui de explodate a inimilor animalelor. Mi-a relatat acele întâmplări pe un ton jovial, deşi nu puteau fi amintiri bune pentru el. Singura dată pe parcursul întâlnirilor noastre când o umbră de suferinţă i s-a aşternut pe chip a fost când conversaţia a ajuns la subiectul copilului său minune, Ed Dames.

— M-a supărat foarte rău c-a vorbit, a spus el. Parcă-l văd, taca-taca-taca-taca, a adăugat cu tristeţe. Dac-ar trebui să aibă cineva un căluş în gură, ăla ar fi Ed Dames. În mod *limpede* s-a trezit să vorbească atunci când ar fi trebuit să asculte. Foarte supărător, să ştii.

— De ce?

— Făcuse acelaşi jurământ pe care-l făcusem şi eu: „Jur că nu voi divulga." Dar n-a ţinut cont de nimic şi a vorbit.

Şi-a umflat pieptul.

— „Am fost unul dintre ei!” A vrut să se dea mare.

Ed Dames fusese unul dintre cei pe care generalul Stubblebine îi recrutase personal. Când generalul a preluat comanda unităţii secrete de spioni psihici, a permis unui grup de amici entuziaşti din interiorul armatei să se alăture programului. Cercetarea în domeniul paranormalului făcută de guvern până în acel moment fusese centrată, în esenţă, în jurul a trei oameni: un fost poliţist şi constructor autorizat, pe nume Pat Price, şi

doi soldaţi, Ingo Swann şi Joe McMoneagle. Aceştia trei erau priviţi de toată lumea, cu excepţia celor mai înrăiţi sceptici, ca având un fel de talent neobişnuit. (Talentul lui McMoneagle se pare că s-a manifestat în urma căderii dintr-un elicopter, în Vietnam.)

Dar generalul Stubblebine credea cu pasiune în doctrina Batalionului Unu Terra, anume că fiecare fiinţă omenească era capabilă să săvârşească miracole supranaturale şi astfel a deschis larg uşa unităţii secrete, iar Ed Dames a fost unul dintre oamenii lui.

În copilărie, Ed Dames fusese extrem de pasionat de Yeti, OZN-uri şi filme SF. Auzise zvonuri despre unitate în timp ce era detaşat la mică distanţă de spionii psihici, la Fort Meade, aşa că a făcut o cerere la generalul Stubblebine pentru a fi admis. Probabil de asta continuă generalul să fie atât de supărat pe Ed Dames, la nouă ani după ce Prudence l-a urmărit dezvăluind secretele unităţii la televizor în acea seară. Poate că se simte parţial răspunzător pentru lucrurile cumplite care s-au întâmplat în continuare şi în care a fost implicată şi Prudence.

În 1995, pe neaşteptate şi în mod repetat, Ed a prins să bată toba în stil mare. A început să apară în spectacole TV şi în emisiuni la radio. N-a menţionat holbatul la capre, nici trecutul prin zid şi nici Batalionul Unu Terra, însă a vorbit cu încântare despre unitatea paranormală secretă.

Dar abia emisiunea lui Art Bell l-a transformat cu adevărat pe Ed într-un

superstar.

Art Bell emite din orăşelul de deşert Pahrump, Nevada. Pahrump apare rareori la ştiri, deşi o dată a ajuns şi el cap de afiş, ca având cea mai mare rată a sinuciderilor din întreaga Americă. Nouăsprezece dintre cei treizeci de mii de orăşeni din Pahrump sunt înclinaţi să se sinucidă în fiecare an. Pahrump găzduieşte, de asemenea, cel mai cunoscut bordel din lume, Ferma Puicuţelor, de care, la doar câteva străzi prăfuite, se află locuinţa lui Art Bell. Aceasta este albastră, lăbărţată, închisă cu gard şi înconjurată de antene. O fi stând Art Bell la mama naibii şi o fi emisiunea lui difuzată în puterea nopţii, dar omul are contracte stricte de difuzare cu peste cinci sute de staţii AM pentru o audienţă estimată undeva în jurul a optsprezece milioane de americani.

Cel mai mult, mi s-a spus, a avut patruzeci de milioane de ascultători, mulţi dintre ei atraşi de apariţia lui Ed Dames. Dames a ajuns să fie un fel de accesoriu permanent al emisiunii. Iată un extras tipic dintr-una din apariţiile sale din 1995.

ART BELL: Dacă vă amintiţi, guvernul investeşte de mulţi ani o grămadă de bani, de timp şi de eforturi în clarviziune. Aşadar, nu-i chiar atât de nebunesc pe cât ar putea părea. Am reuşit să-l am pe maiorul Ed Dames la celălalt capăt al firului. Ştiu că este foarte, foarte târziu. Domnule maior, bun venit în programul nostru.

ED DAMES: Mulţumesc, Art.

ART BELL: Ce ne puteţi spune?

ED DAMES: Ei bine, pe lângă instrucţie şi contractele de nivel înalt pe care le îndeplinim pentru diverse agenţii — de urmărire a teroriştilor pentru guvern –, avem date care arată că un număr de nou-născuţi umani au să moară în curând, *mulţi* nou-născuţi umani... Se pare că există un virus SIDA al bovinelor care se dezvoltă la ora actuală. Acest virus SIDA al bovinelor va deveni un pericol toxicologic pentru nou-născuţii umani, care vor muri în număr relativ mare.

ART BELL: Dumnezeule. Of... Şi nu există scăpare?

ED DAMES: Nu, se pare că nu.

ART BELL: O, Doamne, dar astea-s veşti *oribile.*

Art Bell a jucat rolul de gazdă pentru numeroşi profeţi de nenorociri de-a lungul anilor, dar acesta, în mod senzaţional, era un maior din armata Statelor Unite, care avea acces la secrete de cel mai înalt nivel. Da, milioane de nou-născuţi americani erau în mare pericol să contracteze SIDA de la băutul laptelui de vacă infectat. Asta era, a spus Dames, ceva ce percepuse el însuşi, pe cale psihică, pe când era încă în armată, şi le pasase informaţia superiorilor săi.

Prin urmare, ofiţerii cu gradele cele mai mari din Spionajul Militar ştiau şi ei.

Art Bell a rămas fără aer la aflarea faptului că vestea despre acest cataclism iminent ajunsese până sus de tot.

Mai mult, a spus Ed, nişte vânturi de 480 de km pe oră aveau să devasteze America în scurt timp, măturând de pe câmpuri tot grâul, şi toată lumea va trebui să stea înăuntru cam pentru tot restul vieţii.

— Era grozav! şi-a amintit Prudence la masa ei de bucătărie din San Diego. Astea au fost zilele de glorie ale clar- viziunii. Oamenii erau foarte surescitaţi în legătură cu asta. Părea ceva fantastic. Ed Dames a devenit imediat unul dintre intervievaţii cei mai apreciaţi *dintotdeauna* ai lui Art Bell. A spus că aveam să fim prăjiţi de-o explozie solară uriaşă, care avea să şteargă de pe faţa pământului cea mai mare parte a vieţuitoarelor. Şi a spus că o cometă care se apropia, Hale-Bopp, urma să lase să cadă pe pământ un agent patogen al plantelor.

— Chiar aşa? am întrebat.

— Da. A spus că o rasă de extratereştri au prins de Hale- Bopp o canistră, iar cometa avea să lase canistra asta să cadă pe pământ şi nu ştiu ce fel de virus o să iasă din ea şi-o să mănânce toate plantele vii, iar noi o să trebuiască să ne hrănim cu râme şi să trăim în subterane.

Prudence a râs.

— A spus Ed Dames asta?

— O, da! Şi-a avut şi date exacte. A spus că povestea avea să se întâmple prin februarie 2000.

Am râs amândoi.

— Şi cu SIDA bovinelor ce era? am întrebat.

— SIDA bovinelor! a spus Prudence.

A devenit serioasă.

— Vaca nebună, a spus ea.

între 1995 şi astăzi, în plus faţă de SIDA bovinelor şi vânturile de 480 de km la oră, maiorul Ed Dames a prezis public următoarele (cele mai multe dintre ele în cadrul emisiunii lui Art Bell): femeile marţiene gravide, care trăiesc în subteran, în deşert, vor ieşi la lumină ca să fure fertilizatoare de la companiile americane; se va descoperi că SIDA pornise de la câini, nu de la maimuţe; mucegaiuri zburătoare ieşite din nişte cilindri sosiţi din spaţiul extraterestru vor distruge toate culturile; existenţa lui Satana, a îngerilor şi a lui Dumnezeu va fi dovedită mai presus de orice îndoială; şi un trăsnet asupra unui teren de golf îl va ucide pe preşedintele Clinton în 1998.

— Printre astea, a spus Prudence, Ed a vorbit despre experienţa lui în armată. Asta a făcut ca toate chestiile absurde să pară mult mai reale şi tangibile. Guvernul n-a negat că Ed era spion psihic şi i-a lăudat eforturile. Ed a câştigat *medalii.* A fost trecut în rezervă cu onoruri. Totul în legătură cu el s-a verificat.

— Câteodată trebuie să li se fi părut unora dintre ascultătorii lui Art Bell ca şi cum ar fi tras cu urechea la întâlnirile la nivel înalt de la Pentagon, am spus.

— Suna *foarte* real, a zis Prudence. Vorbea

despre cum băgase armata douăzeci de milioane de dolari din banii contribuabililor în cercetări, aşa că totul avea sens.

Ceea ce nu ştiau ascultătorii lui Art Bell era că Ed Dames era un spion psihic militar atipic. Majoritatea colegilor lui din unitatea secretă de la Fort Meade îşi petreceau cea mai
mare parte a timpului văzând psihic lucruri extrem de plictisitoare – în mare parte, coordonate geografice. în acest timp, Ed ajungea psihic la concluzia că monstrul din Loch Ness era fantoma unui dinozaur. Dacă vreunul dintre mai incolorii contemporani ai lui Ed ar fi decis să trăncănească despre secretele unităţii lor şi s-ar fi dus la Art Bell să vorbească despre coordonate geografice, mă îndoiesc că milioanele de ascultători ar fi fost chiar atât de fascinate.

Poate că apariţiile în presă ale lui Ed au grăbit sfârşitul unităţii secrete. CIA a scos-o oficial de la secret şi a închis-o în 1995. Infanteriştii generalului Stubblebine încercaseră să fie paranormali în cea mai mare parte a carierei lor, iar acum totul se termina. După ani de existenţă simultană într-o lume în care de obicei alergau înainte şi înapoi prin timp şi spaţiu – în sufrageria lui Noriega din Panama City într-un moment, furişându-se psihic prin palatele lui Saddam Hussein din Irak în următorul –, şi într-o lume mai banală, în care statutul lor de soldaţi angajaţi într-o operaţiune secretă le nega

dreptul la un filtru de cafea şi la un buget de întreţinere a clădirii, s-au trezit într-o lume care era, probabil, cea mai stranie dintre toate: lumea civilă.

Pentru o vreme, la jumătatea anilor 1990, poate că s-ar fi putut face o grămadă de bani. Ed Dames s-a mutat în Beverly Hills, unde s-a apucat de întâlniri la nivel înalt cu oameni cu putere de decizie de la Hollywood. A început să aibă de-a face cu Hanna şi Barbera, realizatorii lui *Scooby- Doo,* în legătură cu posibilitatea de-a se transforma pe sine însuşi într-un personaj de desene animate dintr-o emisiune pentru copii sâmbătă dimineaţa, despre supersoldaţi care îşi foloseau puterile psihice pentru a-i învinge pe răufăcători. A înfiinţat o şcoală de instruire a spionilor psihici, taxându-i pe elevi cu 2 400 de dolari pentru un „program de patru zile extrem de personalizat (un singur elev pe sesiune) şi riguros".

Mottoul companiei lui era: „învaţă clarviziunea de la Maestru".

într-o sâmbătă, în timpul verii, Ed Dames şi cu mine am mers prin Maui cu Jeepul lui. (La fel ca Jim Channon şi sergentul Glenn Wheaton, care a fost primul care mi-a mărturisit că Forţele Speciale întreprinseseră activităţi secrete de fixare a caprelor cu privirea la Fort Bragg, Ed îşi stabilise o locuinţă în insulele hawaiiene.)

Ed purta ochelari de soare mari, cu lentile care-i acopereau chipul până dincolo de

tâmple – ochii îi erau singura parte a feţei pe care i se arăta vârsta. Ed are acum cincizeci şi cinci de ani, dar în rest totul în înfăţişarea lui este de adolescent – părul de surferjeanşii sfâşiaţi, energia maniacală. Ţinea un pahar cu cafea de la Starbucks într-o mână şi conducea Jeepul cu cealaltă.

— Au fost unii oameni din armată supăraţi pe tine pentru c-ai dat în vileag existenţa unităţii secrete în emisiunea lui Art Bell? l-am întrebat.

— Supăraţi? a spus el. Furioşi? Mânioşi? Sigur că da.

— Care-a fost motivul pentru care-ai făcut-o? l-am întrebat.

— N-am avut nici un motiv, a ridicat Ed din umeri. N-am avut nici un fel de motiv.

Ne-am continuat cursa. Ne aflam pe şoseaua care mergea de-a lungul ţărmului.

— M-am mutat aici pentru pacea şi frumuseţea locului, a spus Ed. Dar da, undeva departe se află nişte lucruri foarte, foarte urâte. Lucrurile o să se posomorască. Lucrurile o să devină urâte. Asta este un loc în care-i bine să te afli când o să se-ntâmple astea.

— Ce-o să se-ntâmple?

— O să murim cu toţii! a spus Ed şi a râs.

Dar după asta a spus că vorbise serios.

— în deceniul următor, omenirea o să asiste la câteva dintre cele mai catastrofale schimbări ale civilizaţiei pe care le-a văzut în istoria ei. Schimbări ale pământului. Genul de

lucruri profeţite în Biblie.

— Cum ar fi molimele? am întrebat.

— Nu, aia-i nimic, a spus Ed.

— Mai rău decât molimele?

— Molimele o să pustiască rasa umană, dar eu vorbesc chiar despre schimbări ale Pământului şi nu glumesc deloc.

— Vulcani şi cutremure?

—Axa Pământului o să se clatine, iar asta o să agite oceanele, a spus Ed. Din punct de vedere geofizic, în deceniul care vine ne aşteptă călătoria plină de peripeţii a Domnului Broscoi[II].

— Astea sunt lucruri pe care le-ai văzut psihic? am întrebat.

— De multe, multe ori, a zis Ed.

— Prudence spune că faptul că a deschis o dată televizorul în Adanta şi te-a văzut a fost elementul care i-a stârnit pentru întâia oară interesul pentru clarviziune, am murmurat.

S-a lăsat tăcerea. Am vrut să cântăresc reacţia lui Ed la auzul numelui lui Prudence. Se întâmplaseră multe lucruri cumplite şi eram curios să văd dacă avea să tresară, dar n-a făcut-o. în schimb, a devenit vag.

— Majoritatea oamenilor care practică clarviziunea pe străzi la ora actuală sunt fie elevii mei, fie elevi de-ai elevilor mei, a spus el.

Asta era adevărat. Deşi mulţi dintre foştii asociaţi militari ai lui Ed şi-au deschis în cele din urmă propriile şcoli de instruire, după închiderea unităţii, Ed a declanşat o campanie

---

II Temă a parcului de distracţii Disneyland din Florida (n.tz).

în care a insinuat că toţi ceilalţi spioni psihici secreţi îi erau inferiori psihic. Manevra a dat rezultate. în timp ce casa lui Ed din Maui se află într-o comunitate fabulos de opulentă şi protejată din apropierea plajei, unii dintre foş- tii săi colegi – cum ar fi sergentul psihic Lyn Buchanan – sunt nevoiţi să-şi câştige pâinea muncind din greu ca infor- maticieni şi altele. Lyn Buchanan este o figură legendară în circuitul OZN-iştilor, dar personalitatea lui blândă i-a refuzat ocazia de a-şi săpa o nişă în sectorul privat şi însângerat de o concurenţă tot mai nemiloasă al spionajului psihic.

Prudence a vrut ca Ed s-o înveţe să fie spion psihic, „Dar n-a avut nici un loc liber", a spus ea. „Avea calendarul făcut pe doi ani înainte. Toţi voiau să fie spioni psihici ca Ed Dames."

Aşa că s-a mulţumit cu a doua opţiune – un lector în ştiinţe politice care îşi avea sediul în Atlanta. Numele lui era Courtney Brown.

Calificările lui Courtney Brown erau impresionante. Poate că nu era un spion militar de vârf, dar era un profesor universitar de la o instituţie foarte apreciată, a cărei „declaraţie de intenţie", după cum era subliniat în materialele promoţionale, era „să excelеze în descoperiri, să genereze înţelepciune, să inculce integritate şi onoare, să fixeze standarde care să fie urmate de alţii, să fie căutată şi preţuită pentru opinia sa şi să facă descoperiri care să aducă beneficii omenirii."

— A fost uimitor pentru mine, a spus

Prudence. Doctorul Courtney Brown a fost primul elev civil pe care-l avusese vreodată Ed Dames şi care, după aceea, îşi înfiinţase propria şcoală de profil, Institutul Farsight din Adanta. Eu eram tot în Atlanta. Trăiam în singurul oraş în afară de LA în care ţi se putea oferi instruire în clarviziune. Aşa că m-am înscris imediat!

Doctorul Courtney Brown este chipeş şi deştept, cu ochi mari şi nevinovaţi, şi cu o atitudine academică. După ce urmase un curs de opt zile, ca elev unic, cu Ed Dames, a început să predea propria versiune a metodei Dames multor discipoli.

Brown şi Prudence au devenit prieteni foarte buni. Ea avea grijă de website şi de jurnalul lui personal. Stăteau împreună în subsolul casei doctorului Brown şi îşi spionau psihic ţintele favorite, extraterestri, fiare mitice şi aşa mai departe, aceleaşi lucruri fantastice pe care obişnuia să le vadă cu ochii minţii Ed Dames înăuntrul unităţii militare.

În iulie 1996, Prudence a primit un telefon de la Art Bell. Milioanele lui de ascultători ajunseseră să fie înnebuniţi după Ed Dames şi voiau să audă orice în legătură cu el. Era oare doctorul Brown disponibil pentru a apărea în emisiune?

— Fiecare zi era o nouă aventură, mi-a spus Prudence, dar asta a fost cea mai mare dintre toate.

în emisiune, Art Bell l-a întrebat pe Courtney Brown dacă era de acord cu maiorul Dames în privinţa „imensului număr de nou-

născuţi care aveau să moară" şi a iminentelor „vânturi extraordinare pe Pământ".

COURTNEY BROWN: în mod hotărât, se apropie schimbări climatice.

ART BELL: Cum ar fi?

COURTNEY BROWN: în timpul vieţii copiilor noştri, vom începe să pătrundem într-un scenariu de tip *Mad Max.* E cât se poate de limpede în acest moment că până la urmă civilizaţia trebuie să se-apuce de săpat şi să intre în adăposturi subterane.

ART BELL: *Adăposturi subterane,* domnule profesor Brown?

COURTNEY BROWN: Da. Oamenii se dezbină. Sistemele politice se destramă. Sunt găşti care bântuie la suprafaţă. Populaţia trăieşte, în esenţă, în buncăre subterane. Majoritatea oamenilor trebuie să se lupte din greu ca să iasă la suprafaţă.

ART BELL: Ei bine, îmi cer scuze pentru că spun „fîr-ar să fie", domnule doctor Brown. Dac-aţi şti cât de mult seamănă ceea ce spuneţi cu ceea ce-a spus maiorul Dames, cred că v-aţi pune pe săpat.

Civilii care se pregătiseră cu Ed Dames păreau a moşteni dispreţul profesorului lor pentru foştii săi colegi. În emisiunea lui Art Bell, Courtney Brown a spus că aceştia nu erau echipaţi intelectual pentru a se ocupa de produsele secundare mai profunde ale propriilor descoperiri psihice. Spre exemplu, dacă CIA i-ar cere unui spion psihic să-l vâneze pe Saddam Hussein şi dacă, în timp ce

s-ar strecura printr-un palat din Bagdad, spionul s-ar întâmpla să dea peste un extraterestru ascuns în umbră, spionul pur şi simplu şi-ar vedea de drum până l-ar găsi pe dictator. Desigur, le-a sugerat Courtney Brown ascultătorilor lui Art Bell, orice spion psihic care să-şi merite numele s-ar opri şi s-ar lua la luptă cu extraterestrul, dar, vai, nu şi spionii psihici militari. Art Bell a fost de acord că asta părea o nebunie – şi o vorbărie goală despre ocazii pierdute.

ART BELL: Dumneavoastră aţi întreprins o serioasă cercetare profesionistă asupra lui Marte, nu-i aşa?

COURTNEY BROWN: Ei bine, am studiat două specii de extratereştri – o specie numită cenuşiii şi pe marţieni. Cu mult timp în urmă, pe vremea când dinozaurii umblau pe Pământ, a existat o veche civilizaţie marţiană…

Când civilizaţia marţiană a fost rasă de pe faţa planetei de un cataclism planetar întâmplat pe Marte pe timpul dinozaurilor, a explicat doctorul Courtney Brown, „Federaţia Galactică a desemnat un grup de salvare format din cenuşii" pentru a-i salva.

— Au fost salvaţi numeroşi marţieni, a spus el.

— Luaţi de pe planetă? a întrebat Art Bell.

— Da, a zis Courtney Brown. Dar acum sunt în peşteri subterane, înapoi pe Marte. Sunt fericiţi c-au fost salvaţi, dar le-ar fi plăcut mult să fi fost aduşi pe Pământ. Problema e că sunt, în esenţă, pe o planetă

moartă. Trebuie să plece. Sunt între ciocan şi nicovală. Sunt nevoiţi să părăsească Marte. Trebuie să vină-ncoace. însă planeta asta e populată de o specie umană ostilă şi agresivă, care are filme despre invazii ale marţienilor, iar marţienii sunt ei înşişi înspăimântaţi. Rezultatele clarviziunii în această chestiune sunt absolut neechivoce.

Courtney Brown a spus că marţienii ar urma să sosească, fără îndoială, pe Pământ în doi ani. Art Bell a pus imediat întrebarea care-i chinuia, era de presupus, pe ascultătorii mai de dreapta, anti-imigraţie:

ART BELL: O întrebare importantă. Câţi marţieni există?

COURTNEY BROWN: Nu vor provoca o problemă popu- laţională. Probabil că sunt destui ca să populeze un oraş de dimensiuni rezonabile.

ART BELL: Asta-i un număr mic, într-adevăr.

COURTNEY BROWN: Ai putea întreba, care-i stimulentul? De ce să-i ajutăm? Oamenii chiar mi-au spus: „Să lăsăm deoparte altruismul de-a ne căpăta un nume bun în galaxie. De ce să ajutăm pe cineva? Am avut probleme să-i acceptăm pe refugiaţii cambodgieni şi vietna-mezi la sfârşitul războiului din Vietnam, şi-atunci de ce să-i ajutăm pe marţieni?"

Răspunsul lui Courtney pentru aceşti pământeni izolaţionişti a fost: să lăsăm

deoparte altruismul. Marţienii au „un avans tehnologic de o sută cincizeci de ani faţă de noi. Imaginaţi-vă că cineva ca Saddam Hussein le spune: «Hei, vreţi un loc unde să aterizaţi? Ia veniţi încoace»".

De asta, a declarat Courtney Brown, cu oarecare insistenţă în ton, era obligatoriu ca guvernul Statelor Unite să profite de ocazie şi „să pună navele marţienilor sub comanda NATO. Să-i aducă pe marţienii aceia în ţară urmând toate procedurile cuvenite ale imigrării".

în acest punct, Al t Bell şi-a exprimat îngrijorarea că „oamenii disperaţi fac lucruri disperate". Chiar dacă marţienii erau în sine persoane paşnice, condiţiile nesigure de trai din peşterile de pe Marte i-ar putea face în mod neaşteptat şi nerecunoscător violenţi când americanii ar veni să-i salveze. Nu se întâmplase la fel în Grenada şi în Vietnam?

Courtney Brown I-a asigurat că-i înţelegea îngrijorarea, însă asta nu avea să se întâmple.

Prudence considera că, în fond, Courtney fusese sclipitor în emisiunea lui Art Bell.

— Carisma lui îţi sărea din undele aeriene drept în poală, a spus ea. îi simţeai sinceritatea şi tandreţea în timp ce rostea cuvintele.

Şi, pe când Prudence asculta emisiunea din acea noapte, a sunat telefonul.

— Pru, a spus vocea. Sunt Wolfie.

Wolfie era, potrivit lui Prudence,

pseudonimul de Internet al unei femei pe nume Dee, logodnica unui prezentator de ştiri radio din Houston, pe care-l chema Chuck Shramek. Prudence îi întâlnise pe Dee şi pe Chuck într-un chat room de pe Internet; schimbaseră e-mailuri, dar nu-şi vorbiseră niciodată.

— Pru, a spus Dee, am să-ţi arăt ceva. Chuck a făcut o fotografie a cometei Hale-Bopp şi se vede ceva lângă ea. Ţi-o trimit acum.

În acel moment, inboxul e-mailului lui Prudence a început să pâlpâie intermitent. Prudence a deschis ataşamentul şi a găsit o fotografie. Chuck, a spus Dee, o făcuse printr-un telescop montat în gradina din spate a locuinţei lor. Era astronom amator. Lângă cometa Hale-Bopp, în partea dreaptă a imaginii, părea să se vadă un fel de obiect.

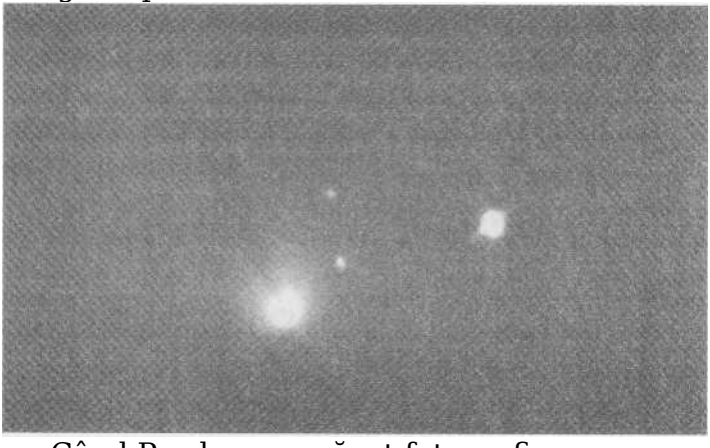

Când Prudence a văzut fotografia, a scos un ţipăt.

— Obiectul însoţitor, mi-a spus ea,

strălucea mai puternic decât orice stea.

În zilele care au urmat, Prudence, Courtney Brown şi alţi studenţi de-ai lui Courtney s-au pus serios pe treabă ca să observe psihic obiectul în forma planetei Saturn de lângă cometa Hale-Bopp.

— Şi am descoperit, a spus Prudence, că era artificial. Şi nu era o eroare a aparatului de fotografiat al lui Chuck. Era un obiect adevărat. Extraterestru, ca origine. Arăta ca un uriaş obiect rotund din metal şi avea o mulţime de adâncituri. Concavităţi. Avea de asemenea nişte antene, nişte tuburi care ieşeau în afară. Obiectul venea drept spre noi. Şi am fost foarte entuziasmaţi. Courtney Brown l-a sunat imediat pe Art Bell.

Pe 14 noiembrie 1996, Art Bell a anunţat doi invitaţi în emisiune: Chuck Shramek şi Courtney Brown.

ART BELL: Chuck, bun venit în emisiunea noastră.

CHUCK SHRAMEK: Mulţumesc, Art. E grozav să mă aflu aici.

ART BELL: Eşti astronom amator, nu-i aşa?

CHUCK SHRAMEK: De la opt ani. Acum am patruzeci şi şase.

ART BELL: Aşadar, nu chiar *atât* de amator!

CHUCK SHRAMEK: Ha, ha, ha!

Chuck a început să îşi descrie fotografia, cum ajunsese s-o facă şi cât de tare începuse să-i bată inima când şi-a dat seama că obiectul – „însoţitorul" cometei Hale-Bopp –

nu era o stea, pentru că îşi verificase harta stelară şi nu exista nici o asemenea stea în vecinătatea cometei.

CHUCK SHRAMEK: Ăsta este un obiect foarte mare. Şi se pare că are inele ca ale lui Saturn.

ART BELL: Ce-ar putea fi?

CHUCK SHRAMEK: Ei bine, cred că asta e în zona de competenţă a lui Courtney. Eu n-am idee.

ART BELL: Aşadar, cam aşa stau lucrurile. îi mulţumim lui Chuck din Houston. O să-l întrebăm pe Courtney Brown ce-i cu toate astea. Poate că el o să ne fie de ajutor. Presupun că e în stare.

După pauză, Courtney Brown a oferit bomba – rezultatul studiului psihic făcut de el, de Prudence şi de Institutul Farsight asupra fotografiei lui Chuck Shramek.

ART BELL: Am văzut fotografia cometei Hale-Bopp şi e într-adevăr ciudată. Se vede ceva foarte mare acolo. N-am idee ce anume, dar indiferent ce este, e real. Ei bine, domnule profesor, ce naiba o fi?

COURTNEY BROWN: Sunt dispus să vă spun. Vreţi?

ART BELL: Spuneţi-mi.

Courtney a încercat să pară ştiinţific şi rece, dar n-a fost în stare să-şi ascundă emoţia.

COURTNEY BROWN: Informaţia pe care mă pregătesc să v-o dau are o asemenea

amploare şi este atât de greu credibilă, încât o să spuneţi: cum e posibil aşa ceva? Nu uitaţi, am un doctorat.

ART BELL: Corect.

COURTNEY BROWN: Acest obiect este de aproximativ patru ori mai mare decât planeta Pământ şi se îndreaptă spre noi. Se pare că are tuneluri prin el. Şi se deplasează prin mijloace artificiale. Este sub control inteligent. E un vehicul. Şi există un *mesaj* care vine dinspre el.

ART BELL: Ohoho! Există un mesaj care vine dinspre el? **COURTNEY BROWN:** Aceste fiinţe încearcă să comunice într-un fel cu noi. Acest obiect *simte.* Este viu. *Cunoaşte.* Este ceva de genul obeliscului din *Odiseea spaţială: 2001.* Are goluri prin el. Asta e bine. Epoca noastră de ignoranţă, epoca noastră de întuneric se-apropie de sfârşit. Pătrundem într-o epocă de *măreţie.* Şi mai sunt *şi altele* în drum spre noi!

ART BELL: *Cum?*

COURTNEYBROWN: Doamne... Doamne...

ART BELL: Mai sunt *şi altele* în drum spre noi? Oameni buni, să ştiţi că asta nu-i o emisiune care parodiază *Războiul Lumilor.* Sunt ştiri de ultimă oră. Mă simt de parcă m-ar fi izbit un baros.

COURTNEY BROWN: Art, asta e de-adevăratelea.

A urmat o scurtă tăcere, după care Art Bell a vorbit, iar vocea i-a tremurat uşor.

ART BELL: Cumva, am simţit întotdeauna

c-o să fiu pe recepţie pentru asta.

în acea noapte, site-ul lui Art Bell s-a blocat din cauza traficului intens al ascultătorilor care încercau să se lo- gheze ca să vadă fotografia lui Chuck Shramek. în sfârşit, în numai câteva luni – pe la mijlocul lui martie 1997, de fapt – aveau să vină marţienii.

Un lucru extraordinar în legătură cu Intemetul este felul cum poate să îngheţe şi să păstreze anumite momente. Dacă te apuci să cauţi serios, poţi găsi gândurile unora dintre ascultătorii lui Art Bell din acea noapte, aşa cum le-au redactat ei, emoţionaţi, cu radioul deschis alături:

Chiar se întâmplă lucrurile astea? Frate,

e incredibil!! La Art Bell în emisiune tocmai s-a anunţat că nişte astronomi văd chiar acum, DINTR-ODATĂ, un obiect uriaş, care seamănă cu Saturn, lângă cometa noastră Hale-Bopp!

Este sub control inteligent şi este în legătură cu fiinţe ETI!

Dragi prieteni,

Tastez furibund, pe măsură ce se difuzează această ştire incredibilă.

FLASH! ! ! Se îndreaptă spre Pământ un obiect ceresc de patru ori mai mare decât Terra, ţinându-se aţă după cometa Hale-Bopp; o sferă înconjurată de inele, o sursă de lumină proprie, cu suprafaţa uniform netedă şi luminiscentă.

Oare este venirea Anticristului?

Prudence a fost şi ea în emisiunea lui Art Bell, la câteva zile după aceea, pentru a-şi prezenta concluziile psihice despre însoţitorul cometei Hale-Bopp. Ea şi Courtney Brown au fost potopiţi de telefoane şi e-mailuri.

— Mii de e-mailuri, a spus Prudence. Le-am trimis multora un răspuns standard,

pentru că pur şi simplu nu poţi răspunde lumii întregi. Trebuie să alegi cu grijă.

Un e-mail, dintre mii de altele, i s-a părut lui Prudence deosebit de ciudat. I se punea întrebarea: „Ne va ridica însoţitorul la nivelul de deasupra celui uman?"

Prudence s-a uitat atent la el pentru un moment, după care a trimis răspunsul standard: „Mulţumim pentru interesul faţă de Institutul Farsight. Aveţi aici programul cursurilor pe care le oferim..."

Intr-o casă de un alb imaculat dintr-o suburbie foarte bogată a orăşelului San Diego, California, pe la mijlocul lui martie 1997, un fost profesor de muzică din Texas, pe nume Marshall Applewhite, şi-a pornit camera video, a îndreptat-o spre sine şi a spus: „Suntem atât de entuziasmaţi, încât nu ştim ce să facem, pentru că suntem pe punctul de-a reintra în nivelul de deasupra celui uman!"

A întors camera video în cealaltă direcţie, spre o încăpere plină de oameni. Aceştia erau toţi îmbrăcaţi la fel, cu uniforme creaţie proprie, încheiate cu nasturi până la gât, scoase parcă din *Star Trek,* şi cu o emblemă pe braţ pe care scria: „Echipa din Deplasare a Porţilor Raiului".

Toţi, la fel ca Marshall Applewhite, zâmbeau.

— Echipa din *Deplasarea* Porţilor Raiului! a spus Marshall Applewhite în camera video. Pentru noi, exact asta înseamnă. Am fost în deplasare şi acum ne întoarcem. Sunt foarte mândru de aceşti elevi care au studiat nivelul

evolutiv de deasupra celui uman. Se pregătesc să plece şi sunt nerăbdători s-o facă!

Cineva din grup pusese un mesaj pe site-ul lor. Mesajul spunea: „Cod roşu! Hale-Bopp aduce închiderea Porţilor Raiului."

Site-ul includea, de asemenea, un link către site-ul lui Art Bell.

Marshall Applewhite şi cei treizeci şi opt de discipoli ai săi s-au dus la un restaurant local pentru cina lor de taină. Au comandat cu toţii aceleaşi lucruri din meniu – ceai rece, salată stropită cu sos de roşii, ulei şi oţet balsamic, curcan şi plăcintă cu afine.

După care s-au întors la ferma comunităţii lor.

La câteva nopţi după aceea, când cometa Hale-Bopp a ajuns destul de aproape de Pământ pentru a fi văzută cu ochiul liber, Prudence a ieşit pe balconul unui hotel din reţeaua Holliday Inn din Atlanta şi şi-a sucit gâtul într-o poziţie incomodă, pentru a vedea pe deasupra copacilor, cu balustrada din fier împungându-i pieptul. Şi atunci a văzut cometa.

— Era atât de frumoasă, a spus ea.

— Dar era doar ea, singură, am rostit.

— Era doar ea, singură, a repetat Prudence. Stăteam pur şi simplu acolo, încercând să-mi dau seama unde se dusese obiectul însoţitor şi atunci cineva a urcat în fugă în sus pe scări.

Treizeci şi nouă de oameni muriseră.

Marshall Applewhite şi cei treizeci şi opt de discipoli ai săi se încălţaseră toţi cu exact acelaşi model de pantofi de sport Nike. Şi-au pus cu toţii câte-un fişic cu monede de douăzeci şi cinci de cenţi în buzunar. S-au aşezat toţi, fiecare în patul lui din dormitorul comun, şi au luat câte-o doză letală de cocktail de sedative, alcool şi analgezice pentru că au crezut că, făcând astfel, vor avea parte de o călătorie la nivelul de deasupra celui uman, la bordul obiectului însoţitor al cometei Hale-Bopp identificat de Prudence şi Courtney.

— A fost cumplit, a spus Prudence. A fost...

A rămas tăcută şi şi-a ascuns capul în palme, privând fix în depărtare.

— Au crezut că aveau să se alăture obiectului însoţitor al cometei, a spus ea.

— Hm, am făcut eu.

— Toţi oamenii ăia, a spus ea.

— Aăă... am făcut eu.

— E destul de stresant să vorbeşti despre asta, a spus ea. Chiar nu prea ştiu ce să zic.

— Presupun că n-aveai de unde să ştii că tot entuziasmul ăla avea să... ăăă... conducă la o sinucidere în masă, am spus.

— Te gândeşti că, dacă eşti clarvăzător, ar trebui să fii în stare să-ţi dai seama de asta din timp, a zis Prudence.

Chuck Shramek – omul care a făcut fotografia „însoţitorului" – a murit de cancer în 2000. Avea patruzeci şi nouă de ani. După moartea lui, un prieten din copilărie, pe nume Greg Frost, le-a declarat celor de la *UFO*

Magazine că Chuck fusese dintotdeauna un farsor înveterat.

— Am fost de faţă într-o împrejurare când şi-a trecut vocea printr-un filtru care-l făcea să sune ca Zontar, Maestrul Warp, când a vorbit cu nişte radioamatori naivi. îi convinsese pe o grămadă dintre ei că era un extraterestru de pe Venus.

Presupunerea mea este că Chuck Shramek i-a auzit pe Ed Dames şi după aceea pe Courtney Brown la emisiunea lui Art Bell şi a decis să le joace o festă clarvăzătorilor. Aşa că a trucat o fotografie şi a pus-o pe logodnica lui să-i telefoneze lui Prudence. Dacă aşa au stat lucrurile, n-am deloc idee dacă Dee a făcut sau nu parte din cacealma.

Art Bell le-a interzis lui Prudence şi lui Courtney Brown să mai participe vreodată la emisiunea lui. Maiorul Ed Dames continuă să fie un invitat frecvent şi popular. El e de obicei prezentat de Art Bell ca „Maiorul Edward A. Dames, din armata Statelor Unite, acum în rezervă, ofiţer din Spionajul Militar, decorat, membru al programului-pilot de pregătire pentru clarviziune al armatei Statelor Unite, ofiţerul pentru operaţiuni şi instruire al Agenţiei de Informaţii Defensive sau AID, informaţii paranormale sau INFOPAR, unitatea de culegere../'

Acronimele armatei sunt intr-adevăr fascinante.

Cea mai recentă participare a lui Ed în cadrul emisiunii lui Art Bell la momentul redactării prezentei cărţi a avut loc în aprilie

2004. Ed le-a spus ascultătorilor:

— Asta este important. înainte ca vreunul dintre dumneavoastră să se ducă la culcare, ascultaţi-mă. Când o să vedeţi vreuna dintre navetele noastre spaţiale forţată să aterizeze din cauza unei ploi de meteoriţi, va fi începutul sfârşitului. Acesta este *vestitorul.* Imediat după aceasta vor începe nişte schimbări geofizice majore în interiorul Pământului, rezultând într-o oscilaţie sau chiar o inversare completă a polilor...

— Dumnezeule! l-a întrerupt Art Bell. O să fie şi oameni care-o să scape din asta, Ed? Sau n-o să mai scape nimeni?

— Vorbim de două miliarde de oameni care-o să fie prăjiţi, a răspuns Ed.

Am observat, totuşi, o anumită lipsă de respect care s-a strecurat în cele mai recente interviuri ale lui Art Bell cu maiorul Ed Dames. La ora actuală, printre acronimele militare fascinante, Art Bell se referă uneori la maiorul Ed Dames ca la „Dr. Năpastă[11].

Institutul Farsight înfiinţat de doctorul Courtney Brown s-a redus de la treizeci şi şase de studenţi la douăzeci de studenţi, pe urmă la opt studenţi, apoi la nici măcar un student pe parcursul lunilor care au urmat sinuciderilor. Doctorul Brown a încetat să dea interviuri. N-a vorbit despre ce se întâmplase vreme de şapte ani. (Mi se pare că a mai participat o dată la emisiunea lui Art Bell şi cineva a ţipat la el.) L-am vizitat în primăvara anului 2004.

Locuieşte tot în Atlanta. Este foarte slab acum. M-a dus în subsolul casei.

— Porţile Raiului? a spus el.

S-a comportat pentru un moment de parcă nu-şi amintea despre cine era vorba. Purta o haină de tweed cu petice din piele la coate.

— Porţile Raiului? a repetat el.

înfăţişarea lui sugera că avea memoria unui universitar ostenit şi că trebuia să am răbdare cu el.

— Aa! a spus el. A, da. A fost un grup interesant. Erau *eunuci.* Aşa am citit în ziare. S-au castrat singuri şi în cele din urmă s-au sinucis.

Doctorul Brown a rămas tăcut.

— A fost la fel ca la Jim Jones, a spus el. Conducătorul lor era, probabil, un ţicnit care îmbătrânea şi, văzând că grupul era pe punctul de-a se destrăma sub ochii lui, a căutat o ocazie să termine cu el.

Doctorul Brown şi-a scos ochelarii şi s-a frecat la ochi. — Eunuci!

A chicotit sec şi a clătinat din cap.

— Asta-i un control psihologic destul de puternic, să-i faci pe oameni să se castreze. Iar până la urmă i-a făcut pe toţi să se sinucidă, în căutarea unei ocazii. Să ştii, a fost un grup interesant. A fost un grup cu totul ieşit din comun.

Un grup scrântit. A fost un... a fost o tragedie care trebuia să se întâmple.

Doctorul Brown mi-a făcut un ceai de plante.

Apoi a spus:

— Trebuie să-nţelegi, sunt universitar. N-

am fost pregătit să am de-a face cu mase de oameni. Am aflat prin şcoala loviturilor grele că e mai bine să nu ai de-a face cu mase de oameni. Nu că n-ar merita informaţia, dar reacţionează într-adevăr *foarte* ciudat. Intră-n panică, se entuziasmează sau se supraentuziasmează şi este foarte uşor pentru universitari să uite asta. Noi suntem pregătiţi pentru matematică. Suntem pregătiţi pentru ştiinţă. Nu suntem pregătiţi pentru mase.

A făcut o pauză.

— Publicul e extrem de sălbatic, a zis el. Incontrolabil de sălbatic.

Apoi a ridicat din umeri.

— Trebuie să înţelegi, a spus, sunt universitar.

7. dinozaurul ciclamen

Dacă faci vreo cinci sute de metri de la caprele din Fort Bragg, ajungi la o clădire mare, modernă, din cărămidă cenuşie, cu un panou la intrare pe care scrie „Compania C, Batalionul al 9-lea OpePsi

Acesta este sediul Operaţiunilor Psihologice din armata Statelor Unite.

în mai 2003, o mică parte a filozofiei Batalionului Unu Terra a fost pusă în practică de OpePsi în spatele unei gări dezafectate din orăşelul irakian al-Qâ'im, din apropierea frontierei siriene, la scurt timp după ce preşedintele Bush anunţase „încetarea ostilităţilor majore".

Povestea începe cu o întâlnire între doi americani – un ziarist de la *Newsweek* pe nume Adam Piore şi un sergent de la OpePsi pe nume Mark Hadsell.

Adam se deplasa într-un Humvee al OpePsi spre al-Qâ'im, pe lângă posturile de control ale coaliţiei, pe lângă indicatorul cu numele oraşului de pe drumul principal, care era împuşcat şi distrus şi pe care acum rămăsese doar „Q m". Au oprit în faţa unui sediu al poliţiei. Era cea de-a doua zi a lui Adam în Irak. Adam nu ştia practic nimic despre ţară. Avea o nevoie cumplită să urineze, dar se temea că dacă urina în faţa secţiei de poliţie sau în tufişuri, putea să ofenseze pe cineva. Care era protocolul referitor la urinatul în public în Irak? Adam şi-a exprimat îngrijorarea faţă de soldatul din OpePsi care stătea alături de el în Humvee. Asta era

treaba celor din OpePsi – să înţeleagă şi să exploateze psihicul şi obiceiurile inamicului.

— Dă-i şi tu drumul pe roata din faţă, i-a spus soldatul lui Adam.

Aşa că Adam a sărit din Humvee şi acela a fost momentul când sergentul OpePsi Mark Hadsell a dat peste el şi a ameninţat că-l omoară.

Adam mi-a spus povestea la două luni după aceea, întors acasă, în birourile revistei *Newsweek* din New York. Ne aflam la etaj, în camera de şedinţe împodobită cu imagini mult mărite ale copertelor celor mai recente numere din *Newsweek:* un fundamentalist islamic mascat, cu o puşcă, sub tidul DE CE NE URĂSC, şi preşedintele cu doamna Bush în grădina Casei Albe, sub titlul DE UNDE NE TRAGEM PUTEREA. Adam are douăzeci şi nouă de ani, pare mai tânăr şi tremură puţin în timp ce-mi relatează incidentul.

— Aşa l-am întâlnit pe tip, a spus Adam şi a râs. M-a întrebat dacă voiam să fiu împuşcat. Aşa că mi-am tras repede fermoarul...

— Zâmbea când ţi-a spus asta? am întrebat.

Mi l-am imaginat pe sergentul Hadsell, oricine va fi fost, cu un zâmbet larg şi prietenos pe faţă, întrebându-l pe Adam dacă voia să fie împuşcat.

— Nu, a spus Adam. A zis doar: „Vrei să fii împuşcat?"

Adam şi sergentul Hadsell au sfârşit prin a se împrieteni. Au dormit împreună în centrul

de comandă al esca- dronului OpePsi, într-o gară dezafectată din al-Qă'im, şi au împrumutat DVD-uri unul de la celălalt.

— E un tip extrem de zelos, a spus Adam. Comandantul escadronului îi spunea Ticnitul Şase, pentru că era întotdeauna gata să intervină cu foc de armă. Ha! O dată mi-a spus că a îndreptat arma spre cineva şi a apăsat pe trăgaci, fără ca puşca să fie încărcată, iar tipul s-a pişat în pantaloni. Nu ştiu de ce mi-a spus povestea asta, pentru că eu n-am găsit-o nostimă. De fapt, m-am gândit că era cumva nefirească şi neliniştitoare.

— Dar el o credea nostimă? l-am întrebat pe Adam.

— Cred că da, a zis Adam. Da. Era un ucigaş instruit în stil american.

Populaţia din al-Qă'im nu ştia că Bagdadul fusese cucerit de trupele coaliţiei, aşa că sergentul Hadsell şi unitatea lui de OpePsi se aflau acolo pentru a distribui fluturaşi care aduceau această veste. Adam li se alăturase ca să relateze „sfârşitul ostilităţilor majore" din perspectiva OpePsi.

Mai 2003 a fost o lună destul de calmă în al-Qă'im. Spre sfârşitul anului, forţele americane aveau să se afle frecvent sub bombardamentele lansate de gherile asupra oraşului. În noiembrie 2003, unul dintre comandanţii forţelor de apărare antiaeriană ale lui Saddam Hussein – generalul maior Abed Hamed Mowhoush – avea să moară în timpul interogatoriului chiar acolo, în gara dezafectată. („Cauze naturale", a sunat

declaraţia oficială a armatei Statelor Unite. „Capul lui Mowhoush nu a fost acoperit cu cagulă în timpul interogatoriului.")

Dar deocamdată era linişte.

— La un moment dat, a spus Adam, cineva a venit în fugă şi-a luat un teanc de fluturaşi. Hadsell a spus cât era de important ca, dacă se mai întâmpla aşa ceva, tipul să fie găsit şi bătut să-i meargă fulgii, ca să nu repete figura. Asta probabil că avea de-a face cu studierea culturii arabe. Trebuie să arăţi că eşti puternic.

într-o noapte, pe când Adam pierdea vremea la centrul de comandă al escadronului, sergentul Hadsell s-a apropiat de el. Hadsell i-a făcut conspirativ cu ochiul şi i-a spus:

— Du-te şi aruncă o privire la locul unde se află prizonierii.

Adam ştia că prizonierii erau ţinuţi într-o curte din spatele gării. Armata parcase acolo un convoi de containere de marfa şi, apropiindu-se, Adam a văzut o lumină puternică pâlpâind intermitent. A auzit şi muzică. Era *Enter Sandman* a lui Metallica.

De departe, se părea că între containerele de marfa se deschisese o ciudată şi uşor sinistră discotecă. Muzica părea deosebit de metalică, iar lumina era aprinsă şi stinsă parcă fără viaţă, iar şi iar.

Adam s-a apropiat de lumină. Era într-adevăr puternică. Era ţinută de un soldat american tânăr, care pur şi simplu o aprindea şi o stingea scurt într-un container. *Enter*

Sandman reverbera dinăuntrul containerului, izbindu-se cu ecouri violente de pereţii din oţel. Adam s-a oprit acolo pentru o clipă şi s-a uitat.

Cântecul s-a terminat pentru a reîncepe aproape instantaneu.

Soldatul tânăr care ţinea lumina i-a aruncat o privire lui Adam. A continuat să aprindă intermitent lumina şi a spus:

— Trebuie să pleci imediat.

— Ha! mi-a spus Adam, pe când vorbeam în biroul de la *Newsweek.* Exact aşa a zis. „Trebuie să pleci imediat."

— Te-ai uitat înăuntrul containerului? l-am întrebat.

— Nu, a spus Adam. Când tipul mi-a zis că trebuia să plec, am plecat.

A făcut o pauză.

— Dar era destul de clar ce se petrecea înăuntru.

Adam a sunat la tipii de la *Newsweek* de pe celular şi le-a plasat câteva poveşti. Favorita lor a fost cea cu Metallica.

— Mi s-a spus s-o prezint ca pe-o chestie hazlie, a spus Adam. Au vrut lista completă a pieselor.

Aşa că Adam a început să se intereseze. A reieşit că printre cântecele care li se puneau la volum maxim prizonierilor din container se numărau *Enter Sandman* a lui Metallica, muzica din filmul *XXX,* un cântec ale cărui versuri erau
„Arzi, ticăloşiile, arzi" şi, destul de

surprinzător, cântecelul cu „te iubesc'* din *Barney & prietenii lui,* show-ul pentru copii cu Barney, Dinozaurul Ciclamen, împreună cu unele cântecele din *Strada Sesame.*

Adam a trimis prin e-mail articolul la New York, unde un editor de la *Newsweek* i-a sunat pe cei de la Barney pentru comentarii. A fost pus să aştepte pe fir. Muzica pe care a auzit-o între timp în receptor era cântecelul cu „te iubesc".

Ultima propoziţie a articolului, scrisă de redactorul de la *Newsweek,* a fost: „Ne-a mişcat şi pe noi!"

Am auzit pentru prima oară de povestea torturii cu Barney în 19 mai 2003, când a fost difuzată ca o ştire nostimă, de genul „Şi în încheiere...", în cadrul emisiunii *Today* de pe canalul NBC:

ANN CURRY (prezentatoare de ştiri): Forţele Statelor Unite din Irak folosesc ceea ce unii denumesc un instrument crud şi neobişnuit pentru a înfrânge rezistenţa prizonierilor de război irakieni şi, credeţi-mă, o mulţime de părinţi ar fi de acord! Unii prizonieri sunt obligaţi să-l asculte pe Barney, Dinozaurul Ciclamen, interpretând cântecelul cu „te iubesc" câte douăzeci şi patru de ore în şir...

NBC a difuzat un clip din *Barney* în care Dinozaurul Ciclamen se mişcă greoi încoace şi-ncolo în mijlocul droaiei de copii aspiranţi la actorie, care zâmbesc neîncetat. Toţi cei

din studio au râs. Ann Curry a adoptat un ton de genul „bieţii prizonieri" pentru a prezenta ştirea.

ANN CURRY:.. .potrivit revistei *Newsweek.* Un agent american le-a spus celor de la *Newsweek* că l-a ascultat pe Barney timp de patruzeci şi cinci de minute în şir şi că nu voia să mai treacă vreodată prin asta!

CEI DIN STUDIO: (râsete)

Ann Curry s-a întors spre Katie Couric, coprezenta- toarea ei.

ANN CURRY: Katie! Cântă-l cu mine!

KATIE COURIC (râzând): Nu! Cred că după vreo oră o să dea afară tot ce au în guşă, nu crezi? Hai acum să mergem la Al, pentru starea vremii.

AL ROKER (starea vremii): Şi dacă Barney n-o să-i dea gata, o să comute pe Teletubbies, iar asta o să-i facă praf...!

Asta-i Batalionul Unu Terra! mi-am zis.

Nu aveam nici o îndoială că ideea de-a folosi muzica drept o formă de tortură mintală fusese popularizată şi perfecţionată în cadrul armatei ca rezultat al manualului lui Jim. înainte să apară Jim, muzica militară era limitată la fanfară. Era menită numai şi numai să învioreze şi să ener- gizeze trupele. în Vietnam, soldaţii ascultau la maximum *Dansul Walkiriilor de* Wagner pentru a intra într-o stare de luptă. Dar Jim a venit cu ideea folosirii difuzoarelor pe câmpul de luptă

pentru a emite „sunete discordante", cum ar fi „muzică acid-rock nesincronizată", pentru a-l arunca în confuzie pe inamic, şi cu ideea folosirii de sunete similare în aria interogatoriilor.

Lui Jim i-au venit aceste idei, pe cât mi-am dat seama, în urma întâlnirii cu Steven Halpert, compozitorul de muzică ambientală care scosese CD-ul *Muzică pentru pacea interioară* din 1978. Aşa că l-am sunat imediat pe Jim.

—Jim, am zis, crezi că bombardarea prizonierilor irakieni cu tema muzicală din *Barney* este moştenirea Batalionului Unu Terra?

— Poftim? a spus Jim.

— Adună oameni acolo, în Irak, îi bagă într-un container de marfă şi-i bombardează în mod repetat cu muzică pentru copii, în timp ce le-aprind în ochi o lumină puternică şi intermitentă, am zis. E cumva una dintre ideile tale?

— Da! a spus Jim.

Părea entuziasmat.

— Sunt foarte mulţumit să aud asta!

— De ce? l-am întrebat.

— încearcă în mod clar să însenineze mediul, a spus el, şi le dau acestor oameni un anume confort, în loc să-i omoare în bătaie!

A oftat.

— Muzică de copii! Asta o să-i facă pe prizonieri mai dispuşi să divulge unde le sunt localizate forţele şi astfel o să se scurteze războiul! Al naibii de bine!

Cred că Jim îşi imagina ceva mai degrabă ca o creşă decât un container din oţel din spatele unei gări dezafectate.

— Eu cred că a le pune *Barney* şi *Sesame Street* o dată sau de două ori poate duce la înseninare şi confort, dar ei le-o pun, să zicem, de cincizeci de mii de ori, într-o cutie din oţel, în arşiţa deşertului, ceea ce e mai degrabă... ăăă... o tortură, nu?

— Nu sunt psiholog, a spus Jim puţin tăios.

A părut că voia să schimbăm subiectul, de parcă ar fi refuzat să accepte felul în care era interpretată viziunea sa în spatele gării din al-Qâ'im. Mi-a amintit de un bunic care nu admitea ideea că nepoţii lui ar face vreodată prostii.

— Dar folosirea muzicii... am spus.

— *Asta* a făcut Batalionul Unu, a zis Jim. A deschis mintea armatei asupra felului în care să folosească muzica.

— Aşadar, am spus, e doar o formă de a-i face pe oameni să vorbească într-o... într-o ce?

— Intr-o dimensiune psihospirituală, a spus Jim. în afara fricii elementare de-a nu fi loviţi, avem şi o componentă mintală, spirituală şi psihică. De ce n-am folosi-o? De ce să nu mergi direct la locul unde fiinţa decide efectiv dacă să spună ceva sau nu?

— Carevasăzică, eşti sigur, ţinând cont de ceea ce ştii despre felul în care Batalionul Unu al tău s-a răspândit în ţesătura intimă a armatei, că bombardarea irakienilor cu *Barney* şi *Sesame Street* este dezvoltarea

uneia dintre ideile preluate de la tine?

Jim s-a gândit pentru o clipă la asta, după care a spus: — Da.

Christopher Cerf compune cântece pentru *Sesame Street* de douăzeci şi cinci de ani. Spaţioasa lui locuinţă din Manhattan este plină de obiecte care amintesc de *Sesame Street-* fotografii ale lui Christopher ţinând-o pe după mijloc pe Big Bird etc.

— Ei bine, în mod cert, nu e lucrul la care m-am aşteptat când le-am scris, a spus Christopher. Trebuie să recunosc, prima mea reacţie a fost: „Doamne, e muzica mea chiar atât de cumplită?"

Am râs.

— Am scris o dată un cântec pentru Bert şi Ernie numit *Doboar-ope răţuşcă,* a zis el, care ar putea fi util pentru membrii anchetatori ai Partidului Ba'ath.

— Asta-i foarte bună, am spus.

— Interviul ăsta, a zis Christopher, vă este prezentat de literele W, M şi D.

— Şi asta e foarte bună, am spus.

Am râs amândoi.

M-am oprit.

— Şi crezi că prizonierii irakieni, pe lângă divulgarea de informaţii vitale, învaţă şi noi litere şi numere? am spus.

— Ei bine, n-ar fi un câştig pentru toată lumea? a întrebat Christopher.

M-a poftit la etaj, în studioul lui, ca să-mi cânte una dintre compoziţiile din *Sesame Street,* numită *Da! Da! Asta-i un munte!.*

— La *Sesame Street* lucrăm cu cercetători din învăţământ, care testează dacă aceste cântece sunt bune, dacă puştii le învaţă. într-un an mi-au cerut să scriu un cântec în care să explic ce-i ăla munte şi am scris un cântecel caraghios, cu falsete, despre munte.

Christopher mi-a fredonat puţin din cântec:

Um-pa-pa!
Um-pa-pa!
Da! Da! Asta-i un munte!
Partea de sol ce stă drept în sus!

— în fine, a spus el, patruzeci la sută dintre copii ştiau ce era ăla munte *înainte să* audă cântecul, iar *după* ce l-au auzit numai douăzeci şi şase la sută au mai ştiut. Doar asta le-a trebuit. Nici tu nu ştii acum ce-i ăla munte, nu? S-a dus! Aşa că îmi dau seama că, dacă am puterea să scot informaţia din creierul oamenilor scriind aceste cântece, poate că asta devine util pentru CIA în ceea ce priveşte tehnicile de spălare a creierului.

Exact atunci i-a sunat telefonul lui Christopher. Era un avocat de la editorii lui muzicali, BMI. Am ascultat partea lui Christopher din conversaţie:

— A, da? a spus el. înţeleg... Păi, teoretic ei trebuie să noteze asta, iar eu ar trebui să mă aleg cu câţiva centi pentru fiecare prizonier, corect? Bine. Pa.

— Despre ce-a fost vorba? l-am întrebat.

— Dacă mi se cuvin nişte bani pentru drepturile de difuzare, a explicat el. De ce nu?

E un lucru pe care americanii îl practică. Dacă am darul de-a scrie cântece care-i scot pe oameni din minţi mai repede şi mai eficace decât alţii, de ce n-aş obţine un profit?

Asta este motivul pentru care, mai târziu în aceeaşi zi, Christopher l-a rugat pe Danny Epstein – care asigurase supervizarea muzicii pentru *Sesame Street* încă de când fusese dat pe post primul episod în iulie 1969 – să vină până la el acasă. Urma să fie responsabilitatea lui Danny să adune drepturile de la armată dacă aceasta avea să se vădească a fi neglijentă cu programul de folosire a muzicii.

Timp de vreo oră, Christopher şi Danny au încercat să calculeze exact câţi bani i s-ar cuveni lui Christopher dacă – după cum a estimat el – cântecele lui erau ascultate într-o buclă continuă într-un container de marfă, în cicluri de câte trei zile non-stop.

— Asta înseamnă paisprezece mii de difuzări sau mai mult în trei zile, a spus Christopher. Dacă era o difuzare la radio, luam trei sau patru centi de fiecare dată când se încheia bucla, corect?

— Ar fi o maşină de făcut bani, a fost de acord Danny.

— Aşa mă gândesc şi eu, a spus Christopher. Ne-am putea ajuta ţara şi am putea face şi curăţenie în acelaşi timp.

— Nu cred că există destui bani ca să plătească la tariful ăsta, a zis Danny. Dac-ar fi

să negociez pentru SACAE [Societatea Americană a Compozitorilor, Autorilor şi Editorilor] , aş spune c-ar intra în categoria de plată a unei teme sau a unui refren şi ar fi o adevărată lovitură...

— Iată un termen potrivit, fiindcă s-a dovedit că prizonierii parcă sunt loviţi în timp ce ascultă muzica, a spus Christopher.

Am râs cu toţii.

Conversaţia a părut să penduleze stânjenitor între sarcasm şi dorinţa reală a tipilor de a scoate nişte bani.

— Şi asta se petrece doar într-o cameră de interogatorii, a spus Danny. Dacă sunt zece camere, atunci chiar că e vorba de bani serioşi. E ceva nesponsorizat?

— Bună întrebare, a zis Christopher. E sponsorizată de stat, cred. Aş lua mai mulţi bani dac-ar fi sau dacă n-ar fi?

— Stai un pic, n-ar trebui să avem un tarif special pentru Mossad? a întrebat Danny.

Am râs cu toţii.

— Cred c-ar trebui să percepem plata drepturilor de autor, a spus Christopher. Dacă scriam cântecele direct pentru armată, mă plăteau ei, nu?

— Nu, a zis Danny. Ai fi fost angajat cu contract. Ai fi lucrat în folosul lor.

— Ei bine, nu sunt angajat cu contract în cazul ăsta, a spus Christopher.

— Nu-s chiat atât de sigur, a zis Danny. Ca cetăţean, ai obligaţia să lucrezi cu contract

dacă armata are nevoie de tine.

— Ei bine, ar fi putut să-mi ceară să lucrez ca voluntar, a spus Christopher.

Era mai serios acum. Danny şi-a scos ochelarii şi s-a frecat la ochi.

— Să vrei bani pentru folosirea muzicii tale pe timp de criză, a spus el după un moment, pare puţin cam jegos, după mine.

Şi cei doi bărbaţi s-au prăbuşit într-un hohot de râs.

*

Spre sfârşitul toamnei lui 2003, după numeroase faxuri şi e-mailuri, şi după ce am fost verificat de diverse birouri de securitate din cadrul Pentagonului şi de la Ambasada Americană, cei de la OpePsi au fost de acord să-mi arate colecţia lor de CD-uri.

Adam Piore, ziaristul de la *Newsweek,* îmi spusese că lista pieselor folosite pentru bombardarea prizonierilor fusese stabilită aici, la sediul OpePsi. Colecţia era adăpostită într-o serie de studiouri de producţie radio dintr-o clădire joasă de cărămidă din mijlocul campusului de la Fort Bragg, la vreo cinci sute de metri pe drumul unde, se zvonea, era situat şi Laboratorul Caprelor. M-am tot uitat pe fereastră, în speranţa că voi zări nişte capre ameţite sau şchiopătând, dar nu s-a ivit nici una.

Cei din OpePsi au început prin a-mi arăta CD-urile cu efecte sonore.

— în principal, derutare, mi-a explicat sergentul care m-a ghidat în această parte a

zilei, create pentru a face forţele inamicului să creadă că aud ceva care nu există.

Un CD cu efecte sonore era etichetat „O femeie nebună spune: «Soţului meu nu i-a plăcut niciodată de tine».”

— Am cumpărat un lot gata produs, mi-a explicat sergentul.

Am râs amândoi.

„Mulţi cai galopând în apropiere", spunea o altă etichetă. Am râs din nou şi am spus că ăsta ar fi fost folosibil acum trei sute de ani, nu acum.

După care mi-a pus să ascult unul la zi: „Zgomote de tancuri".

Studioul radio s-a umplut cu un huruit de tancuri. Păreau a veni din toate părţile deodată. Sergentul mi-a explicat că uneori agenţii din OpePsi se ascundeau în spatele unui deal la est de inamic şi-şi puneau să bubuie zgomotele de tancuri, în timp ce tancurile adevărate înaintau mai puţin zgomotos dinspre vest.

Apoi mi-a arătat CD-urile lor cu muzică arăbească („Analiştii şi specialiştii noştri sunt la curent cu tot ce poate fi relevant sub aspect popular sau cultural şi cumpărăm muzica aceea pentru a ne face plăcuţi de populaţie"), urmate de colecţia lor de CD-uri cu Avril Lavigne şi Norah Jones.

— Cum ar putea fi folosită Avril Lavigne în ţările ostile? am întrebat.

A urmat o tăcere.

— În unele părţi ale lumii, muzica occidentală este populară, a răspuns el.

încercăm să ne menţinem la zi.

— Cine alege ce se foloseşte? am întrebat.

— Analiştii noştri, împreună cu specialiştii noştri, a spus el.

— Care sunt ţările? am întrebat.

— Nu vreau să intru în asta, a spus el.

Turul OpePsi care mi-a fost acordat a fost o goană bine exersată – acelaşi tur de care ar beneficia un demnitar aflat în vizită sau un congresman. Un soldat din cadrul OpePsi ştie cum să redacteze un fluturaş sau să ardă un CD, să opereze un difuzor, să facă o fotografie şi să intre rapid în formaţie pentru turul oficial.

Mi-au arătat studiourile radio şi TV, precum şi arhiva, cu rafturi pline cu benzi video etichetate „Golful Guanta- namo" şi aşa mai departe. Am remarcat un afiş pe un perete, care le amintea soldaţilor din OpePsi de principalele lor funcţii:,Apeluri la predare. Controlul mulţimii. Derulare tactică. Hărţuire. Metode de război neconvenţional. Apărare internă străină."

Mi-au arătat maşinile de tipărit fluturaşi şi containerele. Acestea sunt lăsate să cadă din avioane şi sunt proiectate să se desfacă în aer, după care zeci de mii de fluturaşi coboară peste teritoriul inamic.

Americanii au fost întotdeauna mai buni decât irakienii la fluturaşi. încă de la începutul primului război din Golf, forţele OpePsi irakiene au aruncat o tranşă de fluturaşi de-ai lor peste trupele americane, menite să fie devastatoare psihologic. Textul lor era: „Nevestele voastre sunt acasă şi fac

sex cu Bart Simpson şi cu Burt Reynolds."

Apoi am fost condus într-o sală de conferinţe a OpePsi, unde am fost prezentat analiştilor şi specialiştilor. Unii erau în uniforme. Alţii arătau ca nişte ţipi cu aere de intelectuali, prietenoşi, cu ochelari şi îmbrăcaţi în costume de birou.

Specialiştii mi-au arătat câţiva dintre fluturaşii lor care coborâseră din elicopterele OpePsi asupra forţelor irakiene cu numai o lună sau două în urmă. Unul spunea: „Nimeni nu beneficiază de pe urma folosirii armelor de distrugere în masă. Orice unitate care alege să folosească arme de distrugere în masă va primi o pedeapsă rapidă şi severă din partea forţelor coaliţiei."

— Acest produs, mi-a explicat un specialist, face o legătură clară între nevoia Zor neîmplinită şi comportamentul *nostru* urmărit.

— Cum adică? am întrebat.

— Nevoia lor neîmplinită, a spus el, era că nu voiau să primească o pedeapsă severă. Iar comportamentul nostru urmărit era că nu voiam ca ei să folosească arme de distrugere în masă.

Am încuviinţat din cap.

— Produsele noastre cele mai eficiente sunt cele care fac legătura dintre o nevoie neîmplinită de partea lor şi un comportament urmărit de partea noastră, a adăugat el.

A urmat o tăcere.

— Iar armele de distrugere în masă *nu* au

fost folosite împotriva forţelor americane, a mai spus specialistul, aşa că se poate ca acest fluturaş să fi fost foarte eficace.

— Voi chiar...? am început eu. A, nimic, am spus apoi, renunţând.

Am luat un alt fluturaş. Textul lui era: „Voi, civilii, nu sunteţi hrăniţi. Copiii voştri flămânzesc. în timp ce voi trăiţi în mizerie, generalii lui Saddam sunt atât de supraalimentaţi
şi de graşi, încât trebuie să fie amendaţi ca să se menţină în formă pentru luptă."

Pe când citeam acest fluturaş, am avut o conversaţie cu un analist de la OpePsi pe nume Dave. Omul nu purta uniformă. Era un bărbat prietenos, între două vârste. Ceea ce mi-a spus n-a părut deosebit de semnificativ în acel moment, aşa că n-am făcut decât să încuviinţez din cap şi să zâmbesc, iar apoi am fost scos rapid din sala de conferinţe şi introdus într-un birou lambrisat cu lemn de stejar, unde un bărbat înalt, chipeş, îmbrăcat în uniformă kaki, mi-a strâns mâna şi mi-a spus:

— Bună, sunt colonelulJack N...

A roşit dezarmant.

— N.! a râs el. Al doilea prenume! Jack N. Summe. Sunt comandantul grupului 4 de Operaţiuni Psihologice aeropurtate, Fort Bragg, Carolina de Nord.

— Comandaţi Operaţiunile Psihologice în totalitatea lor? l-am întrebat.

Mâna încă îmi era scuturată zdravăn.

— Comand grupul activ de Operaţiuni Psihologice al Armatei Statelor Unite, a spus el. Treaba noastră este să-i convingem pe adversari să sprijine politica Statelor Unite şi să facem câmpul de bătălie un loc mai puţin periculos folosind tehnici multimedia.

— Domnule colonel Summe, am zis, ce-mi puteţi spune despre folosirea lui *Barney* şi a lui *Sesame Street* de către OpsPsi în interiorul unor containere de marfa la al-Qă'im?

Colonelul Summe nu s-a pierdut câtuşi de puţin cu firea.

— Am fost la sediul comandanţilor armatei şi am preluat comanda Grupului 4 OpePsi pe 17 iulie, aşa că n-am avut posibilitatea operaţională de-a mă deplasa în Irak, ca să aflu la ce nivel facem lucrurile.

S-a oprit ca să tragă aer în piept şi a continuat.

— Noi servim ca furnizori de forţe. Când există vreo necesitate – o necesitate de criză avem sarcina de-a trimite operatori psihologici pentru sprijin. Când se desfăşoară Operaţiunile Psihologice...

Cuvintele colonelului Summe, mitraliate în rafale prelungite, îmi pluteau prin cap. Zâmbeam şi dădeam mecanic din cap.

— .. .îl asistăm întotdeauna pe comandant. Comandantul cel mai mare în grad, comandantul manevrelor sau comandantul zonal nu este niciodată un ofiţer de la OpePsi. Noi suntem întotdeauna o forţă de sprijin. Aşa că atunci când ataşăm acea forţă OpePsi unui

comandant, el poate identifica o utilitate a difuzoarelor Operaţiunilor Psihologice pentru un element anume...

Am continuat să încuviinţez din cap. Colonelul Summe parcă ar fi vrut să-mi spună ceva, dar voia s-o facă într-un fel pe care nu dorea să-l înţeleg. Poate, mi-am zis, în timp ce mintea îmi fugea şi îmi aruncam privirile pe fereastră spre pajiştea din faţa biroului lui, în speranţa deşartă de-a zări capre betege, poate că efectua vreun fel de OpePsi asupra mea.

— ...dacă avem forţe combatante în teren, vreau mai degrabă să văd folosită capabilitatea OpePsi de-a sprijini aceste forţe combatante decât vreo altă misiune precum cele pe care le-am trecut în revistă.

După care colonelul Summe a tuşit, a dat iarăşi mâna cu mine, mi-a mulţumit pentru interes şi m-am trezit scos pe uşă afară.

8. prădătorul

Maestrul de arte marţiale Pete Brusso, care predă lupta corp-la-corp la baza Câmp Pendleton a marinei militare din San Diego, a citit *Manualul operaţional al Batalionului Unu Terra* al lui Jim Channon „din scoarţă-n scoarţă". Cu numai o săptămână înainte de-a face cunoştinţă cu Pete, în martie 2004, acesta avusese o lungă conversaţie la telefon cujim, în cursul căreia cei doi discutaseră despre cum puteau fi aplicate principiile Batalionului Unu Terra în Irak la ora actuală. Pete avea „un număr de ag< • n ţ i <le-ai mei" în Irak „chiar acum", mi-a declarat.

Traversam Câmp Pendleton în maşina lui Pete, un Hummer HI de 167 000 de dolari. Pe plăcuţele lui de înregistrare scria *Cealaltă maşină a mea este un tanc.* Hummerul lui Pete e ca o versiune de coşmar a maşinii din *Chitty Chitty Bang Bang,* prin aceea că poate pluti sau naviga fără efort chiar şi pe cel mai înşelător teren de pe planetă şi are un număr de locaşuri, răspândite peste tot pe suprafaţa exterioară, unde proprietarul îşi poate monta armele. Pete a dat muzica la maximum pentru a-mi arăta sistemul de sonorizare de ultimă oră. Mi-a pus un cântec foarte zgomotos, care se auzea limpede ca cristalul, dar care părea foarte ciudat – practic, suna aşa: *bling blong bling blong.*

— L-AM COMPUS EU ÎNSUMI! a strigat Pete.

— CE? am spus.

Pete a dat muzica mai încet.

— Eu însumi am compus muzica asta, a zis el.

— E interesantă, am spus.

— Să-ţi spun *de ce* e interesantă, a zis Pete. Contracarează dispozitivele de ascultare. Montează cineva dispozitive de ascultare pe Hummerul ăsta? N-ai decât să dai drumul la muzică. Dispozitivul de ascultare nu poate să facă faţă. De obicei, spionii iau banda, înlătură muzica şi ascultă conversaţia. Dar nu cu muzica *asta.*

Pete face pentru puşcaşii marini americani de la Câmp Pendleton ce făcea Guy Savelli pentru Forţele Speciale de la Fort Bragg. Le

predă tehnici de arte marţiale inspirân- du-se din Batalionul Unu Terra. Dar, spre deosebire de Guy, Pete este veteran. A luptat în Cambodgia timp de zece luni. Experienţa de luptă l-a făcut să se uite de sus la capacitatea lui Guy de-a se holba la capre. Pe câmpul de luptă nu vin spre tine capre violente. O fi holbatul la capre al lui Guy legendar, dar în esenţă este o scamatorie bună de făcut la petreceri.

Pete a dat muzica tare şi mi-a spus un secret, din care n-am auzit nici un cuvânt, aşa că a dat iarăşi muzica încet şi mi l-a repetat. Secretul era că el şi Guy Savelli îşi făceau concurenţă unul altuia. Comandanţii armatei s-au gândit la un program de antrenament în arte marţiale obligatoriu, post-11 septembrie. Cei doi sensei – Pete şi Guy – se concurau unul pe celălalt pentru contract. Pete a spus că, practic, nu exista nici o competiţie. Chiar ar vrea armata un *civil* ca Guy, cu giumbuşlucurile lui de petrecere?

Pe scurt, Pete e un om pragmatic. Este totodată un admirator al Batalionului Unu Terra, dar şi-a asumat sarcina de-a transforma ideile lui Jim în aplicaţii practice pentru puşcaşii marini de pe câmpul de luptă.

L-am rugat să-mi dea un exemplu de aplicaţie practică.

— OK, a spus el. În faţa ta se află o bandă de insurgenţi. Eşti singur. Vrei să-i descurajezi să te atace. Ce faci?

I-am spus lui Pete că nu ştiam.

Pete a spus că răspunsul se afla în domeniul psihic — mai precis, în folosirea esteticii vizuale pentru a le inspira fizic inamicilor un contrastimulent pentru a ataca.

— Poţi fi mai explicit? l-am întrebat.

— Bine, a zis Pete. Ce trebuie să faci e să-l înhaţi pe unul dintre ei, să-i scoţi ochii şi să-l înjunghii în gât, cu sângele ţâşnind ca dintr-o arteziană – pe bune, o *arteziană*iar apoi să ai grijă ca sângele să sară peste prietenii lui. îl pedepseşti dur, chiar acolo, în faţa prietenilor.

— în regulă, am spus.

— Sau ataci plămânii, a spus Pete. Produci o rană adâncă în piept. O să obţii foarte multă gâfâială după aer şi spume. Sau scrijeleşti o mutră cu cuţitul. Fii atent, uite-un lucru deştept. îi bagi cuţitul în interiorul claviculei. Aia-i puntea umărului. Odată ce-ai ajuns înăuntru, poţi să despici şi să scoţi cea mai mare parte a ţesutului din partea aia a gâtului. Să-i separi cerebelul de ceafă. Nu-i nevoie de multă mişcare, din punct de vedere fizic.

Pete s-a oprit.

— Ceea ce fac, vezi tu, este să creez un puternic contrastimulent vizual pentru ca ceilalţi insurgenţi să nu mă mai atace.

A dat muzica tare.

— ASTA-I O...! am strigat eu.

— CE? a strigat Pete.

— .. .INTERPRETARE LEJERĂ A IDEALURILOR LUI JIM! am ţipat.

Pete a dat iarăşi muzica încet şi a ridicat

din umeri ca pentru a spune „Asta e. Aşa-i la război."

Am parcat în faţa unui hangar. Câţiva elevi de-ai lui Pete îl aşteptau. Am pătruns înăuntru. Atunci Pete a spus:

— Sugrumă-mă.

— Poftim? am spus.

— Sugrumă-mă, a repetat Pete. Sunt bătrân şi gras. Ce pot să fac? Strânge-mă de gât. De-aici.

Pete a arătat spre gâtul lui.

— Acum strânge, a spus el blând. Strânge. Strânge.

— Ştii, i-am spus lui Pete, cred că nici unul dintre noi n-are nimic de dovedit.

— Sugrumă-mă, a insistat Pete. Atacă-mă.

Când a spus „atacă-mă", a făcut semnul ăla al ghilimelelor cu degetele în aer, ceea ce m-a enervat puţin, pentru că sugera că eram incapabil de ceva mai mult decât un atac simbolic. Eram, într-adevăr, incapabil, dar nu-l ştiam pe Pete decât de câteva minute şi aveam sentimentul că se cam grăbea cu concluziile în privinţa mea.

— Dacă mă decid să te sugrum, am spus, tu ce-ai de gând să faci?

— Am să-ţi sparg şablonul gândirii, a spus Pete. Creierului tău o să-i trebuiască trei zecimi de secundă să-şi dea seama ce se întâmplă cu tine. Iar după acele trei zecimi de secundă, o să fii al meu. O să te-ating şi basta. Nici măcar n-o să-mi mişc piciorul. Dar o să mă proiectez pe mine însumi în tine şi-o să

zbori.

— Ei bine, dacă o să mă decid să te sugrum, o să ţii cont că nu sunt puşcaş marin?

— Sugrumă-mă, a spus Pete. Strânge.

M-am uitat în spatele meu şi-am văzut mai multe muchii ascuţite.

— Fără muchii ascuţite, am spus. Fără muchii ascuţite.

— Bine, a spus Pete. Fără muchii ascuţite.

Am ridicat mâinile ca să-l sugrum pe Pete şi am fost surprins să văd cât de violent îmi tremurau. Presupunerea mea fusese că în esenţă nu era decât o glumă, dar vederea propriilor mâini m-a făcut să-mi dau seama că lucrurile nu stăteau aşa. În acel moment de înţelegere, restul corpului meu a luat-o pe urmele mâinilor. M-am simţit incredibil de slăbit. Mi-am lăsat mâinile în jos.

— Sugrumă-mă, a spus Pete. Haide. Sugrumă-mă. Su- grumă-mă. Sugrumă-mă şi gata

Am oftat, mi-am pus mâinile în jurul gâtului lui Pete şi am început să strâng.

N-am văzut mâinile lui Pete mişcându-se. Nu ştiu decât că amândouă subsuorile, gâtul şi pieptul au început să mă doară enorm, toate deodată, şi apoi m-am trezit că zburam, zburam de-a curmezişul încăperii, înspre doi puşcaşi care s-au dat uşor la o parte, şi apoi alunecam, alunecam ca un patinator mânios spre muchiile ascuţite, oprindu-mă la câţiva centimetri de ele. Mă durea teribil, dar eram

şi impresionat. Pete era într-adevăr un maestru al violenţei.

— La naiba, am spus.

— Doare? a întrebat Pete.

— Da, am zis.

— Ştiu că doare, a spus Pete.

A părut mulţumit.

— Doare ca naiba, nu-i aşa?

— Da, am spus.

— Ţi-a fost frică nu-i aşa? m-a întrebat Pete. Dinainte.

— Da, am spus. Am fost împietrit de frică dinainte.

— Ţi s-a părut că nivelul ăla de frică a fost anormal pentru tine? a întrebat Pete.

Am stat să mă gândesc.

— Da şi nu, am spus.

— Explică mai pe larg, a zis Pete.

— Uneori mi-e frică, într-adevăr, când mi se-ntâmplă ceva rău sau e pe punctul de-a mi se întâmpla, am explicat, dar pe de altă parte *cantitatea* de frică pe care-am simţit-o în timpul sugrumării mi s-a părut neobişnuită. Am fost, în mod cert, *mai speriat* decât ar fi trebuit să fiu.

— Ştii de ce? a spus Pete. N-ai fost tu. *Eu* am fost. A fost o proiecţie a gândului. Am fost înăuntrul capului tău.

Fusesem, mi-a explicat el, obiectul real al unei aplicaţii practice a viziunii lui Jim Channon. Am fost insurgentul irakian stropit de şuvoiul de sânge ţâşnind din gâtul priete-

nului său. Am fost un hamster. Am fost o capră.

După care Pete a scos din buzunar o bucată mică de plastic, fără o formă anume. Avea nişte muchii ascuţite şi altele netede, iar în mijloc o gaură. Arăta ca o jucărie de copil, deşi nu avea nimic amuzant. Bucata asta amorfă de plastic galben, a spus Pete, era făcută după propriul lui design, dar întrupa viziunea lui Jim Channon şi se afla chiar în acest moment în buzunarele soldaţilor din Divizia a 82-a aeropurtată aflaţi în Irak, iar în scurt timp, dacă Pentagonul era de acord, avea să fie în buzunarul fiecărui soldat din armata Statelor Unite. Bucata lui diformă de plastic, a spus Pete, „este prietenoasă faţă de Terra, are un spirit al ei, îţi poate reteza viaţa într-o clipită şi arată şi puţin nostim. Este, a adăugat el, Batalionul Unu Terra".

— Cum se numeşte? am întrebat.

— Prădătorul, a spus Pete.

Pe parcursul următoarelor două ore, Pete mi-a provocat dureri în punctele corespunzătoare chakrelor în foarte multe feluri cu Prădătorul lui. Mi-a apucat degetul, mi l-a vârât în gaură şi mi l-a răsucit la 180 de grade.

— Eşti al meu acum, a spus el.

— încetează să-mi provoci dureri, am zis.

M-a apucat de cap, mi-a vârât partea ascuţită în ureche şi m-a ridicat de la pământ de parc-aş fi fost un peşte prins în cârlig.

— Pentru Dumnezeu, am spus. încetează.

— Asta-i o poveste excepţională cu irakieni, apropo, a spus Pete.

— Chestia cu urechea? am întrebat, adunându-mă de pe jos şi netezindu-mi hainele.

— Da, a făcut Pete.

— Ce are-a face povestea cu irakienii cu vârâtul Prădătorului în urechea cuiva? am întrebat.

Pete a început să-mi spună, dar un comandant de puşcaşi care stătea în apropiere a clătinat din cap, abia perceptibil, şi Pete a tăcut.

— Ajunge dacă-ţi spun că irakienii care nu voiau să stea în picioare au stat în picioare, a precizat el.

A făcut o pauză.

— Vrei un pic de supunere cu ajutorul durerii? m-a întrebat.

— Nu, am spus.

Pete mi-a frecat rapid partea zimţuită a Prădătorului de tâmplă şi, în timp ce eu slobozeam un urlet să-ţi îngheţe sângele în vine, mi-a înhăţat degetele şi mi le-a presat chinuitor de dureros de marginea netedă.

— ÎNCETEAZĂ! am ţipat.

— Imaginează-ţi scenariul următor, a spus Pete. Ne aflăm într-un bar din Bagdad şi vreau să vii cu mine. Vii acum?

— încetează să mă tot faci să mă doară, am spus.

Pete a încetat şi s-a uitat cu drag la Prădătorul lui.

— Partea mişto, a spus el, e că dacă l-ar

găsi pe jos, nimeni n-ar şti ce este şi totuşi, are un potenţial letal *enorm.*

Pete s-a oprit.

— Globii oculari, a spus el.

— NU! am strigat.

— Poţi să scoţi globi oculari numaidecât, cu vârful ăsta, a spus Pete.

La etajul 34 din Empire State Building, în New York City, Kenneth Roth, directorul organizaţiei Human Rights Watch, şi-a dat seama că se afla într-o situaţie stânjenitoare. încă de când îi fusese prezentată povestea cu Barney, ziariştii îl sunau pentru comentarii. Era o glumă suprarealistă de-a binelea, dar avea şi o familiaritate reconfortantă. Dacă Barney era implicat, tortura nu părea *chiar atât* de rea. De fapt, într-un articol publicat pe 21 mai 2003 de *Guardian,* un ziar care de obicei găsea puţine lucruri amuzante sau optimiste cu privire la războiul din Irak, se scria:

Lucrurile prin care trec acum foştii fedayni şi foştii membri ai gărzii republicane sunt apă de ploaie. Aşadar, li se pune cântecelul lui Barney. La ce oră? În miezul zilei? Irelevant. Abia când eşti smuls din somn înainte de răsăritul soarelui, zi de zi, luni în şir, ca să pătrunzi în lumea colorată fluorescent a lui Barney... abia atunci descoperi întreaga oroare a războiului psihologic care este viaţa alături de un preşcolar.

Devenise gluma cea mai amuzantă a anului. La numai câteva ore de la apariţia articolului lui Adam Piore în *Newsweek,* Internetul mustea de remarci sarcastice referitoare la tortura cu Barney, precum „O bandă difuzată în buclă cu tema din *Titanic*

interpretată de Celine Dion ar fi un lucru infinit mai rău! Prizonierii ar mărturisi tot în mai puţin de zece minute!”

Şi, dintr-un alt grup de discuţii: „Cred că pentru cei cu adevărat duri ar fi necesare douăsprezece ore de Celine Dion!”

Un al treilea grup de discuţii pe care l-am văzut avea postat următorul mesaj: „De ce nu le-au pus pur şi simplu nişte Celine Dion? Aia da, pedeapsă crudă şi neobişnuită! „

Şi aşa mai departe.

Tema din *Titanic* lui Celine Dion era, de fapt, ascultată în Irak, deşi într-un cu totul alt context. Una dintre primele sarcini ale militarilor din OpePsi, imediat după căderea Bagdadului, a fost capturarea posturilor radio ale lui Saddam şi difuzarea unui nou mesaj – că America nu era Satana.

O modalitate prin care militarii au sperat să obţină acest efect a fost să difuzeze *My Heart Will Go On* la nesfârşit. Cum putea o ţară care producea asemenea melodii să fie răul absolut? Asta, după mine, aducea foarte mult cu viziunea lui Jim Channon a „ochilor scânteietori" şi a „mieilor nou-născuţi”.

Adam Piore însuşi îmi spusese că găsea impactul poveştii sale despre Barney absolut deconcertant.

— A avut parte de foarte multă atenţie, a zis el. Când eram în Irak, prietena mea m-a sunat să-mi spună c-o văzuse derulată pe panoul electronic al CNN-ului. N-am crezut-o. M-am gândit că trebuia să fie o greşeală. Dar după aceea *Fox News* a vrut să-mi ia un interviu. După care am auzit că a fost în

emisiunea *Today.* Iar apoi am văzut-o în *Star & Stripes.*

— Cum au prezentat-o? l-am întrebat.

— Ca plină de umor, a spus Adam. întotdeauna amuzantă. A fost revoltător să fii în haznaua aia, tocmai la graniţă, într-o gară abandonată, fără urmă de confort, fără să poţi face un duş, dormind pe paturi de campanie, iar când în fine ne-au pus cablu după vreo două zile, pe ecran să apară... povestea asta cu Barney.

Kenneth Roth de la Human Rights Watch ştia să simtă atmosfera. Şi-a dat seama că dacă răspunsurile sale pentru jurnalişti ar fi fost prea seci, ar fi dat impresia că nu era în stare să *se prindă.* Ar fi părut cârcotaş.

Aşa că le-a spus ziariştilor, inclusiv mie:

— Am copii mici. înţeleg ce-nseamnă s-o iei razna din cauza cântecului lui Barney! Dac-ar fi să mi se pună *ILove You, You Love Me* la mulţi decibeli, ore-n şir, şi eu aş fi dispus să mărturisesc orice!

Ziariştii au râs, dar el a adăugat repede:

— Şi mă întreb ce altceva se mai petrece în containerele alea de marfă în timp ce se-aude muzica! Probabil că prizonierii sunt luaţi la şuturi. Poate că sunt ţinuţi dezbră- caţi, cu o pungă pe cap. Poate că sunt legaţi în lanţuri şi atârnaţi cu capul în jos...

însă ziariştii rareori includeau aceste posibilităţi în articolele lor.

Când l-am întâlnit pe Kenneth Roth, acesta era în mod clar sătul de Barney.

— Au fost, a zis el, foarte pricepuţi în privinţa asta.

— Pricepuţi? am spus.

A părut că voia să spună că povestea cu Barney fusese făcută cunoscută pretutindeni tocmai pentru ca încălcările drepturilor omului comise în Irakul postbelic să poată fi reduse la această singură glumă.

I-am spus-o şi a ridicat din umeri. Nu ştia ce se petrecea. Asta era problema, a spus el.

Ceea ce ştiam eu era că sergentului Mark Hadsell, soldatul din OpePsi care se apropiase de Adam Piore în noaptea aceea şi-i spusese „Du-te şi aruncă o privire la locul unde sunt ţinuţi prizonierii", nu i se dăduse nimic mai mult decât o uşoară mustrare pentru indiscreţie. Avea oare Kenneth Roth dreptate? Fusese Barney ales pentru a-i tortura pe oameni în Irak pur şi simplu pentru că dinozaurul furniza acest element puternic: o poveste amuzantă pentru cei de-acasă?

Există o încăpere în clădirea unei secţii de poliţie de pe un vârf de deal din Los Angeles care adăposteşte o întreagă gamă de sprayuri de ardei iute şi pistoale electrice paralizante şi malodorizante – nişte capsule minuscule cu „materii fecale, mamifere moarte, sulf şi usturoi" care „sunt excepţionale pentru dispersarea mulţimii" şi „fac să se sufoce şi un vierme de cadavru". Omul care mi-a arătat aceste lucruri a fost comandantul Sid Heal, din cadrul Departamentului Şerifului, din Los Angeles. După colonelul John Alexander de la Batalionul Unu Terra, Sid este cel mai important avocat al tehnologiilor neletale din

întreaga Americă.

Sid şi colonelul Alexander – „mentorul meu”, l-a numit Sid — se întâlnesc frecvent acasă la Sid ca să testeze unul pe celălalt diverse noi dispozitive electronice de impact fizic. în cazul în care cei doi bărbaţi sunt impresionaţi, Sid le introduce în arsenalul forţelor de menţinere a ordinii din L.A. Apoi, la fel ca deja cunoscutul pistol paralizant TASER, armele se răspândesc uneori în întreaga comunitate a poliţiei Statelor Unite. Cândva, cineva ar putea să calculeze câte persoane sunt în viaţă la ora actuală pentru că n-au fost împuşcate mortal de poliţişti, mulţumită lui Sid Heal şi colonelului Alexander.

Sid Heal şi-a dedicat întreaga viaţă cercetărilor în domeniul tehnologiilor neletale, aşa că am presupus că ştia totul despre tortura Barney, dar când i-am descris ceea ce aflasem – lumina intermitentă, muzica repetitivă, containerul de marfa –, a părut complet uluit.

— Nu ştiu de ce-o fac, am spus eu.

— Nici eu, a zis el.

A urmat o tăcere.

— Crezi că *ei* ştiu de ce-o fac? am întrebat.

— O, da, a zâmbit Sid. Nu cred că ar depune cineva atâtea eforturi pentru a pune în funcţiune un sistem atât de elaborat fără un plan. Noi nu facem experimente unul pe celălalt. Nu în cultura noastră.

Sid a rămas tăcut. Se gândea la tehnica Barney şi la luminile intermitente de acompaniament şi, deodată, pe chip i-a trecut

o străfulgerare de surpriză.

— Presupun c-ar putea...

S-a oprit, după care a spus:

— Nu, nu.

— Ce? am spus eu.

— Ar putea fi Efectul Bucha, a zis el.

— Efectul Bucha? am repetat.

Sid mi-a povestit despre cum auzise pentru prima oară de Efectul Bucha. Se afla în Somalia, a spus el, în timpul folosirii parţial dezastruoase a Spumei Lipicioase a colonelului Alexander. Experţii în tehnologii neletale care însoţiseră spuma la Mogadiscio erau, de înţeles, foarte posomorâţi în seara aceea şi s-a dezbătut care ar putea fi obiectivul final al acestor tehnologii exotice. A fost momentul când locotenentul Robert Ireland a vorbit despre Efectul Bucha.

Totul a început în anii 1950, mi-a spus Sid, când elicopterele porniseră să se prăbuşească, stricându-se pur şi simplu, fără nici un motiv vizibil, iar piloţii care supravieţuiseră nu putuseră da explicaţii despre ce se petrecuse. Zburaseră ca de obicei când, dintr-odată, avuseseră o senzaţie de vomă, se simţiseră ameţiţi şi slăbiţi, pierduseră controlul elicopterelor şi coborâseră accelerat.

Aşa că a fost solicitat un anume doctor Bucha ca să dezlege misterul.

— Ce-a găsit doctorul Bucha, a spus Sid, a fost că paletele rotorului se interpuneau intermitent în calea razelor soarelui, iar când se ajungea la frecvenţa aproximativă a un-

delor creierului uman, aceasta interfera cu capacitatea creierului de a trimite informaţii corecte către restul corpului.

Ca rezultat al concluziilor doctorului Bucha, au fost introduse noi măsuri de siguranţă, precum sticla fumurie, vizoarele şi aşa mai departe.

— Crede-mă, a spus Sid Heal, există modalităţi mai uşoare de-a provoca privarea de somn decât acest tip de eforturi. Muzica lui Barney? Luminile intermitente? Privarea de somn ar putea face parte din asta, dar trebuie să existe şi un efect mai profund. Presupunerea mea este că e vorba de Efectul Bucha. Presupunerea mea este că încearcă să ajungă la amigdală... Inchipuie-ţi, a continuat Sid. Mergi pe-un coridor întunecos, o siluetă îţi sare în faţă, ţipi, sari înapoi şi brusc îţi dai seama că-i nevastă-ta. Astea nu-s două informaţii diferite. Este aceeaşi informaţie procesată simultan de două părţi diferite ale creierului. Partea unde se află judecata are nevoie de trei sau patru secunde. Dar partea care este *reactivă* – amigdala – n-are nevoie decât de-o fracţiune de secundă.

încercarea de-a surprinde momentul amigdalei, acele secunde zdrobitoare de şoc paralizant, insuportabil, capturarea acestor momente, fără a le lăsa să treacă, extinzându-le pentru atât timp cât este nevoie în plan operaţional, ăsta este obiectivul Efectului Bucha, a conchis Sid.

— Ar fi neletalul suprem, a spus el.

— Aşadar, am zis eu, tortura muzicală

Barney, cu lumini intermitente, înăuntrul unui container de marfa din spatele unei gări din al-Qă'im poate fi, de fapt, neletalul *suprem!*

— Nu ştiu pe nimeni care să fi reuşit, a spus Sid. Problema este că pragul dintre a fi eficace şi a fi ireversibil vătămător este atât de îngust, încât eu...

După care Sid a rămas tăcut, probabil fiindcă şi-a dat seama că dacă şi-ar fi completat fraza, asta l-ar fi dus cu mintea într-un loc unde nu voia să ajungă, un loc unde sol- daţilor din Irak nu le păsa deloc, aşa cum îi păsa lui, de acel prag.

— Dar poate c-au reuşit, am spus.

— Poate c-au reuşit, a repetat Sid gânditor. Mda.

După care a adăugat:

— Dar nici un gen de armă neletală care-ar obliga la supunere în timpul interogatoriilor nu ne-ar interesa câtuşi de puţin, pentru că dovezile rezultate n-ar putea fi folosite injustiţie.

— Dar ei n-au asemenea limitări într-un container de marfă în al-Qă'im, am spus.

— Nu, nu le au, a confirmat Sid.

— Ha, am făcut eu.

— Ştii peste ce-ai dat aici? a spus Sid.

— Peste ce? am întrebat.

— Peste partea întunecată, a zis el.

L-am părăsit pe Sid şi m-am întors în Anglia ca să descopăr că-mi fuseseră trimise şapte fotografii. Fuseseră făcute de un fotograf de la *Newsweek,* Patrick Andrade, în mai 2003, şi dedesubtul lor scria: „Un deţinut

evadat este adus înapoi în zona de detenţie din al-Qă'im, Irak." Nu se vede nici urmă de difuzoare, dar fotografiile arată interiorul unuia dintre containerele de marfă din spatele gării dezafectate.

în prima fotografie, doi soldaţi americani zdravăn clădiţi îl împing pe deţinut printr-un peisaj de tablă ondulată şi sârmă ghimpată. Deţinutul nu pare greu de împins. E slab ca o scândură. Are faţa acoperită cu o cârpă. Unul dintre soldaţi îi ţine înfipt un revolver în ceafă. Ţine degetul pe trăgaci.

în toate celelalte fotografii, deţinutul este înăuntrul containerului de marfă. E desculţ, are gleznele legate cu o fâşie subţire de plastic şi stă ghemuit într-un colţ, cu spatele în peretele din tablă ondulată argintie. Podeaua metalică e acoperită cu praf maroniu şi cu băltoace de lichid. Chiar în fundul containerului de marfă, învăluită în umbre, se vede cu greu silueta unui alt deţinut zăcând grămadă la podea, cu faţa acoperită de o glugă.

Cârpa nu acoperă decât ochii primului bărbat, aşa că i se vede faţa adânc brăzdată de cute, ca a unui bătrân, dar cele câteva tuleie ale mustăţii dezvăluie că de fapt are vreo şaptesprezece ani. Poartă o vestă albă zdrenţuită, plină de pete galbene şi maronii. Pe unul dintre braţele lui schilave se vede o rană deschisă, iar deasupra ei cineva a scris un număr cu un marker cu cerneală neagră.

Este posibil să fi făcut lucruri cumplite. Nu

ştiu nimic, în afara acestor şapte fragmente din viaţa lui. Dar pot spune un lucru. în ultima fotografie bărbatul ţipă atât de tare, încât aproape că pare că râde.

9. partea întunecată

„Nu facem experimente unul pe celălalt[14], îmi spusese Sid Heal în Los Angeles, la începutul lui aprilie 2004. „Nu în cultura noastră.[44]

Au trecut vreo două săptămâni. După care au apărut şi celelalte fotografii. Erau cu prizonieri irakieni din închisoarea Abu Ghraib de la periferia Bagdadului. O rezervistă americană de douăzeci şi unu de ani, fruntaşul Lynndie England, fusese surprinsă într-o fotografie în timp ce ţâra un bărbat gol pe podea, cu o lesă. într-o altă fotografie ea zâmbea larg, cu o ţigară atârnându-i între buze, în timp ce arăta spre organele genitale ale unor bărbaţi goi, aliniaţi şi cu capetele acoperite de glugi.

Lynndie England, cu tunsoarea ei pixie şi chipul ei tânăr şi blând, a fost vedeta multor fotografii. Ea era personajul îngenuncheat şi râzând din spatele unui morman de prizonieri goi. Aceştia fuseseră forţaţi să construiască un fel de piramidă umană din propriile trupuri. Probabil că obiectul înfăşurat în jurul capului unui irakian gol, legat de cadrul metalic al unui pat şi cu spatele arcuit chinuitor, erau chiloţii ei.

Se părea că mai mulţi paznici militari, având-o în centru pe Lynndie England, se folosiseră de Abu Ghraib pentru a-şi împlini fanteziile sexuale, iar pasul lor greşit fusese dorinţa de-a face fotografii-trofeu.

Ministrul american al Apărării, Donald Rumsfeld, a zburat până la închisoare. El le-a spus soldaţilor adunaţi acolo că evenimentele arătate în fotografii erau opera „câtorva inşi care ne-au trădat valorile şi au mânjit reputaţia ţării noastre. A fost o lovitură fizică pentru mine. Cei care au comis delicte vor fi cercetaţi, iar poporul american va fi mândru de asta, la fel ca poporul irakian".

Armata a atârnat pe poarta închisorii o pancartă pe care scria: .America este prietena tuturor irakienilor."

Lynndie England a fost arestată. În acel moment, ea revenise deja în Statele Unite, era însărcinată în cinci luni şi îndeplinea o muncă de birou la Fort Bragg. S-a descoperit că provenea dintr-un oraş sărac din inima Virginiei de Vest şi că trăise pentru o vreme într-o rulotă. Pentru unii comentatori, asta explica totul.

„IZBĂVIREA SOSEŞTE ÎN IRAK", anunţa un titlu de ziar.

În filmul american din 1972 *Izbăvirea,* agentul de asigurări supraponderal Bobby (Ned Beatty) este pus să se dezbrace la piele. El e violat pe la spate de cel mai voinic dintre doi malaci, timp în care e pus să guiţe ca un porc. Poate că este timpul să ne mai gândim o dată dacă aceste personaje au fost exagerări. Domnişoara England ne salută apăsat din ţara malacilor.

Pozele n- ar fi putut fi mai respingătoare, dar ele au fost aşa mai cu seamă pentru irakieni, cărora, timp îndelungat, li se băgase pe gât viziunea lui Saddam că America era, până în străfundurile ei, incontrolabil de

depravată şi imperialistă. Şi iată aici nişte tineri musulmani – captivi – umiliţi şi copleşiţi de ceea ce părea a fi decadenţa sexuală grotescă a Americii. M-a frapat faptul că tânăra Lynndie England şi prietenii ei creaseră un tablou care era chintesenţa a ceea ce repudia şi condamna cel mai mult poporul irakian, oamenii ale căror minţi şi inimi constituiau marele premiu pentru forţele de coaliţie, dar şi pentru fundamentaliştii islamici.

însă după aceea s-a aflat, prin intermediul avocaţilor lui Lynndie England, că ea acţionase la ordin, înmuindu-i pe prizonieri în vederea interogării, şi că oamenii care dădeau ordinele nu erau alţii decât cei din Spionajul Militar, unitatea comandată cândva de generalul-maior Albert Stubblebine al IlI-lea.

A fost trist să-mi amintesc de toate acele izbituri cu nasul şi de îndoirea tacâmurilor, şi să mă gândesc ce se alesese de bunele intenţii ale generalului Stubblebine. Soldaţii săi n-ar fi recurs niciodată la asemenea acte cumplite. În loc de asta, ei ar fi săvârşit fapte paranormale care să-ţi taie răsuflarea, dublate de remarcabile acte de filantropie.

L-am sunat pe generalul Stubblebine.

— Care-a fost primul dumneavoastră gând când aţi văzut fotografiile? l-am întrebat.

— Primul meu gând, a spus el, a fost: „Drace!”

— Care-a fost cel de-al doilea gând?

— Slavă cerului că nu sunt eu la baza piramidei.

— Dar al treilea gând?

— Al treilea gând, a spus generalul, a fost: „Chestia asta n-a fost iniţiată de nişte tinerei jos în tranşee. Asta vine de sus, de la comunitatea informaţiilor." I-am spus Rimei: „Fii atentă. Ăştia au fost tipii de la Spionaj." Da. Cineva *mult* mai sus-pus din Spionaj a proiectat treaba asta, a susţinut-o, a îndrumat-o şi i-a instruit pe oameni s-o facă. Nu-i nici o îndoială în privinţa asta. Şi oricine va fi fiind, stă bine ascuns în momentul ăsta.

— *Spionajul Militar'?* am întrebat. Foştii dumneavoastră oameni?

— E o posibilitate, a spus el. Dar cred că nu.

— Atunci, cine?

— Agenţia, a spus el.

— Agenţia?

— Agenţia, a repetat el.

— împreună cu OpePsi? am întrebat.

— Sunt *sigur* că şi ei au un amestec, a spus generalul. Sigur. Fără îndoială.

S-a făcut linişte.

— Ştii, a spus generalul Stubblebine, dac-ar fi rămas la ideile lui Jim Channon, n-ar fi avut nevoie de toată porcăria asta.

— Prin ideile lui Jim Channon vreţi să spuneţi muzica dată tare? am întrebat.

— Da, a spus generalul.

— Aşadar, ideea de a-i bombarda pe prizonieri cu muzică dată tare a fost iniţiată *în mod sigur* de Batalionul Unu Terra? am întrebat.

— Sigur, a spus generalul. Fără îndoială.

La fel şi frecvenţele.

— Frecvenţele? am repetat.

— Da, frecvenţele, a zis el.

— Ce fac frecvenţele? am întrebat.

— li dezechilibrează pe oameni, a spus el. Sunt tot felul de lucruri pe care le poţi face cu frecvenţele, fsuse, poţi să iei o frecvenţă şi poţi să-i provoci cuiva diaree, să faci pe cineva să se simtă rău de la stomac. Nu înţeleg de ce-au trebuit să facă tâmpenia aia pe care ai văzut-o în fotografii. Trebuiau pur şi simplu să-i *bombardeze cu* frecvenţe!

A urmat o nouă tăcere.

— Dacă stai să te gândeşti, totuşi, a adăugat el cu puţin regret, nu ştiu ce-ar spune Convenţia de la Geneva despre povestea asta.

— Muzica dată tare şi frecvenţele?

— Presupun că nimeni nu s-a gândit vreodată la asta, a spus generalul. Probabil că e o zonă neexplorată din perspectiva Convenţiei de la Geneva.

Pe 12 mai 2004, Lynndie England a dat un interviu reporterului Brian Maas, de la post de televiziune din Denver:

BRIAN MAAS: în această închisoare, li s-au întâmplat prizonierilor irakieni lucruri şi mai rele decât ce-am văzut în fotografii?

LYNNDIE ENGLAND: Da.

BRIAN MAAS: îmi poţi spune mai multe?

LYNNDIE ENGLAND: Nu.

BRIAN MAAS: La ce te gândeai când au fost făcute fotografiile?

LYNNDIE ENGLAND: Mă gândeam că era

cam ciudat... N-am ţinut să apar în vreo fotografie.

BRIAN MAAS: Există o fotografie în care ţii un prizonier irakian într-o lesă. Cum s-a-ntâmplat asta?

LYNNDIE ENGLAND: Mi s-au dat instrucţiuni de către persoane mai mari în grad decât mine: „Stai acolo, ţine lesa asta şi uită-te la aparatul de fotografiat. „ Au făcut o fotografie pentru OpePsi şi asta este tot ce ştiu... mi s-a spus să stau acolo, să ridic degetul mare, să zâmbesc şi să stau în spatele tuturor irakienilor goi din piramidă [ca să mi se facă fotografia].

BRIAN MAAS: Cine ţi-a spus să faci asta?

LYNNDIE ENGLAND: Persoane aflate mai sus decât mine în ierarhie... Din motive legate de OpePsi, motive întemeiate. Aşa că în ce ne priveşte, noi ne-am făcut datoria, ceea ce a însemnat că am făcut ce ni s-a spus, iar rezultatul a fost cum au vrut ei. Se întorceau la poze, se uitau şi afirmau: „Aha, asta-i o tactică bună, ţine-o tot aşa. Aia funcţionează. Asta funcţionează. Dă-i înainte, ne furnizează ce ne trebuie."

Lynndie England părea a spune că fotografiile erau nici mai mult, nici mai puţin decât o piesă complicată din teatrul OpePsi. A zis că oamenii din OpePsi care i-au spus „dă-i înainte, ne furnizează ce ne trebuie" nu purtau plăcuţe de identificare. începeam să mă întreb dacă nu cumva scenariul fusese, de

fapt, atent calculat de un specialist de la OpePsi, pentru a prezenta o viziune care să le repugne foarte mult tinerilor irakieni. Era oare posibil ca actele surprinse în fotografii să nu fi fost deloc importante şi ca fotografiile *în sine* să fi fost obiectivul? Au fost fotografiile menite să fie arătate numai unor prizonieri irakieni individuali pentru a-i speria şi a-i determina să coopereze, nicidecum pentru a fi arătate în afară şi a speria întreaga lume?

După ce-am ascultat interviul cu Lynndie England, am căutat notiţele pe care le luasem când fusesem la OpePsi. Unitatea mă lăsase înăuntrul sediului central de la Fort Bragg pentru a-mi arăta colecţia de CD-uri în octombrie 2003, aceeaşi lună în care fuseseră făcute fotografiile de la Abu Ghraib. Am trecut în revistă toate discuţiile despre „nevoi neîmplinite" şi „comportamente urmărite", până am ajuns la conversaţia cu expertul cel prietenos în ţinută civilă, „analistul principal" Dave, specializat în Orientul Mijlociu.

Conversaţia noastră păruse la acel moment inofensivă. Vorbeam despre „produsele OpePsi" în general. Toate materialele OpePsi sunt cunoscute ca „produse" – emisiunile radio, pliantele şi aşa mai departe.

Când mi-am recitit notele, ceea ce spusese Dave a căpătat o nouă semnificaţie.

— Ne gândim la felul cum ar reacţiona un irakian la produsele noastre, nu la cum ar

reacţiona un american, zisese el.

îmi spusese că aveau consilii – comitete de analişti şi specialişti militari – care se uitau la fiecare produs ca să vadă dacă promova cauza politicii externe a Statelor Unite.

— Iar dacă trece de inspecţie, adăugase el, îl producem fie aici, fie afară [în Irak].

Apoi Dave vorbise despre felul cum publicul ţintă pentru „produsele" lor — forţele irakiene, civilii irakieni sau deţinuţii irakieni – nu erau întotdeauna cei mai binevoitori clienţi.

— Nu-i totuna cu a vinde Coca-Cola, spusese el. Uneori încerci să vinzi ceva ce ştii că de fapt n-ar fi pe placul clientului. Astfel că generează ambiguităţi şi probleme. Iar ei trebuie să se gândească la asta. E totuna cu a vinde cuiva vitamina D lichidă. Clientului nu i-o plăcea, dar are nevoie de ea ca să supravieţuiască.

— Interesant, spusesem eu.

— Produce ambiguităţi, conchisese el.

10. grupul interdisciplinar de gândire

La începutul lui 2004 am auzit zvonindu-se că Jim Channon începuse să se întâlnească în secret cu generalul Pete Schoomaker, noul comandant suprem al armatei Statelor Unite.

Preşedintele Bush îl numise în funcţie pe generalul Schoomaker pe 4 august 2003. „Mesajul de sosire" al generalului, ca să folosesc jargonul militar pentru un discurs de acceptare, a inclus următoarele fraze:

Războiul este şi o realitate fizică, şi o stare mintală. Războiul este ambiguu, nesigur şi nedrept. Când suntem în război, trebuie să gândim şi să acţionăm diferit. Trebuie să acceptăm testul ultim al realităţii – lupta. Trebuie să câştigăm atât războiul, cât şi pacea. Trebuie să fim pregătiţi să punem totul sub semnul întrebării. Soldaţii noştri sunt războinici de caracter... Azimutul nostru spre viitor e bun.

Azimutul? M-am uitat în dicţionar. E vorba de „direcţia unui obiect ceresc". Vestea despre întâlnirile generalului Schoomaker cu Jim Channon nu m-a surprins foarte mult. (Pe lângă indiciile lingvistice, cronologia carierei generalului Schoomaker se potrivea. Fusese comandant al Forţelor Speciale de la Fort Bragg între februarie 1978 şi august 1981, precum şi în ultima parte a lui 1983, când războinicii Jedi şi cei care se holbau la capre erau în culmea activităţii. Nu pot să cred că nu le-a ştiut, dacă nu cumva chiar le-a aprobat, eforturile.)

Se zvonea că generalul Schoomaker se

gândea să-l reactiveze pe Jim, ca să creeze sau să contribuie la crearea unui grup nou şi secret de gândire interdisciplinară, menit să încurajeze armata să-şi folosească inteligenţa în afara gândirii comune.

Jim fusese membrul unui grup similar pe la începutul anilor 1980. Se numea Grupul de Acţiune Delta şi era constituit din vreo trei sute de militari de rang înalt care se întâlneau de patru ori pe an pentru ritualuri şi şedinţe de *brainstorming* la Fort Leavenworth, petrecându-şi restul timpului comunicând între ei prin ceva numit Meta Reţeaua, care era o întrupare timpurie a Internetului.

Cel care a lansat această tehnologie pentru armata Statelor Unite la sfârşitul anilor 1970 a fost colonelul Frank Bums, unul dintre cei mai vechi prieteni ai lui Jim Channon. în 1983, colonelul Burns a publicat un poem în care şi-a închipuit cum ar fi posibil ca reţeaua lui de comunicaţii să influenţeze lumea:

Inchipuie-ţi venirea unei noi metaculturi.

Inchipuie-ţi tot felul de oameni pretutindeni devotându-se virtuţilor umane, devotându-se micşorării decalajului dintre condiţia umană şi potenţialul uman...

Şi închipuie-ţi cum vom fi cu toţii conectaţi

printr-un sistem comun de comunicaţii de tehnologie de vârf. Iată o imagine care-ţi umezeşte ochii.

Virtutea umană este un ideal
pe care-l putem sădi
în fiecare structură umană
de pe planeta noastră.
De aceea o vom face.

Şi tot de aceea
Meta Reţeaua este o creaţie
pe care-o putem iubi.

Dacă nu ţinem cont de eşecul colonelului Burns de-a prevedea că oamenii vor folosi Internetul în cea mai mare parte pentru a accesa site-uri pornografice şi pentru a se căuta singuri pe Google, intuiţia sa a fost admirabilă. Acelaşi colonel este considerat de foarte mulţi a fi, împreună cu Jim Channon, inspiraţia din spatele sloganului „Fii tot ce poţi fi" şi a cântecelului aferent, care au schimbat, practic fără nici un alt ajutor, soarta armatei în anii 1980. Colonelul Burns şi-a atribuit ideile faptului că parcursese *Manualul operaţional al Batalionului Unu Terra* al lui Jim.

Marea criză cu care se confrunta pe atunci armata era lipsa recruţilor. Nu era deloc de mirare, acum că generalul Schoomaker, un admirator al lui Jim Channon, devenise şeful armatei Statelor Unite, că aceşti oameni erau chemaţi încă o dată să contribuie cu ideile lor la depăşirea noii crize şi la Războiul împotriva Terorii.

Jim mi-a trimis un e-mail în care mi-a spus că zvonurile despre grupul interdisciplinar de gândire erau adevărate. Ideea apăruse, a explicat el, „fiindcă Rumsfeld a cerut acum în mod deschis contribuţii creatoare pentru Războiul împotriva Terorii... hm".

Jim a adăugat că nu voia să-l contactez pe generalul Schoomaker pentru a-i cere punctul de vedere: „Nu suport ideea să-i întrerupi ziua

acestui om important cu o asemenea cerere nepotrivită. Stăpâneşte-te! Asta e nebunia presei şi-o să macine lumea până o s-o oprească în loc! Ştiu că înţelegi."

Totuşi, Jim mi-a dat unele informaţii privitoare la părerea lui despre politica externă a lui George W. Bush:

Armata mi-a solicitat serviciile pentru a preda cele mai selecte materii. Batalionul Unu Terra este exemplul ales pentru predare. Am făcut asta în prezenţa generalului Pete Schoomaker... Mă aflu în contact cu jucători care sunt sau au fost recent în Afganistan şi în Irak. Le-am trimis planuri pentru strategii de ieşire bazate pe idealurile Batalionului Terra.

Vorbesc în fiecare săptămână cu un membru al unui batalion de control al stresului din Irak, care are manualul la el şi-l foloseşte pentru a-şi informa colegii despre contribuţiile lor potenţiale. Nu uita, mitologia batalionului funcţionează la fel ca folclorul. Este transmisă prin povestiri, nu prin trasarea de sarcini sau prin obiecte din lumea reală. Rezultatele sunt omniprezente şi molipsitoare, dar nearhivate bine.

Cu toate că Jim nu şi-a declarat nici un interes pentru „obiectele din lumea reală" inspirate de el şi răspândite peste tot în Războiul împotriva Terorii, am ajuns să am obsesia de-a le identifica.

Mici piese ale Batalionul Unu Terra apăreau pretutindeni în Irakul postbelic. Un fost spion militar cu care am vorbit îi împărţea pe admiratorii moderni ai lui Jim în două categorii – ninja negri şi ninja albi şi tot aşa am ajuns să-i privesc şi eu.

Unitatea Companiei Medicale a 785-a pentru Controlul Stresului de Luptă, cu sediul

în Taji, la treizeci şi doi de kilometri nord de Bagdad, era compusă din ninja albi. Unul dintre soldaţii săi, Christian Hallman, mi-a trimis următorul e-mail:

Folosesc multe tehnologii ale BUT[III] — meditaţie, yoga, qigong, relaxare, vizualizări —, toate incluse în trusa BUT pentru tratarea stresului de luptă. Ar fi grozav dacă ai veni aici, în Irak, să-mi iei un interviu, dar trebuie să obţin mai întâi aprobarea comandantului. A citit câte ceva din literatura BUT pe care i-am dat-o şi chiar a vorbit cu Jim la telefon.

În ziua următoare, Christian mi-a trimis un nou e-mail: „Comandantul meu trebuie să discute cu OS'-ul înainte de-a lua o decizie."

Şi apoi, în a treia zi:

Comandantul a refuzat să-mi dea permisiunea. Nu vrea să se expună riscului posibil ca ceea ce facem noi şi reputaţia noastră să fie deformate. Uneori câştigă politica.

Pace în Orientul Mijlociu,
Christian

La câteva săptămâni după acest e-mail, am aflat un fapt care mi s-a părut atât de ciudat şi de nelalocul lui, încât n-am ştiut ce să înţeleg. Era deopotrivă banal, extraordinar şi complet în defazaj cu celelalte fapte. Era ceva ce i se întâmplase unui locuitor din Manchester pe nume Jamal al- Harith, într-un loc numit Blocul Maro. Nici Jamal nu ştia ce să înţeleagă din el, aşa că l-a stocat în memorie şi nu l-a menţionat decât după ce s-a mai gândit o dată, când m-am întâlnit cu el în cofetăria hotelului Malmaison, lângă staţia

---

III1. Ofiţerul de Serviciu *(n.tr.).*

Manchester Piccadilly, în dimineaţa de 7 iunie 2004.

Jamal este web designer. Locuieşte cu surorile lui în Moss Side. Are treizeci şi şapte de ani, e divorţat şi tatăl a trei copii. Mi-a spus că presupunea că MI5 îl urmărise până la hotel, dar că nu-şi mai făcea griji din cauza asta. Mi-a mai spus că vedea permanent acelaşi bărbat supraveghin- du-l de pe celălalt trotuar, sprijinit de o maşină, şi de fiecare dată când tipul credea că fusese descoperit părea să intre puţin în panică, se apleca imediat şi-şi făcea de lucru la roata maşinii.

Jamal a râs când mi-a spus asta.

Jamal s-a născut sub numele de Ronald Fiddler într-o familie din a doua generaţie de imigranţi jamaicani. Când avea douăzeci şi trei de ani, a aflat de Islam şi s-a convertit, schimbându-şi numele în Jamal al-Harith fără un motiv anume, în afara faptului că-i plăcea cum suna. Spunea că al-Harith însemna de fapt „semănător".

în octombrie 2001, Jamal a vizitat Pakistanul ca turist, după cum mi-a spus. Se afla în Quetta, la graniţa cu Afganistanul, la patru zile de la sosire, când a început bombar- damentul american. A decis rapid să plece în Turcia şi a plătit un şofer de TIR din zonă să-l ducă acolo. Şoferul i-a spus că traseul avea să-i poarte prin Iran, dar cumva au ajuns în Afganistan, unde au fost opriţi de o bandă de simpatizând ai talibanilor. Au cerut să vadă paşaportul lui Jamal, care a fost arestat

imediat şi băgat la puşcărie sub bănuiala că ar fi spion britanic.

Afganistanul a fost învins de coaliţie. Crucea Roşie l-a vizitat pe Jamal la închisoare. I-au sugerat să treacă graniţa în Pakistan şi să-şi croiască singur drum înapoi acasă, în Manchester, dar Jamal nu avea nici un ban, aşa că în loc de asta a cerut să fie pus în contact cu Ambasada Britanică din Kabul.

După nouă zile – în timp ce aştepta în Kandahar ca ambasada să-l transporte acasă –, l-au luat americanii.

— Americanii, mi-a spus Jamal, m-au răpit.

Când a spus „răpit", a părut surprins de sine însuşi că folosise un cuvânt atât de dramatic.

Americanii din Kandahar i-au spus luijamal că trebuia să fie trimis în Cuba pentru două luni, pentru formalităţi administrative şi aşa mai departe, aşa că s-a trezit într-un avion, încătuşat, cu mâinile legate cu lanţuri de picioare şi apoi legat de un cârlig din podea, cu faţa acoperită de clape de protecţie pentru urechi, cu ochelari mari de protecţie şi o mască, în drum spre Golful Guantanamo.

În săptămânile care au urmat eliberării lui, la doi ani după aceea, Jamal a dat câteva interviuri în timpul cărora a vorbit despre cătuşe, carceră şi bătăi – lucruri pe care lumea din afară şi le imaginase deja despre viaţa dinăuntrul misteriosului complex. A spus că l-au bătut la tălpi cu bastonul, l-au stropit cu spray de ardei iute şi l-au ţinut într-o cuşcă expusă intemperiilor, fără intimitate şi fără

apărare împotriva şobolanilor, a şerpilor şi a scorpionilor care mişunau prin bază. Dar acestea nu au fost dezvăluiri senzaţionale.

A vorbit cu Martin Bashir de la ITV, care l-a întrebat (fără să filmeze): „Ai văzut documentarul meu despre Michael Jackson?**

Jamal a răspuns: „Am fost în Golful Guantanamo timp de doi ani."

Când l-am cunoscut pe Jamal, a început să-mi povestească despre abuzurile cele mai surprinzătoare. Erau aduse în locul acela prostituate din State – Jamal nu ştia dacă se aflau acolo numai ca să păteze cu sângele lor menstrual feţele celor mai pioşi deţinuţi. Sau poate că erau aduse ca să-i servească pe soldaţi şi vreun expert din cadrul OpePsi – un analist detaşat acolo – le-a născocit această altă slujbă când i-a venit ideea, exploatând resursele aflate la dispoziţia armatei.

— Unul sau doi dintre britanici, mi-a spus Jamal, le-au zis gărzilor: „Putem să luăm *noi* femeile?** Dar gărzile au spus: „Nu, nu, nu. Prostituatele sunt pentru deţinuţii care de fapt *nu le vor."* Chiar ne-au *explicat*\ „Dacă vreţi aşa ceva, pentru voi n-o să meargă."

— Şi ce le făceau prostituatele deţinuţilor? am întrebat.

— Doar le umblau la organele genitale, a spus Jamal. Se dezbrăcau în faţa lor. îi frecau cu sânii pe faţă. Nu toţi tipii vorbeau. Veneau doar înapoi de la Blocul Maro [blocul pentru interogatorii], tăceau zile întregi şi plângeau de unii singuri, aşa că ştiai că se întâmpla ceva, dar nu ştiai ce. Dar în ce-i priveşte pe cei care au vorbit, nouă asta ne-a ajuns la

urechi.

L-am întrebat pe Jamal dacă el credea că americanii de la Guantanamo testau eficienţa unor tehnici de interogare exotice.

— Făceau mult mai mult decât să le testeze, a răspuns el.

După care mi-a povestit ce i se întâmplase în Blocul Maro.

Jamal mi-a spus că, nefiind familiarizat cu tortura, nu ştia dacă tehnicile încercate asupra lui erau unice pentru Guantanamo sau la fel de vechi ca tortura însăşi, dar i s-au părut destul de ciudate. Descrierea făcută de Jamal vieţii din Blocul Maro a făcut ca Golful Guantanamo să pară un laborator experimental pentru tortură, mişunând nu numai de agenţi de informaţii, ci şi de idei. Era ca şi cum, pentru întâia oară în cariera lor, soldaţii aveau prizonieri şi o clădire anume pregătită la dispoziţia lor, aşa că nu puteau să nu-şi pună în practică toate conceptele care până atunci lânceziseră, uneori timp de decenii, în zona nesatisfăcătoare a posibilităţilor.

Mai întâi, erau zgomotele.

— Le-aş descrie drept zgomote industriale, a spus Jamal. Scrâşnete metalice şi bubuituri. Erau puse la difuzoare în toate camerele de interogatoriu din Blocul Maro. Scrâşnete metalice, bubuituri, gaze comprimate. Tot felul de lucruri. Zgomote amestecate.

— Ca un fax când intră în funcţiune? am întrebat.

— Nu, a spus Jamal. Nu generate pe computer. Industriale. Zgomote ciudate. Şi

printre ele era ceva care semăna cu un pian electric. Nu ca în *muzică,* pentru că n-aveau nici un ritm.

— Ca un sintetizator?

— Da, un sintetizator amestecat cu zgomote industriale. Doar o harababură şi o cacofonie.

— I-ai întrebat vreodată: „De ce ne asurziţi cu zgomotele astea ciudate?" am spus.

— în Cuba înveţi să accepţi, a răspuns Jamal.

Zgomotele industriale erau difuzate la maximum în întregul bloc. însă cel mai ciudat lucru s-a întâmplat înăuntrul camerei de interogatoriu a lui Jamal. încăperea era echipată cu o cameră de televiziune pentru supraveghere şi o oglindă dublă. Jamal era băgat acolo pentru şedinţe de câte cincisprezece ore, timp în care nu scoteau nimic de la el pentru că, vorba lui, nu era nimic de scos. A spus că trecutul lui era atât de curat – nici măcar o amendă pentru parcare într-un loc interzis –, încât la un moment dat cineva a venit la el şi i-a şoptit: „Eşti un element al MI5?"

— Un element al MI5! a spus Jamal şi a fluierat. *Un bun element!* a repetat el. Asta-i cuvântul pe care l-a folosit!

Anchetatorii erau din ce în ce mai supăraţi pe aparentul refuz ferm al lui Jamal de-a ceda. De asemenea, Jamal şi-a folosit timpul de şedere în Blocul Maro pentru a face mişcări de stretching, menţinându-şi sănătatea. Regimul de exerciţii al luijamal i-a făcut pe anchetatori şi mai furioşi, dar în loc să-l bată,

ei au procedat într-adevăr foarte straniu.

Un ofiţer din cadrul Informaţiilor Militare a adus în camera luijamal un CD-player portabil. A spus:

— Uite-aici o trupă grozavă de fete care cântă piese de Fleetwood Mac.

Nu i-a pus luijamal muzica la maximum. Nu era privare de somn şi nici o încercare de-a induce Efectul Bucha. în loc de asta, agentul a pus muzica la volum normal.

— La dat drumul şi a plecat, a spus Jamal.

— O trupă de fete, care cânta doar Fleetwood Mac? am spus.

— Mda, a făcut Jamal.

Mi s-a părut că văd vârful unui aisberg foarte ciudat.

— Şi ce s-a-ntâmplat în continuare?

— Când s-a terminat CD-ul, tipul s-a întors în cameră şi a spus: „Poate că ţi-ar plăcea şi asta." Şi a pus cele mai mari hituri ale lui Kris Kristofferson. Volum normal. Şi a plecat iarăşi din încăpere. După ce s-a terminat, s-a mai întors o dată şi a spus: „Ai aici un CD cu Matchbox Twenty."

— Făcea asta numai pentru distracţie? am întrebat.

— Era un interogatoriu, a spus Jamal. Nu cred că încercau să mă facă să mă simt bine.

— Matchbox Twenty? am zis.

Nu ştiam prea multe despre Matchbox Twenty. Din ce-am aflat, erau patru cântăreţi de country-rock din Florida, care nu sunau deosebit de abraziv (ca Metallica şi „Arzi, ticălosule, arzi!") şi nici iritant repetitiv (ca Barney şi „Da! Da! Asta-i un munte!"). Sunau

oarecum ca R.E.M. Singura ocazie în care am auzit de Matchbox Twenty a fost când Adam Piore de la *Newsweek* mi-a spus că şi ei fuseseră puşi la maximum în containerul de marfa din al-Qâ'im.

I-am spus asta luijamal şi a părut uluit.

— Matchbox Twenty? a spus el.

— Albumul *Mai mult decât te crezi,* am spus.

S-a lăsat liniştea.

— Am crezut că doar îmi puneau un CD, a spus Jamal. Că doar îmi puneau un CD. Să vadă dacă-mi plăcea muzica sau nu. Acum, că am auzit asta, mă gândesc că trebuie să fi fost şi altceva. Acum mă întreb de ce mi-au pus şi CD-ul ăsta? Pun CD-ul ăsta în Irak, dar şi în Cuba. Pentru mine asta înseamnă că există un *program.* Nu pun muzică pentru că se gândesc că oamenilor le place sau le displace Matchbox Twenty mai mult decât altcineva. Există un motiv. E vorba despre altceva. E clar că nu ştiu ce anume. Dar *trebuie* să existe altă intenţie.

— Trebuie să existe, am repetat.

Jamal s-a oprit pentru un moment, după care a spus:

— Nu ştii cât de adâncă e vizuina iepurelui, nu-i aşa? Dar ştii că e adâncă. Asta ştii.

11. un hotel bântuit

Joseph Curtis (nu acesta este numele lui adevărat) lucrase în schimbul de noapte la închisoarea Abu Ghraib în toamna lui 2003. Apoi plecase din armată într-un oraş din

Germania. Asupra lui planează acum ameninţarea curţii marţiale. Curtis a dat un interviu despre ceea ce văzuse unei agenţii de ştiri internaţionale, atrăgându-şi astfel mânia superiorilor. Chiar şi aşa, împotriva propriei voinţe şi împotriva sfatului avocatului lui, a fost de acord să se vadă cu mine, în secret, într-un restaurant italian, într-o miercuri din iunie, în 2004. Nu ştiu cu toată certitudinea de ce a fost dispus să rişte şi alte admonestări. Probabil a simţit că nu putea să stea liniştit şi să vadă cum Lynndie England şi alţi ofiţeri din poliţia militară surprinşi în fotografii erau făcuţi ţapi ispăşitori doar pentru că respectaseră ordinele.

Ne-am aşezat pe terasa restaurantului, însă Joseph nu prea s-a atins de mâncare.

— Ai văzut *The Shining?* a întrebat el.

— Da, am spus.

— Abu Ghraib era ca hotelul Overlook, a spus el. Era *bântuit.*

— Adică… am zis.

Am presupus că Joseph voia să spună că locul era plin de fantome ale unor ofiţeri de informaţii, dar expresia lui m-a făcut să-mi dau seama că nu.

— Era *bântuit,* a spus el. Se făcea foarte întuneric noaptea. *Foarte* întuneric. Sub Saddam, oamenii erau dizolvaţi în acid acolo. Femeile, violate de câini. Creieri împrăştiaţi pe toţi pereţii. Asta era mai rău decât hotelul Overlook, pentru că era *real.*

— în *The Shining,* am spus, clădirea l-a făcut pe Jack Nicholson să înnebunească. Tot clădirea i-a înnebunit şi pe americani la Abu Ghraib?

— Era ca şi cum clădirea ar fi vrut să-şi reia îndeletnicirile, a zis Jopseph.

Joseph purta un tricou al clubului sportiv al Universităţii din Louisiana. Avea tunsoarea de tip borcan a militarilor americani – ras pe laturi, cu un mic smoc în creştet. A spus că nu-i venea să creadă câţi bani se scurgeau prin armată la momentul acela. Erau zile de aur, în termeni bugetari.

într-o zijoseph şi-a dus camioneta la reparaţii şi soldatul care a inspectat-o a spus: „îţi trebuie banchete noi".

Joseph i-a spus că banchetele nu arătau ca şi cum ar fi trebuit să fie înlocuite.

Soldatul a răspuns că aveau 200 000 de dolari în buget şi că dacă nu-i cheltuiau până la sfârşitul lunii, trebuiau să-i dea înapoi.

— Aşadar, a repetat el rar, îţi trebuie banchete noi.

Joseph mi-a spus că nu mi-ar veni să cred câte televizoare cu plasmă erau în Irak, pentru teleconferinţe şi aşa mai departe. Avuseseră televizoare în perfectă stare, dar într-o bună zi au sosit pur şi simplu nişte camioane pline cu televizoare cu plasmă, pentru că erau foarte mulţi bani care trebuiau cheltuiţi.

în ianuarie 2004, influentul grup interdisciplinar de gândire şi de lobby

GlobalSecurity a dezvăluit că guvernul lui George W. Bush sifonase în bugetul negru al administraţiei mai mulţi bani decât oricare alt guvern din istoria americană.

Suma pe care o cheltuie o administraţie cu bugetul negru poate fi văzută ca un barometru incitant al înclinaţiei sale spre ciudăţenie. Bugetele negre finanţează adeseori numai operaţiuni negre – proiecte extrem de sensibile şi de foarte proastă reputaţie, precum comandourile de asasini şi aşa mai departe, care rămân secrete nu numai pentru a-i proteja pe agenţii operaţiunilor negre, dar şi pentru a-i proteja pe americani, care în general nu vor să se gândească la asemenea lucruri. Dar tot bugetele negre finanţează şi investigaţii ale unor planuri atât de bizare, încât dezvăluirea lor i-ar putea face pe votanţi să creadă că conducătorii lor îşi luaseră adio de la bunul-simţ. Administraţia lui George W. Bush sifonase până în ianuarie 2004 treizeci de miliarde spre bugetul negru – pentru a fi cheltuiţi pe Dumnezeu ştie ce.

A trebuit să fac eforturi ca să-l pot auzi pe Joseph prin zgomotul lucrărilor de noapte din stradă, în timp ce-mi vorbea despre întunericul de la Abu Ghraib, despre felul cum acel întuneric făcea ca „fiarele din oameni să iasă în- tr-adevăr la iveală acolo" şi despre bugetul generos, fără sfârşit.

— Abu Ghraib era o atracţie turistică, a spus el. îmi aduc aminte că o dată am fost trezit de doi căpitani. „Unde e camera execuţiilor?" Voiau să vadă funia şi maneta.

Când a venit Rumsfeld în vizită, n-a vrut să stea de vorbă cu soldaţii. A vrut doar să vadă camera execuţiilor.

Joseph a luat o îmbucătură din mâncare.

— Da, fiara din om a ieşit cu adevărat la iveală la Abu Ghraib, a zis el.

— în fotografii? am întrebat.

— Peste tot, a spus el. Cei din conducerea superioară se combinau cu gradele mai mici...

I-am spus lui Joseph că nu înţelegeam la ce se referea.

Mi-a spus:

— Conducerea superioară făcea sex cu gradele mai mici. Deţinuţii se violau între ei.

— Ai văzut vreodată o fantomă? l-am întrebat.

S-a oprit din mâncat şi a început iarăşi să-şi plimbe mâncarea prin farfurie.

— Era întuneric în locul ăla, a răspuns el. Pur şi simplu aveai sentimentul că era în permanenţă ceva acolo, stând la pândă în spatele tău pe întuneric, foc de supărat.

L-am întrebat pe Joseph dacă exista ceva *bun* la Abu Ghraib, iar el s-a oprit şi a spus că era bine că amazon.com făcea livrări acolo. După care şi-a amintit alt lucru bun. A spus că exista acolo un geniu la făcut modele de avioane. Le construia din cutii pentru raţii şi le atârna de tavanul carcerei. O dată, a spus Joseph, a venit cineva la el şi i-a spus: *„Trebuie* să vezi modelele astea de avioane! Sunt incredibile! Unul dintre paznicii carcerei a agăţat mai multe de tavan. Şi dacă tot eşti acolo, poţi arunca o privire şi la valorile

mari!"

„Valorile mari" era numele dat de armata americană celor suspectaţi de terorism, liderilor insurgenţi, violatorilor sau celor care băteau copii, cu toate că lucrurile erau atât de scăpate de sub control în Irakul postbelic, încât multe dintre „valorile mari" poate că nu fuseseră decât trecători ridicaţi de la punctele de control pentru că soldaţilor nu le plăcea cum arătau.

Joseph răspundea de reţeaua de computere superse- cretă de la Abu Ghraib. Instalase sistemul şi dădea nume de utilizatori şi parole. Slujba lui nu-l ducea la carceră, cu toate că ea era ceva mai încolo pe acelaşi coridor. Aşa că a acceptat invitaţia. S-a ridicat de la pupitrul lui şi s-a apropiat de modelele de avioane şi de „valorile mari".

Cu câteva săptămâni înainte să-l întâlnesc pe Joseph a fost dezvăluit, de către Seymour Hersh, în *The New Yorker,* că pe 9 aprilie 2004 specialistul Matthew Wisdom a spus într-o audiere de tip articolul 32 (echivalentul militar al marelui juriu): „Am văzut doi deţinuţi goi [în carcera de la Abu Ghraib], unul masturbându-se în faţa altuia înge- nuncheat şi cu gura deschisă. M-am gândit c- ar trebui pur şi simplu să ies de-acolo. M-am gândit că nu era în regulă... L-am văzut pe sergentul-major [Ivan] Frederick apropiin- du- se şi spunându-mi: «Uite ce fac animalele astea când le laşi singure pentru două secunde.» L-am auzit pe fruntaşul [Lynndie] England strigând: «I se scoală.»"

Carcera este locul unde au fost făcute toate fotografiile – cu Lynndie trăgând un bărbat gol pe duşumea cu o lesă şi aşa mai departe.

Joseph a cotit şi a pătruns în carceră.

— Erau doi inşi din poliţia militară acolo, mi-a spus el. Şi strigau încontinuu: „închide naibii gura!" Ţipau la un tip în vârstă şi-l puneau să repete întruna un număr. „156403. 156403. 156403." Omul nu ştia să vorbească englezeşte. Nu putea să pronunţe cifrele.

— NU TE AUD, FUTU-I.

— 156403. 156403.

— MAI TARE. MAI TARE, FUTU-I.

După care m-au văzut pe mine.

— Hei, Joseph! Ce mai faci? NU TE AUD, FUTU-I. MAI TARE.

— 156403. 156403.

Joseph mi-a spus că, practic, poliţiştii militari veniseră la Abu Ghraib direct de la McDonald’s. Nu ştiau nimic. Iar acum erau făcuţi ţapi ispăşitori pentru că se întâmplase să fie identificabili în fotografii. Făcuseră doar ceea ce le ordonase personalul Spionajului Militar, cei care se ocupaseră şi de Joseph. Cei din OpePsi nu erau decât la depărtare de un apel telefonic, a spus el. Iar cei din Spionajul Militar aveau oricum cu toţii instructaj OpePsi. Lucrul pe care trebuia să mi-l amintesc în legătură cu Spionajul Militar era că tipii erau „genul de tocilari din şcoală. Ştii tu, marginalizaţii. Cuplează toate astea cu un ego şi un afiş care zice «Aprobat de CG» – aprobarea comandamentului general şi dintr-

odată ai nişte ţipi care cred că ei conduc lumea. Asta mi-a spus unul dintre ei. «Noi conducem lumea.»„

— Erau mulţi ofiţeri de spionaj la Abu Ghraib? l-am întrebat pe Joseph.

— Erau oameni de la spionaj care apăreau acolo, despre care nici măcar nu ştiam că *existau,* a spus el. Era o unitate din Utah. Mormoni până la unul. Era un adevărat cuib de spioni şi toţi trebuiau să vină la mine ca să-şi obţină numele de utilizator şi parolele. Erau din tot felul de unităţi, civili şi traducători. Au apărut şi doi britanici. Erau mai în vârstă, în uniformă, şi se pregăteau să se instaleze ca lumea. Aveau laptopuri şi un birou.

Un asistent al Condolezzei Rice, consilierul pentru siguranţa naţională de la Casa Albă, a vizitat şi el închisoarea, ca să-i anunţe cu fermitate pe anchetatori că nu obţineau informaţii suficient de utile de la deţinuţi.

— Apoi, a spus Joseph, a sosit un întreg pluton de angajaţi de la Guantanamo. Vestea s-a împrăştiat imediat. „O, Doamne, au venit tipii de la Gitmo.” Bum! Poftim. Au pus stăpânire pe tot locul.

Poate că Golful Guantanamo era Laboratorul Experimental numărul 1 şi toate tehnicile ezoterice care dădeau rezultate acolo au fost exportate la Abu Ghraib. L-am întrebat pe Joseph dacă ştia ceva despre muzică. A spus, sigur, îi bombardau întruna pe deţinuţi cu muzică dată tare.

— Dar muzică mai liniştită? am spus şi i-

am relatat povestea lui Jamal despre CD-playere şi despre trupa de fete care cânta muzica celor de la Fleetwood Mac şi Matchbox Twenty.

Joseph a râs. Apoi a clătinat din cap cu mirare.

— Probabil că-şi băteau joc de capul lui, a spus el.

— Vrei să spui c-au facut-o doar pentru că părea atât de ciudat? am întrebat. Inadecvarea era rostul chestiei ăsteia?

— Da, a zis el.

— Dar n-are sens, am spus. îmi imaginez că asta ar merge cu un credincios musulman dintr-o ţară arabă, dar Jamal e britanic. A crescut în Manchester. Ştie tot despre CD-playere, despre Fleetwood Mac şi despre muzica occidentală şi country.

— Hm, a făcut Joseph.

— Crezi că…? am întrebat.

Joseph a terminat întrebarea în locul meu.

— Mesaje subliminale? a zis el.

— Sau ceva asemănător, am spus. Ceva *dedesubtul* muzicii.

— Ştii, a spus Joseph, la suprafaţă, ar fi ceva ridicol. Dar Guantanamo şi Abu Ghraib erau *orice,* numai suprafaţă nu.

12. frecvenţele

Poate că, mi-am spus, o modalitate de rezolvare a misterului era să iau urma patentelor, să mă ţin după ele la fel cum se ţine un urmăritor după urmele lăsate pe zăpadă şi apoi, ca într-un film de groază, să văd cum urmele dispar. Exista oare, pe undeva, o urmă birocratică a patentelor pentru tehnologiile sunetelor subliminale sau pentru tehnologiile frecvenţelor, care pur şi simplu se pierdea în lumea trecută la secret a guvernului Statelor Unite?

Da. Exista. Iar inventatorul în chestiune era un personaj misterios şi întru câtva alunecos, pe nume Oliver Lowery.

Pe 17 octombrie 1992, doctorul Oliver Lowery din Georgia, USA, a fost primitorul patentului american cu numărul 5159703. Invenţia lui era aşa-numitul „Sistem de prezentare subliminal silenţios":

Un sistem de comunicaţii silenţios, în care purtători neaudibili din zona de audiofrecvenţe foarte înalte sau din spectrul adiacent de frecvenţe ultrasonice sunt modulaţi în amplitudine sau în frecvenţă cu informaţia dorită şi propagaţi acustic sau vibraţional, pentru pătrunderea în creier, în mod tipic prin folosirea de difuzoare, căşti sau transductori piezo- electrici. Purtătorii modulaţi pot fi transmişi direct, în timp real, sau pot fi înregistraţi convenabil şi păstraţi pe un suport mecanic, magnetic sau optic pentru transmiterea ulterioară sau repetată către ascultător.

Materialul publicitar care însoţea acest

patent îl explica într-un limbaj mai simplu. Doctorul Lowery inventase o modalitate prin care sunetele subliminale puteau fi puse pe un CD, de unde „induceau şi schimbau silenţios starea emoţională a unei fiinţe omeneşti".

Potrivit doctorului Lowery, următoarele stări emoţionale puteau fi provocate de invenţia sa:

Emoţii pozitive:
ADORAŢIE, BUCURIE, CREDINŢĂ, DATORIE, DRAGOSTE-DE- SINE, IUBIRE, MÂNDRIE, MULŢUMIRE, NEVINOVĂŢIE, PRIETENIE, RESPECT şi SPERANŢĂ.

Emoţii negative:
DISPERARE, DISPREŢ, DURERE SUFLETEASCĂ, FRICĂ, FRUSTRARE, FURIE, GELOZIE, GROAZĂ, INDIFERENŢĂ, INDIGNARE, INVIDIE, JENĂ, LÂNCEZEALĂ, MALIŢIE, MÂNIE, MILĂ, NELINIŞTE, REGRET, REMUŞCARE, RESENTIMENT, RUŞINE, SPAIMĂ, TRISTEŢE, URĂ, VANITATE şi VINOVĂŢIE.

Douăsprezece emoţii pozitive, douăzeci şi şase de emoţii negative.

După patru ani, pe 13 decembrie 1996, doctorul Lowery a postat pe site-ul companiei sale, Silent Sounds SRL, următorul mesaj: „Toate schemele au fost trecute la secret de către guvernul Statelor Unite şi nu ni se permite să dezvăluim detaliile exacte... Executăm benzi şi CD-uri pentru guvernul german, chiar şi pentru ţările din fosta Uniune Sovietică! Totul cu permisiunea Departamentului de Stat al Statelor Unite, desigur... Sistemul a fost folosit pe întreaga durată a Operaţiunii Furtună în Deşert (Irak), cu foarte mare succes."

Timp de săptămâni în şir, am telefonat în mod repetat la numărul găsit pentru doctorul Oliver Lowery – avea un cod zonal de Georgia, undeva pe la periferia Atlantei –, dar nimeni n-a ridicat receptorul.

Până când, într-o bună zi, cineva a făcut-o.

— Alo? a rostit o voce.

— Domnul doctor Lowery? am spus.

— Aş prefera să nu vă adresaţi aşa, a zis el.

— Cum pot să vă spun? am întrebat.

— Spuneţi-mi Bud, a propus el.

Aproape că l-am auzit zâmbind la telefon.

— Spuneţi-mi Hamish McLaren, a spus el după aceea.

I-am spus lui Hamish / Bud / doctorului Oliver Lowery cu ce mă ocupam, iar el, în schimb, mi-a povestit câte ceva despre viaţa lui. Mi-a spus că avea şaptezeci şi şapte de ani, era veteran al celui de-al Doilea Război Mondial, fusese inginer spaţial la Hughes şi suportase numeroase operaţii: valve schimbate la inimă etc. După care mi-a spus:

— Eşti primul ziarist care ne-a găsit în patru ani.

— „Ne”-a găsit? am repetat.

— Crezi că vorbeşti cu *Georgia?* a zis el.

în tonul lui se desluşea o uşoară nuanţă batjocoritoare.

— Poftim? am spus.

Lowery a râs.

— Am format codul telefonic al Georgiei, am spus.

Pe fundal păreau a se auzi voci şi multă

agitaţie, de parcă doctorul Lowery ar fi vorbit din mijlocul unui birou aglomerat.

— N-o să poţi niciodată să publici ceea ce o să-ţi spun acum, a zis el, pentru că nu există nici o posibilitate să dovedeşti că discuţia asta a avut loc.

— Aşadar, nu vorbesc cu cineva aflat în Georgia? am întrebat.

— Vorbeşti cu cineva dintr-un laborator unde sunt numeroşi doctori în ştiinţe din şaisprezece ţări, inclusiv britanici, iar laboratorul se află într-o clădire cu paisprezece etaje din spatele a trei rânduri de garduri cu sârmă ghimpată şi care cu siguranţă nu se află-n Georgia, a zis el.

A urmat o pauză lungă.

— Deci folosiţi devierea apelurilor? am spus cu voce moale.

Nu aveam idee dacă era adevărat. Poate că era un fantezist sau poate că se juca cu mine doar aşa, de dragul distracţiei, dar, cum zic, păreau să se audă numeroase voci pe fundal. (Poate că pur şi simplu îmi punea el vocile alea în cap.)

Tipul mi-a spus că armata americană făcea cercetări în tehnologiile sunetelor silenţioase de douăzeci şi cinci de ani. A asemuit această cercetare „masivă" cu Proiectul Manhattan.

A spus că erau sunete silenţioase bune – „copiii expuşi la sunete bune în uter devin remarcabil de deştepţi" — şi sunete silenţioase rele.

— Nu folosim chestiile rele decât pe tipii

răi, a precizat el.

Mi-a spus că americanii folosiseră sunete subliminale rele asupra soldaţilor irakieni în timpul primului război din Golf („Le-am distorsionat minţile timp de o sută de zile"), dar şi că avuseseră „probleme serioase cu extragerea fricilor subliminale din capetele lor" pe parcursul anilor următori.

— Lucrurile negative sunt foarte greu de extras.

A chicotit.

A spus că pe canalul de ştiri ITN a fost difuzat cândva un reportaj despre folosirea sunetelor silenţioase în primul război din Golf.

(Ulterior, cei de la ITN mi-au spus categoric că nu difuzaseră niciodată un asemenea reportaj. Nicăieri în arhiva bazei lor de date n-am găsit ceva care să abordeze problema asta.)

Bărbatul a spus:

— Poţi transmite sunete silenţioase în capetele oamenilor printr-o fereastră la fel cum poţi proiecta o rază de laser pe o fereastră ca să tragi cu urechea la o conversaţie. Pe de altă parte, sunetele pot fi transmise prin cele mai ciudate medii – un telefon prin satelit, un prăpădit de magnetofon vechi sau un CD-player portabil.

A spus că New Scodand Yardul foloseşte tehnologia, dar că nu vrea să-mi spună cum. A spus că ruşii o folosesc şi ei. Şi asta a fost tot. Apoi individul a scurtat conversaţia. Mi-a urat toate cele bune şi a închis, iar eu am rămas

descumpănit şi nesigur pe ceea ce-mi spusese.

Omul părea să fi verificat una dintre cele mai vechi şi mai puţin plauzibile teorii conspiraţioniste din lume. Pentru mine, ideea că guvernul ar bombarda clandestin capetele altora cu sunete subliminale şi le-ar schimba dispoziţia de la distanţă era pe aceeaşi treaptă cu ideea că ar ascunde OZN-uri în hangare militare şi că le-ar transforma în şopârle de patru metri. Această teorie conspiraţionistă a rezistat fiindcă are toate ingredientele esenţiale – mâna ascunsă a guvernului, în înfrăţire cu oameni de ştiinţă machiavelici, pentru a pune stăpânire pe minţile noastre, ca nişte hoţi de cadavre.

Chestia este că, în acest context, experienţa luijamal cu CD-playerul şi cu trupa de fete care cânta piese de Fleetwood Mac în Blocul Maro din Golful Guantanamo avea dintr-o- dată sens.

Jamal mi s-a părut în regulă când l-am întâlnit în Manchester. L-am întrebat dacă se simţea cât de cât neobişnuit după ce ascultase Matchbox Twenty şi mi-a spus că nu. Dar nu trebuie să ne bizuim prea mult pe asta. Există o foarte mare probabilitate, dată fiind istoria holbatului la capre, a trecutului prin zid şi aşa mai departe, ca tipii să-l fi bombardat pe Jamal cu sunete silenţioase şi schema pur şi simplu să nu fi funcţionat.

Exista un lucru de care mă puteam lega. Doctorul Oliver Lowery (sau cine era) îmi

confirmase numele unui anume doctor Igor Smirnov. A spus că acesta întreprinsese cercetări în domeniul sunetelor silenţioase similare celor efectuate de guvernul american. L-am căutat pe doctorul Igor Smirnov. L-am găsit la Moscova. Am corespondat cu biroul lui, iar asistentul său (doctorul Smirnov vorbeşte prost engleza) mi-a spus o poveste foarte curioasă.

Este o poveste pe care FBI-ul n-a negat-o niciodată.

Igor Smirnov n-o ducea pe roze în urma Războiului Rece în Moscova anului 1993. Veniturile sale erau atât de firave, încât atunci când mafia rusă s-a înfiinţat la laboratorul lui într-o seară, a apăsat pe soneria etichetată, cumva alarmant, Institutul pentru Psiho-Corecţii şi i-a spus că l-ar plăti frumos dacă ar putea determina subliminal un anumit om de afaceri să semneze anumite contracte, Igor aproape că a acceptat oferta. Dar în final i s-a părut pur şi simplu prea înfricoşător şi lipsit de etică, aşa că i-a refuzat pe gangsteri. Or fi fost clienţii lui obişnuiţi – schizofrenicii şi drogaţii – rău-platnici, dar cel puţin nu erau mafioţi.

Munca de zi cu zi a lui Igor în anii 1990 arăta cam în genul ăsta: un drogat dependent de heroină se prezenta la laboratorul lui furios pentru că urma să devină tată şi, oricât s-ar fi străduit, îi păsa mai mult de heroină decât de copilul încă nenăscut. Aşa că se întindea pe un pat, iar Igor îl bombarda cu

mesaje subliminale. Le proiecta rapid pe un ecran aşezat în faţa ochilor drogatului şi le transmitea şi prin căşti, deghizate ca zgomot de fond. Mesajele spuneau: „Fii un tată bun. A fi tată este mai important decât heroina." Şi aşa mai departe.

Acesta era un om preţuit cândva de guvernul sovietic, care – cu zece ani în urmă – îi ceruse să-i bombardeze cu mesajele lui silenţioase pe soldaţii Armatei Roşii aflate în drum spre Afganistan. Acele mesaje spuneau: „Nu te îmbăta înainte de bătălie."

Dar zilele de glorie trecuseră de mult în martie 1993 – luna în care Igor Smirnov a primit un telefon, pe nepusă masă, de la FBI. Putea să ia imediat avionul până la Arlington, Virginia? Igor Smirnov a fost intrigat şi uimit, dar s-a urcat într-un avion.

Comunitatea informaţiilor americane pusese ochii pe Igor Smirnov de ani de zile. Se părea că Smirnov reuşise să creeze un sistem de influenţare a oamenilor de la depărtare – punându-le voci în cap, modificânclu-le perspectiva asupra vieţii de la distanţă –, probabil chiar fără ca subiectul să ştie că i se făcea asta. Era o versiune tangibilă, autentică şi bine delimitată a grupurilor de rugăciune ale generalului Wickham sau a holbatului la capre al lui Guy Savelli, genul de sistem pe care compozitorul de muzică ambientală Steven Halpern i-l sugerase lui Jim Channon la sfârşitul anilor 1970. întrebarea era: oare putea Igor să se ocupe de David Koresh?

Putea el să pună glasul lui Dumnezeu în capul lui David Koresh?

Davidienii puri, o grupare desprinsă din biserica adventiştilor de ziua a şaptea, trăiau în zona dimprejurul oraşului Waco, prezicând o Zi de Apoi iminentă încă din 1935. După ce Vernon Howell a preluat conducerea bisericii la sfârşitul anilor 1980 şi s-a autodeclarat personaj eristic, cel uns, al şaptelea şi cel de pe urmă mesager, aşa cum se arăta în cartea Apocalipsei, şi-a schimbat numele în David Koresh şi a început să vândă ilegal arme pentru a finanţa stilul de viaţă separatist al congregaţiei, Biroul Federal pentru Alcool, Tutun şi Arme de Foc al Statelor Unite a început să se intereseze de el. Agenţii şi-au imaginat că un raid bine popularizat asupra bisericii ar fi bun pentru moralul şi pentru imaginea agenţiei. Aşa că au înştiinţat discret presa locală, le-au spus că davidienii puri erau de neînţeles teologic, săriţi de pe fix şi înarmaţi până în dinţi (erau, dar în felul în care erau înarmate până în dinţi magazinele de arme) şi că BATAF se ducea peste ei.

Ceea ce n-a prevăzut BATAF a fost că David Koresh aştepta o asemenea confruntare şi se delecta cu perspectiva. Era destinul lui să fie atacat de o armată ostilă, reprezentantă a unui guvern babilonian scăpat de sub control: sinistru, opresiv şi de tip noua-ordine-mondială.

Pe 28 februarie 1993, o sută de agenţi BATAF au luat cu asalt biserica, dar raidul s-a transformat într-un conflict armat care s-a

transformat în asediu, în timpul căruia au fost uciși patru agenți.

Există ceva mult prea familiar, privind retrospectiv, în legătură cu întreaga situație. La Waco, exact ca și la Abu Ghraib, guvernul american s-a comportat ca propria sa caricatură grotescă. Aripa dreaptă americană, a adversarilor ideii de guvern băgăreț, nutrise fantezii paranoice despre felul în care administrația Clinton distrugea viețile oamenilor simpli care voiau să trăiască liber, iar Waco a fost locul unde aceste teorii conspirații au fost puse în practică. O mare parte a populației irakiene fusese hrănită în mod similar cu teorii conspirații fantastice despre hedonismul imperialist american – Statele Unite scăpaseră violent de sub control și deciseseră să-și impună corupția și decadența asupra credincioșilor iar Abu Ghraib a fost locul de transpunere în fapt a teoriilor conspirații.

Dar există o paralelă și mai tulburătoare. Davidienii puri ai lui David Koresh au fost, se pare, considerați și ei niște cobai în mijlocul unei îndelung așteptate ocazii de aur, o ocazie de testare a anumitor chestii.

în 1993, problema celor care susțineau gândirea creatoare din guvernul și din armata Statelor Unite era că nu exista nimeni suficient de ticălos pe care să-și încerce ideile. Perspectiva a fost atât de promițătoare, de fapt, încât un cercetător în științe sociale din cadrul Departamentului de Stat al Statelor Unite, pe nume Francis Fukuyama, a declarat

în 1989, în aplauzele generoase ale comunităţii internaţionale, că sosise sfârşitul istoriei. Capitalismul democratic occidental se dovedise într-o asemenea măsură superior tuturor rivalilor săi istorici, a scris Fukuyama, încât găsea acceptare pretutindeni în lume. Pur şi simplu nu exista nimic rău la orizont. Cu toate că aceasta s-a dovedit până la urmă cea mai proastă predicţie făcută vreodată, în 1993 ea a părut extrem de reală. Aceştia au fost anii inerţiei pentru cei care voiau să experimenteze idei noi pe adversari noi.

Iar pe urmă a avut loc asediul de la Waco.

La început au fost zgomotele. Pe la jumătatea asediului – la mijlocul lui martie 1993 în biserică au început să se audă asurzitor incantaţii tibetane, ţiuituri de cimpoaie, ţipete de pescăruşi, rotoare de elicopter, freze de dentist, sirene, iepuri în agonie, un tren şi cântecul lui Sinatra *Cizmele astea-s făcute să umble.* FBI-ul era, în acest caz, autorul vacarmului. înăuntru se aflau şaptezeci şi nouă de membri ai congregaţiei lui David Koresh, printre care douăzeci şi cinci de copii (douăzeci şi nouă, dacă-i numărai şi pe cei nenăscuţi). Unii dintre enoriaşi şi-au vârât tampoane de vată în urechi, un lux care nu s-a aflat, mai târziu, la dispoziţia lui jamal la Guantanamo şi a prizonierilor din containerele de marfă de la al-Qă'im. Alţii se pare că au încercat să le savureze ironic, prefăcându-se că erau la discotecă. Asta nu era un lucru uşor de făcut,

după cum mi-a spus unul dintre ei, Clive Doyle, când i-am telefonat.

Clive Doyle este unul dintre foarte puţinii supravieţuitori ai incendiului care a pus capăt asediului.

— Foarte rar puneau un cântec pur şi simplu, de la un capăt la celălalt, a zis el. Le distorsionau, dându-le mai repede sau mai încet. Iar călugării tibetani sunau cam ameninţător.

După care, fără nici o legătură, a întrebat:

— Crezi că ne-au împroşcat cu sunete din alea subliminale?

— Nu ştiu, am răspuns. Tu ştii?

— Nu ştiu, a zis el. Ne-am dat seama că experimentau sub mai multe forme. Aveau un robot care s-a apropiat pe alee într-o zi, cu o antenă mare, care-i ieşea prin partea de sus. Aia ce-o fi fost?

— Nu ştiu, am spus.

— Uneori, a zis Clive Doyle, mă gândesc că tipii de la FBI erau doar nişte idioţi şi că ăla a fost un haos şi-atât.

Intr-adevăr, episodul a părut întru câtva haotic. Cele mai multe sunete cu care au fost asaltaţi davidienii puri, am aflat ulterior, veneau de la nevasta unui agent care comanda acţiunea. Femeia lucra la un muzeu din zonă. Ea pur şi simplu le lua la întâmplare şi i le dădea soţului ei. Sunetele iepurelui muribund au constituit excepţia. Ele au venit de la un agent FBI care folosea banda, în condiţii normale, pentru a-i scoate pe coioţi din vizuini în timpul obişnuitelor lui expediţii

de vânătoare. Mai mult, FBI-ul a continuat cu folosirea incantaţiilor budiste chiar şi după ce Dalai Lama le-a trimis o scrisoare de protest, deoarece agentul responsabil cu sistemul de difuzoare „nu avea nimic altceva de făcut noaptea".

Presupunerea mea este că, exact ca la Abu Ghraib, era prezent „un nucleu de ţipi de Ia spionaj", fiecare cu propria idee despre organizarea asediului. Unele dintre idei erau inspirate de Jim Channon sau de oameni inspiraţi de Jim. Altele erau mai degrabă întâmplătoare. Negociatorii FBI-ului şi-au înregistrat conversaţiile telefonice cu David Koresh şi cu adjuncţii lui. Fragmentele din aceste conversaţii ilustrează două lucruri: oamenii din interiorul bisericii aveau, fapt întru câtva alarmant, un singur punct de vedere – punctul de vedere al lui David Koresh; cei din afara bisericii nu aveau, şi mai alarmant, absolut nici un punct de vedere comun.

STEVESCHNEIDER (davidian pur): Cine-i controlează pe tipii ăştia? Aveţi acolo nişte indivizi care chiar în momentul ăsta îşi dau pantalonii jos – bărbaţi maturi, careti arată fundurile şi fac semne cu degetul.

NEGOCIATORUL FBI: Ăăă... Dă-mi o secundă. Tipii care gravitează prin preajmă în tancuri şi care sar din avioane au o atitudine mintală puţin diferită de-a ta şi de-a mea, eşti de acord?

STEVE SCHNEIDER: Sunt de acord cu tine. Dar cineva trebuie să fie mai mare peste tipii

ăştia.

NEGOCIATORUL FBI: Sigur.

JIM CAVANAUGH (negociator FBI): Cred că trebuie să limpezim lucrurile. N-au existat nici un fel de arme în elicopterele alea.

DAVID KORESH: Asta-i o minciună. Asta e o ditamai minciuna. Jim, eşti un mincinos afurisit. Hai să fim serioşi.

JLM CAVANAUGH: David, eu...

DAVID KORESH: Nu, ascultă-mă bine. Ai tupeul să-mi spui că nu erau nici un fel de arme în elicopterul ăla?

JIM CAVANAUGH: Am spus că n-au tras.

DAVID KORESH: Eşti un mincinos afurisit.

JIM CAVANAUGH: Ei bine, n-ai dreptate, David.

DAVID KORESH: Eşti un mincinos.

JIM CAVANAUGH: Bine. Hai, calmează-te.

DAVID KORESH: Nu! Hai să-ţi spun ceva. Poate că asta vrei să creadă presa, dar mai sunt şi alţii care-au văzut. Ia zi, Jim, chiar o să spui că elicopterele alea n-au tras asupra nici unuia dintre noi?

JIM CAVANAUGH (după o lungă tăcere) : David?

DAVID KORESH: Aici sunt.

JIM CAVANAUGH: Aăă... da, ce vreau să spun e că elicopterele n-au avut arme *montate.* Da? Nu contest că e posibil să se fi tras din elicoptere. înţelegi ce spun? **DAVID KORESH:** Ăăă... nu.

O FETIŢĂ NEIDENTIFICATĂ: O să intre aici şi-o să mă ucidă?

UN NEGOCIATOR NEIDENTIFICAT: Nu. Nu vine nimeni. Nu vine nimeni.

Iar asta, dintr-o conferinţă de presă care a avut loc pe la jumătatea asediului:

REPORTERUL: Domnule Ricks, se pune în vreun fel problema de-a se folosi metode de război psihologic? Măcar aţi discutat despre asta?

BOB RICKS (purtătorul de cuvânt al FBI-ului): Nu ştiu ce-i acela război psihologic.

REPORTERUL: S-a relatat în ziare că puneţi muzică tare şi că fixaţi lumini puternice asupra complexului toată noaptea, pentru a încerca să agitaţi întregul grup. E oare posibil?

BOB RICKS: Nu discutăm astfel de tactici, dar aş spune că probabilitatea de-a se întreprinde asemenea activităţi e minimă.

M-am întâlnit cu Bob Ricks. Bob a fost unul dintre oamenii care au criticat cel mai răspicat ce-a făcut FBI-ul în timpul asediului de la Waco şi a împiedicat, aproape de unul singur, ca un raid similar să aibă loc împotriva unui grup de supremaţionişti albi din Oklahoma de Nord, într-un loc numit Elohim City. Nu cred că Bob Ricks a minţit în timpul conferinţei de presă. Cred că mâna stângă a FBI-ului nu a ştiut ce punea la cale mâna dreaptă.

La Waco, exact ca la Abu Ghraib, se pare că gânditorii de genul lui Jim Channon au

trebuit să stea la rând, să aştepte după cei care dădeau semnalul şi după lunetiştii din elicoptere ca să le vină şi lor rândul.

Presupunerea mea este că bombardamentul muzical a fost inspirat de un eveniment asemănător, care se petrecuse cu patru ani mai devreme în Panama City. Bătălia dintre generalul Stubblebine şi generalul Manuel Noriega se dăduse de mult, ca între doi vrăjitori aşezaţi fiecare în vârful câte unui munte, care aruncau cu fulgere unul împotriva celuilalt. Generalul Stubblebine îşi asmuţise spionii psihici asupra lui Noriega, care contracarase vârându-şi fâşiuţe de hârtie în pantofi şi aşa mai departe.

Până la urmă, Noriega s-a prezentat la Ambasada Vaticanului din Panama City, iar cei din OpePsi au ajuns la faţa locului cu difuzoare montate pe camioane, care au fost folosite pentru a bombarda în mod repetat clădirea cu piesa lui Guns N'Roses, *Bun venit în junglă.* Dacă acest eveniment a fost inspirat (direct sau indirect) de manualul lui Jim Channon, este firesc că Noriega – care-i dăduse generalului Stubblebine atâta bătaie de cap, încât acesta nu se putea concentra ca să treacă prin zid – a fost în cele din urmă doborât de o altă idee a Batalionului Unu Terra.

Am dat telefon mai multor martori ai asediului de la Waco — ziarişti şi agenţi de informaţii — şi i-am întrebat dacă ştiau de vreun alt lucru ciudat în afară de muzică şi de robotul cu antenă. Trei dintre ei mi-au spus aceeaşi poveste. Ei nu o pot dovedi, aşa că

rămâne un zvon – unul care pare plauzibil, dar care e şi de data asta departe de adevăr.

Zvonul pe care l-am aflat implică un bărbat pe care o să-l numesc domnul B. El s-a înrolat în armata americană în 1972, iar între 1973 şi 1989 a lucrat în cadrul Forţelor Speciale de la Fort Bragg, unde a participat la diverse programe pentru supersoldaţi inspirate de generalul Stubblebine. Ca rezultat, B a devenit – ca să citez pe cineva cu care am stat de vorbă – „nu numai cel mai mare spărgător secret din forţele armate, dar din întreaga administraţie".

Domnul B putea pătrunde prin efracţie oriunde, nevăzut şi neauzit. Ajunsese, sub toate aspectele practice, să stăpânească în întregime şi în mod extraordinar nivelul trei din codul lui Glenn Wheaton al războinicilor Jedi: invizi- bilitatea. Dar domnul B îşi folosea puterile în scopuri rele. El a fost condamnat, în 1989, pentru pătrundere prin efracţie în apartamentele mai multor femei şi violarea acestora. A fost condamnat la închisoare pe viaţă.

Un soldat pe care nu-l pot numi jură că, pe 18 aprilie 1993, l-a observat pe domnul B pătrunzând prin efracţie în biserica lui David Koresh. Probabil că cei patru ani pe- trecuţi în închisoare îi diminuaseră puterile, pentru că soldatul l-a recunoscut imediat. El n-a spus nimic pe moment, deoarece ştia că fusese martor la o operaţiune neagră. Probabil că o agenţie de informaţii îl scosese pe domnul B din închisoare.

Zvonul se sfârşeşte aşa: domnul B a

pătruns în complexul lui Koresh, a verificat dacă dispozitivele de ascultare erau în funcţiune, le-a pus la punct pe cele care nu erau, s-a strecurat iarăşi afară, a fost transportat înapoi la celula lui din Colorado şi l-a găsit pe Dumnezeu. A refuzat să-mi acorde un interviu pentru că a spus că nu mai voia să se gândească la trecut.

Domnul B se află şi la ora actuală într-o închisoare de maximă securitate.

Povestea aceasta rămâne un zvon, dar implicarea doctorului Igor Smirnov în asediul de la Waco e mai mult ca sigur adevărată.

FBI-ul l-a adus pe doctorul Smirnov cu avionul de la Moscova la Arlington, Virginia, unde acesta s-a trezit într-o sală de şedinţe alături de reprezentanţi ai FBI-ului, ai CIA-ului, ai Agenţiei de Informaţii în domeniul Apărării şi ai Agenţiei de Cercetare pentru Proiectele de Cercetare Avansată.

Ideea, au explicat agenţii, era să fie folosite liniile de telefon. Negociatorii FBI aveau să discute cu Koresh ca de obicei, dar, pe dedesubt, vocea tăcută a lui Dumnezeu avea să-i spună acestuia tot ce voia FBI-ul să spună Dumnezeu.

Doctorul Smirnov a spus că lucrul era posibil.

Dar apoi, în negocieri a apărut birocraţia. Un agent FBI a spus că era îngrijorat că întreprinderea i-ar putea cumva determina pe davidienii puri să comită o sinucidere în masă. Ar vrea doctorul Smirnov să semneze ceva în sensul că, dacă davidienii chiar se sinucideau ca rezultat al implantării subliminale a vocii

lui Dumnezeu în capetele lor, îşi va asuma el răspunderea?

Doctorul Smirnov a spus că nu semnează aşa ceva.

Şi astfel, întâlnirea a luat sfârşit.

Un agent i-a spus doctorului Smirnov că era păcat că nu mersese. Agentul a adăugat că deja aleseseră pe cineva care să interpreteze vocea lui Dumnezeu.

Dacă tehnologia doctorului Smirnov ar fi fost pusă în practică la Waco, a declarat agentul, Dumnezeu ar fi fost interpretat de Charles Heston.

*

Călătoream prin Georgia şi mă tot gândeam la convorbirea avută la telefon cu doctorul Oliver Lowery, aşa că am decis să trec, în drum, pe la adresa pe care o aveam. Mă aflam pe undeva prin suburbiile Atlantei. Mă întrebam dacă aveam să găsesc o casă normală sau ceva asemănător unei clădiri cu paisprezece etaje în spatele a trei rânduri de sârmă ghimpată. Sufla un vânt cu rafale atât de puternice, încât m-am gândit că o să-mi răstoarne maşina.

Era o casă normală, uşor părăginită, din lemn, pe o stradă plină de frunze, într-un cartier locuit de clasa de mijloc, iar frunzele se învolburau înjur atât de violent, încât a trebuit să pornesc ştergătoarele de parbriz.

Am parcat maşina şi am intrat pe aleea de acces, adă- postindu-mă de rafalele de vânt. Mă simţeam foarte stânjenit. Am bătut la uşă. Totul s-a petrecut atât de repede, încât nici măcar n-o pot descrie pe persoana care-a

deschis uşa. Parcă am văzut un bărbat cu trăsături ascuţite, de vreo şaptezeci şi ceva de ani, cu părul alb ciufulit de vânt.

Am spus:

— îmi pare foarte rău că m-am înfiinţat pur şi simplu la uşa dumneavoastră. Dacă vă amintiţi, am...

El a zis:

— Sper să nu te doboare vântul pe drum, pân-ajungi înapoi la maşină.

Si mi-a trântit uşa în nas.

Am luat-o înapoi pe alee. Şi atunci i-am auzit iarăşi glasul. M-am răsucit pe călcâie. Striga ceva prin crăpătura uşii. Striga:

— Sper să nu te ia vântul!

Am zâmbit stingher.

— Ai face bine să ai grijă! a strigat el.

13. câteva exemplificări

Containerul de marfă din spatele gării dezafectate din al-Qâ'im, Irak, în care cântecelul cu „te iubesc"

din *Barney, Dinozaurul Ciclamen,* era pus la un difuzor pentru deţinuţi.

La sfârşitul lui iunie 2004, i-am trimis un e-mail lui Jim Channon şi fiecăruia dintre oamenii pe care-i cunoscusem pe parcursul călătoriei mele de doi ani şi jumătate şi care ar fi putut avea informaţii din interior cu privire la folosirea în momentul actual a tehnicilor de interogare psihologică sugerate pentru prima oară în manualul lui Jim. Am scris aşa:

Dragă —

Sper că eşti bine.

Am vorbit cu unul dintre deţinuţii britanici de la Guantanamo [nevinovat — a fost eliberat] şi mi-a spus o poveste foarte ciudată. Mi-a zis că, la un moment dat pe parcursul interogatoriilor, ofiţerii de la Spionajul Militar l-au lăsat într-o încăpere — ore întregi — cu un CD-player portabil. I-au pus o serie de CD-uri — Fleetwood Mac, Kris Kristofferson etc. Nu i le-au pus la volum maxim. Doar le-au derulat la volum normal. Acum, de vreme ce omul ăsta este un occidental, sunt sigur că nu încercau să-l timoreze făcându-i cunoştinţă cu muzica occidentală. Lucru care mă pune pe gânduri...

...Frecvenţe? Mesaje subliminale?

Tu ce părere ai despre asta? Ştii de vreun moment când frecvenţele sau sunetele subliminale au fost folosite de armata americană?

Cu cele mai bune urări,

Jon Ronson

Am primit imediat patru răspunsuri.

COMANDANTUL SID HEAL (expertul în arme neletale de la Poliţia din Los Angeles, care îmi vorbise despre Efectul Bucha): „Foarte interesant, dar n-am nici cea mai vagă idee.

Ştiu că mesajele subliminale pot fi încorporate şi că au o influenţă puternică. Există legi care le interzic în Statele Unite, dar nu ştiu de nici un fel de utilizări precum cele pe care le descrii. Mi-aş imagina însă că sunt chestiuni secrete şi că nimeni dintre cei neîndreptăţiţi să ştie nu ar avea habar de asta, oricum. Dacă erau frecvenţe, ele ar trebui probabil să fie în intervalul audibil, altfel nu s-ar chinui să le mascheze cu alte sunete."

SKIP ATWATER (fostul recrutor de spioni psihici al generalului Stubblebine): „Cu siguranţă că activitatea asta a avut un scop. Dacă reuşeşti să faci pe cineva să discute cu tine despre asta, ar fi interesant de aflat «rata de succes» a acestei tehnici."

JIM CHANNON: „Povestea pe care-o spui mi se pare doar un exemplu de bunătate pură (care încă există)."

Nu mi-am dat seama dacă Jim era încântător de naiv, enervant de naiv sau rafinat evaziv. (Maiorul Ed Dames, misteriosul divulgator al unităţii paranormale din emisiunea lui Art Bell şi vecin cu Jim, mi-l descrisese cândva într-un fel neaşteptat. El spusese: „Nu te lăsa sedus de atitudinea hippy a lui Jim. Jim nu este câtuşi de puţin aerian. E un fel de căpetenie războinică locală. *Stăpâneşte* o parte din Hawaii. Jim este un om foarte viclean.")

Apoi mi-a răspuns şi colonelul John Alexander. Colonelul rămâne cel mai de seamă pionier al tehnologiilor neletale din

armata Statelor Unite, un rol pe care şi l-a creat în parte după ce a citit manualul lui Jim şi s-a lăsat inspirat de el.

COLONELUL ALEXANDER: „Cu privire la afirmaţia ta că a fost nevinovat. Dacă-i aşa, cum de-a fost capturat în Afganistan? Nu cred că erau mulţi turişti britanici care călătoreau întâmplător acolo când au sosit forţele noastre. Sau poate că era un antropolog cultural care studia ordinea socială progresistă a talibanilor pentru teza de doctorat şi a fost pur şi simplu deturnat din demersul lui. Dar dacă tot crezi povestea acestui om, nu te-ar interesa şi să cumperi un pod de la mine? Cât priveşte muzica, n-am idee ce-ar putea fi cu ea. Presupun că hard-rockerii ar putea-o considera o pedeapsă crudă şi neobişnuită şi ar vrea s-o semnaleze celor de la Amnesty International ca dovadă de tortură."

Glumele despre folosirea muzicii în interogatorii nu mai păreau foarte nostime – nici pentru mine şi probabil că nici pentru el. Colonelul Alexander petrecuse o viaţă întreagă în lumea dezminţirii plauzibile şi cred că ajunsese la stadiul în care pur şi simplu nu mai ţinea cont de lucrurile astea. Tocmai se întorsese după patru luni în Afganistan, unde consiliase armata în chestiuni despre care nu voia să vorbească.

I-am scris din nou:

Există vreun lucru pe care mi-l puteţi spune despre folosirea sunetelor şi a frecvenţelor

subliminale în arsenalul armatei? Dacă există astăzi cineva capabil să răspundă la întrebarea asta, în mod sigur, dumneavoastră sunteţi.

Răspunsul lui a sosit imediat. Colonelul a declarat că afirmaţia mea potrivit căreia armata Statelor Unite ar lua vreodată în considerare posibilitatea folosirii de sunete sau de frecvenţe subliminale „pur şi simplu nu avea sens".

Ceea ce era straniu.

Am căutat şi am găsit un interviu pe care-l făcusem cu colonelul în vara anterioară. Nu fusesem prea interesat de armele acustice în acel moment – încercam să aflu despre Spuma Lipicioasă şi despre holbatul la capre dar conversaţia, îmi aminteam acum, le atinsese în treacăt.

— A bombardat armata vreodată pe cineva cu sunete subliminale? îl întrebasem.

— N-am idee, spusese el.

— Ce este un „dispozitiv pentru psihocorecţie"? îl des- cususem.

— N-am idee, zisese el. Nu are nici o bază reală.

— Ce sunt sunetele silenţioase?

— N-am idee, repetase el. Mie îmi sună a oximoron.

îmi aruncase o privire dură, care părea să sugereze că doar mă prefăceam a fi ziarist, dar că în realitate eram un conspiraţionist scrântit, iraţional şi periculos.

— Mai spune-mi o dată, cum te cheamă? întrebase el.

Simţisem că mă înroşesc. Brusc, îl

consideram pe colonelul Alexander foarte înspăimântător. Jim Channon are o pagină în manualul lui dedicată mimicii pe care trebuie s-o adopte un Călugăr Războinic când întâlneşte un inamic sau un străin pentru prima oară. „Un zâmbet permanent, subtil şi care să dea fiori”, scrisese Jim. „O privire adâncă şi încremenită, care să arate că persoana este în largul ei şi se simte bine acolo unde se află. O privire fixă, tăcută şi calmă, care să indice dorinţa de-a fi deschis." Colonelul Alexander îmi adresase atunci ceea ce nu puteam descrie decât ca pe o privire încremenită, care îmi dădea fiori.

îi spusesem iarăşi cum mă numesc.

— Pulbere magică, zisese el.

— Poftim? spusesem.

— Asta n-a apărut deloc în discuţie, iar noi am acoperit doar plaja tehnologiilor neletale, spusese el. Nu deformăm creierele oamenilor, nu-i monitorizăm pe oameni sau alte alea. E pur şi simplu o prostie.

— Sunt nedumerit, îi zisesem. Nu ştiu prea multe despre acest subiect, dar sunt sigur că v-am văzut numele legat de ceva numit „dispozitiv de psihocorecţie".

— Nu are sens, spusese el.

Părea nedumerit şi frustrat. După care spusese: da, participase la întâlniri unde se discutase acest gen de lucruri, dar nu exista nici o dovadă că maşinile de acest tip ar fi funcţionat vreodată.

— Cum s-o faci [să bombardezi pe cineva cu sunete silenţioase] fără ca asta să ne afecteze şi pe noi? Oricine s-ar afla acolo le-ar

auzi.

— Dopuri pentru urechi? întrebasem.

— Hai să fim serioşi, spusese el.

— Desigur, întărisem eu. Aveţi dreptate.

După care conversaţia trecuse la subiectul uciderii caprelor prin holbare – „într-un mediu controlat ştiinţific", formulase colonelul Alexander – şi atunci aflasem de la el că omul care realizase această performanţă nu fusese Michael Echanis, ci Guy Savelli.

Cum ai putea bombarda pe cineva cu sunete silenţioase „fără ca asta să ne afecteze şi pe noz?”

Asta mă frapase în acel moment ca fiind un argument imbatabil şi care desfiinţa teoriile paranoice care circulau pe Internet despre maşinile pentru controlarea minţii, care băgau glasuri în capul oamenilor. De fapt, era o uşurare să-l cred pe colonelul Alexander, deoarece mă făcea să mă simt iarăşi ca un om de bun-simţ, şi nu ca un ţicnit, cum sugerase privirea lui. Acum eram iarăşi doi oameni normali – un colonel şi un ziarist discutând despre lucruri raţionale într-o manieră rezonabilă.

Chestia era, mi-am dat seama acum, că dacă sunetele silenţioase *fuseseră* folosite asupra lui Jamal în camera de interogatorii din Golful Guantanamo, exista în relatarea luijamal un indiciu care sugera că tipii de la Spionajul Militar rezolvaseră cu dibăcie problema iritantă pe care-o semnalase colonelul Alexander.

— A pus CD-ul în aparat, spusese Jamal, şi a ieşit din încăpere.

Următorul lucru pe care l-am făcut a fost să scot recent dezvăluitul raport militar intitulat *Arme neletale: termeni şi referinţe.* Erau enumerate douăzeci şi şase de arme acustice în total, în diverse stadii de dezvoltare, inclusiv infrasunetul („sunet de frecvenţă foarte scăzută, care poate parcurge distanţe mari şi poate pătrunde cu uşurinţă în majoritatea clădirilor şi a vehiculelor... efecte biofizice: pot apărea ameţeli, diaree, dezorientare, vomă, potenţială vătămare a organelor interne şi moartea. Superior ultrasunetului...").

Iar apoi, iată şi penultima poziţie – dispozitivul psiho- corector, care „presupune influenţarea vizuală sau auditivă a subiecţilor prin mesaje subliminale încorporate".

M-am întors la prima pagină. Şi am găsit ce căutam. Coautorul acestui document era colonelul John Alexander.

Aşa că e-mailurile noastre au continuat.

I-am cerut colonelului permisiunea de a-i include în această carte opinia cu privire la povestea de la Guantanamo şi mi-a răspuns:

Nu sunt sigur ce înţelegi prin povestea de la Guantanamo. Perspectiva mea asupra acestui lucru este mult mai amplă. DUMP [după umila mea părere] , cel de-al X-lea Război Mondial este în desfăşurare şi este religios. Acum ne confruntăm cu problema felului în care trebuie să procedăm cu prizonierii prinşi într-un război care nu se sfârşeşte niciodată. Nimeni nu a mai pus întrebarea asta până acum. Răspunsul tradiţional [

de-a lungul mileniilor] este să-i ucizi sau să-i transformi în sclavi. Greu de făcut în împrejurările actuale.

Mi s-a părut evidentă alternativa lui, ştiind ceea ce ştiam despre domeniul în care era expert. Dacă nu puteai să-ţi ucizi adversarii sau să-i ţii încarceraţi pentru totdeauna, nu mai exista, desigur, decât o singură opţiune în canonul colonelului Alexander: le schimbai părerea.

Manualul operaţional al Batalionului Unu Terra încurajase dezvoltarea unor dispozitive care să poată „să pompeze energie în mulţimi". Istoria pare să arate că ori de câte ori există o criză americană importantă – Războiul împotriva Terorii, trauma Vietnamului şi cea de după el, Războiul Rece spionajul militar american e ispitit de ideea de-a
controla gândurile. Cei de-acolo vin cu tot felul de scheme ridicole pe care vor să le testeze şi toate sună caraghios până când sunt puse în practică.

I-am trimis un e-mail colonelului Alexander ca să-l întreb dacă sprijinea cu adevărat folosirea vreunui tip de maşină care să controleze mintea şi mi-a răspuns, cu oarecare părere de rău şi puţin circumspect: „Dacă ne apucăm de-aşa ceva, atunci apar toate problemele legate de conspiraţia asupra controlului minţii."

Lucrul la care se referea de fapt era MK-ULTRA.

A fost, într-adevăr, cea mai proastă publicitate pe care au avut-o vreodată

serviciile de spionaj ale Statelor Unite, cu siguranţă până la apariţia fotografiilor de la Abu Ghraib, din 2004. Se prea poate ca Jim Channon să fi inventat de unul singur ideea unei armate americane suple în gândire (după cum îmi spusese cândva unul dintre admiratorii lui), dar CIA i-o luase înainte.

Toţi erau în continuare afectaţi de MK-ULTRA.

14.casa din 1953

Există o casă în Frederick, Maryland, care abia dacă a mai fost deschisă din 1953 încoace. Ea arată ca un exponat dintr-un muzeu dărăpănat al Războiului Rece. Nici unul dintre elementele viu colorate din plastic laminat şi decora- ţiunile de bucătărie de un gust îndoielnic – simboluri afectate ale optimismului american din anii 1950 – n-a rezistat timpului.

Casei lui Eric Olson – iar Eric este primul care o recunoaşte – nu i-ar strica o renovare.

Eric s-a născut aici, dar nu i-a plăcut niciodată în Frederick şi nici casa nu i-a plăcut vreodată. A plecat din ea cât a putut de repede odată ce a terminat liceul, a ajuns în Ohio, Indiana, New York şi Masachussetts, înapoi în Frederick, apoi în Stockholm şi în California, dar în 1993 s-a gândit că rămână acolo pentru câteva luni, după care au trecut zece ani, timp în care n-a renovat-o din trei motive:

1. Nu are nici un ban.
2. Mintea lui e la alte lucruri.
3. De fapt, viaţa i s-a oprit brusc pe 28 noiembrie 1953, iar dacă mediul în care trăieşti este menit să îţi reflecte viaţa interioară, casa lui Eric se achită de misiune. E un memento inevitabil al momentului în care viaţa lui Eric s-a blocat. Eric spune că dacă ar uita vreodată „de ce fac asta”, n-ar trebui decât să-şi arunce privirile înjur prin

casă şi anul 1953 i-ar năvăli înapoi în minte.

Eric spune că 1953 a fost, probabil, cel mai important an din istoria modernă. El mai spune că suntem cu toţii blocaţi în 1953, într-un fel, deoarece evenimentele din acel an au un impact continuu şi copleşitor asupra vieţilor noastre. A trecut rapid printr-o listă de evenimente esenţiale care s-au petrecut în 1953. A fost cucerit Everestul. James Watson şi Francis Crick au publicat, în revista *Nature,* celebrul lor articol care descria alcătuirea structurii dublu elicoidale a ADN-ului. Elvis a vizitat pentru prima dată un studio de înregistrări, iar *Rock around the clock* şi *Teenager's Motherale* lui Bill Haley au dat lumii rock and rollul. Preşedintele Truman a anunţat că Statele Unite aveau bomba cu hidrogen. A fost creat vaccinul antipolio, ca şi televiziunea în culori. Iar Allan Dulles, directorul CIA, a ţinut un discurs grupului său de absolvenţi de la Princeton, în care a spus: „Tehnicile războiului minţii sunt marele câmp de bătălie al Războiului Rece, iar noi va trebui să facem tot ce este necesar pentru a-l câştiga."

în acea noapte de 28 noiembrie 1953, Eric s-a dus la culcare, ca de obicei – un copil de nouă ani fericit. Casa familiei fusese construită cu trei ani mai devreme, iar tatăl lui, Frank, încă îi făcea mici finisări, dar acum era plecat la New York cu serviciul. Mama lui Eric, Alice, dormea în- tr-o cameră de pe acelaşi hol cu a lui. Fratele lui mai mic, Nils, şi sora lui, Lisa, se aflau în camera alăturată.

Iar apoi, cândva înaintea zorilor, Eric a

fost trezit.

— Era un răsărit mohorât în noiembrie, şi-a amintit el.

Eric a fost trezit de mama lui şi dus în holul de la parter, încă în pijama, spre sufragerie – aceeaşi cameră în care stăteam noi acum, pe aceleaşi canapele.

Eric a intrat şi l-a văzut pe medicul familiei.

— Şi, a spus el, mai erau şi acei doi...

Eric a căutat un moment cuvântul potrivit pentru a-i descrie pe ceilalţi. Apoi a spus:

— Erau şi acei doi... *bărbaţi...* acolo.

Vestea pe care o aduseseră bărbaţii era că tatăl lui Eric murise.

— Ce tot spuneţi acolo? i-a întrebat Eric, într-o răbufnire de mânie.

— A avut un accident, a spus unul dintre bărbaţi, iar accidentul a fost că a căzut sau s-a aruncat de la o fereastră.

— Poftim? a spus Eric. Ce-a făcut?

— A căzut sau s-a aruncat de la o fereastră, în New York.

— Cum adică? a întrebat Eric.

întrebarea a fost întâmpinată cu tăcere. Eric s-a uitat la mama lui şi a văzut-o îngheţată şi cu ochii goi.

— Cum să cazi pe fereastră? a spus Eric. Ce-nseamnă asta? De ce-ar face aşa ceva? Ce vreţi să spuneţi: a căzut sau s-a aruncat?

— Nu ştim dacă a căzut, a spus unul dintre bărbaţi. Se poate să fi căzut. Se poate să se fi aruncat.

— A sărit? a întrebat Eric.

— Oricum, a spus unul dintre bărbaţi, a fost un accident.

— Stătea pe un *pervaz* şi s-a aruncat? a întrebat Eric.

— A fost un accident de muncă, a zis unul dintre bărbaţi.

— Poftim? a făcut Eric. A căzut pe fereastră şi ăsta e accident de *muncă?* Adică?

Eric s-a întors spre mama lui.

— Hm, a făcut el. îmi mai spui o dată cu ce se ocupă?

Eric credea că tatăl lui era un om de ştiinţă civil, care lucra cu produse chimice la baza militară Fort Detrick din apropiere.

Eric mi-a spus:

— A devenit repede o problemă de mare tensiune în familie, pentru că eu am fost întotdeauna copilul care spunea: „Scuză-mă, *unde* s-a dus? Mai spune-mi o dată povestea asta.” Iar mama a adoptat foarte rapid refrenul: „Uite ce-i, ţi-am spus povestea de o mie de ori." Iar eu spuneam: „Da, dar nu pricep."

Mama lui Eric crease – din aceleaşi extrem de puţine fapte oferite lui Eric – următorul scenariu: Frank Olson se afla la New York. Stătea la etajul zece al hotelului Statler, acum hotelul Pennsylvania, peste drum de Madison Square Gardens, în partea de mijloc a Manhattanului. A avut un vis urât. S-a sculat confuz şi s-a îndreptat pe întuneric spre baie. S-a dezorientat şi a căzut pe fereastră.

Era două noaptea.

Eric şi fratele lui mai mic, Nils, le-au spus prietenilor de la şcoală că tatăl lor murise din cauza unei „căderi nervoase fatale", deşi nu aveau nici cea mai mică idee ce însemna asta.

Fort Detrick ţinea oraşul laolaltă. Toţi taţii prietenilor lor lucrau la bază. Familia Olson a continuat să fie invitată la picnicurile din cartier şi la alte evenimente ale comunităţii, dar nu mai părea să existe nici un motiv să se afle acolo.

Când Eric avea şaisprezece ani, el şi Nils, care avea pe atunci doisprezece ani, au hotărât să meargă cu bicicletele de la capătul aleii lor de acces până la San Francisco. Chiar şi la acea vârstă fragedă, Eric a văzut călătoria de 3 875 de kilometri ca pe o metaforă. Voia să se cufunde în ţinuturile americane necunoscute, acea Americă misterioasă care, din motive obscure, îi răpise tatăl. El şi Nils aveau să-şi „atingă ţelul" – San Francisco – „prin mici deplasări continue în aceeaşi direcţie". Aceasta era în mintea lui Eric o încercare a puterilor pentru un alt obiectiv pe care avea să-l atingă la un moment dat într-un mod la fel de pretenţios: dezlegarea misterului care le ucisese tatăl în acea cameră de hotel din New York, la două noaptea.

Am petrecut mult timp acasă la Eric, citindu-i documentele, uitându-mă la fotografiile lui şi urmărind filmele pe care le făcuse. Erau poze cu adolescentul Eric şi cu

fratele lui mai mic, Nils, stând alături de biciclete. Eric scrisese pe poză „Biciclişti fericiţi". Erau filme de 8 mm făcute în urmă cu două decenii de tatăl lui Eric, Frank, jucându-se cu copiii în grădină. Apoi veneau nişte filme pe care Frank Olson le realizase în timpul unei excursii pe care-o făcuse în Europa cu câteva luni înainte de-a muri. Big Ben şi schimbarea gărzii. Poarta Brandenburg din Berlin. Turnul Eiffel. Părea o vacanţă de familie, numai că familia nu era cu el. Uneori, în aceste filme de 8 mm, apucai să-i zăreşti fugar pe însoţitorii lui Frank în această călătorie, trei bărbaţi care purtau pardesie lungi, negre, şi pălării din fetru, stând pe trotuarul unor cafenele pariziene şi uitându-se la fetele care treceau.

M-am uitat la ei şi după aceea m-am uitat la un film făcut de un prieten al lui Eric pe 2 iunie 1994, ziua când Eric şi-a deshumat tatăl.

Iată-l pe gropar începând să sape.

Iată o ziaristă locală întrebându-l pe Eric, în momentul când sicriul era ridicat cu zgomot pe platforma unui camion:

— Ai îndoieli în legătură cu asta, Eric?

A trebuit să strige ca să acopere zgomotul făcut de gropar.

— Ha! a răspuns Eric.

— Mă aştept să revii asupra deciziei! a strigat ziarista.

Apoi iată-l pe Frank Olson însuşi, smochinit şi maroniu în laboratorul

autopsierului de la Universitatea Georgetown din Washington, D. C., cu piciorul rupt şi cu o gaură în cap.

După care, în acest film de amator, Eric era înapoi acasă, surescitat şi vorbind la telefon cu Nils: „L-am văzut azi pe tati!”

După ce a pus receptorul jos, Eric i-a spus prietenului cu camera video povestea excursiei cu bicicletele pe care o făcuseră el şi Nils în 1961, din fundul aleii de acces tocmai până la San Francisco.

— Văzusem un articol în *Boy ’s Life* despre un băiat de paisprezece ani care mersese cu bicicleta din Connecticut până pe Coasta de Vest, a spus Eric, aşa că mi-am făcut socoteala că fratele meu avea doisprezece ani, eu aveam şaisprezece, iar asta dădea o medie de paisprezece, aşa că o puteam face şi noi. Aveam nişte biciclete cumplit de grele, cu două viteze, identice, şi am pornit chiar de-aici. West Street, numărul 40. Am auzit că ăsta era drumul! Şi l-am făcut! Am mers până la capăt!

— Nu! a zis prietenul lui Eric.

— Ba da, a spus Eric. Am traversat ţara pe bicicletă.

— Nu se poate!

— E-o poveste incredibilă, a spus Eric. Şi n-am auzit să fi existat cineva mai tânăr decât mine şi decât fratele meu, care să fi traversat Statele Unite pe bicicletă. E puţin probabil să existe cineva. Când stai să te gândeşti, doisprezece ani şi pe cont propriu. Ne-a luat şapte săptămâni şi am avut aventuri de

necrezut pe drum.

— Aţi dormit în aer liber?

— Am dormit în aer liber. Fermierii ne-au invitat să stăm în casă la ei. în Kansas City ne-a luat poliţia, gândindu-se că fugiserăm de acasă, dar când au aflat că nu fugiserăm, ne-au lăsat să stăm în arestul lor.

— Şi mama voastră v-a lăsat să faceţi asta?

— Da, ăsta-i un mister de necrezut.

(Mama lui Eric, Alice, murise înainte de 1994. începuse încă din anii şaizeci să bea pe ascuns, să se încuie în baie şi să iasă apoi obidită şi confuză. Eric nu şi-ar fi deshumat niciodată tatăl cât timp era ea în viaţă. Sora lui, Lisa, murise şi ea, împreună cu soţul ei şi cu fiul lor de doi ani. Zburau spre Munţii Adirondack, unde urmau să investească într-un joagăr. Avionul s-a prăbuşit şi toţi cei de la bord au murit.)

— Da, a spus Eric, este un mister de necrezut că mama ne-a lăsat să plecăm, dar sunam acasă de două ori pe săptămână, din diverse locuri, iar ziarul local, ziarul din Frederick, avea de două ori pe săptămână, pe prima pagină, nişte articole de genul *Olsonii ajung în St. Louis!* Pe vremea aceea, pretutindeni prin ţară existau panouri publicitare care făceau reclamă pentru un loc numit Harold’s Club, care era un mare cazinou din Reno. Fusese cel mai mare cazinou din lume. Iar mottoul lor era HAROLD’S CLUB SAU NIMIC! În fiecare zi vedeam aceste panouri publicitare, HAROLD’S CLUB SAU NIMIC! A devenit un

fel de slogan al călătoriei noastre. Când am ajuns la Reno, ne-am dat seama că nu puteam să intrăm la Harold’s Club pentru că eram prea tineri. Aşa că ne-am hotărât să facem un afiş pe care să scriem HAROLD’S CLUB SAU NIMIC!, să-l legăm la spatele bicicletelor, să mergem la Harold’s Club şi să-i spunem lui Harold, oricine-ar fi fost, că l-am purtat dintr-o parte într-alta a Statelor Unite şi că pur şi simplu eram înnebuniţi să vedem Harold’s Club. Aşa că am intrat într-o drogherie. Am luat o cutie veche din carton, am cumpărat nişte creioane şi am început să facem afişul. Femeia care ne-a vândut creioanele a întrebat: „Ce faceţi, băieţi?” Iar noi am spus: „Facem un afiş cu HAROLD’S CLUB SAU NIMIC! Şi-i spunem lui Harold că am venit cu bicicleta tocmai din…” Femeia a zis: „Oamenii ăştia sunt foarte deştepţi. N-o să-i duceţi cu asta." Bun. Am făcut afişul, l-am purtat pe străzi, l-am târât pe jos, legat la spatele bicicletelor, ne-am dus la Harold’s Club, am ajuns la intrarea aceea mare – Harold’s Club era o chestie uriaşă, cel mai mare cazinou din lume – şi am dat peste un portar. Tipul ne-a spus: „Ce vreţi, băieţi?[11] Noi am răspuns: „Vrem să facem cunoştinţă cu Harold.” El a zis: „Harold nu-i aici.” Noi am întrebat: „Dar cine *este* aici?”

Portarul a spus: „Harold senior nu-i aici, dar Harold junior este.” Noi am spus: „E-n regulă, atunci ne mulţumim cu Harold junior." El a spus: „Bine, mă duc înăuntru, să văd.” Destul

de repede, a ieşit un tip într-un costum elegant de cowboy. Chipeş bărbat. Aşadar, a ieşit, s-a uitat la bicicletele noastre şi ne-a întrebat: „Ce faceţi, băieţi?" Noi am răspuns: „Harold, am mers cu bicicletele dintr-o parte într-alta a Statelor Unite doar fiindcă am vrut să vedem Harold's Club. Am transpirat prin deşert." Şi el a spus: „Atunci, haideţi înăuntru!" Am sfârşit prin a sta o săptămână la Harold's Club. Harold a făcut cu noi o tură cu elicopterul peste Reno şi apoi ne-a instalat într-un hotel elegant. Iar când ne pregăteam de plecare, a zis: „Presupun, băieţi, că vreţi să vedeţi şi Disneylandul, aşa-i? Ei bine, staţi să-l sun pe prietenul meu Walt! „ Aşa că l-a sunat pe Walt Disney şi – asta este una dintre marile dezamăgiri ale vieţii mele – Walt nu era acasă.

M-am întrebat de ce-şi petrecuse Eric seara zilei în care îşi deshumase tatăl spunându-i prietenului său povestea cu Harold's Club sau nimic. Poate pentru că Eric îşi petrecuse atât de mult din viaţa de adult nereuşind să primească bunătatea străinilor, nereuşind să beneficieze de nimic care să se apropie de visul american, pe când acum Frank Olson era scos din groapă şi întins în laboratorul unui autopsier, ceea ce-ar fi putut însemna că lucrurile erau pe punctul de-a se schimba în bine pentru Eric. Poate că vreun Harold junior misterios avea să-şi facă apariţia şi să explice totul cu amabilitate.

în 1970, Eric s-a înscris la Harvard.

Mergea acasă în fiecare weekend de Ziua Recunoştinţei şi, pentru că Frank Olson a sărit pe fereastră în timpul vacanţei de Ziua Recunoştinţei din 1953, familia sfârşea invariabil prin a se uita

Biciclişti fericiţi.

la filme vechi, de amator, de-ale lui Frank, iar Eric îi zicea invariabil mamei lui:

— Mai spune-mi o dată povestea.

în timpul weekendului de Ziua Recunoştinţei din 1974, mama lui Eric a răspuns:

— Ţi-am spus povestea asta de o sută de ori, de o mie de ori.

Eric a spus:

— Mai spune-mi-o încă o dată.

Aşa că mama lui Eric a oftat şi a luat-o de

la capăt.

Frank Olson îşi petrecuse un weekend aranjat de serviciu la o cabană numită Deep Creek Lodge, în zona rurală a Marylandului. Când s-a întors, era neobişnuit de posomorât.

I-a spus soţiei lui:

— Am făcut o greşeală cumplită şi-o să-ţi spun ce-a fost după ce se duc copiii la culcare.

Dar n-a mai venit niciodată vorba despre ce anume fusese acea greşeală cumplită.

Frank a rămas agitat tot weekendul. I-a spus lui Alice că voia să-şi lase slujba şi să se facă dentist. Duminică seara, Alice a încercat să-l liniştească ducându-l la cinema în Frederick, ca să vadă filmul care rula atunci, oricare va fi fost, şi care s-a vădit a fi un film nou, intitulat *Martin Luther.*

Era povestea crizei de conştiinţă a lui Luther, provocată de corupţia din Biserica Catolică a secolului al şaisprezecelea, când teologii pretindeau că era imposibil ca Biserica să facă vreun rău, de vreme ce ei înşişi defineau codul moral. În definitiv, se luptau cu Diavolul. Filmul a culminat cu declaraţia lui Luther: „Nu. Eu asta cred, altfel nu pot să fac." Morala din *Martin Luther* este că individul nu se poate ascunde în spatele instituţiei.

(Baza de date cu recenziile filmelor apărute în *Ghidul* TVîi dă lui *Martin Luther* două stele din cinci şi precizează: „Nu este «distractiv» în înţelesul obişnuit al cuvântului. Ţi-ai fi dorit să fi existat o undă de umor în scenariu, pentru ca personajul să pară mai uman. Filmul a fost făcut cu un asemenea

respect, încât conţinutul pare întunecat, când ar fi trebuit să fie înălţător.")

Mersul la cinema n-a îmbunătăţit starea de spirit a lui Frank, iar a doua zi unii colegi i-au sugerat să se ducă la New York şi să consulte un psihiatru. Alice l-a dus pe Frank cu maşina până la Washington, D.C. şi l-a lăsat la birourile oamenilor care aveau să-l însoţească la New York.

A fost ultima dată când Alice şi-a văzut soţul.

Dintr-un impuls de moment, în timpul acelui weekend de Ziua Recunoştinţei din 1974, Eric i-a cerut mamei lui un lucru pe care nu se mai gândise să-l ceară: „Descrie birourile unde l-ai lăsat."

Iar ea s-a conformat.

— Isuse Cristoase, a spus Eric, seamănă leit cu sediul CIA-ului.

Iar atunci pe mama lui Eric au apucat-o istericalele.

Ea a ţipat: „N-o să afli niciodată ce s-a întâmplat în camera aia de hotel!"

Eric a spus: „Imediat după ce termin Harvardul, mă întorc acasă şi n-o să am linişte până n-o să aflu adevărul."

Eric n-a avut de aşteptat mult ca să facă paşi înainte. A primit un telefon de la un prieten de familie în 11 iunie 1975: „Ai văzut *The Washington Posti* Cred c-ai face bine să arunci o privire."

Era un articol de pe prima pagină, cu titlul:

SINUCIDERE DEZVĂLUITĂ

Un angajat civil din Departamentul Apărării Armatei a luat fără să ştie LSD ca parte a unui test al Agenţiei Centrale de Informaţii, după care, la mai puţin de o săptămână, s-a aruncat de la etajul zece şi a murit, potrivit unui raport al Comisiei Rockefeller emis ieri.

(Comisia Rockefeller fusese creată pentru a investiga ilegalităţile săvârşite de CIA în urma scandalului Watergate.)

Bărbatului i s-a dat drogul în timp ce participa la o întâlnire cu personalul CIA-ului care lucra la un proiect în fază de testare; proiectul implica folosirea de droguri cu efect asupra creierului, administrate unor americani neavizaţi.

.Această persoană nu a fost anunţată că i se dăduse LSD decât la douăzeci de minute după administrare", a spus comisia. „Bărbatul a dezvoltat efecte secundare grave şi a fost trimis la New York sub escorta CIA-ului pentru tratament psihiatric. Câteva zile mai târziu, el s-a aruncat de la fereastra camerei sale, aflată la etajul zece, şi a murit." Obiceiul de a da droguri unor persoane neavizate a durat din 1953 până în 1963, când a fost descoperit de inspectorul general al CIA şi oprit, a spus comisia.

Asta să fi fost tata? s-a întrebat Eric.

Titlul inducea în eroare. Nu se „dezvăluia" prea mult – nici măcar numele victimei.

Oare asta *s-a întâmplat la Deep Creek Lodge?* s-a întrebat Eric. *I-au dat* LSD ? *Nu, dar* trebuie *să fie tatăl meu. Câţi oameni de ştiinţă din armată se aruncau pe ferestrele hotelurilor din New York în 1953?*

în mare, publicul american a reacţionat la povestea lui Frank Olson foarte asemănător

felului în care a răspuns, cu cincizeci de ani mai târziu, la ştirea că Barney era folosit ca să tortureze deţinuţi irakieni. „Groază" ar fi un termen greşit. Oamenii au fost în principal amuzaţi şi fascinaţi. Ca în cazul lui Barney, acest răspuns a fost, cred eu, declanşat de combinaţia suprarealistă şi deconcertantă de secrete de spionaj obscure şi cultură pop familiară.

— Pentru America a fost senzaţional şi incitant, a spus Eric.

Familia Olson a fost invitată la Casa Albă, astfel încât preşedintele Ford să le poată prezenta scuze personal – „îi părea foarte, *foarte* rău", a spus Eric iar fotografiile din acea zi arată familia radiind şi peste măsură de încântată în Biroul Oval.

— Când te uiţi la fotografiile astea acum, l-am întrebat pe Eric, ce-ţi spun?

— îmi spun că puterea de seducţie a Biroului Oval e enormă, a zis Eric, după cum ştim acum de la Clinton. Intri în spaţiul ăla sacru – în ovalul ăla – şi te afli într-adevăr într-un cerc fermecat, unde nu poţi gândi limpede. Funcţionează. Chiar funcţionează.

Familia Olson în Biroul Oval. Eric este al doilea din dreapta.

Familia Olson revenită acasă.

După ce-au ieşit de la Casa Albă, ulterior întrevederii de şaptesprezece minute cu preşedintele Ford, Alice Olson a dat o declaraţie presei.

— Cred că ar trebui remarcat, a spus ea,

că o familie americană poate primi un mesaj direct din partea preşedintelui Statelor Unite. Cred că este un imens omagiu adus ţării noastre.

— S-a simţit foarte preţuită de Gerald Ford, a spus Eric. Au râs împreună şi-aşa mai departe.

Preşedintele a promis familiei Olson dezvăluiri complete, iar CIA a furnizat familiei şi Americii o avalanşă de detalii, unul mai neaşteptat decât celălalt.

CIA-ul pusese pe furiş LSD în Cointreau-ul lui Frank Olson într-o cabană numită Deep Creek Lodge. Proiectul avea numele de cod MK-ULTRA şi a apărut, au explicat specialiştii, pentru că voiau să urmărească felul în care un om de ştiinţă făcea faţă efectelor unui drog în stare să-i deterioreze mintea. Avea să fie în stare să păstreze secretele? Erau informaţiile coerente? Putea fi folosit LSD-ul ca un ser al adevărului pentru anchetatorii din CIA?

Şi mai exista un motiv. Agenţii CIA au recunoscut ulterior că le plăceau foarte mult filmele de suspans paranoice precum *Candidatul manciurian* şi voiau să ştie dacă puteau crea de-adevăratelea asasini cu creierul spălat manipulându-i pe oameni cu LSD. Dar Frank Olson a avut o experienţă neplăcută, care poate că a dat naştere legendei că, dacă iei LSD, crezi că poţi zbura şi sfârşeşti prin a te arunca pe fereastră.

Istoricii sociali şi observatorii politici au etichetat imediat aceste evenimente drept o „mare ironie istorică[11], iar Eric mi-a repetat

aceste cuvinte scrâşnind din dinţi, fiindcă îi displăcea felul în care moartea tatălui lui ajunsese să facă parte dintr-o ironie.

— Marea ironie istorică, a spus Eric, a fost că CIA-ul a adus LSD-ul în America, provocând un fel de iluminare, deschizând un nou nivel de conştiinţă politică şi semănând seminţele propriei distrugeri, deoarece a creat un public iluminat. A generat un material foarte bun pentru publicare şi-o să vezi că treaba asta e tema a o grămadă de cărţi.

Detaliile au continuat să apară, atât de multe şi atât de repede, încât Frank Olson a fost în pericol de-a fi pierdut din vedere şi măturat ca un vreasc de mareea acestei poveşti pline de culoare. CIA a spus de asemenea familiei Olson că în 1953 oamenii ei au înfiinţat un bordel MK-ULTRA în New York City, unde puneau LSD în băuturile clienţilor. Au plasat un agent pe nume George White în spatele unei oglinzi cu o singură faţă, unde acesta lucra şi pasa mai departe pe linie ierarhică mici modele făcute din curăţătoare de pipă. Modelele reprezentau poziţiile sexuale considerate de atentul George White cele mai eficace pentru generarea fluxului de informaţii.

Când George White a părăsit CIA-ul, scrisoarea lui de demisie a spus, printre altele: „Am trudit bucuros pentru că era distractiv, distractiv, distractiv... unde altundeva putea un băiat american cu sânge roşu în vine să mintă, să ucidă, să înşele, să fure, să violeze şi să jefuiască – totul cu

aprobarea celor de sus?”

George White i-a trimis scrisoarea şefului său, acelaşi om din CIA care pusese LSD în Cointreau-ul lui Frank Olson: un budist obsedat de ecologie pe nume Sidney Gottlieb.

Gottlieb deprinsese arta iuţelii de mână de la un magician pe nume John Mulholland. Acest magician este practic uitat astăzi, dar în acele timpuri era o mare vedetă, un fel de David Copperfield, care s-a retras misterios din ochii publicului în 1953, reclamând o stare proastă de sănătate, când adevărul era că fusese folosit în secret de Sidney Gottlieb pentru a le preda agenţilor tehnici de plasare a LSD-ului în băuturi. Mulholland l-a mai învăţat pe Gottlieb şi cum să strecoare biotoxine în pasta de dinţi şi în trabucurile inamicilor de peste hotare ai Americii.

Gottlieb a fost cel care a călătorit până în Congo ca să-l asasineze pe întâiul prim-ministru ales în mod democratic, Patrice Lumumba, punându-i toxine în pasta de dinţi (a eşuat: povestea spune că altcineva, un neamerican, a reuşit să-l asasineze pe Lumumba înaintea lui). Tot Gottlieb a fost cel care i-a expediat o batistă cu monogramă infectată cu bruceloză colonelului irakian Abd al-Karim Qasim. Qasim a supravieţuit. Şi tot Gottlieb a fost cel care s-a dus în Cuba ca să strecoare otrăvuri în costumul de baie şi în havanele lui Fidel Castro. Castro a supravieţuit.

A fost ca într-o comedie – fraţii Marx ajunşi asasini sub acoperire –, iar uneori lui Eric i se părea că membrii familiei lui erau singurii

care nu râdeau.

— Imaginea care ni se prezenta, a spus Eric, era de băieţi dintr-o frăţie de colegiu scăpaţi de sub control. „Am încercat câteva chestii trăsnite şi am făcut greşeli de raţionament. Am pus diverse otrăvuri în havanele lui Castro, dar n-au mers. După care am hotărât că nu prea eram buni la treburile de genul ăsta."

— Un asasin clovn, am zis.

— Un asasin clovn, a întărit Eric. Tembelism. Ii drogăm pe oameni şi ei se-aruncă pe fereastră. încercăm să-i asasinăm şi ajungem prea târziu. Practic, nu asasinăm pe nimeni.

Eric a făcut o pauză.

— Iar Gottlieb apare peste tot! a reluat el. E oare Gottlieb singura persoană din serviciu? Chiar trebuie să facă *totuR* a râs el. Asta a fost lucrul de care s-a agăţat mama când a vorbit cu Gottlieb. L-a întrebat: „Cum aţi putut face un asemenea experiment prostesc? Unde era supravegherea medicală? Unde era grupul de control? Asta numiţi voi *ştiinţă?** Iar Gottlieb a răspuns: „Mda, am fost cam neglijenţi. Ne pare rău."

Stând în casa lui Eric Olson şi ascultându-i povestea, mi-am amintit că mai auzisem numele lui Sidney Gottlieb rostit într-o situaţie fără legătură cu aceasta. După care m-am dumirit. înainte să vină generalul Stubblebine, spionii psihici secreţi avuseseră un alt coordonator: Sidney Gottlieb.

Mi-a luat ceva timp să-mi aduc aminte,

fiindcă părea un lucru improbabil. Cum se face că un om ca Sidney Gotdieb, un otrăvitor (nu deosebit de bun), omul indirect responsabil de moartea lui Frank Olson, era amestecat într-o altă poveste psihică ridicolă? Mi s-a părut remarcabil că delimitarea organizaţională din lumea informaţiilor dintre partea luminoasă (supraomul cu puteri paranormale) şi partea întunecată (asasinatele acoperite) era atât de slab conturată. Dar abia când Eric mi-a arătat o scrisoare pe care mama lui o primise pe neaşteptate pe 13 iulie 1975 am început să înţeleg cât de vagă era această delimitare. Scrisoarea venea din partea hotelului Diplomat Motor, din Ocean City, Maryland. Textul ei era următorul:

Stimată doamnă Olson,

După citirea în ziare a relatărilor despre decesul soţului dumneavoastră, mă simt îndemnat să vă scriu.

La momentul morţii soţului dumneavoastră, eram adjunctul directorului de noapte de la hotelul Stader din New York şi am fost lângă soţul dumneavoastră aproape imediat după ce a căzut. A încercat să vorbească, dar cuvintele îi erau neinteligibile. A fost chemat un preot pentru ultimele clipe.

Deşi am lucrat în hoteluri în ultimii treizeci şi şase de ani şi am fost martor la nenumărate incidente nefericite, moartea soţului dumneavoastră m-a tulburat foarte mult, din cauza împrejurărilor deosebit de neobişnuite pe care nu le ştiţi.

Dacă vă pot fi de vreun ajutor, vă rog să nu ezitaţi să mă contactaţi.

Cu sinceră compasiune pentru dumneavoastră şi

pentru familia dumneavoastră,
Al dumneavoastră,

Armond D. Pastore
Manager general

Familia Olson l-a sunat pe Armond Pastore pentru a-i mulţumi pentru scrisoare, iar atunci Pastore le-a spus ce se întâmplase după ce Frank murise în braţele sale pe stradă, la ora două noaptea.

Pastore a spus că s-a întors în hotel şi a vorbit cu centralista. A întrebat-o dacă fusese dat vreun telefon din camera lui Frank Olson.

Centralista a spus că nu fusese făcut decât un singur apel şi că-l ascultase. A fost foarte scurt şi a avut loc imediat după ce Frank Olson căzuse pe fereastră.

Bărbatul din camera lui Frank Olson a spus: „Ei bine, s-a dus.”
Vocea de la celălalt capăt al firului a spus: „Mare păcat." După care au pus amândoi receptoarele în furcă.

15. harold’s club sau nimic!

Eric Olson are o piscină în grădina din spatele casei – una dintre foarte puţinele adăugiri de după 1953. într-o zi toridă de august, Eric, fratele său Nils, fiul lui Eric, care de obicei locuieşte în Suedia, soţia lui Nils şi copiii lor, împreună cu câţiva prieteni ai lui Eric şi cu mine, stăteam la soare lângă piscină, când un camion acoperit cu baloane pentru petreceri pictate – Capital Party Rentai – a parcat pe aleea de acces pentru a lăsa o sută de scaune din plastic.

— Hei! Scaune colorate! a strigat Eric.

— Vreţi scaune colorate? a întrebat şoferul.

— Nu, a spus Eric. Nu se potrivesc. Le iau pe cele gri.

Eric adusese la piscină o combină muzicală portabilă şi a comutat pe emisiunea *La urma urmei* de pe National Public Radio, pentru că legendarul reporter Daniel Schorr avea să difuzeze un comentariu despre el. Daniel Schorr a fost primul om care l-a intervievat pe Hruşciov, a câştigat trei Emmy-uri pentru reportajele sale despre Afacerea Watergate, iar acum îşi îndrepta atenţia asupra lui Eric.

Comentariul lui Daniel Schorr a început. .. .Eric Olson este pregătit să acuze mâine, într-o conferinţă de presă, că varianta unei defenestrări sinucigaşe nu are sens...

Eric s-a sprijinit de gardul din sârmă care înconjura piscina şi le-a zâmbit larg prietenilor şi familiei, care ascultau atent ce

se transmitea.

.. .şi că tatăl lui a fost ucis pentru a fi redus la tăcere în legătură cu activităţile letale în care fusese implicat şi care purtau numele de cod Artichoke şi MK-ULTRA. Astăzi, un purtător de cuvânt al CIA-ului a declarat că nici o investigaţie privitoare la cazul Olson efectuată de Congres sau de Executiv nu a dat la iveală vreo dovadă de omucidere. E posibil ca Eric Olson să nu cunoască întreaga poveste. însă problema e că acoperirea secretelor guvernamentale se face în continuare atât de atent, încât s-ar putea să n-o aflăm *niciodată...*

Eric a tresărit.

— N-o lua aşa, Dan, a murmurat el ca pentru sine. N-o lua aşa.

.. .Sunt Daniel Schorr...

— N-o lua aşa, Daniel, a repetat Eric.

S-a întors spre noi toţi, cei care stăteam la piscină. Stăteam acolo şi nu spuneam nimic.

— Vedeţi? a spus Eric. *Asta* vor să facă. „S-ar putea să nu aflăm *niciodată* întreaga poveste." Şi se simt foarte bine când fac asta. Rahat. *Rahat.* „A, ar putea fi asta, sau poate astălaltă şi totul la CIA este o sală cu oglinzi... niveluri... nu reuşeşti niciodată să ajungi la esenţa lucrurilor...” Când oamenii spun asta, mesajul adevărat este: „Pentru noi e bine pentru că nu *vrem* să ştim." E aşa cum mi-a spus mama întotdeauna: „N-o să afli niciodată ce s-a întâmplat în camera aia de hotel." Ei bine, ceva *s-a întâmplat* în camera aia şi *se poate afla.*

Acum, Eric are şaizeci de ani. Au trecut decenii pe care şi le-a petrecut cercetând

moartea tatălui său. într-o zi, l-am întrebat dacă regreta asta şi mi-a spus: „O regret mereu."

A fost destul de greu pentru Eric să pună fragmentele cap la cap, faptele fiind îngropate în documente secrete sau scoase de la secret, acoperite cu linii negre groase, făcute cu markerul sau mai rău. Sidney Gottlieb a recunoscut faţă de Eric într-o întâlnire pe care-au avut-o că, atunci când s-a pensionat, a distrus dosarele MK-ULTRA. Când Eric l-a întrebat de ce, Gottlieb a explicat că „sensibilitatea lui ecologică" îl făcuse conştient de pericolele „excesului de hârtie."

Gotdieb a adăugat că, în realitate, nu conta că documentele erau distruse, pentru că, oricum, totul era o risipă. Toate experimentele MK-ULTRA au fost inutile, i-a spus el lui Eric. Nu ieşise nimic din ele. Eric a plecat de la Gottlieb dându-şi seama că fusese înfrânt de o minte cu adevărat sclipitoare.

Ce acoperire strălucită, şi-a zis el. *Intr-o societate obsedată de succes cum e asta, care este cel mai bun ascunziş în care să te refugiezi"? E ascunzişul numit eşec.*

Prin urmare, majoritatea faptelor au rămas doar în amintirile unor oameni care nu voiau să vorbească. Cu toate acestea, Eric a întocmit o relatare care este la fel de plauzibilă, ba chiar mai plauzibilă, decât povestea sinuciderii din cauza LSD-ului.

Adunarea faptelor a fost destul de complicată, dar a existat ceva şi mai greu de

făcut.

— Vechea poveste este foarte amuzantă, a spus Eric. De ce-ar vrea cineva să pună-n loc o poveste care *nu* este amuzantă? Pricepi? Persoana care dă tonul povestirii o controlează de la bun început. Este foarte greu pentru oameni să meargă împotriva felului în care li s-a spus că se desfăşoară povestea.

— Noua ta poveste nu prea e la fel de amuzantă, am fost eu de acord.

— Asta nu mai e o poveste fericită, care să te facă să te simţi bine, a spus Eric, şi nu-mi place cu nimic mai mult decât celorlalţi. E greu de acceptat că tatăl tău nu s-a sinucis şi n-a murit nici din cauza unei neglijenţe în urma unui experiment cu droguri, ci a murit pentru că ei l-au *ucis.* Asta-i un sentiment diferit.

Şi, lucru iritant pentru Eric, în rarele ocazii când a convins un ziarist că CIA îl *ucisese* pe tatăl lui, revelaţia nu a fost întâmpinată cu groază. Un scriitor a declinat invitaţia lui Eric de-a participa la conferinţa lui de presă spunând: *„Ştim* cu toţii că CIA omoară oameni. Asta nu-i o noutate."

De fapt, mi-a zis Eric, ar fi fost pentru prima oară când cineva acuza în mod public CIA de uciderea unui cetăţean american.

— Oamenilor li s-a spălat creierul atât de mult cu *ficţiuni,* a spus Eric, în timp ce ne îndreptam spre magazinul Kinko’s pentru a prelua comunicatul de presă multiplicat pentru conferinţă, atâta li s-a spălat creierul cu poveştile lui Tom Clancy, încât îşi spun:

„Ştim chestiile astea. *Ştim că* CIA face asta." De fapt, nu ştim *nimic.* Nu există nici un proces pe tema asta, iar toată povestea din romane e-o imunizare împotriva realităţii. Ii face pe oameni să creadă că ştiu lucruri pe care nu le ştiu şi le permite să aibă un fel de cvasi- cultură superficială şi un fel de cinism care nu este decât un strat subţire, dedesubtul căruia ei nu sunt de fapt câtuşi de puţin cinici.

Nu că pe oameni nu i-ar interesa: îi interesează, dar într-un mod greşit. Nu demult, un regizor de teatru l-a abordat pe Eric pentru a-i cere permisiunea de-a transforma povestea lui Frank Olson într-o „operă despre aruncarea pe fereastră", dar Eric a refuzat, explicând că asta era deja o poveste îndeajuns de complicată chiar şi fără ca faptele să fie *cântate* înaintea unui auditoriu. Conferinţa de presă de a doua zi era cu adevărat ultima şansă a lui Eric de-a convinge lumea că tatăl lui nu se sinucisese din cauza LSD-ului.

Existau foarte multe feluri în care Eric ar fi putut să-şi relateze noua versiune la conferinţa de presă. Era imposibil pentru el – pentru oricine – să-şi dea seama cum s-o facă într-un fel coerent şi totuşi atrăgător. Noua poveste a lui Eric nu este doar neamuzantă, ci şi exasperant de complicată. Există atâtea informaţii de absorbit, încât auditoriul ar putea pur şi simplu să se blocheze.

De fapt, povestea începe cu declaraţia făcută de directorul CIA Allen Dulles înaintea

colegilor săi absolvenţi de Princeton, în 1953.

— Tehnicile războiului minţii, a spus el, sunt marele câmp de luptă al Războiului Rece, iar noi trebuie să facem tot ce este necesar pentru a-l câştiga.

înainte de Jim Channon, de generalul Stubblebine şi de colonelul Alexander a existat Allen Dulles, primul mare gânditor original al serviciilor de informaţii americane. El s-a dovedit un mare prieten al familiei Bush şi a fost cândva avocatul familiei, un patriarh fumător de pipă, care credea că CIA trebuia să fie ca un fel de universitate de primă mână, inspirându-se nu numai de la agenţi, ci şi de la oamenii de ştiinţă, de la universitari şi de la oricine ar fi putut veni cu ceva nou. Dulles a fost cel care a mutat sediul CIA (acum redenumit Centrul pentru Informaţii George Bush) din centrul Washingtonului în localitatea Langley, Virginia, pentru că a vrut să creeze un mediu de gândire de genul campusului extraurban. Dulles a fost cel care a trimis agenţi acoperiţi ai CIA-ului prin suburbiile americane în anii 1950 şi 1960 pentru a se infiltra în grupurile spiritiste, în speranţa de a-i descoperi şi de a-i recruta pe cei mai talentaţi clarvăzători pentru câmpul de luptă al războiului minţii, fapt care a făcut să apară relaţia dintre lumea informaţiilor şi cea a paranormalului. Dar generalul Stubblebine a fost cel care, inspirat de Batalionul Unu Terra, a proclamat, cu o generaţie mai târziu, că oricine putea fi un

foarte bun spion psihic şi a deschis larg uşile, astfel că maiorul Ed Dames s-a alăturat programului şi ulterior a dezvăluit secretele unităţii în emisiunea lui Art Bell, după care s-a dezlănţuit iadul şi, fără ca vreunul dintre angajaţii militari implicaţi să fie vinovat, treizeci şi nouă de oameni din San Diego s-au sinucis în încercarea de-a face o călătorie cu însoţitorul cometei Hale-Bopp atestat psihic de Prudence şi de Courtney.

Allen Dulles l-a pus pe Sidney Gottlieb în fruntea noului program al spionilor psihici şi, de asemenea, a MK-ULTRA, iar apoi în fruntea unui al treilea proiect secret de război al minţilor cunoscut drept Artichoke.

Artichoke e programul care nu este câtuşi de puţin amuzant.

Documente recent scoase de sub regimul secret dezvăluie că Artichoke se ocupa numai şi numai de inventarea de noi metode nebuneşti, brutale, violente şi frecvent fatale de interogare a oamenilor.

Frank Olson nu era doar un om de ştiinţă civil, care lucra cu chimicale la Fort Detrick. El era totodată unul dintre oamenii CIA-ului. Orson lucra pentru Artichoke. Acesta este motivul pentru care a fost în Europa în lunile dinainte de-a muri şi a stat în localuri cu bărbaţi care purtau parde- sie lungi şi pălării mici. Se aflau cu toţii acolo în interesul Proiectului Artichoke. Tatăl lui Eric era – şi nu există nici un mod plăcut de-a spune asta – un torţionar care făcea muncă de pionierat sau,

în cel mai rău caz, un ajutor de torţionar care făcea muncă de pionierat. Artichoke era Batalionul Unu Terra al torturii – un grup de oameni cu idealuri comune, gânditori originali, deschizători de drumuri, care veneau cu tot felul de noi modalităţi de-a scoate informaţii de la oameni.

Un exemplu: potrivit unui document al CIA-ului datat 26 aprilie 1952, cei din Artichoke „foloseau heroină în mod obişnuit", deoarece stabiliseră că heroina (şi alte substanţe) „pot fi folositoare în sens invers datorită stresului produs când nu le mai sunt administrate celor care sunt dependenţi de folosirea lor".

Din acest motiv, a aflat Eric, tatăl lui a fost recrutat pentru Proiectul Artichoke. Era singurul dintre anchetatori care avea cunoştinţele ştiinţifice necesare pentru administrarea drogurilor şi a chimicalelor.

Iar acum, în 2004, această metodă de interogare creată de Artichoke a revenit în actualitate. Mark Bowden, autorul cărţii *Black Hawk Down,* a intervievat un număr de anchetatori ai CIA-ului pentru ediţia din octombrie a revistei *Atlantic Monthly* şi iată ce scenariu a construit:

Pe data încă neconfirmată de 1 martie [2003], faimosul terorist Klialid Sheikh Mohammed a fost trezit brutal de un raid al câtoiva comandouri pakistaneze şi americane... Acesta a fost cea mai mare captură de până acum din Războiul împotriva Terorii. Sheikh Mohammed este considerat arhitectul

a două încercări teroriste asupra complexului World Trade Center: cel care a dat greş în 1993 şi cel care a reuşit atât de dramatic opt ani mai târziu... A fost transportat pe calea aerului într-un punct cu „localizare neprecizată" (un loc numit de CIA „Hotel California") –, este de presupus că într-un obiectiv dintr-o altă ţară prietenă, sau poate într-o închisoare special amenajată de la bordul unui portavion.

Nu contează unde, deoarece locul nu-i va fi fost cunoscut sau nu va fi fost identificabil. Locul şi timpul, ancorele sănătăţii mintale, aveau să fie desprinse de la ţărm. E la fel de posibil să fi fost introdus într-o nouă dimensiune, într-o lume nouă, ciudată, unde fiecare cuvânt, mişcare şi senzaţie aveau să-i fie monitorizate şi măsurate; unde lucrurile puteau sau nu să fie ceea ce păreau; unde nu aveau să existe zi, noapte sau un program normal de mâncat şi de băut, de veghe şi de somn; unde căldura şi frigul, umezeala şi uscatul, curăţenia şi murdăria sau adevărul şi minciuna aveau să fie toate amestecate între ele şi deformate.

Spaţiu! avea să fie umplut noapte şi zi cu lumină şi cu zgomote agresive. Interogarea avea să fie intensă – uneori cu strigăte şi duritǎţi, alteori liniştită şi prietenoasă. Şedinţele puteau dura zile în şir, cu anchetatorii făcând cu rândul, sau puteau dura doar câteva minute. Uneori i se putea administra un drog pentru a-i îmbunătăţi starea de spirit înaintea interogatoriului; marijuana, heroina şi pentotalul de sodiu s-au dovedit capabile să învingă refuzul de-a vorbi. Aceste droguri puteau fi administrate odată cu mâncarea sau băutura şi, dată fiind anostitatea existenţei lui, puteau chiar să-i ofere o scurtă perioadă de uşurare şi de plăcere, creând prin aceasta o cu totul nouă categorie de dependenţă – şi

o nouă pârghie la îndemâna anchetatorilor lui.

Iată cum, în acest scenariu, o parte din Batalionul Unu Terra al lui Jim Channon („lumină şi zgomote agresive") şi o parte din Proiectul Artichoke al lui Frank Olson („o cu totul nouă categorie de dependenţă") se îmbină ca două piese dintr-un *puzzle.*

În ziua dinaintea conferinţei de presă, Eric şi cu mine ne-am uitat la filme vechi, de 8 mm, cu tatăl lui jucându-se cu copiii. Pe ecran, Frank se plimba cu o bicicletă veche şi şubredă, iar Eric, pe atunci de numai câţiva ani, era aşezat pe ghidon. Eric se uita fascinat şi zâmbind la ecran.

— *Asta* e tatăl meu, a spus el. Aici! Asta e! Prin comparaţie cu ceilalţi ţipi de la CIA, are o figură deschisă. Ăăă...

A făcut o pauză.

— În esenţă, a spus el, asta este o poveste despre un tip care a avut un cod moral simplu şi o imagine naivă despre lume. N-a fost genul de militar tipic. Şi cu siguranţă că n-a fost implicat în „interogatorii terminale". A trecut printr-o criză morală, dar era prea adânc implicat şi nu l-au putut lăsa să se retragă.

A continuat să se uite la film. După care a spus:

— Gândeşte-te cât de diferit ar fi fost dacar fi trăit ca să spună lucrurile astea. Ha! O mulţime de lucruri ar fi fost altfel. Şi vezi asta chiar pe faţa lui. O grămadă dintre ceilalţi bărbaţi au feţe foarte strânse, închise. El nu...

Şi şi-a lăsat propoziţia neterminată.

La un anumit punct pe parcursul investigaţiei, Eric a intrat în legătură cu ziaristul britanic Gordon Thomas, care a scris numeroase cărţi pe subiecte legate de informaţii. Prin Thomas, Eric a aflat că, în timpul unei călătorii la Londra din vara anului 1953, tatăl lui se pare că i s-a confesat lui William Sargant, un psihiatru consultant pe lângă serviciile de informaţii britanice.

Potrivit lui Thomas, Frank Olson i-a spus lui Sargant că vizitase instalaţii secrete comune americano-britanice din apropiere de Frankfurt, unde CIA testa serul adevărului pe „disponibilizabili", agenţi ruşi capturaţi şi foşti nazişti. Olson i-a mărturisit lui Sargant că fusese martor la ceva cumplit, un posibil „experiment terminal", făcut asupra unuia sau a mai multora dintre disponibilizabili. Sargant l-a ascultat pe Olson, după care a raportat serviciilor de informaţii britanice că temerile tânărului om de ştiinţă american îl transformau în risc pentru securitatea proiectelor în care era implicat. El a recomandat ca lui Olson să i se refuze pe viitor accesul la Porton Down, centrul britanic de cercetare în domeniul armelor chimice.

După ce Eric a aflat asta, i-a povestit prietenului său, scriitorul Michael Ignatieff, care a publicat un articol despre Eric în *The New York Times*. După o săptămână, Eric a primit telefonul pe care-l aşteptase întreaga viaţă. Era unul dintre cei mai buni prieteni ai

tatălui său de la Detrick, un om care ştia totul şi era dispus să-i spună lui Eric întreaga poveste.

Se numea Norman Gournoyer.

Eric a petrecut un weekend în casa lui Norman din Connecticut. Dezvăluirea secretului pe care-l păstrase toţi aceşti ani a fost atât de stresantă pentru Norman, încât acesta s-a scuzat în mod repetat, pentru a se putea duce la toaletă ca să vomite.

Norman i-a spus lui Eric că povestea despre Artichoke era adevărată. Frank îi declarase lui Norman că „nu le păsa dacă oamenii mai ieşeau vii din asta sau nu. Puteau să supravieţuiască sau nu. Puteau să fie ucişi".

Eric mi-a spus:

— Norman a refuzat să intre în detalii cu privire la ce-n- semna asta, dar a zis că nu era frumos. Torturi extreme, folosire extremă a drogurilor, stres extrem.

Norman i-a spus lui Eric că tatăl lui era deprimat şi oripilat de direcţia în care o luase propria viaţă. Privise oameni murind în Europa, probabil că-i şi ajutase să moară, iar la momentul când s-a întors în America era hotărât să dezvăluie ceea ce văzuse. La intrarea în Fort Detrick se afla un grup permanent de quakeri, militanţi pentru pace, iar Frank se mai ducea să stea de vorbă cu ei, spre marea dezamăgire a colegilor. Frank l-a întrebat într-o zi pe Norman:

— Ştii un ziarist bun cu care să pot vorbi?

Aşa că, a spus Eric, strecurarea de LSD în Cointreau-ul tatălui său la Deep Creek Lodge

n-a fost un experiment care a decurs rău: a fost făcută cu intenţia de a-l face să vorbească în timpul halucinaţiilor. Şi Frank n-a trecut testul. Şi-a dezvăluit intenţiile lui Gottlieb şi celorlalţi oameni din MK-ULTRA care erau de faţă. Aceasta a fost „greşeala cumplită" pe care-o făcuse. Vizionarea filmului *Martin Luther* în seara de duminică îl făcuse şi mai hotărât să-şi părăsească slujba. *Asta cred. Altfel nu pot să fac.*

Iar luni dimineaţa Frank şi-a depus, într-adevăr, demisia, dar colegii l-au convins să meargă la un consult psihiatric la New York.

Documentele arată că Frank n-a fost niciodată la un psihiatru la New York. în schimb, a fost dus de adjunctul lui Gottlieb la biroul fostului magician de pe Broadway, John Mulholland, care probabil că l-a hipnotizat, iar Frank probabil că a picat şi acest test.

Instalarea unui om posibil tulburat şi disperat într-o cameră de hotel la mare înălţime deasupra lui Seventh Avenue nu mai părea o regretabilă eroare de judecată, ci preludiul unei crime.

Când Eric a pus să fie deshumat cadavrul tatălui său în 1994, autopsierul, doctorul James Starrs, a găsit în craniul lui Frank o gaură care – a conchis el – provenea de la ţeava unui pistol, nu de la o cădere pe fereastră de la etajul zece.

— Ei bine, s-a dus, a spus vocea adjunctului lui Sidney Gottlieb, Robert Lashbrook.

— Mare păcat, a venit răspunsul.

Şi au pus amândoi receptoarele în furcă.

Au fost prezenţi cam patruzeci de ziarişti la conferinţa de presă a lui Eric – echipe de filmare de la toate reţelele şi mulţi de la marile ziare. Eric decisese – pentru claritate – să spună povestea în principal prin relatarea weekendului petrecut cu Norman Cournoyer. El a accentuat în mod repetat că asta nu mai era doar o poveste de familie. Ea devenise o istorie despre ceea ce se întâmplase cu America în anii 1950 şi despre felul în care acest lucru lămurea ceea ce se întâmpla astăzi.

— Unde e *dovada?* a întrebat Julia Robb, reporterul de la ziarul local al lui Eric, *Frederick News Post,* după ce Eric a terminat. Se sprijină toate astea pe cuvântul unui *singur* om, prietenul tatălui tău?

Julia s-a uitat înjur parcă pentru a arăta că acest Norman Cournoyer nici măcar nu se afla în sală.

— Nu, a zis Eric, părând exasperat. După cum am încercat să vă spun, totul se sprijină pe ideea că există doi vectori în această istorie, iar ei nu se intersectează decât într-un singur loc.

A urmat o tăcere nedumerită.

— Sunteţi în vreun fel motivat de ideologie în acţiunea asta? a întrebat un bărbat de la *Fox News.*

— Doar de dorinţa de-a afla adevărul, a oftat Eric.

Mai târziu, când ziariştii s-au strâns să mănânce gustările întinse pe mese de picnic, conversaţia membrilor familiei Olson cu prietenii lor a ajuns lajulia Robb, reporterul

de la *Frederick News Post.* Cineva a spus că, după el, era ruşinos că ziaristul cel mai ostil reprezenta ziarul local al lui Eric şi Nils.

— Mda, corect, a spus Nils. Pentru mine este dureros. Sunt un om respectat aici, în oraş. Am legături cu oamenii de-aici, ca dentist, şi văd zilnic oameni care vin la mine şi citesc ziarul local, iar asta mă afectează.

Nils şi-a aruncat privirile spre cealaltă parte a grădinii, spre Eric, care-i spunea cevajuliei, fără să audă ce anume.

— Uneori, a zis el, treci printr-o fază în care crezi că poate povestea asta chiar *este* o grămadă de inepţii şi că a fost o simplă sinucidere din cauza LSD-ului, iar *asta* – Nils s-a uitat la julia – poate declanşa un fel de spirală a ruşinii. E ca senzaţiile pe care le ai la trei noaptea, când încerci să adormi şi începi să te gândeşti la ceva, iar gândul te duce la un alt gând negativ, totul o ia razna şi-atunci trebuie să te scuturi şi poate să aprinzi lumina ca să revii la realitate.

Eric şijulia se certau. Julia i-a spus ceva lui Eric, după care s-a îndepărtat, îndreptându-se spre maşină. (Ulterior, Eric mi-a spus că Julia a părut „indignată, de parcă întreaga poveste ar fi înfuriat-o într-un fel profund, pe care era complet incapabilă să-l exprime coerent**.)

— Adică, a zis Nils, în esenţă America doreşte să se considere bună, să creadă că avem în mod fundamental dreptate în ceea ce facem şi că avem o responsabilitate foarte clară de-a elibera omenirea. Iar cercetarea unora dintre aceste chestiuni este un lucru tulburător, deoarece, dacă America are într-

adevăr o latură mai întunecată, asta îţi ameninţă încrederea în imaginea despre ea însăşi şi e ceva de genul: „Doamne, dacă înlătur acest fundament al conştiinţei americane, rămâne doar un castel din cărţi de joc? Ameninţă asta cu adevărat natura fundamentală a Americii?"

Am ajuns înapoi lângă piscină şi a mai trecut o oră, după care ni s-a alăturat şi Eric. Fusese în casă, la telefon. Râdea.

— Aţi auzit-o pe ultima? a spus el.

— Pune-mă la curent, a spus Nils. Abia aştept s-o aud.

—Julia, a spus Eric, i-a telefonat lui Norman. Tocmai am sunat-o şi mi-a zis: „Eric, îmi pare bine c-ai sunat. Tocmai am vorbit cu Norman. Spune că n-are nici un motiv să creadă că CIA l-a ucis pe Frank Olson." Am spus: Julia, mulţumesc pentru că mi-ai respectat dorinţa să nu-l suni pe Norman." Ea a zis: „Eric, sunt *reporter.* Trebuie să fac ce este necesar pentru a ajunge la subiect."

Eric a râs, deşi nimeni altcineva n-a mai făcut-o.

Prin urmare, m-am dus în Connecticut, acasă la Norman Cournoyer. Eram puţin tulburat de ştirea convorbirii telefonice dintre Julia Robb şi Norman. Oare îl judecasem greşit pe Eric? Era el doar un om care se ţinea de scorneli?

Norman locuieşte într-o casă albă, mare, cu un singur nivel, pe o stradă selectă dintr-un cartier bogat. Mi-a deschis soţia lui, care m-a condus în camera de zi, unde Norman mă aştepta. A arătat spre masă şi mi-a spus:

— Am găsit nişte fotografii vechi, pentru tine.

Pozele erau cu Norman şi Frank Olson, braţ la braţ, undeva la baza Fort Detrick, cândva în 1953.

— I-ai spus unei reportere de la *Frederick News Post* că nu ai nici o dovadă care să sugereze că Frank a fost ucis de CIA? am întrebat.

— Mda, a spus Norman.

— De ce-ai făcut asta? am întrebat.

— La telefon? a spus Norman. Eu cred că un ziarist face o mare greşeală când încearcă să facă pe cineva să vorbească la telefon.

— Aşadar, chiar crezi că Frank a fost ucis? am spus.

— Sunt sigur de asta, a spus Norman.

Şi mi-a zis ceva ce nu-i spusese lui Eric.

— M-am văzut cu Frank după ce i se dăduse LSD, a zis el. Am glumit despre asta.

— El ce-a spus? am întrebat.

— A spus: „încearcă să afle ce fel de om sunt. Dacă dezvălui secrete."

— Glumeaţi despre asta? am spus.

— Am glumit pentru că Frank nu reacţiona la LSD.

— Nu-l lua valul deloc? am spus.

— Nţ, a făcut Norman. Râdea de asta. A spus: „Sunt foarte, foarte nervoşi acum, din cauza a ceea ce sunt convinşi că sunt în stare să fac.” Se gândea cu adevărat că-l verificau pentru că era omul care putea să dezvăluie secrete.

— Avea de gând să stea de vorbă cu un ziarist? am întrebat.

— A fost atât de-aproape, încât nici măcar n-a fost amuzant, a spus Norman.

— Arăta foarte supărat când s-a întors din Europa? m-am interesat.

— Da, a spus Norman. Am vorbit la o săptămână sau la zece zile după ce s-a întors. L-am întrebat: „Ce ţi s-a-ntâm- plat, Frank? Pari îngrozitor de supărat." A spus: „E, ce să mai...” Trebuie să admit, cu toată sinceritatea, că abia acum îmi aduc aminte. A spus...

Brusc, Norman a tăcut.

— Nu vreau să merg mai departe, a spus el. Sunt anumite lucruri despre care nu vreau să vorbesc.

S-a uitat pe fereastră.

— Povestea vorbeşte de la sine, a zis el.

Eric a sperat că după conferinţa lui de presă avea să se schimbe măcar limbajul folosit pentru relatarea poveştii, în cel mai bun caz, avea să motiveze un ziarist energic să accepte provocarea şi să găsească un indiciu neechivoc care să demonstreze că Frank Olson fusese împins pe fereastră.

Dar pe parcursul zilelor care au urmat conferinţei de presă, a devenit clar că toţi ziariştii deciseseră să relateze povestea cam la fel.

Eric găsise, în cele din urmă, „finalul".

Era pe cale să se „vindece".

îşi „rezolvase misterul."

Putea „să treacă mai departe".

Poate că „nu vom afla niciodată" ce i s-a întâmplat lui Frank Olson, însă important era că Eric găsise „finalul".

Povestea redevenise amuzantă.

16. ieşirea

27 *iunie 2004*

Jim Channon îmi trimite prin fax strategia sa de ieşire din Irak. Este acelaşi document pe care l-a trimis comandantului armatei, generalul Pete Schoomaker, după ce Donald Rumsfeld îi ceruse generalului să adune laolaltă gânditori „creativi".

Strategia lui Jim începe aşa:

Când am părăsit Vietnamul, am făcut-o cu coada între picioare. Plecam fără strop de demnitate. în ochii lumii, ultimele momente sunt la fel de grăitoare ca primele.

SOLUŢIA BATALIONULUI UNU TERRA

1. O ceremonie mişcătoare şi plină de simţire [cuprinzând] mame, copii, profesori, soldaţi, asistente medicale şi medici din ambele tabere. Când este posibil, copiii vor purta premiile propriu-zise (adică, medalii, trofee, statuete) de apreciere şi de recunoaştere a celor omagiaţi [soldaţi americani şi irakieni].
2. Cadrul ceremonial pe care-l proiectăm este în sine un dar pentru viitorul Irakului. Recomandăm să fie construit un frumos sat global ca loc de desfăşurare a ceremoniei. El poate să scoată în evidenţă tipuri de energie alternativă, tehnologii sanitare şi agricole potrivite pentru această parte a lumii.
3. [Ceremonia va include oferirea de] daruri din alte părţi ale lumii. Vor fi prezenţi traducători de la Naţiunile Unite pentru a interpreta aceste daruri. Un om în vârstă şi un adolescent ar putea vorbi despre promisiunea cooperării.

29 iunie 2004

Astăzi se face transferul de suveranitate de la forţele coaliţiei către noul guvern irakian. Indiferent cine vor fi fost cei care au organizat ceremonia, aceştia au ales în mod clar să nu aplice ideile lui Jim:

În spatele unor kilometri argintii de sârmă ghimpată nou-nou- ţă, în spatele unor bariere înalte din beton, mai puternice decât cele mai multe fortificaţii medievale, în spatele unor ziduri din saci de nisip, în spatele a cinci puncte de control, în spatele vehiculelor blindate americane, în spatele solda- ţilor americani din trupele speciale, al forţelor din diverse ţări şi al gărzilor unor firme private, un birocrat american a înmânat o bucată de hârtie unui judecător irakian, s-a urcat într-un elicopter şi a părăsit ţara.

Primul lucru pe care l-au văzut reporterii, când au ieşit în lumina soarelui din banala sală de conferinţe în care nou instalatul guvern irakian a depus jurământul şi a salutat noua epocă, au fost două elicoptere americane Apache înarmate, care se roteau la mică înălţime prin atmosfera de cuptor încins.

Frica de bombardiere a conferit ocaziei întreaga pompă pe care o dă părăsirea unui birou. Totul a durat doar douăzeci de minute.

James Meek, *Guardian*

Cred că aceasta a fost o carte despre relaţia în curs de schimbare dintre ideile lui Jim Channon şi armată în general. Uneori, armata seamănă cu o naţiune, iar Jim cu un sat aflat undeva în mijlocul ei, ca un fel de Glastonbury, privit cu afecţiune, dar în esenţă ignorat. Alteori, Jim pare în chiar inima lucrurilor.

Poate că povestea este aceasta: la sfârşitul

anilor 1970, Jim, traumatizat în urma experienţei din Vietnam, a căutat alinare în dezvoltarea potenţialului uman, care începea să-şi facă apariţia în California. Jim şi-a dus ideile înapoi la armată şi ele au atins un punct sensibil în rândurile gradelor celor mai înalte, care nu se mai consideraseră niciodată până atunci elemente New Age, dar în declinul în care se aflau post-Vietnam, totul a părut să aibă sens în ochii lor.

Mai târziu însă, pe parcursul deceniilor care au urmat, armata, fiind ceeea ce este, şi-a recăpătat tăria şi a văzut că unele dintre ideile din manualul luijim puteau fi folosite pentru a-i zdrobi pe oameni, nu pentru a-i vindeca. Acestea sunt ideile care au continuat să existe în Războiul împotriva Terorii.

E posibil ca „birocratul" la care se face referire în articolul din *Guardian,* Paul Bremer, să fi părăsit astăzi ţara, dar a lăsat în urma lui în Irak 160 000 de soldaţi, în imensa lor majoritate americani. Potrivit Institutului pentru Studii Politice şi Politici Externe în Obiectiv, 52 la sută dintre aceşti soldaţi americani au moralul coborât, 15 la sută au fost identificaţi ca suferind de stres traumatic, 7,3 de anxietate şi 6,9 de depresie. Rata sinuciderilor în rândul soldaţi- lor americani a crescut în ultimii opt ani de la 11,9 la suta de mii, la 15,6 la suta de mii.

Un total de 952 de soldaţi ai coaliţiei au fost ucişi de la începutul războiului, printre care 836 de americani. Alţi 5 134 au fost răniţi. Spitalele militare au raportat o creştere accentuată a numărului de amputări –

rezultatul unui de- sign „îmbunătăţit" al echipamentului antiglonţ, care protejează organele vitale, dar nu şi membrele.

între 9 436 şi 11 317 de civili irakieni sunt acum morţi ca rezultat al invaziei americane şi al ocupaţiei care a urmat, iar alţi 40 000 au fost răniţi. Aceste cifre sunt mai puţin exacte deoarece nimeni nu a ţinut cu adevărat evidenţa.

Optzeci la sută dintre irakieni spun că nu au „nici un fel de încredere'[4] în autorităţile civile americane sau în trupele coaliţiei – în parte, fără îndoială, din cauza fotografiilor care au detaliat metodele de interogare folosite de serviciile de informaţii militare la Abu Ghraib.

Am primit cel mai straniu telefon. Era de la cineva despre care am scris în această carte, un om care încă lucrează în armata americană. Am fost cât pe-aci să nu includ aici ceea ce mi-a spus, pentru că este ieşit din comun şi imposibil de dovedit. Pe de altă parte, pare adevărat. Persoana a spus că îmi va dezvălui secretul cu condiţia să nu-i divulg numele.

înainte de a repeta ceea ce mi-a spus, ar trebui să explic de ce cred că pare adevărat.

în primul rând, fiindcă lucrurile ieşite din comun nu i-au ţinut în loc.

L-am întrebat odată pe colonelul Alexander dacă existase vreun fel de renaştere a Proiectului MK-ULTRA după 11 septembrie.

— Nu neapărat LSD, am adăugat, ci vreo

armă de tip neletal din arsenalul MK-ULTRA. Ca în povestea CD-playeru- lui portabil din Golful Guantanamo. Sigur, cea mai probabilă explicaţie este că foloseau sunete care alterează mintea, îngropate undeva sub muzica lui Fleetwood Mac.

— Ceea ce spui sună ridicol, a zis el.

Avea dreptate. Ceea ce spuneam suna la fel de ridicol ca atunci când îi întrebasem pe diverşi prieteni de-ai lui Michael Echanis dacă ştiau ca Michael să fi fost vreodată implicat în „influenţarea de la distanţă a animalelor domestice". Dar astea erau cărţile şi cu ele trebuia să joc.

(Nu uitaţi că nebunii nu sunt întotdeauna de găsit în afară. Uneori nebunii sunt adânc infiltraţi în interior. Nici cel mai imaginativ teoretician al conspiraţiilor nu s-a gândit vreodată să inventeze un scenariu în care o echipă de elită formată din soldaţi ai Forţelor Speciale şi generali-ma- iori încearcă să treacă prin ziduri şi să omoare capre hol- bându-se la ele.)

— Ascultă, a spus supărat colonelul Alexander. Nimeni dintre cei care au trăit trauma provocată de MK-ULTRA (colonelul vorbea de trauma celor de la spionaj, trauma de-a fi daţi la iveală, nu de trauma familiei Olson) nu s-ar mai implica vreodată în aşa ceva. Nimeni dintre cei care-au trăit toate audierile alea în comisiile Congresului, reacţia aia a presei...

S-a oprit. După care a spus:

— Sigur, există puştani în spionaj care-au

citit totul despre MK-ULTRA şi-şi spun: „Asta sună ca lumea. De ce n-am încerca şi noi?" Dar n-ai obţine niciodată o reactivare la nivel de comandă.

Sigur că o mână de entuziaşti din Spionajul Militar care cred că „asta sună ca lumea" pot face în aşa fel încât lucrurile acestea să capete viaţă, după cum s-a mai întâmplat.

Celălalt temei pe care-l am pentru a crede că secretul pare adevărat se învârte în jurul motivului misterios din care, într-o bună zi, maiorul Ed Dames a decis să dezvăluie în emisiunea lui Art Bell existenţa unităţii de spionaj paranormal. Când l-am întrebat pe Dames în Maui care a fost motivul pentru care a făcut asta, a ridicat din umeri, peste chip i-a trecut o undă de visare şi mi-a spus: „Nu am avut nici un motiv. Nu am avut nici un fel de motiv."

Dar a spus-o în aşa fel încât să mă facă să mă gândesc că de fapt a avut un motiv foarte viclean, ascuns. În acel moment, am pus zâmbetul voit enigmatic schiţat de Ed pe seama binemeritatei sale reputaţii de grandoman născo- citor de mistere.

Multă lume l-a învinuit pe Ed pentru desfiinţarea unităţii şi unii chiar au mirosit o conspiraţie. Fostul coleg paranormal al lui Ed, Lyn Buchanan, mi-a spus odată că ajunsese să creadă că exista o *altă* unitate paranormală, şi mai adânc ascunsă, şi care probabil că avea birouri mai arătoase decât ale lor, iar motivul pentru care unitatea *lor* fusese făcută cunoscută tuturor era de-a abate atenţia de la

cealaltă echipă paranormală. Ceea ce sugera Lyn era că lui Ed i s-a cerut să dezvăluie secretele de către un grup ocult sus-pus.

În acel moment, nu prea am dat crezare acestei teorii. Am descoperit adeseori că oameni aflaţi în miezul unor conspiraţii percepute sunt ei înşişi teoreticieni ai conspiraţiilor. (îmi aduc aminte că vorbeam odată cu un mason de rang înalt de la sediul central din Washington, D.C. Omul mi-a spus: „Bineînţeles că este pur şi simplu absurd să crezi că masonii conduc lumea din umbră, dar am să-ţi spun cine chiar o face: Comisia Trilaterală.") Atunci am pus afirmaţia lui Lyn pe seama acelei faţete ciudate a lumii conspiraţiilor.

Dar acum nu mai sunt atât de sigur.

După ce Lyn Buchanan mi-a prezentat teoria lui, i-am trimis un e-mail lui Skip Arwater, extrem de raţionalul fost vânător de persoane cu însuşiri paranormale de la Fort Meade. Skip fusese foarte implicat în unitate, dintr-o poziţie administrativă, între 1977 şi 1987. Exista, l-am întrebat, vreun adevăr în privinţa celor spuse de Lyn?

Mi-a răspuns tot prin e-mail:

Este adevărat că, dacă este întrebată despre folosirea clarviziunii, a persoanelor paranormale sau a altor chestii de-astea, CIA poate spune acum ceva de genul: „A existat un program, dar între timp a fost defiinţat."

Este o afirmaţie adevărată, dar nu este *întregul* adevăr. Din motive de securitate, nu pot intra în mai multe detalii despre alte programe [în afara celui de la Fort Meade] . Dar aş presupune că, din anii când eram familiarizat cu

asemenea informaţii şi până azi, aceste eforturi şi-au schimbat puţin direcţia, iar acum sunt extrem de concentrate pe antiterorism. Din motive administrative de securitate, ar fi normal să... mă rog, poate că n-ar mai trebui să continui.

Şi ăsta a fost sfârşitul e-mailului lui Skip.

Ştiu că aproape toţi foştii spioni psihici din unitatea de la Fort Meade au primit un telefon de la serviciile de informaţii în săptămânile de după 11 septembrie. Li s-a spus că dacă aveau vreo viziune paranormală a unor atacuri teroriste viitoare, era cazul să nu stea pe gânduri şi să informeze autorităţile.

Şi au făcut-o, cu grămada. Ed Dames a avut o viziune îngrozitoare, cu al-Qaeda folosind o ambarcaţiune cu pânze umplută cu explozibili pentru a se ciocni de un submarin nuclear în portul San Diego.

— Ştiam că oamenii lui bin Laden erau deştepţi, mi-a spus Ed în legătură cu viziunea lui, dar nu-mi dădusem seama că erau *atât* de deştepţi.

Ed şi-a prezentat concluziile la biroul Pazei de Coastă din California.

Uri Geller a luat telefonul lui de la Ron, dar asta este tot ce ştiu despre Uri şi Ron.

Câţiva clarvăzători dintr-o a doua generaţie (spioni psihici care învăţaseră meserie de la membri ai unităţii de la Fort Meade şi care ulterior îşi înfiinţaseră propriile centre de instrucţie) au fost şi ei contactaţi de serviciile de informaţii după 11 septembrie. Unul dintre ei – o femeie pe nume Angela Thompson – a avut viziunea unor nori în formă de ciupercă peste Denver şi Seattle şi

deasupra Floridei. Am fost prezent la o conferinţă a foştilor spioni psihici militari, ţinută într-un hotel din reţeaua Doubletree, din Austin, Texas, în primăvara lui 2002, când Angela şi-a prezentat rezultatele despre norii în formă de ciupercă. Sala de conferinţe era ticsită de spioni psihici şi ofiţeri de informaţii în rezervă. Când Angela a spus „nori în formă de ciupercă peste Denver şi Seattle şi deasupra Floridei", toată lumea din încăpere a scos un suspin.

Prudence Calabrese era şi ea în sală. Se părea că totul fusese iertat în privinţa sinuciderii în masă a celor de la Porţile Raiului, deoarece agenţii FBI au sunat-o pe Prudence spre sfârşitul lui septembrie 2001 şi i-au cerut să-i anunţe de îndată ce va fi avut vreo viziune a unor atacuri teroriste viitoare.

Prudence chiar a avut, de fapt, o viziune, mi-a spus ea, o viziune cu adevărat oribilă. Şi-a trimis detaliile viziunii la FBI prin FedEx. FBI-ul i-a mulţumit şi de atunci i-a tot cerut noi informaţii psihice, mi-a spus ea.

— Ce viziune ai avut? am întrebat-o.

A urmat o scurtă tăcere.

— Să spunem aşa, a zis ea. Londra este o zonă de mare interes. E cu siguranţă o zonă de care ne-am ocupat şi sunt motive pentru a fi îngrijorat dacă locuieşti în Londra.

— *Eu* locuiesc în Londra, am spus.

Prudence a încercat să schimbe subiectul, dar n-am lăsat-o.

— Când? am întrebat.

— La 2.30 noaptea! a aruncat ea.

După care a râs şi a devenit serioasă.

— Sincer, nu avem libertatea de-a mai da vreo informaţie în privinţa asta.

— Există orice altceva despre care îmi poţi vorbi? am întrebat.

— Ştim destul pentru a fi siguri c-o să se-ntâmple ceva, a spus ea, şi ştim destul ca să deducem care este, în mare, zona unde-o să se-ntâmple.

— Un punct de reper? am întrebat.

— Da, a făcut Prudence.

— Un punct de reper gen clădirea Parlamentului? am întrebat.

— N-o să-ţi spun, a zis ea.

— Să nu-mi spui că e Palatul Buckingham, am zis, şocat.

Acesta a fost punctul în care întrebările mele au înfrânt în fine rezistenţa lui Prudence.

— E Grădina Zoologică, a spus ea.

Grădina Zoologică din Londra era pe punctul de-a fi lovită de o bombă ticăloasă, a spus ea, una atât de puternică, încât avea să dărâme şi turnul BT din apropiere.

— Cum de *ştii* asta? am întrebat-o, vizibil afectat.

— Elefanţii, a spus ea.

Elefanţii ţipau în chinuri în viziunea ei paranormală, a explicat Prudence. Durerea elefanţilor de la Grădina Zoologică din Londra a fost cea mai intensă şi mai puternică imagine pe care-o primise. Prudence strânsese o echipă de paisprezece angajaţi cu

însuşiri paranormale, cu sediul în Carlsbad, San Diego. Toţi paisprezece, a spus ea, simţiseră durerea elefanţilor.

Când m-am întors acasă în Anglia, am descoperit cu uşurare că elefanţii fuseseră, cu câteva luni înainte de viziunea paranormală avută de Prudence, mutaţi cu toţii în Whipsnade Wild Animal Park, în Bedfordshire, într-o zonă rurală, la vreo cincizeci de kilometri nord de Londra. Cum puteau fi elefanţii pierderile colaterale ale unei bombe ticăloase de la Grădina Zoologică din Londra, dacă nu mai rămăsese nici un elefant acolo?

M-am întrebat dacă Departamentul Securităţii Interne al lui John Ashcroft emisese vreodată vreun avertisment nespecific privitor la un act terorist viitor, bazat pe informaţii furnizate de o persoană cu însuşiri paranormale. Am petrecut câteva săptămâni încercând să aflu dacă angajaţii lui o făcuseră, dar telefoanele nu m-au dus nicăieri şi am renunţat, iar persoanele cu puteri paranormale mi-au ieşit din minte.

Nu petrecusem prea mult timp gândindu-mă la persoanele cu puteri paranormale înainte să primesc pe nepusă masă un telefon, iar bărbatul de la celălalt capăt al firului să-mi spună că avea de dezvăluit un secret, cu condiţia să-i protejez identitatea.

— Bine, am spus.

— Ştii despre clarviziune? a spus el.

— Spionii psihici? am întrebat.

— Mda, a zis el. Există iarăşi un *foarte*

mare interes pentru ei.

— Asta ştiu, am spus.

I-am povestit despre Ed, Angela, Prudence, Uri şi misteriosul Ron.

— Presupun că nu ştii cine-i Ron? l-am întrebat.

— Nu vorbesc despre clarvăzătorii *ăştia,* a spus el. Au primit nişte ţipi noi, iar ăştia folosesc clarviziunea într-un mod *foarte* diferit.

— Zău? am făcut eu.

— Ăştia scot clarviziunea din birou, a spus el.

— Poftim? am spus.

— Scot clarviziunea *afară-din-birou.*

— Bine, mulţumesc, am spus.

Nu aveam nici cea mai vagă idee despre ce vorbea, dar nu părea să fie un mare secret.

— Nu-nţelegi? a spus el, exasperat. Clarviziunea nu se mai practică *în birou.*

— Aha, am zis.

Cred că începuse să se întrebe dacă nu cumva îşi alesese greşit ziaristul căruia să-i dezvăluie secretul.

— îmi pare rău că nu ştiu destule ca să-nţeleg ce-mi spui în felul ăsta criptic, am zis.

— Ce ştii despre istoria clarviziunii? a întrebat el, rar.

— Ştiu că se făcea de la birou, am spus.

— Exact, a întărit el.

— Şi nu se mai face aşa? am întrebat, îngustându-mi ochii.

— Uf, ce naiba, dacă nu se mai face de la birou, atunci...

S-a oprit. Avea două posibilităţi. Putea fie să continue să-mi dezvăluie secretul în mod enigmatic – ceea ce era o metodă care în mod limpede ne deranja puţin pe amândoi –, fie să nu se mai ascundă după deget şi să-mi spună. Ceea ce a şi făcut.

— Asasini cu puteri paranormale, a anunţat el. Ca lumea, nu? îi învaţă pe asasinii de la Operaţiuni Speciale, pe tipii de la Fort Bragg care pleacă să ia urma teroriştilor şi să-i asasineze, cum să aibă puteri paranormale. Până acum se bazau pe informaţii ferme, dar lucrurile se schimbă. Informaţiile sunt de multe ori greşite. Aşa că, în locul lor, se revine la puterea minţii.

— Cum funcţionează asta? am întrebat.

— Lansăm un tip de la Operaţiuni Speciale într-o junglă, în deşert sau la o graniţă, a spus el. Ştim că ţinta se află la câţiva kilometri, dar nu ştim exact unde. Ce facem? Aşteptăm să vină avioanele-spion? Aşteptăm ca vreun anchetator să scoată ceva de la vreun prizonier? Sigur, facem şi lucrurile astea, dar acum le putem amplifica pe toate cu puterea minţii.

— Aşadar, am spus, în timp ce aşteaptă informaţii ferme, asasinii vizualizează psihic locul în care se află ţintele lor şi pleacă imediat să le caute?

— Sigur, a spus el. Mintea îşi face o foarte puternică reintrare la Fort Bragg.

15 iulie 2004

Primesc veşti de la Guy Savelli. Pare emoţionat şi presupun că, în sfârşit, ceva s-a mişcat în legătură cu operaţiunea lui paranormală de provocare a al-Qaeda, care se profila de atâta timp. Ultima oară când am vorbit cu el, Guy era potopit cu telefoane de pe la tineri entuziaşti ai artelor marţiale cu reşedinţa în ţări din axa răului, care voiau să înveţe cum să ucidă capre doar holbându-se la ele. De atunci, Guy aşteptase semnalul de pornire pentru a începe să-i înveţe pe terorişti cum să se holbeze şi în acelaşi timp să acţioneze ca spioni pentru serviciile de informaţii, dar semnalul încă nu sosise.

Presupun că sună ca să-mi dea ultimele veşti despre asta, dar, spune el, s-a întâmplat altceva, ceva incredibil. A primit un telefon de la Fort Bragg. Putea să vină „numaidecât[11] ca să-şi demonstreze puterile înaintea unui nou general comandant care „vede partea spirituală"?

— Mă duc în weekendul ăsta, spune el.

— Iei vreun animal cu tine? întreb.

— Da, spune el. Vor să aduc un animal.

— O capră? întreb.

— Resursele mele sunt limitate, spune Guy.

— Un hamster? întreb.

— Tot ce-ţi pot spune, zice Guy, este c-o să existe un anumit fel de implicare animală.

— Este vorba despre un animal mic, ieftin de cumpărat? îl întreb.

— Corect, confirmă Guy.

— Un hamster, spun.

Linişte.

— Da, spune Guy. Duc acolo un hamster şi le înnod minţile cu el.

O aud pe soţia lui Guy cum îi spune ceva la celălalt capăt al firului.

— Mă sună pe cealaltă linie, spune Guy. Te caut după aceea.

— Guy! strig după el. întreabă-i dacă pot să vin şi eu!

19 iulie 2004

N-am mai auzit nimic de la Guy de patru zile. îi trimit un e-mail ca să întreb dacă s-a produs vreo mişcare şi în cele din urmă mă sună.

— Toate par să se-adune, spune el.

— Ai fost deja la Fort Bragg cu hamsterul?

— E mai mult decât atât, spune Guy. încearcă să treacă la secret ceea ce fac. încearcă să mă pună într-o poziţie militară de mai mare profunzime.

— Cum adică? întreb.

— Vor să merg efectiv cu ei în unele locuri. în nişte locuri din Orientul Mijlociu.

îl rog pe Guy să-mi spună mai multe şi o face.

După ce Jim Channon a scos *Manualul operaţional al Batalionului Unu Terra,* comandanţii lui l-au invitat să creeze o veritabilă unitate de Călugări Războinici care să călătorească prin lume cu puterile lor supranaturale. După cum am explicat mai devreme, Jim a refuzat oferta fiindcă era îndeajuns de raţional să-şi dea seama că a trece prin ziduri şi celelalte lucruri erau idei

bune pe hârtie, dar nu neapărat realizabile.

Dar acum, spune Guy, exact asta aşteaptă de la el. Vor ca el să conducă o unitate de Călugări Războinici în Irak.

— Cu ce fel de puteri o să fiţi echipaţi? întreb.

— Să sperăm c-o să fie destul de multe, pentru c-o să trebuiască să mergem acolo fără arme.

— De ce? îl întreb.

— Pentru că este calea paşnică şi blândă, spune Guy. Ăştia sunt oameni buni, binevoitori. îşi dau seama c-au făcut numai aiureli în Irak. Adu-ţi aminte: tipii din fotografiile de la Abu Ghraib *instruiri* la Fort Bragg. Şi au dat-o-n bară rău de tot. Tipii ştiu că prostiile astea nu mai pot continua. Aşa că mi-au cerut *mie să* intru-n joc.

— Şi să-i înveţi cum să omoare oameni cu privirea? întreb.

— Nu, spune Guy. Asta-i altceva. Asta este o idee atât de revoluţionară, încât o să schimbe felul în care-şi tratează prizonierii. Gândeşte-te la câte poţi face numai cu privirea, îi poţi dezorienta pe oameni până într-acolo încât să nu mai ştie ce naiba se petrece şi să-ţi dea tot felul de informaţii.

Guy spune că încă nu le-a zis celor de la Forţele Speciale că mă ţine la curent cu tot ce se întâmplă.

— N-o să fie furioşi? îl întreb.

— Nici vorbă, spune Guy. Asta este calea binevoitoare şi blândă. O să *vrea* ca lumea să ştie despre asta.

— Rândul viitor când te mai duci la Fort

Bragg cu un hamster, îl întreb, pot să vin şi eu?

— O să-i întreb la momentul potrivit, spune Guy.

23 iulie 2004

Sună Guy. A fost la Fort Bragg cu un hamster.

— Ascultă, Jon, zice el. Tipii de la Forţele Speciale au venit la întrunire cu o atitudine mintală destul de ostilă şi au plecat ca nişte copii mici. Sunt frustraţi. Le e frică. Ştiu că încurcă lucrurile fără rost în Irak. Şi ştiu că singura lor variantă sunt *eu.* Proiecţia gândului îi cucereşte cu adevărat pe tipii ăştia. Vor cu hotărâre, sută la sută, să se-ntoarcă la vechile căi.

— Aşadar, te duci în Irak? îl întreb.

— Aşa se pare, spune Guy.

— Când? îl întreb.

— Mai avem puţin timp la dispoziţie înainte să plecăm, spune Guy.

— Le-ai zis deja că-mi spui totul? îl descos.

— Nţ, face Guy. Dar o să fie de acord cu asta. Sunt sigur c-o să poţi veni cu mine data viitoare. O să fie o bună ocazie pentru ei să-şi facă reclamă. Şi mai e un motiv pentru care ştiu c-o să te vrea la bord. Dacă inamicul ştie că avem puterea asta, o să se sperie de moarte.

Guy face o pauză.

— O să le spun tot despre tine mâine, spune el.

28 iulie 2004

îl sun pe Guy Savelli de mai multe ori astăzi, la fel cum am făcut toată săptămâna,

dar încă fără rezultat. Nu mă sună înapoi.

29 iulie 2004

Las noi mesaje pe robotul telefonic al lui Guy. Poate oare să-mi spună dacă le-a zis despre mine şi, dacă da, ce reacţie au avut?

Nu primesc nici un răspuns de la Guy.

Presupun că ştirea a picat prost.

mulţumiri şi bibliografie

Aş vrea să le mulţumesc tuturor celor care mi-au îngăduit să le iau interviuri pentru această carte, în special lui Jim Channon, generalului Stubblebine, lui Guy Savelli şi lui Eric Olson. M-am ţinut de capul lui Jim de atâtea ori pe parcursul ultimilor doi ani – pentru fapte, date, exemplare din manualul său, amintiri, verificări de nume şi locuri şi aşa mai departe –, încât la un moment dat mi-a trimis un e-mail ca să-mi transmită, epuizat: „De ce oare mă simt exact ca băiatul bun la toate în propriul meu spectacol?" Dar mi-a furnizat întotdeauna informaţiile pe care i le-am cerut.

Jim mi-a permis să reproduc un desen din *Manualul operaţional al Batalionului Unu Terra,* lucru pentru care, de asemenea, îi mulţumesc.

Cu toate că până acum nu s-a scris prea mult despre Batalionul Unu Terra, *Războiul minţilor* de Ron McRae (St Martin’s Press, 1984) are câteva pagini utile referitoare la Jim, din care mi-am însuşit un paragraf sau două.

Mulţumiri lui Tony Frewin (de la revista *Lobster* şi fondul memorial Kubrick) pentru că mi-a dat exemplarul lui din *Remote Viewers: The Secret history of America ’s Psychic Spies (Clarvăzătorii: Istoria secretă a spionilor paranormali ai Americii)* de Jim Schnabel (Dell, 1997). Această carte mi-a oferit

nepreţuite informaţii de fond pentru capitolele 5 şi 6, la fel ca lucrarea lui Francis Wheen, *How Mumbo-Jumbo Conquered the World (Cum au cucerit aiurelile superstiţioase lumea)* (Fourth Estate, 2004) şi conversaţiile purtate cu Skip Atwater şi Joe McMoneagle, cei mai importanţi membri ai unităţii de spionaj psihic de la Fort Meade.

Mulţumiri lui John Le Carre, care mi-a spus să citesc *În the Time ofTyrants: Panama: 1968-1990 (Pe vremea tiranilor: Panama, 1968-1990)* de Richard M. Koster şi Guillermo Sânchez (W.W. Norton & Company, 1991). Tot ce trebuie să ştie cineva despre Panama şi despre spionajul militar este conţinut în această carte.

Amintirile mişcătoare şi amuzante ale lui Prudence Calabrese, din *Intentions: The Intergalactic Bathroom Enlightenment Guide (Intenţii: Ghidul iluminării intergalactice de toaleta)* (Imprint, 2002), m-au ajutat să repovestesc istoria vieţii ei zbuciumate de adult; recomand această carte tuturor. Mă rog, pasajele de amintiri le recomand fără rezerve, pasajele cu extratereştri în baie, cu rezerve.

Mulţumiri lui Kathryn Fitzgerald Shramek pentru că mi-a îngăduit să reproduc fotografia pe care a făcut-o soţul ei, acum decedat, cometei Hale-Bopp şi obiectului „însoţitor".

A fost o plăcere să urmăresc încă o dată strălucitele documentare *Waco: Rules of Engagement (Waco: Reguli de atac)* şi *Waco: A New Revelation (Waco: O nouă apocalipsă).* Mulţumiri producătorului Mike McNultry pentru că mi le-a trimis. Extrasele de pe benzile cu negocierile FBI-ului pe care le citez în capitolul 12 sunt preluate din aceste superbe filme.

Am pus laolaltă povestea lui Frank şi Eric Olson în principal mulţumită numeroaselor conversaţii pe

care le-am avut cu Eric, însă unele paragrafe au fost luate din articolul din *New York Times* al prietenului său, Michael Ignatieff, „Ce i-a făcut CIA tatălui lui Eric Olson?" (1 aprilie 2001), din „Sfinxul şi spionul: lumea clandestină a lui John Mulholland" de Michael Edwards (revista *Genii,* aprilie 2001) şi de pe web site-ul lui Eric, realizat pe baza unor cercetări minuţioase, www.frankolsonproject.org. Materialul lui Ignatieff a fost deosebit de util.

Eric mi-a permis să reproduc două dintre fotografiile sale şi-i mulţumesc pentru asta. Nu am reuşit să dau de Ed Streeky, deţinătorul drepturilor pentru cea de-a treia fotografie, cea care a apărut în revista *Peoplem* 1975 şi care arată familia Olson revenită acasă după întâlnirea cu preşedintele Ford.

Informaţiile mele despre Artichoke provin din *Add Dreams: The Complete Social History of LSD, the CIA, the Sixties and Beyond (Vise acide: Istoria socială completă a LSD-ului, a CIA-ului, a anilor '60 şi a mai mult de atât),* de Martin A. Lee şi Bruce Shlain (Pan, 1985).

Mulţumiri de asemenea, ca întotdeauna, lui Fenton Bailey, Rebecca Cotton, Lindy Taylor, Tanya Cohen şi Moira Nobel de la World of Wonder şi extrem de răbdătorului Peter Dale de la Channel 4. Nu aş fi putut avea susţinători mai amabili în cadrul studioului decât Peter şi decât Tim Gardam, directorul de programe, acum pensionat, precum şi succesorul său, Kevin Lygo.

Ursula Doyle, redactorul meu de la Editura Picador, din Londra, şi Geoff Kloske, redactorul meu de la Simon & Schuster, din New York, au fost strălucitori în mod tipic, la fel ca Adam Humphries, Andrew Kidd, Camilla Elworthy, Stephanie Sweeney, Sarah Castleton şi Richard Evans de la Picador, şi Derek Johns, de la A.P. Watt.

Mai mult decât oricui, aş vrea să le mulţumesc lui Andy Willsmore, David Barker şi, în mod special, lui John Sergeant, căruia îi este dedicată această carte. Cercetarea făcută de John şi îndrumările lui pot fi găsite în fiecare pagină a acestei cărţi.

cuprins

1. Generalul..... 7
2. Laboratorul Caprelor..... 14
3. Batalionul Unu Terra..... 32
4. în inima caprei..... 58
5. Securitatea statului..... 71
6. Privatizarea..... 90
7. Dinozaurul Ciclamen..... 116
8. Prădătorul..... 132
9. Partea întunecată..... 147
10. Grupul interdisciplinar de gândire..... 154
11. Un hotel bântuit..... 164
12. Frecvenţele 171
13. Câteva exemplificări..... 187
14. Casa din 1953 195
15. Harold’s Club sau nimic!..... 213
16. Ieşirea 228
Mulţumiri şi bibliografie 243

În plin Război Rece, armata SUA înființează o unitate ultrasecretă: Batalionul Unu Terra. Instruiți cu asiduitate, componenții ei sfidează practica militară și legile fizicii, propunând un nou tip de agent: o creatură în stare să devină invizibilă, să treacă prin ziduri și să omoare capre din priviri. Eșecul e delirant și previzibil. Totuși, câteva decenii mai târziu, Războiul împotriva Terorii consemnează readucerea la viață a acestui batalion care, între timp, și-a rafinat metodele. Capruciderea mult visată și niciodată îndeplinită e dublată de noi forme de torturare a prizonierilor. La loc de cinste nu se mai află șocurile electrice, drogarea sau bătăile, ci audițiile prelungite din Metallica, Matchbox Twenty, Kris Kristofferson, coloana sonoră din *Sesame Street* și Céline Dion (îndeosebi *My Heart Will Go On*, care acompaniază scufundarea *Titanicului*). Efortul de război al administrației Bush junior cade în registrul patologic. Cartea lui Jon Ronson e o relatare acidă a unor ani dominați nu doar de prostia terorii, ci și de teroarea prostiei.

Bărbați holbându-se la capre a stat la baza unui film de mare succes, cu un afiș pe care, alături de o vedetă caprină, au strălucit George Clooney, Jeff Bridges, Ewan McGregor și Kevin Spacey.

În aceeași colecție

Adrian Georgescu
Câteva sfârșituri de lume

Guy Bellamy
Turist fiscal

1. Batalionul Unu Terra (re. te).